

7
12-A

2

~~AK-7~~

A.M. 2

654

7-12-A-2

~~13-B-27~~

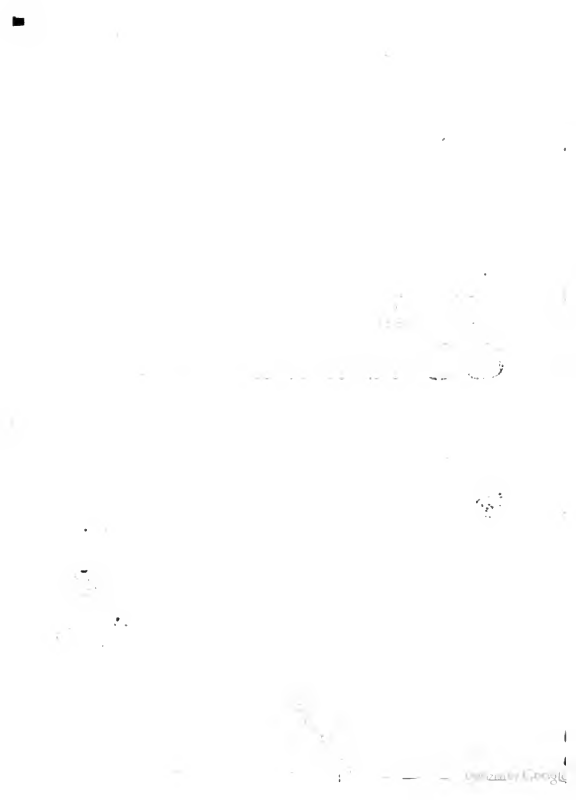

Great Card. Curioni.

gracia.

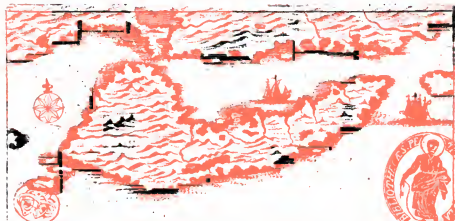
PRIMORDIA
CORCYRAE

PRIMORDIA CORCYRAE

POST EDITIONEM LYCIENSEM
ANNI MDCCXXV.

AB AUCTORE
NUPERRIME RECOGNITA
ET MULTIS PARTIBUS
ADAUCTA.

G O R G Y R A I N S V L A E

B R I X I A E

EXCUDERAT JOANNES-MARIA RIZZARDI

CIO IO CC XXXVIII.

SUPERIORUM PERMISSU.

COPIES

COPIES

COPIES

COPIES

COPIES

TYPOGRAPHUS LECTORI

*Prima quæque in regimine
Brixianæ Ecclesiæ sectari
magnopere studens EMI-
NENTISSIMUS S.R.E.
CARDINALIS QUI-
RINUS, nihil propterea
intentatum relinquit, quod
ad bonarum artium studia promovenda quoquo
modo conferre posse videatur. Itaque admo-
dum curat, ut Urbis hujus Bibliothecæ, illa
in primis Seminarii Episcopalis, copiosis, ac
selectis voluminibus instruantur; juvenes,
alumnos præsertim ejusdem Seminarii, pri-
mas in Scholis ferentes, præmiis afficit omni-
no insuetis, & cui angusta domi res sit, mi-
re opportunis; Græcarum Literarum Magi-
strum peritissimum ad ludum ibidem aperien-
dum conduxit; Characteres Græcos, formæ
quidem non spernendæ, in meam invexit ty-
pographiam; ac demum præter nonnullos li-
bros meis typis nuper editos, reconditiorem
Philosophiam, ac Mathematicam illustrantes, ador-
nari*

nari iussit *Veterum Brixianæ Ecclesiæ Patrum magnificam, ac splendidam Editionem, quæ prope diem evulgabitur.*

Quoniam vero probe novit **AMPLISSIMUS CARDINALIS** *pro omnium animis ad virtutem instammandis, nihil adesse efficacius Principis exemplo, non solum ipse diurna, nocturnaue manu libros versare gestit, sed præterea cum comperisset, a Græcarum Literarum in hac Urbe studiosis vehementer exoptari, ut nova luce donarentur, PRIMORDIA CORCYRÆ, liber scilicet, quem ipse a se, dum in ea Insula Præfulem ageret, elaboratum, Lycii in Regno Neapolitano duodécim circiter ab hinc annis publici juris fecerat, baud ægre animum appulit, mensibus proxime præteritis, ad librum illum secundis curis expoliendum, ac multis partibus locupletandum, idque (quod omnes quam maxime mirabamur) vel in ipsis Canicularium dierum æstuosissimis horis.*

Fruere igitur, Lector benevole, factu hoc, quodammodo novo, SAPIENTISSIMI CARDINALIS ex officinæ meæ typis prodeunte, quem, ut sperare licet, alii quamprimum subsequantur, tanto pariter Auctore digni. Cedet
boa

boc in magnam typographiæ meæ gloriam ,
nam dum aliorum præla sibi decus accersere
consueverunt ex Principum , quorum nomini
libros inscribunt, auspiciis, meo datum erit,
egregie micare libris ipsis ab EMINEN-
TISSIMO PRÆSULE elucubratiss, eo ni-
mirum , qui non minus Literarum , quam
sue hujus Diœcesis, moderator, & Antistes ,
omnium ore celebratur.

Scire autem te cupio, Græcas Literas in
hac Urbe admodum olim floruisse , cujus rei
certam fidem facit , eximium earum lumen ,
Aldus Manutius in duabus Epistolis , quarum
una Stephanum de Urbibus Joanni Taberio, al-
tera vero Onomasticum Pollucis Helicæ Capreo-
lo dicavit , ambobus Brixianis , ambobus ob
egregiam Græcæ Linguae peritiam eo honore
dignis a summo Viro reputatis .

Tandem te moneo huic Operi subjungendam
fore Appendicem , documenta complectentem ,
quæ Sacra Corcyræ Primordia jure quispiam
appellaverit , cum contineant rationem initam
ab Auctore hujus libri , dum ejus Insulæ sa-
cræ gereret præfecturam , pro innocue reti-
nenda , quæ ibi viget , inter Latinos , & Græ-
cos in Sacris consuetudine . Vale.

PRI.

*Pag. 193. lin. 16. baud opus est monere Lectorem, Octavia legendum
non Cleopatra, quod cuique patet.*

PRIMORDIA CORCYRÆ

CAPUT I

Drepane, seu Drepanum antiquissimum Corcyrae nomen. Ita dicta non quidem ex fabulosa falce illa, de qua Apollonius Rhodius, Lycophron, Hesiodus, eorumque Scholiasta, sed ex terra, quæ in falcis modum curvatur, figura. Pariter ex oblonga figura Macridis nomen accepit, non autem ex Macride Bacchi nutrice. Scheria vetus aliud Corcyrae nomen, cujus origo ex Aristotele, & aliis a verbo ἵχαν, seu poetice χαῖν profuxit, ex Samuele autem Bocharto a Phœnicia voce Schata.

Alx illa, unde Drepanes, seu Drepani nomen (Δρεπάνη Græce, Latine falcem sonat) Corcyrae impostum, Mythicis ejus Insulae antiquitatibus exordium faciat.

Porro hujusmodi nomine nulum antiquius Insulam accepisse, fidem facit Auctor brevium Scholiōrum, quæ in Iliadem, & Odyssæam sub nomine Didymi feruntur ad vers. 34. lib. v. Odyss. ita adnotans: Σχέρια ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος τῆς Φαιάκων. τὸ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκαλεῖτο Κέρκυρα, τὸ δὲ ἀρχαιότατον ἐκαλεῖτο

A

Δρε-

Δρεπάνη, *Scheria* vocabatur insula *Phæacum*, ac deinceps dicta est *Coreyra*, primitus autem *Drepane* nuncupabatur. Didymo adstipulatur alius Homeri Scholiastes, Eustathius patria Constantinopolitanus, Archiepiscopus Thessalonicensis, ad eundem *Odyss.* locum; itidem Stephanus Byzantius de Urbibus, sive Hermolaus ejus Epitomator, in voce Φαίαξ.

Huic nuncupationi Poetæ, eorumque Scholiastæ originem factam volunt a falce in secretiore Insulæ parte occultata, seu illa sit, qua Ceres metendi artem Titanas edocuit, seu qua Saturnus Cæli, aut Jupiter Saturni genitalia abscidit. Utramque fabulam enarrat Apollonius Rhodius *Argonauticorum* Lib. iv. ubi de *Coreyra* agens, hæc habet:

Εξί δέ τις πορθμοῖο παροττήρη Ἰονίοιο,
 Ἀμφιλαφῆς, πῖερα, Κεραυνὴ εἰν ἀλὶ νῆσος,
 Ἡ ὑπὸ δὴ κείδαι δρέπανον φάτις, ἴλατε Μοῦσαι,
 Οὐκ ἐθέλων ἐνέπω προτέρων ἔπος, ὥ ἀπὸ πατρὸς
 Μῦθεα νηλεῶς ἔταμε Κρόνος. οἱ δὲ εἰ Διὸς
 Κλείεσι χθονὶς καλαμηνόμον ἔμμεναι ἄρπιν.
 Διὸ γὰρ κείνη ἐνὶ δήποτε νάσσατο γαῖη,
 Τίτῆνας δ' ἔδασεν σάχυν ὄμπνιον ἀμήσαδαι,
 Μακρὶδα Φιλαμένη, Δρεπάνη τόθεν ἐκλήϊσαι
 Οὔνομα, Φαιήων ἱερὴ τροφός.

*Est autem quædam fretum anse Jonium,
 Magna, dives, Cerannia in mari insula,
 Qua sub positam esse falcem fama est (ignoscite Musæ,
 Nec volens dico priorum fabulam) qua patris
 Genitalia crudeliter amputavit Saturnus. Alii vero
 ipsam Cereris*

Di-

Dicunt terrestris messoriam esse falcem.

Ceres enim illa habitabat quondam in terra,

Titanasque docuit spicam fertilem demetere,

Macrin diligens. Drepane inde vocata est

Nomine, Phæacum sacra nutrix.

Scholiasles Apollonii ad hunc locum prioris commenti auctorem facit Timæum. Postquam enim posterioris narrationem ex Aristotelis libro de Corcyæorum Politia (qui pars erat præstantissimi illius Operis, in quo divinus ille Scriptor omnium fere civitatum non Græciæ solum, sed etiam Barbariæ mores, instituta, ac disciplinas, ut ait Cicero lib. v. de Finibus, exposuerat) desumpsisset, subdit: Τιμαῖος δ' ἐκ τοῦ Δρεπάνου, ὃ ἐξέτεμεν τοῦ Οὐρανοῦ τὰ αἰδοῖα ὁ Κρόνος, ἢ ὁ Ζεὺς τὰ τῷ Κρόνου, *Timæus autem ex falce, qua Cæli genitalia Saturnus, aut Saturni Jupiter abscidit.*

Corcyram Saturno ex illa abscissione maxime invisam scribit Lycophron Chalcidensis in Dramate de Alexandra, ubi Ulyssis errores describens, ejus ad Corcyram appulsum ita expressit:

.... Νῆσον δ' εἰς Κρόνον συγχεμένην

Ἀρπην περάσας μεζέων κρεανόμενον

Ἀχλαυὸς ἱκτης πημάτων λυγρῶν κόπης.

.... *Tum in insulam Saturno invisam*

Drepanum trajiciens testiculorum laniatricem

Supplex nudus ærumnarum tristium enarrator.

Ad quæ Scholiasles ejus Tzetzes (sive Isaacius, ut vulgo creditur, sive Joannes hujus frater, ut doctiores modo sentiunt) falcis tam laniatricis, quam messoriæ commenta referens, addit: καὶ οὕτω μὲν ἡ Κέρκυρα,

Δρέπανον λέγεται, & hac ratione Corcyra Drepanum nuncupatur. Alibi falcem hanc memorat Lycophron his verbis: Ἀρπης Κρόνος πήδημα, Falcis Saturni saltum; ad quæ Tzetzes superius traditam explanationem refricat.

Notat utrobique idem Scholiastes, Drepanum pariter vocari quoddam Siciliæ oppidum, propterea quod in eo reposita fuisset hæc ipsa falx, Cæli a Saturno exsecti cruore imbuta. Eandem alii in quoddam Achæie promontorium projectam tradentes, inde illi Drepani nomen inditum affirmarunt, teste Pausania in Achæicis: λέγεται (inquit) λόγος, ὡς Κρόνος τῆς θαλάσσης ἐγκαῦθα ἔρρηψε τὸ δρέπανον, ὃ τὸν πατέρα Οὐρανὸν ἐλυμήνατο. ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ τὴν ἀκρὴν Δρέπανον ὀνομάζουσι, Fertur Saturnum in illud mare falcem projecisse, quia Cælum patrem abscidit, ac proinde promontorium Drepanum nuncupant.

Nil mirum famigeratam hanc falcem pluribus locis nomen tradidisse, quandoquidem in pontum projectam, una cum exsectis genitalibus, hac & illac enataste prodebat. Hesiodus in Theogonia de Saturno:

.... πελώριον ἔλαβεν ἄρπην
Μακρὴν καρχαρόδοντα, Φίλου δ' αἰὸς μῆδ' α πατρός
Εσσυμένως ἤμυσσε, πάλιν δ' ἔρρηψε φέρεσθαι
Εξοπίσω. τὰ μὲν ἔτι ἐτώσια ἔκφυγε χαίρας.
Οσσαι γὰρ ραδάμεγγες ἀπέσσυθεν αἱματόσσαι,
Πάσας δέξατο γαῖα. περὶ πλομένων δ' ἐνιαυτῷ
Γέννατ' Ερινυὺς τε κρατερὰς, μεγάλας τε Γίγαντας.
.... Immanem cepit falcem,

Lon-

Longam, asperos dentes habentem, charique genitalia patris

Festinanter demessuit, rursusque abiecit, ut ferrentur, Pone. Illa quidem non incassum elapsa sunt manu.

Quotquot enim guttæ proruperunt cruentæ, Omnes suscepit terra. Circumvolutis autem amnis Produxit Erinnyes validas, magnosque Gigantes.

Ac paulo post

*Μηδὲδ δ' ὡς τὸ πρῶτον ἀποτμήζας ἀδάμαντον
Κάβαλ' ἐπ' Ἠπείροιο πολυκλύσῳ ἐνὶ πόντῳ.*

Ὡς φέρετ' ἀμπίλαγος πελώϊω χρόνον.

*Testiculisque ut prius resectis adamantem
Dejecit circa Epirum undis agitatum in pontum.*

Sic ferebatur per pelagus longo tempore.

Hæc omnia ex Poetarum penu. Longe verosimilius putem, Corcyram antiquissimum *Drepanes* nomen terræ suæ, quæ in falcis modum curvatur, figuræ debere. Hanc interpretationem nobis quodammodo offerunt verba Scholiastis Apollonii ad laudatos versus: Δρεπάνη δ' ἵκαλεῖτο διὰ τὸ, τὴν Δήμητρα αἰτησαμένην δρέπανον παρ' Ἠφαίστου τὰς Τιτᾶνας διδάξαι φερέειν. εἶτα αὐτὸ κρύψαι εἰς τὸ παραθαλάσσιον μέρος τῆς νῆος. προσκλύσεως δὲ τῆς θαλάσσης, ἰσομοιωθῆναι τὴν Γέειν τῆς γῆς δρεπάνη. *Drepane* autem vocabatur, propterea quod *Ceres*, petita a *Neptuno* falce, *Titans* metere edocuit, quam postea ad maritimam insulæ oram occultavit. *Mari* autem alluente, terræ illius situs *falci* similis evasit. Ab ejuscemodi curvatura *Drepanum* *Siculum* nomen forte accepisse tradit vetus Virgilii Scholiastes Servius Maurus Honoratus, qui ad illud *Ænei-*

Aeneidis lib. 111.

*Hinc Drepani me portus, & illatabilis ora
Accipit.*

Drepanum (inquit) *civitas est ante pedem montis Erycis, trans Lilybæum, vel propter curvaturam littoris, in quo sita est, vel &c.* De hoc minime dubitat Philippus Cluverius Sic. Ant. lib. 2. cap. 1. cui tamen aliisque ita sentientibus refragatur Samuel Bochartus Geogr. Sac. par. post. lib. 1. cap. xxvii. cum, ait ipse, in porru Drepanitano terra non curvetur sensim in falcis modum, sed plane in acumen desinat. Curvam revera Corcyram falcis speciem referre, manifestum cuius reddit ipsius Insulae inspectio.

Pari ratione existimandum est oblongæ illi figuræ Corcyram debere *Macridis* nomen, quo eam Apollonius in præcitatis versibus designavit, & alibi in eodem lib. iv.

Μάκριν τ' εἰσαφίκατε Διονύσοιο τῖθινν.

Macrinque attigit Dionysii nutricem.

Causam nominis, Poetæ verbis insistens, deducit illius Scholiastes a Bacchi nutrice; quam tamen satius est a *longitudine* ἀπὸ τῆς μακρότητος derivare: quemadmodum Dionysii Periegetæ Scholiastes, Eustathius Archiepiscopus Thessalonicensis, Euboeam *Macrin* dictam significat, διὰ τὸ τῆς ἰσότητος ἐκτείνεσθαι, *propter situm in longum extensionem*. Quæ Eustathii interpretatio, quam veterum Geographorum auctoritas confirmat, eo magis proposito nostro inservire valet, quod eadem Bacchi nutrix Euboeæ æque ac Corcyræ nomen *Macridis* indidisse feratur. Testis est ipse Apol-

Apollonius pariter Argonautic. lib. iv. Macrin ulnis
suis nascentem Bacchum in Euboeæ antro fovisse:

Κένη δὴ πᾶμπρῶτα Διὸς Νυσσηῖον ἦα
Εὐβοίης ἐντοῦθεν Ἀβαντίδος ᾧ ἐνὶ κόλπῳ
Δίξατο.

*Ille sane Jovis primum Nysejum filium
Eubœa in Abantide suo in sinu*

Excepit.

Utrobique igitur eamdem illius nominis agnoscimus
causam, fabulosam quidem, Macrin Bacchi nutri-
cem, sinceram vero, Insulæ utriusque prælongam fi-
guram.

Aliud Corcyræ nomen, quod allati in fronte Ca-
pitis textus exhibuerunt, quodque apud Homerum,
& veteres alios Scriptores frequentissime occurrit, *Scbe-
ria* nimirum, Cereris precibus refertur, quibus effe-
ctum est, ne fluvii adversus Corcyram ex proxima
continente labentes eam ex insula peninsulam redde-
rent. En verba Aristotelis ex citato libro de Corcy-
ræorum Politia ab Apollonii Scholiaste libro quarto
allegata: Ἀποδίδωσι δὲ τὴν αἰτίαν Ἀεριστέλης ἐν τῇ
Κερκυραίων πολιτείᾳ. Φησὶ γὰρ τὴν Δήμητρα φοβημέ-
νην, μὴ οἱ ἐκ τῆς Ηπείρου ἐρχόμενοι ποταμοὶ ἡπειρον
αὐτὴν ποιήσωσι, δεσθῆναι Ποσειδῶνος ἐπιστρέψαι τὰ τῶν
ποταμῶν ρεύματα. ἐπιχεθέντων οὖν τῶν ἀντὶ Δρεπά-
νης Σχερίαν ὀνομασθῆναι. *Causam autem assignat Ari-
stoteles in Corcyræorum Politia; ait enim Cererem ve-
rentem, ne labentes ex Epiro fluvii continentem ipsam
efficerent, Neptune preces addidisse, ut eorum cursum
coberet: iis igitur cobibitis pro Drepane Scheriam*
nuncu-

nuncupatam fuisse. Hæc ipsa verba Stephanus de Urbib. in voce Σχεῖα, Scholialtes in Græcæ Anthol. lib. 1. cap. xxxi. Epigr. 1. Eustathius ad Odysf. lib. v. in principio, transcripserunt. A verbo itaque ἔχειν, quod *inbibere*, *reprimere* significat, illius nominis origo profluxit. Epiri fluvios non longe a Corcyra Leucadi damnum, quod Ceres Corcyræ præcavebat, intulisse legimus apud Plin. Histor. Nat. lib. iv. cap. 1. *Dein sinus ac Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritis appellata, opere accolæ a continente abscissa, ac reddita, ventorum flatu congeriem arenæ accumulantium, qui locus vocatur Dioryctos, stadiorum longitudine trium.*

Novum Scheriæ etymon excogitavit Samuel Bochartus Geogr. Sac. lib. 1. cap. xxxiii. illud a voce *Scbara*, quæ Phœnicibus *emporium* seu *insulam negotiationis* sonat, derivans, adeo ut Corcyræi navigationis peritissimi, ex Orientalibus regionibus pretiosas merces asportare assueti, patriæ suæ ex hac ipsa industria, ac labore *Scheriæ* appellationem adsciverint. Equidem nautica arte Corcyræos cum primis excelluisse, abunde ex inferius adducendis innoscet.

CAPUT II.

Ufcatius Insule nomen Corcyra ex Corcyra puella a Neptuno uisitata. Samueli autem Bocbarto ex Arabica voce Carcara. Corcyræ nomen in Homero reperiri, falso tradit Joannes Harduinus. Lestio Κέρκυρα, quam pro supposititia habet Ezech. Spanberrnius, omnino retinenda ceu genuina. Cercurum, & Cercura apud Plautum genus navis, verosimiliter quales Corcyrææ. Lestio, & ἡ κουρά, corrigenda in Hesychii Lexico. Montes, in quibus substitit Arca Noë, licet a quibusdam Corcyra dicti, non in insula Corcyra, sed in Armenia siti. Aliud Corcyræ nomen Κορυφαί, unde vulgare Corfù, cui nihil commune cum Corfinio. Corcyra Minor, seu Nigra verosimiliter a Majoris incolis condita, ex nominis, & originis communione.

DIODORUS lib. iv. Biblioth. Asopi, & Methones filias recensens, ac inter eas Corcyram primo loco ponens: Κέρκυρα ἧ (inquit) ὑπὸ Ποσειδῶνος ἀπνέχθη εἰς νῆσον, τὴν ἀπ' ἐκείνης Κέρκυραν ὀνομαδῆσαν, Corcyra autem a Neptuno traducta est in Insulam, quæ ab ea Corcyra nominata est. Stephanus de Urbib. in verbo Φαίαξ: Φαίαξ ὁ Ποσειδῶνος, & Κερκύρας τῆς Ἀσώπιδος, ἀπ' ἧς ἡ νῆσος Κέρκυρα ἐκλήθη, τὸ πρῶτον Δρεπάνην, & Σχισίαν κληθεῖσα, Phæax Neptuni filius, atque Corcyræ Asopidæ, a qua Insula, Drepane prius,

B

&

Et Scheria vocata, Corcyrae nomen accepit. Pro quo Hellenicum citat *Ἰσπεῖον αἰ*. Eadem ferme Eustathius in Scholiis ad lib. v. Odyss. Demum Pausanias in Corynth. ex Corcyra Asopi filia Scheriam insulam Corcyram nominatam scribit; idemque in priore Eliacor. memorans donarium a Phliaiis sacratum Asopo, ejusque filiabus, Corcyram inter has nominat, de qua ferebatur, ait ipse, *αἷς μὲν δὲν Πόρε- δῶν αὐτῇ, Neptunum cum ea commixtum fuisse*.

Samuel Bochartus quemadmodum Scheriae, sic & Corcyrae etymologiam ex Orientali lingua depromptam suppeditat. Arabibus enim *Carcara* est terra, in qua tuto, & pacate vivitur: Corcyraeos autem per multa saecula ita vixisse tam loci situ, quam propria virtute fretos, docebunt Homerici versus ex lib. vii. Odyss. suo loco laudandi.

Corcyrae nomen licet admodum vetus, nihilominus in Homero numquam prorsus reperitur: ac proinde memoria fefellit Joannem Harduinum in eruditissimo Opere, quod singularem priscae Geographiae lucem affundit, inscribiturque: *Nummi antiqui populorum & urbium illustrati*: ubi Corcyraeos recensens: *In nummis* (inquit) *semper Κορυραίων, & Κόρυρα, numquam Κερυραίων, aut Κάρυρα: tamen si vetus est nomen illud apud Homerum*. Adeo verum est nomen hoc apud Homerum non legi, ut apud Strabonem lib. 1. & lib. vii. ab Eratosthene; & Apollodoro dicam scriptam reperiamus Callimacho Grammatico, quod Homericam Scheriam Corcyrae vocabulo expresserit. Qua de re suo loco.

Præ-

Prædictam Corcyæorum nummorum lectionem cum in iis (nam hujusmodi plures in præclaris extant cimeliarchiis) constanter servatam animadvertisset Vir alius Clariss. Ezechiel Spanhemius, admiratione dignum in Observationibus ad Callimachum pag. 428. illi visum est, apud veteres Auctores Herodotum, Thucydidem, Strabonem, Dionysium Periegetam, & alios plerosque omnes, non Κόρυρα, & Κορυραῖος legi, sed Κέρκυρα, & Κέρκυραῖος, nummis (ait ille) indubiæ fidei, ac vetustatis refragantibus. Unde infert, dubitare equidem haud licere, pro Κέρκυρα, & Κέρκυραῖος, continuo Κόρυρα, & Κορυραῖος apud dictos Auctores reponendum esse. At Viri eruditissimi confidentiæ reprimendæ, ac opinioni exsufflandæ satis erit Eustathius Scholiasta ad Dionysii versum 494. ubi veterum Scholiorum, Historiarumque auctoritate utramque lectionem Κόρυρα, & Κέρκυρα genuinam affirmat his verbis: Τα δὲ παλαιὰ (inquit) σχόλια ἔχουσιν ἰσορῶν ἀντίγραφα ἐμφαίνουσιν ἀμφιβόλως ἔχειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὴν τῆς νήσου ταύτης γραφὴν. λέγεσθαι γὰρ ἔχουσιν καὶ διὰ τῶ ο Κόρυραν. *Antiqua Scholia, ac plura Historiarum Exemplaria apertum faciunt, ancipitem esse hujus insule apud veteres scripturam. Quippe per o etiam effertur Corcyra.* Lectionem, Κέρκυρα, constanter usurpat ipse Scholiastes, quin firmitus adhuc adstruit, dum ibidem observat, aliam nempe Κόρυρα designandæ Corcyræ Minoris, seu Nigræ frequentius inservire. Ea hodie dicitur *Cirzola*. Addo, Suidæ, Hesychii, Etymologici Magni Lexica ab omni mendæ suspicione vo-

cem *Κέρκυρα* absolvere, quoniam in illis ea vox, aliaque inde derivatæ in syllabæ *Κε* censum veniunt, non vero in syllabæ *Κο*; ad quem spectarent, si germana nominis lectio non ē sed ο sibi vindicaret. Præterquamquod strages prorsus edenda foret in priſcis exemplaribus, si ubicumque *Κέρκυρα*, & *Κερκυραῖος* legitur (quæ voces innumeris prorsus locis occurrunt) iis eliminatis, *Κόρυρα*, & *Κορυραῖος* reponendum foret. Eodem loco Spanhemius veterem aliam lectionem de Corcyra sollicitavit, at ibi quoque quam infelicitè, ne dicam audacter, patebit inferius. Fatale fuit præstantissimo viro, & quidem in Opere admirandæ eruditionis, & quale hodie, ut quidam ait, vix sperare ab ullo mortalium audeamus, ad unum Callimachi versiculum, scilicet 156. Hymni in Delum, semel atque iterum pro veritate errorem obtrudere.

Corcuram etiam, seu *Cercuram* appellatam quandoque fuisse Corcyram nullus dubito cum ob facilem, & satis frequentem literularum illarum ad invicem permutationem, tum quod vocem *Cercurus* de genere navis utique Corcyræ dictam apud Plautum inveniamus, videlicet Mercat. Act. 1. Sc. 1.

Ædificat navim Cercurum, & merces emit:

Ac Stich. Act. 2. Scen. 2.

*Dum pereuntor portitores, ecquæ navis venerit
Ex Asia: negant venisse. Conspicatus sum interim
Cercurum, quo ego me majorem non vidisse censeo:
In portum vento secundo velo passo pervenit.*

Operam perdunt, ni fallor, Plauti Interpretes, qui
eam

eam vocem aliunde derivant, quam a Corcyra insula, ab eximia nauticarum rerum scientia in primis commendata; ac multo magis frustra sunt, qui eamdem vocem, tamquam supposititiam, e Plauti Comædiis explodunt. Retinenda omnino in Plauto lectio *Cercurus*, cujus originem clarius adhuc indicabit definitio Κέρκυρες, qua Veteres pro alia Κερκυραίων υφός fuisse, testatur Scholiastes Dionysii loco mox laudato. Contra vero corrigenda venit cum Samuele Bocharto, ubi supra, alia lectio in Hesychii Lexico verbo Σχερίν. Nam ibi habetur, eo nomine primitus indigitatam fuisse insulam Καὶ ἡ κερὰ. Κέρκαρα restituendum, quippe *Corcyrae*, non *consionis* Scheria priscum fuit nomen.

Quoniam montes, in quibus Arca Noë substitit, Gordiæ passim dicti, *Corcyraei* appellantur ab Alexandro Polyhistoro apud Euseb. in Chron. quidam affirmant, eam in hujus insulæ montibus sterisse. Miror nominis æquivocationem erroris ansam præbuisse, quandoquidem montes illos Armeniæ fuisse, & in Armenia magnæ illius navis reliquias asservatas diserte scribit ipsemet Polyhistor his verbis: Τὸ δὲ πλοῖον τέτε καταλθόντος ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέρος τι ἐτι εἶναι λέγεται ἐν τοῖς Κορυραίοις ὄρεσι τῆς Ἀρμενίας διαμένον. *Hujus autem navigii in Armenia reclinati pars quedam adhuc perdurare dicitur in Corcyraeis Armeniæ montibus.* Hujus textus lacunam feliciter implevit Samuel Bochartus Geogr. sac. par. 1. lib. 1. cap. 2. idemque ejusdem libri cap. 1. conjicit, idcirco a Poetis Saturni evirationem superius commemoratam Corcyrae insulæ adscribi, quod *Corcyra*, vel *Coreyraa* diceretur Gordia-

diana ; in Gordiana autem Noam aliquando degisse verisimile sit, & inibi a Chamo traductum.

Corcyrae vocabulum vulgari nomini *Corfū* originem dedisse, passim existimatur, cum tamen sentientium sit, hoc ex Græca voce Κορυφαί, qua medii ævi Scriptores Corcyream arcem designabant, proficisci. Niceta Choniata Annal. lib. 2. Κερκυραίων ἄκραν, ἢ νῦν ἐπικέκληται Κορυφαί, *Corcyæarum arcem, modo Corcyrbæ appellatam*. Quæ nuncupatio quam apte Corcyrae arci seu promontorio conveniat, ostendunt ejusdem Auctoris verba ex eodem libro: Εἰς τὴν Κερκυραίων ἄκρα αἰγίλῃ πάσα καὶ ἀγχινεφής, ἐλικοειδὴς τὴν θέσιν, καὶ ὑψιόρουμβος, προσενδύκῃα εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, πέτραι δὲ περιρρέγουσαν αὐτὴν αἰμφόρηται καὶ ἀπότομοι. *Est autem Corcyæarum promontorium immense prorsus altitudinis ad nubes usque, positione sinuosum, fastigiatum, in mare profundissimum prominens, petrisque utrinque præruptis, et abscissis septum*. In Dionysii Periegetæ Poemate, quod Eduardus Vels ex suo ingenio ad faciem hodiernæ Geographicæ disciplinæ digessit, *Corfū* per Κόρφον effertur eo versiculo:

Κεῖνεν νῦν Κόρφον ναῦται διεφθιμίξαντο,
Illam nunc Corpbm nautæ dixerunt.

Ex nominis similitudine Raphael Volaterranus Geogr. lib. ix. aliique Corcyram *Corfinium* indigitarunt ; quod nemo cum Corfinio Pelignorum metropoli confundet.

Antequam Caput concludamus, operæ pretium est nonnulla de Corcyra Nigra seu Minore adjicere.

Hæc

Hæc eisdem cum Majore parentes, Neptunum nimirum, & Afopi filiam Corcyram habuisse perhibebatur teste Apollon. Argonautic. lib. iv. ubi etiam cur Nigra dicta fuerit, exponitur his versibus:

..... Κέρκυραν ἴκοντο,
 Ἐνθα Ποσειδάων Ἀσιόπιδα νάσσατο κέρην
 Ἡύκομον Κέρκυραν, ἐκὰς Φλιοντίδος αἰῆς
 Ἀρπάζας ὑφ' ἑρῶτι. μελαινομένην δέ μιν ἄνδρες
 Ναυτίλοι ἐκ πόντου κελαινῇ πάντοθεν ὕλῃ
 Δερκόμενοι, Κέρκυραν ἐπικλείουσι μέλαιναν.

..... *Ad Corcyram delati sunt;*
Ubi Neptunus Asopida habitare fecerat, filiam
Pulchricomam Corcyram, longe a Phliontide terra
Rapiens ex amore. Nigram vero ipsam viri
Nautæ ex ponto obscura undique sylvæ
Cernentes, Corcyram dixerunt Melaniam.

Corcyram Minorem a Majoris incolis conditam fuisse, valde verosimile redditur ex ea nominis, & originis communione. Dum tamen Sam. Bochartus Geogr. Sac. par. post. lib. i. cap. xxiii. id ex Strabone colligi asseverat, nescio plane quinam Strabonis locus ob oculos illi fuerit; non ille profecto libri vii. ubi ea, nulla de Corcyreis injecta mentione: Κνιδίων κτίσμα, Cnidiorum opus vocatur. Consonat Straboni Scymnus Chius in Periegesi:

..... ἥτε λεγόμενην
 Μέλαινα Κέρκυρ', ἣν Κνιδιοὶ κατέφαισαν.
 ..... *quæque dicitur*
 Nigra Corcyra, quam Cnidii condiderunt.

CAPUT III.

Phæax primus in Corcyra regnasse perhibetur. De hujus gestis altum apud veteres Scriptores silentium. Quæ de eo tradit Andreas Marmora prorsus commentitia. Ab eo Phæacia, & Phæaces nomen acceperunt, quod Bochartus ex Arabica voce Phaich derivat. Phæaxis nomen ex Homericis Poematibus, a Tunicano Latine redditum, quod perperam ab Jo. Alber. Fabricio cum Poemate Phæacis confunditur. Illud Poema forte non aliud, quam libri illi Odyssee, ubi, quæ Ulyssi in Phæacia contigerunt, narrantur. Fæde hallucinantur Scriptores cetera docti, qui vocem Phæacia pro recentiori obtrudunt. Oasis Phæacia apud Photium nominata, diversa a nostra Phæacia. Forte ad illam Homericum Phæacidis Poema spectabat.

PHÆACIS nomen plures ex textibus superius allegatis jam extulerunt. Ex Neptuni, & Corcyrae concubitu procreatum Stephani locus edocuit, ubi subditur, exinde gentile nomen *Phæacis* proficisci, ac loci incolas *Phæaces* appellari. Pariter Diodorus Biblioth. lib. iv. cum scripssset a Corcyra Asopi filia insulam Corcyram denominatam fuisse, mox addit ex ea, & Neptuno genitum Phæacem: ΑΦ' ἧ τῆς Φαίανος σκῆψιν τυχάν ταύτης τῆς προσηγορίας, unde *Phæacas* hac nuncupatione potiri contigit. Eustathius

chius in Scholiis ad v. Odyss. Η δὲ κλῆσις τῆς Φαί-
κων ἀπὸ τίνος ἐνδόξε Φαίακος. Κέρκυραν γὰρ Φάσι τὴν
Ἀσώπιδα Ποσειδῶν ἀγαγὼν εἰς Σχερίαν, καὶ μιν γαῖαν,
ἴσχει παῖδα Φαίακα, καὶ οἱ Φαίαιες. Nomen autem
Phæacum ab illustri quodam *Phæace*. *Corcyram* enim,
ut ajunt, *Asopi* filiam cum in *Sceriam* *Neptunus*
duxisset, illi copulatus, *Phæacem* genuit, unde *Phæa-*
ces.

De gestis *Phæacis*, qui primus in *Corcyra* insu-
la regnasse perhibetur, altum apud veteres Scripto-
res silentium. Quæ enim de eo *Andreas Marmora*
in *Historia Corcyrensi* commemorat, illorum Scri-
ptorum testimonio vel omnino destituuntur, vel
palam refelluntur, tamquam prorsus commentitia.

Scribit *Marmora* certo constare, *Phæacem* justis-
simis legibus *Corcyram* diu gubernasse, atque in-
colis replevisse, quos sive æqui principatus fama
pellexerit, sive *Neptuni* parentis potentia eo ex aliis
insulis transduxerit. De hoc postremo *Eustathium*
testem allegat. At nondum nec apud *Eustathium*,
nec apud priscum ullum Auctorem locus aliquis
occurrit, qui de diuturnitate, æquitate, potentia
principatus a *Phæace* administrati nos doceat.

Scribit pariter, *Phæace* regnante, *Jasonem*, at-
que *Argonautas* *Corcyram* attigisse, cum tamen *Ar-*
gonauticarum rerum Scriptores illorum appulsus ad
Alcinoi tempora referant, ut textus, cum de eo ap-
pulsu ageretur, citandi apertissime comprobabunt.

Demum quæ *Plutarchus* in vita *Thesei* ex *Phi-*
loco narrat de *Nausitheo*, atque *Phæace*, e *Sala-*

mine ad gubernationem navis adscitis , perperam de Corcyraë principibus dicta autumat ; & præterea narrationem ipsam Plutarchi admodum turbat. Cum Phæace Alcibiadem graviter contendisse scribit idem Plutarchus in vita Alcibiadis . Phæacem , qui facundia sua mortem , judicum sententiis dictam , effugit , commemorat Aristophanes in Equitibus . Alius Phæax apud Thucydidem lib. v. cum duobus collegis ab Atheniensibus pro legato mittitur in Italiam , atque Siciliam . Demum occurrit mihi Phæax Diodori Histor. lib. xi. qui cloacas quasdam Agrigenti construxit , ea operis excellentia , ut contigerit cloacas ab ipso *Phæacas* nominari . Numquid hi omnes Phæaces ad Corcyraos pertinebunt ? Numquid hi omnes Phæaces Corcyraë imperitarunt ? Numquid hi etiam cum Phæace Neptuni filio confundentur ?

Quoniam vero nulla suppetunt Phæacis gesta , quæ in medium afferantur , locum hic inveniant nonnulla de *Phæacis* vocabulo a nobis observata , nec , ut putamus , contemnenda .

Sam. Bochartus , more suo mirifice sagax in exculpendis Geographicorum vocabulorum etymologiis ex linguis Orientalibus , Corcyraos *Phæaces* dictos . autumat ex Arabica lingua , qua *Phaich* dicitur , qui vel opibus , vel dignitate , vel virtutibus supra alios eminet . Phæacibus id belle congruit , quos propter opulentiam , industriam , & comitatem , & reliqua tam animi , quam fortunæ bona , Poetæ penè ad Deorum sortem evehunt . Ita Vir clariss. loco⁴ sæpius laudato Geogr. Sac. par. post. lib. i. cap. xxiii.

Quem-

Quemadmodum perpetuum Insulæ nomen, ut diximus, apud Homerum *Scheria*, ita populi illius incolæ perpetuo ab eodem *Phæaces* indignantur. Præterea inter Homerica Poemata unum extitisse *Φαυκίς*, *Phæcis*, inscriptum, idque in Latinam linguam Tuticanum convertisse, discimus ex duplici Ovidii epistola, scilicet xii. & xvi. ex Ponto lib. iv. Namque priori loco Tuticanum alloquens, Ovidius ita inquit:

Dignam Mæoniis Phæacida condere chartis,

Cum te Picrides perdoeuere Deæ:

Et posteriori celebres Poetas recensens:

Est qui Mæoniam Phæacida vertit.

Hoc Poema unum idemque esse cum alio, in libello de vita Homeri commemorato, & *Phocais*, *Φωκίς* inscripto, suspicatus est Jo: Albertus Fabricius in Biblioth. Gr. lib. 2. cap. 2. ubi deperdita Homeri scripta enumerans, de Phocaidæ hæc habet: *Φωκίς Herodoto cap. xvi. sive legendum Φαυκίς ex Ouidio iv. ex Ponto*. Id numquam in mentem venisset clarissimo Viro suspicari, si tradita de Phocaidis Poemate in eo libello (quem plerique Eruditi Herodoto Halicarnasseo abjudicant) legisset. Ibi siquidem narratur, Homerum, cum Phocæam, relicta Cyma, contendisset, apud Thestoridem Ludimagistrum commoratum, non minorem illam tantum Iliadem scripsisse, sed Phocaidem quoque, ut ipsi Phocæenses affirmabant, quam postea, atque aliæ omnia Poemata sibi ab Homero communicata Thestorides, ex Phocæa Chium petens, pro suis evulgavit. Quam lon-

ge a Corcyra insula abest Æolidis ora, in qua Asia-
tica Phocis sita erat, tantum a veritate distare Fabri-
cii conjecturam, probant narrationis illius verba, pa-
lam testantia, Phocaidem ab Homero in Phocide
conscriptam, non quidem Phæacum, sed Phocæen-
sium res complexam fuisse. Multo pronius fuisset Fa-
bricio suspicari, pro *Phæacida* legendum apud Ovi-
dium *Phocæada*, quam apud Herodotum *Φαυαίς* pro
Φωκαίς.

Nolim tamen certo definire, Phæacidos Poema
aliud quidpiam fuisse, quam partem illam Odyf-
seæ, ubi, quæ Ulyssi in Phæacia contigerunt, narran-
tur. Animo scilicet recurrit, quod tradit Eustathius
in Commentar. ad Iliad. 1. de Homeri Poesi in plures
partes divisa, diversa argumenta complexas, unde
hæc nomen suum dein traxere. Pariter Ælianus Var.
Histor. lib. xiii. cap. xiv. prodit, Veteres Homeri Poe-
mata, in certas olim partes distributa, cecinisse, ibi-
que earum partium nomina subjicit; quo in cata-
logo ad Phæaciam spectantia ita designantur: *Alcinoi
Apologi*. Alium hujusce generis catalogum paulo
diversum, quam ab Æliano recitatus est, affert Leo
Allatius De Patria Homeri cap. v. ubi non unum,
sed tres titulos notat ad Phæaciam pertinentes, sci-
licet, *Ulyssis profectio ad Phæacas*, *Ulyssis accessus ad
Alcinoum*, *Eorum, quæ Ulyssi apud Alcinoum contige-
runt*, *πρὸς ἡγήσεις, prænarratio*. Fuit igitur forte Phæa-
cis Homérica, a Tuticano Latine versa, una ex il-
lis partibus, in quas Homericum Poema dissectum
sub diversis nominibus divisim recitabatur, ea ipsa,
quæ

quæ amplum inferius pluribus Capitibus argumentum præstabit. Quæ tamen dissectio (ut hoc etiam notem) Homericorum Poematum simplicitati, atque unitati haudquaquam oberat. Nam omnes hæ partes ad unum quid reducebantur, scilicet in Iliade ad iram Achillis in Agamemnonem, in Odyssea ad Ulyssis reditum in Ithacam; contra quam, teste Aristotele in libro de Poetica, duobus aliis Poematibus; nimirum *Carmina Cypria*, & *Ilias parva*, accidebat, in quibus partes nimis multæ, eaque parum inter se connexæ continebantur.

Fœdius adhuc in hujus vocis *Pheacia* interpretatione hallucinatum reperio Latinum Interpretem Notitiæ Græcorum Episcopatum, Imperatori Andronico Palæologo Seniori tributæ. Nam ubi legitur *Κέρκυρα* ἢ *Φαακία*, postremum hoc vocabulum pro recenti habuit, perinde ac si quæ antiquitus *Corcyra* vocabatur, multo postea, temporibus nimirum Andronici illius Imperatoris, *Pheacia* vulgo vocitaretur. Ita enim ea verba interpretatur: *Coreyra, nunc Pheacia*. Additamentum illius verbuli *nunc* nec Græcus textus requirit, nec patitur res ipsa; quippe *Pheacia* vetustum admodum Corcyræ nomen, quo illius Notitiæ auctor eam a Corcyra Minori distinctam voluit. Hoc eodem errore in aliarum etiam vocum interpretationibus lapsus est prædictus Interpres, vetera vocabula pro novis obtrudens, quod ubique *nunc* de suo addiderit. Apposuit Notitiæ auctor verbum illud, quotiescumque veteri urbis nomini vulgare adjunxit, & recens. Interpres vero absque ullo

ullo discrimine nusquam verbum illud non inseruit. Mirandum valde tam grave sphaema minime advertisse doctissimum Virum Jacobum Goarum, etsi Notitiam illam ad calcem Georgii Codini Curopalatae, ac alias plures ejusce generis, non quales Junius Gretserus, & Carolus a S. Paulo ediderant, sed suo labore locupletatas ac defecatas evulgare profiteatur. Emmanuel Schellstratius Tom. 2. Antiquit. in Append. ad Opus Geographico-Hierarchicum Expositionem Andronici itidem evulgans, ibidem in marginalibus quibusdam Notis Goari diligentiam superare sibi visus est, quod Graecum textum cum Latina interpretatione accuratius quam ille comparaverit. At ea diligentior collatio minime eum vitiosi illius additamenti admonuit; quin ipsum pro legitimo habens, in Indice Operis ita notavit: *Corcyra, postea Pbaacia*. Falsae huic interpretationi explodendae, si cetera testimonia haud suppeterent, satis esset Suidas in Lexico, apud quem verbo Κέρκυρα haec habentur: Κέρκυρα, ἡ νῆσος τὰ νῦν λεγόμενη, Φαιακία πρότερον ἐκαλεῖτο, χώρα τῆς Φαιάκων, *Corcyra insula nunc dicta, Pbaacia prius vocabatur, regio Pbaecum*.

Prædictae Expositionis Editores in errorem illum induxit, quæ ad eam legitur, hujuscemodi epigraphe: Ὅσαι τῆς πόλεως μετανομασθήσαν εἰς ὕστερον, *Quæ urbes nomen ultimo mutaverunt*; unde pronum fuit illis existimare, omnes urbes in eo censu relatas veteri primum, dein novo nomine designari, quamvis frequens in Graeco textu verbuli *nunc* omis-

sio,

sio, & res ipsa opinationi illi palam refragentur. Anonymi catalogum Græcum urbium, quæ nomen mutarunt, paulo diversum a memorato, exhibuit Anselmus Bandurius in Notis ad Constantinum Porphyrogenitum e Codice recenti MS. Baluziano. Ibi quoque legitur Κέρκυρα ἢ Φαυαλία, *Corcyra Phœacia*. Alium Leo Allatius in Notis ad Cap. xxiv. Georgii Acropolitæ, atque inde Joannes Hudsonus in Append. Tom. iv. Geograph. Græcor. Minorum. At a nemine observatum video, in iis catalogis quasdam urbes referri cum sola veterum nominum appositione. Catalogum, cui omnino conveniat allata epigraphe, non alium invenio, quam editum ad calcem libri 1. Constantini Porphyrog. de Thematibus, cum nulla urbs in eo recensetur, quin ejus nomina, vetus primum, deinde novum exprimentur.

Demum censoriam animadversionem meretur notula ab Josua Barnesio in Cantabrigiensis Homeri Editione ad verbum Σχερίν, quod legitur initio libri vi. apposita his verbis: *Scberia, quæ post Phœacia, nonnullis Corcyra, Herodoro Oasis, ut Photius Biblioth. Oasis, quam Olympiodorus in Photii Biblioth. num. lxxx. ab Herodoro Phœacidem nominatam scribit, ad Ægyptum spectat, ut ex ipsius Olympiodori verbis ibi relatis certo certius constat, ac propterea nihil illi cum Corcyra nostra commune. Unde bene adnotatum in margine ad illum Photii locum: Alia est Homeri Φαυαλία, quæ ceteris Corcyra dicitur.*

Ne

Ne quid dissimulem, gravis mihi suboritur suspicio, ne Homericum Phæacidis Poema, de quo supra, potius ad Phæacidem hanc Ægyptiam, quam ad nostram pertineat. Siquidem nobilissimis urbibus ambitiosa contentione Homerum sibi civem exorantibus, eum potiori jure ex multorum Veterum auctoritate adsciscere sibi videntur Thebæ Ægyptiæ, Oasi illi vicinæ. Hanc propterea valde verosimile fit, dignam curis suis Poetam reputasse, cetera ob aeris temperiem, soli ubertatem, aliaque hujusmodi bona, unde prisca Scriptores eam commendant, beatorumque insulam vocat Herodotus in Thalia, dignissimum Homericum carminis argumentum. Si vero præeunte Leone Allatio in Libello de Patria Homeri, hunc Ægyptium ortu fuisse, negare libeat, non ideo prædicta suspicio omnis evanesceat. Negari siquidem nequit, Homerum, quemadmodum & plures Græciæ Sapientes, ad Ægyptios commeasse, multaque ex eis delegisse arcana, secretiorisque doctrinæ mysteria hausisse, ut adnotavit Diodorus Biblioth. lib. 1. ac alii multi, utque in laudato Opusculo Allatius ipse fatetur. Phæacia autem nostra neque ortu, neque hospitio Homeri gloriari valet.

C A P U T I V.

Nausithous Corcyra princeps, Neptuni, & Periboeæ filius. Ex Homero, Phæacas ex Hyperea in Scyeriam deduxit; ibique suavissimam vivendi rationem civibus suis paravit, ex Plutarcho. Phæaces a pluribus Scriptoribus indigenæ dicti. Hyllus, ex Herculis cum Melite concubitu in Phæacia procreatus, aliquando apud Nausithoum habitavit, cujus postea fastum aversatus, cum quibusdam Phæacibus secum ductis ad mare Saturnium confedit, ibique extinctus est. Hyllum regem nuspiam legi, falso asserit Jacobus Gronovius. Prædictæ puellæ nomen Philippo Cluverio ansam præbuit existimandi, antiquissimam Phæacum sedem Melitam insulam fuisse, vulgo Malta. Id ipsum arguit ex Melitejo monte in Phæacum regione commemorato. Varia de Hypereæ situ Veterum opinamenta. Mirum, Phæacas ab eodem Cluverio Gigantum familiæ adscribi. Phæaciæ Hypereæ meminit Stephanus de Urbibus. Apud hunc Argos nomine donatur Corcyra, nec apud eum tantum, ut scribit Abrahamus Berchelius, sed etiam apud Eustatbium Scholiastam. Neptuni adversus Phæacas minæ.

NAUSITHOI genealogiam, ejusque principatum nobis exhibent Homerici versus Odyss. vii.

Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνσείχῃσιν
Γένετο, καὶ Περύβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,

D

Οπλο

Οπλοτάτη θυγάτηρ μεγαλήτορος Εὐρυμέδοντος,
 Ὃς ποθ' ὑπερβύμοισι Γιγάντεσσιν βασιλεύεν.
 Ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός.
 Τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη, ἥ ἐγένεατο παῖδα,
 Ναυσίθοον μεγαθύμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσε.
*Nausithoum quidem primum Neptunus, terræ quassator,
 Genuit, & Periboea, mulierum forma pulcherrima,
 Minima natæ filia magnanimi Eurymedontis,
 Qui olim superbis Gigantibus imperitavit.
 Verum hic quidem perdidit populum impiū, periit & ipse.
 Ast cum illa Neptunus congressus est, & genuit filium,
 Nausithoum magnanimum, qui Phæacæ rex.*

Hinc patet longius ab Homero discedere, qui Nausithoum hunc Phæacis filium faciunt, seu qui eum cum Nausithoo illo confundunt, quem, teste Hesiodo in fine τῆς Θεογονίας, Calypso Ulyssi peperit.

Discimus ex eodem Homero, Nausithoum ex spatiosa Hyperea Phæacæ in Scheriam deduxisse, eos ibi convocasse, ac statuisse, mœnibus, templis, ædibus ædificatis, agrisque divis. Hæc enim initio lib. vi. Odys. leguntur.

Οἱ πρὶν μὲν ποτ' ἔναον ἐν εὐρυχόρῳ Ἰπερείῃ,
 Ἀγχι Κυκλώπων, ἀνδρῶν ὑπερνηορέοντων,
 Οἱ σφῆας σινέσκοντο, βίῃφι δὲ φέρτεροι ἦσαν.
 Ἐνθεν ἀναστήσας ἄγε Ναυσίθοος Ἰσοειδῆς,
 Εἶπεν δ' ἐν Σχερίῃ ἑκάς ἀνδρῶν ἀλφειδῶν.
 Ἀμφὶ δὲ τείχος ἔλασσε πόλει, ἥ εἰδέματο οἶκος,
 Καὶ νηὶς ποίησε Θεῶν, ἥ ἰδᾷσασατ' ἀνέρας.
Qui (Phæacæ) antea quidem habitabant in spatiosa Hyperea

Prope

*Prope Cyclopas , viros superbientes ,
 Qui ipsos prædabantur ; viribus enim posiores erant .
 Hinc migrare cogens deduxit Nausitibous Deo similis ,
 Collocavitque in Seberia procul ab hominibus ingeniosis .
 Circum vero murum duxit civitati , edificavit & domos ,
 Etiam templa fecit Deorum , & divisit agros .*

Hunc Homeri locum ob oculos habuit Plutarchus in libello de Exilio prope medium . Ubi de pura , & tranquilla quiete insulari agens , a qua nimirum absunt seditiones , mandata principum , ministeria publica , & officia difficulter excusanda , subdensque nihil loci amplitudinem ad molestiæ vacuitatem conferre , Nausithoum in exemplum adducit , qui amplam spatii Hyperream deferens , quod vicini ei essent Cyclopes , in insulam commigravit , procul a reliquis mortalibus remotam , & solam in ponto consistentem , evitatisque aliorum hominum commerciis , τὸν ἥδιστον παρεσκήυασεν βίον τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις , suavissimam civibus suis vivendi rationem paravit .

Nihil tamen de ea transmigratione rescivisse videntur Scriptores ii , quibus Phæaces , ut pote a Phæace Neptuni filio progeniti , αὐτόχθονες , indigenæ , id est ex ipsa terra , quam incolebant , exorti dicuntur . Ita Conon Narratione tertia apud Photium : Η παρα τὸν Ιάονιον πόντον Σχερία νῆσος ἔχ' ἑκάς ἕσα τῆς ἡπείρου , καὶ τῆς Κεραυνίων ὀρίων λέγεται . Αὕτη Φαίχλας ἔσχεν οἰκήτορας , τὸ πρότερον αὐτόχθονας , ἔθνος λαχὼν τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ τινος τῆς ἐπιχωρίων Βασιλείων . *Ad Jonium mare Seberia insula non procul ab Epiro , & Ceramniis montibus sita dicitur . Hec Phæacas incolas te-*

nuit, qui initio quidem indigenæ fuerunt, nomen nacti a quodam ejus regionis rege. Pariter Apollonius Argonaut. iv. loco mox afferendo Phæacas αὐτόχθονα λαόν, indigenam populum appellavit.

Perquirendum hic venit, ubinam locorum sita fuerit Hyperea. Cui indagationi quoniam maxime conferunt, quæ de Hyllo Hyllensium in Illyrio rege, Corcyræ, dum ibi Naufithous imperaret, ab Hercule & Melita procreato, narrat Apollonius Argonautic. iv. juvat ea præmittere; unde etiam discimus, Phæacas ab Hyllo, annuente Naufithoo rege, congregatos, Hyllensium regnum condidisse. Ita vero Apollonius:

Οὐ μὲν ἔτι ζώντ᾽α καταυτόθι τέτμον ἄνακτ᾽
 Τῆλον, ὃν ἐνείδης Μελίτη τέκεν Ηρακλῆϊ
 Δήμῳ Φαιήκων. ὁ γὰρ οἰκία Ναυσιθόοιο
 Μάχριν τ' εἰσαφίκανς, Διωνύσοιο τίθῃην,
 Νεψόμενος παίδων ὀλοὸν φόνον. ἐνδ' ὄγε κέρην
 Αἰγαίῃς ἰδάμασσεν ἐρασσάμενος ποταμῶιο,
 Ναῦαδα Μελίτην. ἡ δὲ σθεναρὸν τέκεν Τῆλον
 Δήμῳ Φαιήκων. ὁ μὲν οἰκία Ναυσιθόοιο
 Τυτθὸς ἰὼν ποτ' ἔταυσεν, ἀτὰρ λίπε νῆστον ἔπειτα.
 Οὐ γὰρ ὄγ' ἠβήσας αὐτῇ ἐνείλδετο νήσῳ
 Ναίειν, κοιρανέοντος ἐπ' ὀφρύσι Ναυσιθόοιο.
 Βῆ δ' ἄλαδς Κρονίην, αὐτόχθονα λαὸν ἀγείρας
 Φαιήκων. σὺ γὰρ οἱ ἄναξ πόρσυνε κέλευθον
 Ηρώς Ναυσιθόος, τόθι δ' εἰσατο· καί μιν ἔπειθον
 Μέντορες ἀγραύλοισιν ἀλεξόμενον περὶ βασίλιν.
*Nec tamen amplius viventem ibi invenerunt regem
 Hyllum, quæ formosa Melite reperit Herculi
 Popu-*

*Populo Phæacum. Hic enim ædes Nausitboi,
Macrinque attigit, Dionysii nutricem,
Lustraturus iiberorum miserabilem cædem. Ubi ille
filiam*

*Ægæi violavit amans fluvii,
Naidem Meliten, quæ potentem peperit Hyllum
Populo Phæacum; qui in ædibus Nausitboi,
Infans cum esset, habita vit, at insulam postea reliquit.
Neque enim ille adultus ipsa voluit in insula
Habitare, dominantis ob fastum Nausitboi.*

*Profectus autem est ad mare Saturnium, collecto ejus-
dem terræ populo*

*Phæacum. Simul enim Rex ei instructum reddidit iter
Heros Nausitbous, atque ibi quidem statuit: ipsum
autem postea occiderunt*

Mentores, agrestibus dimicantem pro bobus.

Hic Apollonii locus si Jacobo Gronovio inno-
tuisset, nequaquam in Thesaurο Græc. Antiq. Vol. 1.
ad Hylli gemmam ita pronunciasset: *id notabile, quod
caput id cingatur diademate, quum Hyllus rex legatur
nuspiam.* Legitur enim Hyllus rex in Apollonio. Qui
si Gronovium latuit, cum certe latere non debuit Hyl-
lus Heraclida, regibus & ipse accensus, ab Apollodoro,
Herodoto, Diodoro, Strabone, aliisque commemoratus.

Quomodo vero hæc Apollonii narratio investigan-
dæ antiquissimæ Phæacum sedi inserviat, ostendit Phi-
lippus Cluverius Sic. Ant. lib. 2. cap. xvi. ubi non aliam
eam fuisse contendit, quam Melitam insulam, *Malta*
vulgo dictam. Cluverii autem hæc sunt verba: *Homerus*
igitur, loco supra præscripto, Nausitboum tradit
Phæa-

Phæacas, quum a vicinis Cyclopibus premerentur, in Scheriam, idest in Macrin, sive Corcyram deduxisse. Eam Phæacum prope Cyclopa sedem nonnulli Homeri interpretes tradiderunt fuisse insulam prope Siciliam, Cyclopa terram. Apollonius vero ait, apud Phæacas in Macri insula filiam Ægæi stirvi fuisse Melitam, ex qua Hercules procreavit Hyllum, Hyllensium in Illyrico regem: qui sub Nausirboo in eadem insula educatus fuit. Id puellæ nomen, sive verum fuerit, sive a Poetis confictum, certe ex antiquissimis historiæ defumptum est monimentis, in quibus scriptum fuit, Phæacas Corcyræ incolas ex Melita primum insula profectos fuisse. Melita autem quum Camarinensi littori esset objecta, alii Homeri interpretes ipsam Camarinam urbem Phæacum fuisse sedem per errorem opinati sunt.

Homeri interpretes varie de Hyperæ situ sensisse, fidem faciunt Didymi verba in Scholiis ad Odysseæ versus ultimo loco allatos: Οἱ μὲν (inquit) τὴν ἐν Σικελίᾳ Καμαρίναν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς, ὑπὲρ τὴν ἡμῶν γινωσκόμενῃν, ἄλλοι δὲ, ὅτι ἦν νῆσος πρότερον πλυσίου τῆς ἑξὺ Κυκλώπων χώρας. Alii eam (Hyperæam) dicunt esse Siciliæ urbem, quæ postmodum Camarina dicta: alii confictum sic vocabulum volunt ab eo, quod ultra nobis cognitam terram situs sit locus: alii insulam, Cyclopa terræ primitus vicinam. Primam, & postremam sententiam refert etiam Eustathius Scholiastes, mediam vero prætermittit.

Novum sententiæ suæ momentum desumit Cluverius, ex eo quod idem Apollonius pariter lib. iv. Melitejum montem in Phæacum regione commemorat,

ret, in quo Ægæi fluvii filias egisse tradit. Ad quæ ita Scholiastes: Ὀρος Κερκύρας Μελίτειον, *Mons Corcyra Melitejus*. Et hinc Favorinus in Lex. Μελίτειον, ὄρος Κερκύρας. Nec ambigendum ducit Vir Clariss. Phæacas, sive Hyllenses Melitam insulam in Adriatico sinu, Illyrico, ubi eorum regnum, objectam, a prioribus gentis suæ sedibus ita denominasse.

Quoniam vero Homerus Odyss. lib. ix. asserit, Cyclopas navibus caruisse, unde Eustathius loco mox citato colligit, ab Homero dissentire, quotquot Hypeream insulam faciunt: πᾶς γὰρ ἂν (ait ipse) ηἰσιῶται ὄντες οἱ ἐν αὐτῇ ὑπὸ Κυκλάπων ἐβλάπτοντο, οἷς νῆες ἐκ αὐτῆς ἦσαν καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ἱστορίαν; qua enim ratione Cyclopes, quibus juxta Homericam historiam naves non aderant, insularis infesti esse potuissent? Cluverius objectum dissolvit, asserens Homerum veris historiis multa adfinxisse fabulosa; quod Scholiastæ ejus, tum Strabo passim fatentur. Fabulosis autem accenser, Nausithoum cum Phæacibus suis ex Hyperea pulsum fuisse a Cyclopibus, quos jam tum in Sicilia fuisse nullos supra lib. 1. cap. 2. docuerat.

Hæc omnia accuratissime, quantum in maxima rerum obscuritate licet, more suo Vir præstantissimus. Cum quibus minime video quomodo cohæreant, quæ ipse de Phæacibus tradiderat ejusdem Operis lib. 1. cap. 2. ita scribens: *Univerſa igitur insula (Sicilia) quondam genus tulit Gigantum: qui in diversos populos, sive familiarum corpora fuere divisi; ex quibus memorantur antiquis Scriptoribus Cyclopes supradicti, atque Phæaces.* Adeo a Gigantum familia, ab eorum inſtitu-

stitutis, ingenio, & moribus aberant Phæaces, ut ex hac ipsa dissimilitudine, quemadmodum gens impia Gigantum *θεομάχοι*, *Diis insensī* dicebantur, ita Phæacas *ἀγχιβίης* semel atque iterum vocaverit Homerus Odyss. lib. v. & lib. xix. quam vocem Hesychius in Lexico post veteres Scholiastas interpretatur: *εὐδαίμονας ἔξ ισοβίης*, *beatos, & Diis æquales*. Eademque dissimilitudo comparationem illam peperit, qua Odyss. vii. ita Diis proximi dicuntur Phæaces, quemadmodum sibi invicem prope sunt Cyclopes, atque Gigantes:

..... ἐπεὶ σφίσιν [θεοῖς] ἐγγύθεν εἰμέν,
 ὡς περ Κύκλωπες τε, ἔξ ἄγρια Φύλα Γίγαντων.
 ..... quoniam ipsis proximi sumus,
 Veluti Cyclopes, & ferum genus Gigantum.

inquit Alcinoüs de Phæacibus suis. Quam comparationem Didymus ad hunc locum, & Eustathius ad v. Odyss. tali ratione interpretantur: ὡς εἰσιν ἀλλήλων ἐγγύς Κύκλωπες τε, ἔξ Γίγαντες, ἥτοι καὶ γένος, ἢ καὶ τόπον, ἢ καὶ ἀδικίαν, ἔπως ἔξ ἡμεῖς θεοῖς πλησίον καὶ δικαιοσύνην. Quemadmodum sibi invicem prope sunt Cyclopes, atque Gigantes, sive genere, sive loco, sive nequitia, ita & nos Deos contingimus justitia. Hæc Didymus, & paria ferme habet Eustathius; qui præterea illius comparationis rationem ex adducto in medium exemplo clarius adhuc explicat ad Odyss. vii. eam ita intelligendam scribens: ὡς εἰ τις εἴποι, πόσον εἶναι Σωκράτην ἐγγύθι τῷ Πλάτῳ κατ' ἀρετὴν, ὅσον Ἀντοῦς ἔξ Μέλτος ἀλλήλοις καὶ κακίαν, Veluti si quis diceret, Socratem ita virtute Platoni proximum, quemadmodum Anytus, & Melius sibi invicem pravitate. Insuper Clu-

Cluverii assertionem apertissime refellunt Homerici versus paulo ante laudati, ubi Phæaces a Naufithoo ex Hyperea in Scheriam deducti dicuntur, quod iis infesti essent superbi Cyclopes; quos versus adeo Cluverius non ignoravit, ut integros semel, iterum, ac tertio Græce, ac Latine in eo Opere exscripserit, & iis, quæcumque de Hyperea tradit, superstruxerit. Huc etiam trahi possunt alii Homeri versus, itidem superius recitati, ubi Eurymedon, Naufithoi avus, Gigantum domitor appellatur. Demum cum Apollonii Scholiastes ad illud Argonaut. iv.

..... αἷς δὲ καὶ αἰνῶται

Αἵματος θρανίου γένος Φαίηκες ἔασι.

..... sicque & ipsi

Sanguinis cælestis genus Phæaces sunt.

prodat, Acusilaum, & cum Acusilao Alcæum scribere, e guttis, ex famigerata illa Cœli exsectione in terram delapsis, Phæacas procreatos fuisse, alios vero testari, non Phæacas, sed Gigantes inde ortum suum habuisse; in promptu est deducere, Phæacas nostros alios omnino habendos a Gigantibus.

Non omittimus adnotare, Phæaciarum Hyperææ meminisse Stephanum de Urbibus, apud quem in voce Ἀργός, post enumerata decem loca ita nuncupata, undecimum recensetur: Η Φαιάκων Τπίρεια, *Phæacum Hyperæa*; pariter Hesychium his verbis: Τπίρεια ἢ καὶ Φαιάκων πόλις, *Hyperæa Phæacum urbs*. Ex quo Stephani loco innotescit, Argos etiam nomine donatam fuisse Corcyram. Qui Stephanum integro, & eximio commentario illustravit, Abrahamus Berchellius, dum

E

asse-

afferit, non alios veteres Scriptores præter Stephanum hoc Argos nominasse, fallitur utique. Nam illud nominatum mihi occurrit ab Eustathio Dionysii Scholiasta, non quidem in eo Scholio, ubi undecim hac appellatione seu urbes, seu loca designata fuisse tradens, postquam binas recensuit, Thessalicam nimirum, & Amphilochicam, de ceteris siluit, quodque unice præ oculis habuit Berchellius: sed in alio Scholio ad vers. 494. ubi ita legitur: Κέρκυρα, ἢ καὶ Φαιακία καλεῖται, καὶ Σχερία, καὶ Δρέπανον, καὶ Ἀργος, *Corcyra, & Phœacia dicta, & Sceria, & Drepanon, & Argos.*

Huic Capiti, & Nausithoi gestis coronidem imponant Neptuni adversus Phæacas minæ, de quibus Alcinous Odyss. viii.

Ἀλλὰ τὰδ' ὡς ποτὶ πατρός ἰγὼν εἰπόντες ἄκουσα
 Ναυσίθου, δὲ ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγασσάσθαι
 Ἡμῖν, ἔνεκα πομπῶν ἀπήμονες εἰμὲν ἀπάντων.
 Φῆ ποτὶ Φαιάκων ἀνδρῶν ἐυεργέα νῆα,
 Ἐκ πομπῆς ἀνίσταν, ἐν ἡρωιδῇ πόντῳ
 Ραυσέμεναι, μέγα δ' ἦμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψει.
*Verum hæc ita quondam ego patrem dicentem audiui
 Nausithoum, qui narrabat Neptunum succensere
 Nobis, quod duces illesi sumus omnium.
 Dicebat aliquando Phæacum virorum bene compactam
 navem,*

*Ex deductione redeuntem, in obscuro ponto
 Perditurum esse (Neptunum) ingentemque nobis mon-
 tem urbi circumduciurum.*

De hisce minis, & de earum causa, & effectu redibit sermo.

CA-

CAPUT V.

Rhexenor, & Alcinoüs filii Naufitboi. Areta filia Rhexenoris, sponsa Alcinoi. Locrus, alius Naufitboi filius ex Conone apud Pbotium, Homero, aliisque innominatus, cum Alcinoö dissidens in Italiam adnavigavit, ubi a Latino rege hospitio exceptus, Laurinam hujus filiam in uxorem duxit. Ab Hercule interemptus, regioni nomen suum imposuit. Nummus Corcyraeos, & Metapontinos conjugens, Cononis narrationem confirmat. Argonautæ ad Corcyram appellant. Colcbi ad Medeam repetendam eos subsecuti Alcinoi judicio repelluntur, nec amplius Corcyram deserunt. De loco nuptiarum Medæ variant veteres scriptores. Prædictum Alcinoi judicium Aretæ a nonnullis tribuitur. Plura Jac. Gronovii dicta castigantur. Jasonis ad Corcyram adnavigatio in Naupactiis Carminibus commemorata.

RECITATOS superius de Naufitboi genealogia Homericos versus ex vii. Odyss. alii conlequuntur, qui illius filios Rhexenora, & Alcinoüm, hujusque cum Areta fratris filia nuptias nobis commonstrant. Sunt autem hujusmodi:

Ναυσίθοος δ' ἔτεκε Ρηξήνορά τ', Ἀλκινόον τε.
 Τὸν μὲν ἄκρον ἐνὶ ᾧ βάλ' ἀργυρότοζος Ἀπόλλων,
 Νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν ὅλην παῖδα λιπὼν
 Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποίεσσε' ἄκοιτιν.

E 2

Nau-

*Nausibous vero genuit Rhexenoremque, Alcinoimque.
Illum quidem; viri prole carentem, percussit decorus
arce Apollo,*

Sponsum. in regia, unica sola filia relicta:

Arete: hanc Alcinoüs duxit uxorem.

Cononis Opusculum, continens Narrationes quinquaginta e variis Vêterum scriptis collectas, alium exhibet Alcinoi fratrem, Homero, ejusque Scholiastis, aliisque veteribus Scriptoribus prorsus innominatum, videlicet Eöcrum, & de hoc plura habet, non aliunde cognita, in Narratione tertia, quam ex Photii Bibliotheca numero Cêntesimo Octuagesimo Sexto juvat exscribere: Φαίακος δὲ [τοῦ] τῆς νῆος [Κορκύρας] βασιλεύοντος; τελευτήσαντος, ὃς υἱὲς Ἀλκίνας, καὶ Λοκρὸς σασιάσαντες; συνέβησαν πάλιν; ἐφ' ᾧ βασιλεύον Ἀλκίνεω μὲν τῆς Φαιακίδος, Λοκρὸν δὲ κεμήλια καὶ μοῖραν λαβόντα τὰ ἔθνη; ἀποικίσεσθαι τῆς χώρας. ὅς καὶ ἐπὶ Ἰταλίας πλώσας, ξενίζεται παρὰ Λατίνω, Ἰταλῶν βασιλεῖ, δόντι πρὸς γάμον καὶ τὴν θυγατέρα Λαυρένιν. Διὰ ταῦτα ὡς συγγενεῖς, Φαίακες Λοκρὸς τὰς ἐν Ἰταλίᾳ προσποιῶντο. Ὁ δὲ Ἡρακλεῖς κατ' ἐκείνο καιρὸν τὰς τῶ Γηρυόνης περιχαλκῆς ὅσαι βόες ἦσαν πρὸς Εὐρυπείας ἐλαύνων, εἰς Ἰταλίαν ἀφικνεῖται, καὶ ξενίζεται φιλοφρόνως παρὰ τῷ Λοκρῷ. Ὁ δὲ Λατίνος πρὸς τὴν θυγατέρα ἐλθὼν, καὶ τὰς βῆς ἰδὼν ἠρώδῃ τι καὶ ἤλαυνεν. Ὅπως ἀναμαθὼν Ἡρακλεῖς, ἐκείνον τόξω βαλὼν; ἀνῆλε; τὰς δὲ βῆς ἀνεκόμισε; Λοκρὸς δὲ διδῶς περὶ Ἡρακλεῖ, μή τι δεινὸν ὑπὸ Λατίνῳ πάθῃ (ἦν γὰρ Λατίνος σώματι γενναῖος καὶ ψυχῇ) θελαύνει ἐπὶ βοηθείᾳ τῷ ξενιδέντι; ἀμειψάμενος καὶ σολὴν. Ἡρακλεῖς δ' ἰδὼν αὐτὸν δέοντα; καὶ νομίσας τίνα εἶναι ἄλλον,

ἄλλον· πρὸς ἐπικρίαν σπένδοντα Λατίνῃ, βαλὼν ἄγραι-
τον κτείνει· Τρερόν· ὃ μαθὼν, ἀπὸ Λοφύρατο μὲν, καὶ τὰ
ὅσια αὐτῷ ἐπέτελσε· Καὶ μεταστὰς δ' ἔξ ἀνθρώπων, ἔχρη-
σε, Φάσματι Φανείς τῷ λαῷ, πόλιν ἐκίχεν ἐπ' Ἰταλίας,
ἐν ᾗ ἦν τὸ σῆμα τῷ Λοκρῷ· Καὶ διαμένει τῇ πόλει τὸ νο-
μα τιμῶσθι τῇ κλήσει τὸν Λοκρὸν· *Phæace autem insule*
[*Corcyra*] *rege mortuo, liberi ejus Alcinous, & Locrus*
inter se dissidentes, ita tandem convenerunt, ut Aleinons
quidem Phæacidi imperaret, Locrus vero pretiosas opes
mobiles, partemque populi auferens, regione excederet. In
Italiam igitur hic adnavigans, a Latino Itacorum rege
hospitio acceptus est, qui filiam quoque suam Laurinam
eidem nuptui dedit: quæ etiam ex causa Phæaces Itali-
cos bosce Loerenses in cognatos adseruerunt. Accidit de-
inde, ut Hercules eadem tempestate Geryonis boves, quot-
quot erant pulcherrimæ, ex Erythia abigens, in Italiam
adveniret, atque a Loco humaniter hospitio exciperetur.
Has itaque Latinus boves cum, filiam invisens, forte
aspexisset, cupiditate ductus, & ipse abegit. Qua re co-
gnita, Hercules telo ipsum trajectum occidit, bovesque re-
cepit. Locrus ibi Herculi metuens, ne quid gravius for-
sitan a Latino pateretur (qui eccellente erat & animo,
& corpore) mutata veste, in hospitis auxilium egressus est.
Hercules vero currentem ipsum intinitus, aliumque esse
ratus, qui subsidium ferre Latino maturaret, misso ja-
culo, interimit. Ubi tamen postea rem cognovit, amicum
luxit, ac iusta illi persolvit: vitæque cum decessisset,
populo apparens, urbem in Italia condere eodem loco jus-
sit, ubi Locri sepulchrum fuit. Hinc nomen urbi manet,
quæ vel ipso sui nominis vocabulo Locrum honorat.

Quod

Quod Alcino Phæacem, non vero Nausithoum, Conon parentem tribuit, illi quidem convenit cum Diodoro Siculo Histor. lib. iv. de Phæace ita scribente: *Φαίαξ, ὃν τὸς Φαίακας σωῖσθαι τυχὼν ταύτης τῆς προσρηγίας. Φαίακος δ' ἐγένετο Ἀλκίνοος. Phæax, unde Phæacas sortiri hanc denominationem contigit. Phæacis autem filius Alcimons.* Dissentit vero ab Homero, ut patet ex versibus mox laudatis. Dein Latinum Italorum regem ab Hercule interemptum, & Laurinam, seu Laviniam ejus filiam Loero desponsam narrans, nimis quam dissentit a veteribus Romanarum Antiquitatum Scriptoribus, qui Latinum regem in bello contra Rutulos occisum, ejusque filiam Laviniam Turno prius pactam, Ænæ postea collocatam concorditer prædunt; quem dissensum a nemine recentiorum Scriptorum, qui Romanas Antiquitates accuratius investigarunt, animadversum reperio. Discrepat demum a priscis Geographis, atque Scholiastis, qui urbi *Locris*, in extrema Italia haud procul a Sicilia sitæ, scilicet in sinu Bruttio, qui & Locrensis a celeberrima illa urbe dicebatur, originem, ac nomen accersunt a priscis Locris, sive Ozolis apud Ætoliam, sive Epicnennidiis apud Eubœam; contra vero Conon Locri Phæacis sepulchrum urbi illi originem præbuisse, & nomen affirmat. Neque alterum hunc dissensum, notatu certe dignum, ab aliquo recentiorum Geographorum observatum adhuc reperi; non equidem a Philippo Cluverio, qui de Locris multa habet Ital. ant. lib. iv. cap. xv. neque a Christophoro Cellario Geogr. ant. lib. 2. cap. ix. ubi de Locris multa

ta differit. Utrumque autem inter prisca Geographiæ illustratores principem locum tenere, pro comperto habent quilibet rerum harum studiosi. Quænam fides Cononis Narrationibus adhibenda sit, non inquirō; nec de hoc Photius quidquam affirmat, dumtaxat de earum stylo iudicium proferens, & præterea Scriptoris, seu potius Collectoris ætatem indicans, dum tradit, Opusculum illud Archelao Philopatori regi inscriptum fuisse, quem Augusti temporibus regnasse ex Dione, Strabone & aliis colligit Gerardus Joannes Vossius de Histor. Græc. in ipso libri primi fine. Ne tamen recitata Narratio fabularum censui adscribatur, commodè mihi occurrit Corcyæorum nummus in Græcia ant. Wolfgangi Lazii cum navi (quo insigni Corcyram in moneta usam novimus) & ex alia parte cum spica, ac capite coronato, necnon literis METAI. scilicet *Μεταποντινών*, ut pronum est unicuique cum Joanne Harduino, & Huberto Goltzio, alios Metapontinorum nummos referentibus, interpretari. Porro ea Corcyæorum, ac Metapontinorum in eodem nummo conjunctio colligendi ansam præbet, aliquam inter utrumque populum societatem intercessisse; quam existimare licet inde profectam, quod sicuti Locri, ita & Metapontini, iis finitimi, Corcyæorum cognati haberentur ob Locri Phæacis ad illas partes accessum juxta allata Cononis verba: *Ὡς συγγενεῖς, Φαίακες Λοκρὲς τὰς ἐν Ἰταλίᾳ προσποιῶντο*, Adeo ut Phæaces Italicos bosce Locrenses in cognatos adscriverint. Hanc prædictæ conjunctionis causam conjectando afferimus, nec aliam nobis suggerunt

gerunt Hatduinus in Opere, etſi admodum diligenti, Nummi popul. & urb. illuſtrati, neque Goltzſius in Opete De re nummaria, Græcis numiſmatis refer- tiſſimo, neque demum Andr. Matmora, quamplu- res Corcyætorum nummos in Hiſtor. Corcyr. profe- rends, cum nemo ex his allati nummi meminerit. Lazijs autem, contentus ex eo collegiſſe, Corcyram navis inſigne in moneta uſurpaſſe, nihil præterea ad inſcriptionem illam METAI. obſervavit. Porro ſpica, quæ in eo nummo apparet, paſſim in Meta- pontinorum nummis eſſingebatur ad denotandam agri illius ubertatem.

De Alcino, ejusque conjuge Areta, deque ho- rum filia Nauſicaa, aliisque liberis quamplura va- rii Odyſſæ libri ſuppeditant; quæ in ſubſequentia Capita reſervantes, præſenti expediemus de Jaſonis, & Medæ in Corcyram adventu ab Apollonio in Poemate Argonauticorum lib. iv. enarrata.

Notum eſt, Heroas quinquaginta, Argonautas ab Argo navi, cujus faber Argus vocabatur, dictos, raptum vellus aureum in Colchidem iſſe. Eo the- ſauro, ac Medea Æetæ regis filia jam potiti, poſt longam navigationem ad Corcyram inſulam dela- ti, quam comiter excepti fuerint a Corcyraïs, Apollonius ita deſcribit:

..... δι δ' ἀγανόσιν

Ἀλκίνοος, λαοίτε θυμπολήσιν ἰόντας

Δεδέχατ' ἀσπασίως, ἐπὶ δὲ σφίσι καγχαλάσκε

Πᾶσα πόλις· φαίης κεν εἰς ἐπὶ παῖσι γάνυσθαι.

..... ipſi vero hilaribus

Alci-

*Alcinous, populiſque ſacris venientes
Exceperunt liberaliter, propterque ipſos letabatur
Tota civitas; dixiſſes propter proprios liberos gaudere.*

Mox Colchorum ad Medeam repetendam appulſum reſert, minalſque ab iis adverſus Corcyraeos intentatas, ni voti cōmpotes efficerentur:

..... στρατός ἀσπετος ἤξειφάνθη
Κόλχων, οἱ πόντιοι κ' ἑσόμεα, κ' διὰ πέτρας
Κυανέας μασηῖρες ἀριζήων ἐπέρσαν.

Μηδεῖαν δ' ἔξαυτον ἐξ ἑς πατρός ἀγεῖσθαι
Ἰεντ' ἀπροφάτως, πῆ ζονόεσσαν αὐτὴν
Ναυμήσειν χαλεπήσιν ὁμόκλειον ἀτροπίησιν
Αὐθι τε, κ' μετέπειτ' αὖ σὺν Αἰήταο κελύεσθαι.

..... exercitus numerosus apparuit
Colchorum, qui ponti per os, atque per petras
Cyaneas, perveſtigatores Heroum, penetrarunt.
Medeamque abreptam ad ſui patris (ædes) reducere
Contenderunt abſque mora, aut luſtuoſam pugnam
Moruos ſe atroci interminabantur temeritate
Ibique, & poſtea cum Ætæ impetu.

Dein Medæ anxietatem exponit, ejuſque ſupplīces orationes recitat, primam quidem ad Aretam regiā conjugem, alteram vero ad Argonautas ſuos, ac demum Alcinoi regis iudicium his verbis exprimit:

Παρθενικὴν μὲν ἔαſαν ἐξ ποτὶ δῶματ' πατρός
Ἐκδώσειν· λίκτρον δὲ σὺν ἀνέρι ποροαίνουσαν
Οὐκ ἔτι κωελίδης μιν ἀποτμήξειν Φιλόητος.
Virginem exiſtentem ſui ad ædes patris
Remittendam: leſto vero cum viro ſubſervientem,
Non iterum legitimo ipſam abſtrahendam amore.

F

Hujus

Hujus sententiæ, antequam aliis innotesceret, certior ab Alcinoο reddita Areta, Jasonem illa ipsa nocte cum Medea congredi mandavit, nuptiali thalamo ad sacrum antrum constructo:

Αὐτίκα δὲ κρητῆρα κερασσάμενοι μακάρεσσιν,
 Ἡ Θέμις, ἐναγείας ἐπιβόμια μῆλ' ἐρύσαντες,
 Αὐτονυχὶ κάρη Σαλαμῆιον ἔντωνον Διὶν
 Ἀντρώ. ἐν ἠγαθέω, τόθι δὴ ποτὶ Μάκρης ἔβαιεν.
*Continuoque cratera miscentes immortalibus,
 Quemadmodum fas, rite votiva pecora trabentes,
 Illa ipsa nocte virgini nuptialem paraverunt thalamum
 Antro in sacro, ubi quondam Macris habitabat.*

Ex eo concubitu antrum illud Corcyrum Medæ antrum appellatum est, atque ita Poetæ tempore vocitabatur:

Καίνο & εἰσέτι νυὶ ἱερὸν κληίζεται ἄντρον
 Μηδείης.

*Illud & in bodiernum diem sacrum vocatur antrum
 Medæ.*

Tunc ex Alcinoi judicio frustrati votis Colchi, primum adversus exanderunt, at postea illud veriti, nec minus expavescentes regis sui indignationem, quæ eos, in patriam sine Medea reduces, manebat, non amplius regredi decrevere, sed impetrato ab Alcinoο rege inter Phæacæ domicilio, sedes in Corcyra insula fixere:

Δὴ τότε δὴ βασιλῆος ἐξ τρομέοντες ἐνιπὰς,
 Δέχθαι μελίσξαντο συνήμονας, αὐτὶ δ' ἡ νῆσω
 Διὸ μάλα Φαίηκεσσι μετ' ἀνδράσιν ναυστάσκον.
Tunc equidem regis sui formidantes minas,

Susci-

*Suscipere orabant se socios, ibique in insula
Diu sane Phæacas inter viros habitabant.*

Argonautæ vero post aras Nymphis, & Parcís in
Apollinis templo ædificatas, amplis ab Alcinoó, &
Arete muneribus donati, e Corcyra solverunt:

*Μοιραίων δ' ἔτι καίσε θύη ἐπέτεια δέχονται,
Καὶ Νυμφέων Νομίῳ καθ' ἱερὸν Απόλλωνος
Βωμοί· τῆς Μήδεα κατήισατο. πολλὰ δ' ἴδσιν
Αλκίνοος Μινύαις ξενίῃα, πολλὰ δ' ὅπασσεν
Ἀρήτη.*

*Parcarumque adhuc illic sacra annua excipiunt,
Ac Nympharum Nomii in fano Apollinis
Aræ: has Medea erexit. Sed multa abeuntibus
Alcinous Minyis xenia, multaque præbuit
Arete.*

Quod spectat ad locum nuptiarum, habet qui-
dem Apollonius dicti sui adstipulatorem Timæum,
at ei refragantur Dionysius Milesius, Antimachus,
& Timonax, uti Apollonii Scholiastes nos docet his
verbis: Τιμαῖς λέγοντος ἐν Κερκύρα τῆς γάμου ἀχθῆ-
ναι, Διονύσιος ὁ Μιλήσιος ἐν δαυτέρῳ τῆς Ἀργοναυτικῶν,
ἐν Βυζαντίῳ Φησὶν. Αντίμαχος ἐν Λυδῇ πλησίον τῆς
ποταμῷ μργῆναι αὐτῇ Φησι τὸν Ιάσονα. Τιμώναξ ἐν
πρώτῳ τῆς Σικελικῶν, ἐν Κόλλοις Φησὶν Ιάσονα Μήδεαν
γῆμαι, αὐτῆς αὐτῷ ἐγγυήσαντος. Timæo asserente in
Corcyra junctis fuisse nuptias, contra in Byzantio scri-
bit Dionysius Milesius in secundo Argonauticorum; An-
timachus autem in Lydia prope flumen cum ea (Medea)
congressum fuisse Jasonem. Timonax in primo Siculorum,
Jasonem in Colchis Medeam duxisse, Æta hanc ipsi
F 2 despon-

despondente. Subdit mox apud eundem Scholiastam Timonax: Δείκνυται παρὰ τὸν παράπλεον ἔνδον τῶ πόντε κῆποι τινὲς Ἰασόνιοι καλῶμενοι, καὶ ὧν τὴν ἀπόβασιν ἐποίησαντο, καὶ κατὰ τὴν αἶαν γυμνάσια, καὶ δίσκοι, καὶ τῆς Μυθίας θάλαμος, καὶ ὃν τότε ἐνυμφάθη, καὶ πρὸς τῇ πόλει ἱερὸν ἰδρυμένον Ἰάσονος, καὶ πρὸς τέτοις ἱερὰ ποταμὰ. *Ostenduntur in adnavigatione intus pontum borti quidam Jasonii nuncupati, juxta quos Jason, & Medea e navī descenderant, & ad terram gymnasia, disci, & Medee thalamus, in quo tunc concubuerat, & prope civitatem exstructum Jasonis sacellum, ac plures alie arē.* Ita Timonax ex Apollonii Scholiasta. Contra Timæus nuptias in Corcyra conjunctas asserens, fidem præterea facit, teste eodem Scholiasta, de annuo sacrificio, sua ætate in ea insula fieri solito ob memoriam rei divinæ a Medea in eo sacello peractæ, & de binis aris eadem de causa ibidem erectis.

Argonautarum ad Corcyram gesta, quæ fusius ex Apollonio profecuti sumus, compendiarie in Orphei de eodem argumento Poemate enarrantur, initio facto ab illis versibus:

Κέρκυραν ζαθέην ἔχουσιν, τὴν σφιν ἑναίον
 Ἰοεὺς εἰρεσίης, καὶ ἀλιμπλάγχοιο πορείης
 Φαίης, τοῖσι δ' ἄρ' ἐφημοσύνοισι θέμισας
 Ἀλκίνοος κρανέσκες δικαυτάτος βασιλῆων.

Quæ metaphrasis Poetica Anonymi ita reddidit:

Corcyreos petimus portus, ea tecta colebant
 Artifices operum pelagi, puppisque regende
 Phæaces, virtute animi quibus inclutus beros
 Imperat Alcinoüs, regum justissimus unus.

Cete-

Cetera ex eo Poemate referre superfedeo, tum quia cum Apollonii narratione omnia ferme conveniunt, tum quia cum iis sentio, quibus conficta, & supposita omnia sunt, quæ sub Orphei nomine circumferuntur. Profecto Cicero lib. 1. de Nat. Deor. tradit Aristotelem prodidisse, Orphea istum numquam fuisse; quæ vero carmina ejus nomen præferunt, ea a Pythagoricis Cercopi cuidam attribui. Veterum alii, quibus Recentiores plerique assentiuntur, eadem tribuunt Onomacrito.

Dixi, *omnia ferme*. Namque in Orphei Poemate auctorem judicii, quo lis inter Argonautas, & Colchos dirempta est, habemus non Alcinoum, sed Aretam. Eam discrepantiam cum minime advertisset Josua Barnesius in laudata Homeri Editione, ad illud de Areta Odyss. vii.

. . . . . ἔ' ἀνδράσι νεκρὰ λυεῖ,

. . . . . Et hominibus lites dissolvit.

affirmat, prædictum judicium ab Areta interpositum fuisse ex Onomacrito, & Apollonio Rhodio, cum tamen certum sit, in hoc capite Onomacritum, seu Orpheum ab Apollonio dissidere. Cum Apollonio facit Apollodorus in Biblioth. ubi de Argonautis.

Celebratissima hæc Argonautarum expeditio perinde ac si Jacobo Gronovio minime comperta fuisset, asserit hic in Volumine superius laudato ad Corcyræ gemmam, quam exhibet, Alcinoum per Ulyssis navigationem inclaruisse, Corcyræque insulæ notitiam, & appellationem tunc temporis exortam primum fuisse, aut ad Græcos pervenisse. Satis enim

cele-

celebres, & claros Alcinoûm, & Corcyram Græcis reddere valuit Argonautica, quæ eam Ulyssis præcessit, navigatio, toties a Poetis, & Historicis decantata, & ab Astrologis cælo donata. Ibidem Gronovius magna confidentia Alcinoûm Phæacis filium facit; quem tamen a Nausithoo genitum dum diserte memorat Homerus, hujus auctoritas postulat, ut aliqua sui dicti ratio habeatur. Demum quo jure scripserit Gronovius, generosum, & splendidum Corcyræ civem, Andream Marmoram, integro, & elaborato Opere insulæ illius historiam prolecutum esse, præcedentia jam indicarunt, & subsequencia apertius ostendent, quod spectat ad lucubrationis illius diligentiam, in contexendis fabulis utique maximam.

Huic Capiti finem imponat Pausaniæ textus in Corynthiac. ἐπὶ δὲ ἐς τὴν (inquit) ἐν Ἐλλήσι Ναυπάκτια ὀνομαζόμενα. Πεπονήται δὲ ἐν αὐτοῖς, Ιάσονα ἔξ Ιολκῆ μετὰ τὸν Πηλίου θάνατον ἐς Κόρκυραν μετοικῆσαι. *Carmina Græci habent, quæ Naupactia nominant. In illis scriptum est, Jasonem ex Iolco post Pelie mortem Corcyram migrasse. Naupactia Carmina pluribus locis commemorat idem Pausanias, & in Phocic. sub finem ea vulgo attribui scribit Milesio homini. At ipsi probabilius videtur, illorum auctorem fuisse Naupactium aliquem. Ea Carmina pluribus vicibus allegat Apollonii Scholiastes.*

CAPUT VI.

Ulyssis ad Corcyram appulsus. Fustor de eo Homeri narratio ad Græcicas archæologias dignoscendas perutilis. Ex eo appulsu Argonauticæ expeditionis epocha eruitur, nec Scaligero, nec Petavio comperta. An Scberia, & Phæaces Homeri idem sint cum Corcyra, & Corcyræis, in dubium a quibusdam vocatur. Rationes dubitandi, prima, quod Homerus Phæacas in Scberia sitos dicat, procul ab hominibus ingeniosis, altera, quod eos dicat, habitare extremos seorsum in undoso mari, cum nemine commercium habentes, tertia, quod Phæaciæ hortis fructuum perpetuitatem adscribat, postrema, quod Phæacas Rhadamanti deductores faciat. Alia Homeri loca verum Scberię situm, cum ipsum, ubi modo jacet Corcyra, commonstrant. Ratio Homericarum fabularum doctis etiam Viris parum comperta.

NON multo post Argonautarum e Phæacia Corcyra discessum; illuc appulit Ulysses naufragus, vicesimo die postquam ex Ogygia insula solvisset; cumque ad maris litus Nauficaam, Alcinoi regis filiam, una cum ancillis ludentem reperisset, vestes primum, quibus nuditatem suam contegeret, ab ea impetravit, dein eadem præeunte, ad regias ædes pervenit; ubi ab Alcinoos, & Areta ejus conjugehoruh-

horumque filiis officiis omnibus humanitatis exceptus, postremo ab ipsis Phæacibus in patriam suam Ithacam insulam pervectus fuit.

In pauca verba ita contulimus, quæ in pluribus Odysseæ libris enarrantur. Quoniam vero ex ea fusiori Homeri narratione memorabilia Corcyræorum heroicis illis temporibus gesta, regimen, disciplina, mores, instituta affatim innotescunt, operæ pretium est, Corcyræas huiusmodi antiquitates, ex eo potissimum fonte petitas, exponere, atque explicare; unde ad Græcanicas in universum ἀρχαιολογίας clarius dignoscendas non parum subsidii Eruditis obtenturum confido, ut facile cuivis patebit, præsentem hanc investigationem cum Everardi Feithii Homericis Antiquitatibus comparanti. Inde pariter innotescet ratio quædam Homericarum fabularum doctis etiam Viris parum comperta. Demum Lectorem magnopere juvabit, delectabitque ingens Homericorum carminum copia ejus oculis subiecta. Est enim Homerus, ut eum Plinius lib. xvii. cap. v. eleganter appellavit, *fontis* veluti quidam *ingeniorum*, seu:

. . . βαθυρροῖτας μέγα σθένος Ωκεανόιο,
 Ἐξ ἧπερ πάντες ποταμοὶ, καὶ πᾶσα θάλασσα,
 καὶ πᾶσαι κρήναι, καὶ φρεῖά τε μακρὰ νάεσιν.

. . . *profundi magna potentia Oceani,*
Ex quo omnes fluvii, & totum mare,
Et omnes fontes, & putei alti oriuntur.

Sic enim eum fuisset verbis ex Iliad. xxi. Dionysius Halicarnassensis jure appellandum existimavit.

Suum

Suum utique fructum, suamque utilitatem constare prisca illius ætatis figmentis, poetico lenocinio exornatis, diserte edocuit Plutarchus in libello De audiend. Poetis, cujus præclara sunt verba: *Ἐπὶ δὲ ὥσπερ ἐν ταῖς νομαῖς ἡ μὲν μέλιττα διώκει τὸ ἄνθος, ἡ δὲ αἰξ τὸν θαλόν, ἡ δὲ ὕς τὴν ῥίζαν, ἅλλα δὲ ζῷα τὸ σπέρμα καὶ τὸν καρπὸν, ὥπως ἐν ταῖς ἀναγνώσεσι τῶν ποιημάτων ὁ μὲν ἀπαντᾷ τὴν ἰσορίαν, ὁ δὲ ἐμφύεται τῷ κάλλει, καὶ τῇ κατασκευῇ τῶν ὀνομάτων, αἱ δὲ τῶν πρὸς τὸ ἥθος εἰρημένων ὠφελίμους ἔχονται. Ceterum sicut inter pascendum apes florem, capra germen, sus radicem, aliæ bestię semen fructumve capiunt, ita legendis Poematis alius historiam decerpit, alius elegantie, & apparatusi verborum inheret, alius vero ea, quæ de moribus utiliter dicta sunt, confectatur.*

At prænotatum volo, vexatam adeo inter veteres, recentisque Chronologos, de Argonautarum expeditionis epocha controversiam plurimum lucis accipere ex Alcinoi, & Aretæ temporibus. Cum in ea etenim inciderint tam expeditio illa, ut ex præcedenti Capite constat, quam Ulyssis post Trojæ eversionem errores, ut constat ex præsentī, consequitur, inter utramque epocham non multos admodum annos intercessisse. Saris proinde mirari non possum, eximium Chronologorum par, Josephum Scaligerum, & Dionysium Petavium, prædictæ profectionis epocham magno studio investigantes, ad alia omnia animum convertisse, præterquam ad Alcinoi, & Aretæ ætatem; qua tamen ad illam statuendam certius nulum momentum afferre potuissent. Videndus Scali-

ger in Animadversion. in Chron. Euseb. ad annum Abr. DCCLVI. & Petavius Ration. Temp. par. 2. lib. 11. Cap. ix. Hic Argonautarum tempora exsculpere conatus est ex annis regni Priami; ille ex ætate Herculis, Circes, & Ascalaphi. Utrique autem ante oculos imprimis esse debuerant Alcinous, & Areta, Argonautas primum, dein Ulysses in Corcyra excipientes; quorum videlicet nomina non una tantum vice, non obiter exhibent Argonautici Scriptores, atque Homerus, sed sexcenties commemorata vel invitis obtrudunt. Ut autem hi Argonautis, & Ulyssi e Troja reduci *σύνχοροι* esse potuerint, oportet priorem epocham a posteriore abfuisse non quidem per septuaginta novem annos, quemadmodum sensit antiquus Chronologus apud Clementem Alexandr. cui Jacobus Capellus subscribit, proxime accedente ad eum calculum Eusebio in Chron. ut ex utraque Editione Scaligerana scilicet, & Pontacena pater; sed per quadraginta ad summum, quæ Petavii sententiæ est, aut per viginti plus minusve juxta Scaligeri sententiam. Eas tamen supputationes dum prædictis dumtaxat fundamentis docti illi Viri superstruxerunt, firmiori utique destitutas repræsentarunt. Præterquam quod Petavianum fundamentum prorsus ruinosum censi debet. Namque quadraginta annos Priami regno tribuens tam loco citato, quam ejusdem Operis par. 1. lib. 1. cap. x. testem adhibet parvæ Iliados Scriptorem, a Michaelē Neandro editum, quem Erudiri omnes norunt supposititium, ac propterea nullius auctoritatis. Quocirca omni etiam auctorita-

te

te caret laterculus regum Trojanorum, ex eodem illo Scriptore a Petavio expressus.

Præterea Corcyrarum antiquitatum ex Homero investigationem ea imprimis discussio præcedere debet, qua constat, de Scheria, atque Phæacibus ab Homero narrata omnino accipienda esse de Corcyra, atque Corcyræis. Id siquidem, licet pro comperto haberi posse videatur ex priscorum Auctorum testimoniis, quibus recentiores ultro adstipulantur, a quibusdam ex illis in controversiam vocatum reperio apud Strabonem, ab illis nempe, qui Ulyssis errores non circa Siciliam, atque Italiam, sed in extremis magni Oceani partibus contigisse asseverabant. Hoc argumentum fuisse, & solide pertractavit Philippus Cluverius Sic. ant. Capite postremo, generatim vagationes illas, cujuscemodi Homerus retulit, exponens. Idque ut facilius faceret, Virgilii Æneam semper cum Ulysse contulit, demonstrans, ad nulla hunc ab Homero loca deductum, quin ad eadem postea appulsus narretur Æneas. At quæ speciatim ad Phæacas, & Scheriam pertinent, specialem a nobis discussionem exposcunt; ad quam, Eustathio Scholiasta itineris duce, jam ingredimur.

Quos communem de Ulyssis in interno mari erroribus sententiam apud Strabonem insectari dixi, hi sunt Eratosthenes, atque Apollodorus; iique, quod spectat ad rem nostram, Callimacho præsertim Grammatico obloquuntur, Calypsus insulam pro Gaudio, pro Scheria Corcyram accipienti. En Strabonis verba lib. 1. *Απολλόδωρος δὲ ἐπιτιμᾷ Καλλιμάχου συνηγορίῳ τοῖς περὶ Εὐατοδωτήν, διότι, καίπερ γραμματικὸς ὢν,*
G 2 παρὰ

παρά τὴν Ὀμηρικὴν ὑπόθεσιν, καὶ τὸν Ἰωνισμὸν τῶν τύπων, περὶ ὧν τὴν πλάνην φράζει, Γαῦδον, καὶ Κόρυραν ὀνομάζει: *Ceterum Apollodorus Eratosthenem defendens, Callimachum reprehendit, quod, tametsi Grammaticus esset, tamen et contra Homeri institutum, et locorum in Oceano, circa quae Ulysses vagari facit, positionem, Gaudium, ac Corcyram nominaverit. Et lib. vii.* Καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ καὶ πάντῃ, μεταποιεμένῳ γε γραμματικῆς, ὃς τὴν Γαῦδον, Καλυψίδος νῆσον φησὶ, τὴν δὲ Κόρυραν, Σχερίαν. *Ac ceteros quidem venia dignatur, dempto Callimacho; qui Grammaticum se professus, Gaudium tamen Calypsus insulam faciat, et de Corcyra Scheriam.*

Diffiteri nequeo, plura ab Homero de Scheria dici, unde hujus ἐκποτισμὸς seu Ἰωνισμὸς facile arguatur, cum ea insulae cuidam in extremo Atlantico sita multo melius, quam nostrae ad Epirum conveniant. At exinde æqui rerum aestimatores non aliud se colligere posse putabunt, nisi Homerum Poetarum more veritatem sæpius sub involucris significasse. Luculentissimas Homeri hac in re vindicias affert idem Strabo laudatis libris, quarum summa hæc est: Ἀτὲρ δὲ (ait ipse lib. i.) πρὸς τὸ παιδευτικὸν εἶδος ἀναφέρων τὰς μύθους ὁ ποιητής, ἐφρόντισε πολὺ μέρος ἀληθῆς, ἐν δ' ἐτίθει καὶ ψεῦδος, τὸ μὲν ἀποδεχόμενος, τῷ δὲ δημαγωγῶν, καὶ στρατηγῶν τὰ πλήθη. *Enimvero Poeta fabulas ad morum formationem referens, veritatis magna ex parte rationem habuit, interdum tamen etiam mendacio addibito; veritatem quidem amplectens, mendacio autem demulcens, ac gubernans ducis instar multitudinem.*

πειν . Et paulo post : Εκ μηδενός δέ ἀληθῆς ἀνάπτειν καινὴν τερατολογίαν , ἔχ Ομηρικόν . Προσπίπτει γάρ , ὡς εἰκός , ὡς πιθανώτερον ἂν ἔτω τις Ψευδογοτ , εἰ καταμίσγοι τι ἔξ αὐτῶν ἤβ' ἀληθινῶν . Non enim Homericum est , noua fabularum portenta proferre , quæ a nullo vero dependeant . Verisimiliora nimirum videntur auditori , quæ is ita mentitur , ut vera falsis admisceat . His consonat illud Laëtantii lib. 1 . Institut . Non etenim res ipsas gestas sinxerunt Poetæ : quod si facerent , essent vanissimi ; sed rebus gestis addiderunt quemdam colorem .

Jam vero Homeri loca , in quibus color τῷ ἔκτοπισμῷ Phæacum regioni , ac rebus adjunctus deprehenditur , ex Eustathio ita recenseo . Et primo quidem Odys. vi . Naufithous Phæacas in Scheria statuifse dicitur ,

. . . . . ἐκάς ἀνδρῶν ἀλφισαίων ,

. . . . . *procul ab hominibus ingeniosis .*

Ad quæ Eustathius : Τὸ δέ , ἐκάς ἀνδρῶν ἀλφισαίων , ἔκτοπισμόν τινα τῆς Σχερείας παραλαβῆ , ὡς ἔπειρ μὴ ἦν ἡ νυῖ Κέρκυρα γνωρίζομένη , ἀλλὰ τις ἄγνωστος καὶ τὴν Ωγυγίαν . Οἱ δὲ ποιῶν τι βέλε') ἔξ περὶ τῆς Φαιακικῆς Σχερείας ὁ ποιητής , ἐν τοῖς ἐφεξῆς δηλωθήσε') σαφέστερον ὅσ' γε , φασὶν , εἰδὲ ὠνόμασε Κέρκυραν , τὴν Σχερείαν , ἵνα μὴ ἐλέγχοιτο βλάβος , ὅτε ἔξω τῆς κατ' ἡμᾶς ἀκαμμένης πλάττει αὐτήν . Illud vero , *procul ab hominibus ingeniosis* , apposite denotat quemdam ἔκτοπισμόν Scheriæ , perinde ac si hæc minime foret cognita nobis Corcyra , sed incognita quædam regio instar Ogygiæ . Etenim quid simile de Phæacia Scheria Poetam quoque velle , in consequentibus apertius declarabitur . Ille vero ,

ut ajunt, nunquam Scyeriam vocabulo Corcyrae expressit, ne facile redargueretur, quoties eam extra habitatam nobis terram effingit.

Deinde in eodem Odysseæ libro, dum Nausicaa de suis Phæacibus hæc loquitur:

Οἰκόμεν δ' ἀπάνευθε πολυκλύσω ἐνὶ πόντῳ
 Ἐχάτω, ὅδ' τις ἄμμι βροτῶν ἐπιμίσγει) ἄλλος.
Habitamus præterea seorsum undoso in mari
Extremi, neque aliquis nobiscum homo commercium
babet alius.

Σημείωσαι δὲ (ait Eustathius) ὅτι καὶ αὐτός ὁ ποιητής ἀναδίδως ἔγω τὴν τῆς Φαιάκων ἐκπορίζει γῆν, ἀλλ' ἡ Ομηρικὴ κόρη, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ Φαίαιες, ἔχ' ἔπος ὅδ' αὐτοὶ εἰδότες, ὅδ' πρὸς ἀλήθειαν λαλῶντες, ἀλλ' ἐθέλοντες τοῖς τοις δοκεῖν τοῖς πολλοῖς διὰ τὸ ἀνεπιβέβητον, ἵνα δηλαδὴ μὴ πολεμοῖντο φθονέμενοι διὰ τὸ τῆς χώρας εὐδαιμον, ὃ πολλαχῶς γίνεται. Nota autem, non ipsum Poetam impudenter Phæacum terram ab orbis nostris finibus summovere, sed Homericeam puellam, reliquosque Phæacas; non ita quidem ipsi sentientes, aut veritati consona loquentes, sed tales vulgo reputari exhortantes, ne quispiam videlicet regionis eorum felicitatis invidia tactus, quod sæpe accidit, bellum ipsis moveret. Et mox subdit: Ἰστέον ὅ, καὶ ὅτι ἀσέως ἡ κόρη τὸ ψεῦδος σοφίζει). Οἰκῶσι γὰρ ἀπάνευθε τῆς κύκλων οἱ Φαίαιες, πολυκλύσω ἐνὶ πόντῳ, κατὰ νησιῶται, καὶ ἔχεται ἐκεῖ πρὸς τῇ Η-πέρῳ, καὶ οὕτως αὐτοῖς ἐπιμίσγεται ἀπλῶς δίχα τοῦ πλεῦσαι. Sciendum vero, apposite a puella mendacium excogitari. Habitant enim longe a Cycladibus Phæaces, undoso in mari, nempe insulani, & ultimi ad Epirum siti,

firi, neque aliquis cum eis commercium habet omnino absque navigatione.

Tertio in fructuum perpetuitate, quos in Phæaciarum hortis omni anni tempore substituisse tradit Poeta Odyss. vii. inductum ab eo Scheria ἐκτοπισμὸν agnoscit Eustathius, ita ad illum locum scribens: Ἰστέον ὅ, ὅτι Ψευδος μὲν ἐπὶ τῶν ἀληθινῶν Φαιακῶν τὸ ἔπος παράμουν τῶν καρπῶν· ἄλλως μὲν τοι ἐπὶ πολὺ τῷ ἔτιος διακροῦσι καὶ ἐκὼς οἱ καρποὶ, ὡς οἰδασιν οἱ πέρα μαθόντες. Οἰμῆρος ὁ ἐκτοπίζει τὴν Φαιακίαν κατὰ τινὰ, ὡς καὶ προσδιδάσκει, ποιητικὴν τερατείαν, καὶ πορροτάτω μεταγών, ὑπερβάλλει τοιαύτῃ πλάττων περὶ αὐτῆς, ὡς ἄπερ νῆσος ἦν τῶν μακάρων, τοῖς ἀνέμοις ἀνεξέλεγκτος. Sciendum, hanc fructuum stabilitatem de veris Phæacibus falso asseri; tametsi diutius per annum fructus ibi perseverent, quod notum experti. Homerus autem, Phæaciam omnino summovens ex poetica quadam, ut præmonstratum est, prodigiosa fingendi licentia, ac longissime transferens, talia de ipsa per hyperbolem comminiscitur, cœu beatorum insula foret, ab audientibus nulla ratione refellendus.

Demum beatorum insulæ incolæ ab Homero Phæacas effectos videri, colligit Eustathius ex Rhadamanti per eisdem deductione, de qua Odyss. vii. nosque de ea inferius. Φαινέσθαι (inquit ille) παραλαλῆν τὸν Ἀλκίνοον, ἐγγίξαι τὴν κατ' αὐτῶν γῆν τῇ τῶν μακάρων νήσῳ, ἔνθα ἦν ὁ Ραδάμανθυς· ὅθεν καὶ τὴν προῖσθηθεῖσαν εὐδαιμονίαν εἶναι παρὰ Φαίᾳξιν, ὡς εἰ καὶ νῆσον ὤκουν μακάρων. *Videri Alcinoium, fucum facientem, beatorum insulæ, ubi Rhadamanthus degebat, proximam*

nam statuere terram suam; unde commemorata antea felicitas Phæacibus inesset, quippe qui beatorum insulam habitarent. Id ipsum ex ea deductione argumentatus fuerat Didymus Scholiasta.

Atque hæc sunt loca, in quibus Homerus, portento de Phæacibus, & Scheria scribens, eam utique utilitatem consecutus est, quam Strabo libro sæpius laudato ex hujusce generis narrationibus proficisci tradit, dum ait: Όταν ὁ προσὴ καὶ τὸ Φαυμασὸν καὶ τὸ τετρατάδες, ἐπιτείνει τὴν ἡδονὴν, ἢ περὶ ἐς τὴν μανθάνειν φίλτρον. *Quod si admirabilia, & portentosa admisceantur, augentur voluptas, quæ quidem medicamenti instar discendi amorem ingenerat.*

Contra verò alia sunt loca, ubi Poeta, omisso illo colore, ad historicæ veritatis normam germanum Scheriæ situm commonstravit; cujusmodi est illud ex initio lib. vii. Odys. de Nausicæ nutrice:

Γρῦς Ἀπειρῶν θαλαμπόλος Εὐρυμέδουσα,
 Τὴν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι.
 Ἀλκινόω δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον.

*Annus Epirotica cubicularia Eurymedusa,
 Quam olim ab Epiro naves duxerunt biremes:
 Alcinoos autem eam in donum elegerunt.*

Ad quæ Eustathius: Σημείωσαι, ὅτι ὁ ποταχὲ τὴν Φαυακίαν ἐκτοπιζέειν ἐθέλων διὰ τὸ τετραπώδεςρον, ἐν αὐτῇ ἐνέβηκεν ἀλλοτρίῃ θέσιν αὐτῆς, πλάσας τὴν βασιλικὴν θαλαμπόλον γραυὴν, ἐκείθεν ποθεν ἀιχμαλωτιδεῖσαν ἐκ τῆς ἀντιπέραν γῆς; διὸς ἔγω καλαμίνης Ηπειροῦ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐγράφη, ὁμοιούτως τῇ ὅλῃ γῇ. *Nota, pluries Phæaciam, quo prodigiosior foret narratio, summonere volen-*

volentem, hoc loco verum illius situm aperuisse, dum fingit antrum cubiculariam regiam, in servitutem abductam ex illo oppositæ regionis tractu, quæ proprio vocabulo Epirus vocatur (ut & alibi scriptum est) commune cum universa terra nomen præferens.

Præterea dum Alcinous sub ipsum initium lib. viii. Odys. dicit:

Ἡμεῖς δ' ὡς τοπᾶρος περ, ἐποτρυνώμεθα πομπήν.
Οὐδὲ γὰρ ἔδῃ τις ἄλλος, ὅτις κ' ἐμὰ δῶμαθ' ἵκηται,
Ἐνθάδ' ὀδυρόμενος θηρὸν μένει ἔνεκα πομπῆς.

Nos vero, ut antea quidem, maturemus deducitionem.

Neq. enim quisquā alius, quicquam meā domū pervenerit,

Hic lugens diu manet propter deducitionem.

Hinc infert Eustathius: Οὐκ ἄρα πάντα ἐκτετοπισμένοι ἦσαν καὶ τὸν μῦθον· ἀλλ' ὑπεμφαίνει περ καὶ τὸ ἀληθές ὁ ποιητής. Non igitur omnino summoti erant juxta fabulam; Poeta siquidem veritatem alicubi subindicat.

Rursus quod Odys. xiii. Phæaces Ithacæ portum subjisse dicuntur πρὶν εἰδότες, cum antea scirent, ad hunc locum ita Eustathius: πρὶν ἢ εἰδότες ἢ πῶς, ἢ φησιν ὁ ποιητής· ἀλλ' ἀφίσι νοεῖν, ὅτι οἶδασιν, ὡς εἰκός, Φαίακες, Κερκυραῖοι ὄντες Ἰθακησίοις γείτονες. Τῷ γὰρ ἐκτοπισμῷ πλάσματος ὄντος; ἀληθές ἐστι τῆς καὶ Φαιακίαν Κεφαλληνίας ἢ πολὺ ἀπέχεν τὴν Ἰθάκην. Unde autem, aut quomodo scirent, Poeta non dicit; at intelligere sinit, Phæacas, ut credibile est, scivisse, utpote Corcyreos Ithacensibus proximos. Etenim cum ἐκτοπισμὸς figmentum foret, id verum est, Ithacam non multum abesse a Cephallenia, quæ juxta Phæaciam sita est. Latini Homeri Interpretes sensu, ab allata Eustathii interpretatione prorsus alieno, ver-

τὴν τὸ, πρὶν εἰδότες: *priusquam scirent*, ut legitur etiam in Josue Barnesi Editione, Subdit Eustathius: πάντων πιθανῶς ἐνθεῦθα ἐρήθη τὸ, πρὶν εἰδότες, ἵνα ἐκστολογοηθῇ τὰ ἐν νυκτὶ τολμῆσαι τὰς Φαίακας ἐπέεσσιν αὐτῆς τῆς χέρσεως κώπαις ὅλαις τὴν νῆα. *Valde probabiliter hic dictum est, cum antea scirent, ut veri similitudinem consequatur, Phæacas ausos fuisse noctis tempore navim ad terram solis remis impellere.*

Novo documento verum Scheriæ situm deprehendere sibi videtur Eustathius, dum Poeta Neptuni minas, de quibus suo loco, de illa delenda exponens, antea ad exitum perductæ fuerint, inexplicatum relinquit: Οὐ τολμᾷ μὲν τοι (inquit Eustathius) καὶ ἐπεὶ ἐκβῆναι ἀπειλὴν εἰς τέλος, τὸ τῆς ἰσορείας δυσωπήμενος ἀλνθῆς. *Η γὰρ τῆς Φαιάκων σώζεις* (ἔ) *Φανερῶς. Non aude equidem asserere, minas illas re ipsa impletas fuisse, subveritis historiæ veritatem. Siquidem manifestum est, Phæaciam adhuc superesse. Quod addit ibi Eustathius: λείπον ἐκείνα περιπτον, κείμενον ἐν θαλάσῃ περὶ Κέρκυραν, νηὸς φαντασίαν πέμπειν, eo in mari lapidem, undique conspicuum, circa Corcyram speciem navigii præbere, id, inquam, multo ante ipsum prodiderat Plinius libro iv. cap. xii. his verbis: A Phalacro Corcyra promontoria scopulus, in quem mutatam Ulyssis navem a simili specie fabula est.* Id ipsum Polyhistor, & Solinus prodiderunt.

Verum enimvero nusquam manifestius verum Scheriæ situm aperuisse Homerus mihi videtur, quam in illis *Odys. xiv.* ubi Ulysses, sub mendici Cretensis specie latitans, quæ sibi apud Phæacas acciderant, obscure quidem, falsa scilicet veris intertexens, Eumæo significat,

at

at satis aperte ad rem, de qua agitur, demonstrandam:

Εννήμερ φερόμεν, δέκατῃ δὲ με νυκτὶ μελαίνῃ
Γαίῃ Θεσπρωτῶν πέλασεν μέγα κύμα κυλίνδον.
Ενθά με Θεσπρωτῆς βασιλεὺς ἐκομίσσατο Φεΐδων
Ἥρως ἀπριότην· τῷ γάρ φίλος υἱὸς ἐπελθὼν
Αἰθρῶ, καὶ καμάτῳ δέδμημένον ἤγειρ ἐς οἶκον.

Εὐθ' Οδυσσεὺς ἐγὼ πύθόμεν· κῆνος γὰρ ἔφασκεν
Ζεῦσινα, ἠδὲ Φιλῆσαι ἰόντ' ἐς πατρίδα γαῖαν.

Τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βῆμεναι, ὅφρα Τροῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βελὴν ἐπακρόσῃ,
Ὅπως νοσήσῃ Ἰθάκης ἐς πτόνα δῆμον.

Novem diebus ferebar, decima autem me nocte nigra
Terræ Thesprotorum applicuit magna unda versans.
Tunc me Thesprotorum rex accepit Phidon
Heros gratis; hujus enim dilectus filius superveniens
Frigore & labore afflictum duxit in domum.

Ibi de Ulyssæ ego audivi; ille enim dixit
Hospitio se illum suscepisse, & dilexisse euntem in
patriam terram.

Hunc in Dodonem dicebat ivisse, ut Dei
Ex quercu procerâ Jovis sensum audires,
Quomodo rediret Ithacæ in fertilem agrum.

Thesprotorum terra, & Dodonæi Jovis ædes, in opposita
Corcyræ Epiro sitæ, certo certius evincunt, Poetam sub
Scheriæ vocabulo non aliam insulam, quam Corcyram,
sub Phæacum non alios populos, quam Corcyæcos defini-
gnasse.

CAPUT VII.

Urbis Corcyrae descriptio. Item regiarum adium.

Item hortorum Alcinoi. Parameia, Alcinoi horti.

*Alia, Alcinoi poma dare. Corcyra dicta
ἀμφιλαφής, seu ob soli ubertatem, seu
ob duplicem portum. Tercium portum
commemorat Scylax.*

OMNI igitur de Scheriae situ dubitatione amota,
modo Urbem Insulae principem, regium pa-
latium, Alcinoi hortos ingrediamur, atque contem-
plemur, Homericis carminibus repræsentata. Urbis
formam Nausicaa Ulyssi ita describit Odys. vi.

..... ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·

Αὐτὰρ ἐπὶ πύργῳ ἐπιβήσομεν, ἧν πέρι πύργος

Τυφίλος, καλὸς δὲ λιμὴν ἐκάεργε πόλις,

Λεπτὴ δ' εἰσιθμὴ· νῆες δ' ὁδὸν ἀμφιέλισσαι

Εἰρύεται· πᾶσιν γὰρ ἐπ' ἐσιὼν ἔσθ' ἐκάσῳ.

Εὐθαδὲς τέ σφ' ἀγορὴ, καλὸν Ποσιδῆιον ἀμφίς,

Ρυτοῖσιν λάεσσι κατωρχέουσ' ἀραῖα.

Εὐθαδὲς νηῶν ὅπλα μελαιναῶν ἀλέγναι,

Πίσματα, καὶ σπείρας, καὶ ἀποζυῶσιν ἱετμέα.

..... ego utique viam praebito:

Ceterum postquam ad Urbem conscenderimus, circa
quam tantes

Aliae, pulcherque portus ab utroque latere Urbis,

*Arctus item introitus; nauesque per viam utrimque
agitatae*

Sub-

*Subducuntur ; omnibus enim statio est unicuique.
Ibi & ipsis forum est, pulchrum Neptuni circa templū,
Ingentibus lapidibus excisis locatum.
Ibi navium armamenta nigrarum curant,
Rudentes, & spiras ; & poliunt remos.*

Ulysses, ut primum Urbem ingressus est, mirabatur ex Odyss. vii.

..... λιμένας ἔχ' ὤνας ἰσας,
Αὐτῶν δ' ἡρώων ἀγοραί, ἔχ' τείχεα μακρά,
Τψηλὰ, σκολόπιδισιν ἀπηρόεα, θαῦμα ἰδέσθαι.
..... portus ; & naves equatas,
Ipforumque principum curias, & mania longa,
Sublimia, vallis munita, mirabile visu.

At nihil in ea Urbe mirabilius Alcinoi ædibus.
Quare Nauficæ ad Ulysssem Odyss. vi.

Καὶ τότε Φαιήκων ἦμεν ἐς πόλιν, ἧδ' ἐρέεσθαι
Δώματ' αὖ πατρός ἐμῆς μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
Ρῆα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ, ἣ ἂν πᾶς ἠγήσαιο
Νήπιος· ἔ μὲν γάρ τι ἰοικέσθαι τοῖσι τέτυκται
Δώματ' αὖ Φαιήκων, οἷος δόμος Ἀλκινόοιο
Ἡρώος.

Tum Phæacum eas ad Urbem, atque require
Ædes patris mei magnanimi Alcinoi.
Faciles enim cognitu sunt, & vel puer duceret
Infans : neque ullo pacto similes illis sunt
Ædes Phæacum, qualis domus Alcinoi
Herois.

Rénidebant undique hujusmodi ædes auro, argento, ære, gemma, ac lapide pretioso ; quarum propterea magnificentiam, atque elegantiam Ulysses

les vehementer suspexit ex Odyss. vii.

..... αὐταρ, Ὀδυσσεύς
 Αἰκινός πρὸς δώματ' ἴε κλυτὰ ποταῖα δὲ δὲ κῆρ
 Ὀρμαιν' ἱεμένω, πρὶν χαλκίον εἶδόν' ἰκέσθαι.
 Ὡς τε γὰρ ἦελύς, ἀργυρὶ πέλεν, ἢ σελήϊος.
 Δῶμα κατ' ὑψηλῆς μεγαλήτορος Αἰκινόοιο.
 Χάλκεοι μὲν γάρ τοιχοι ἐληλάσσετ' ἔνθα καὶ ἔνθα
 Ἐς μυχὸν ἤε αἶψ'· περὶ δ' ὅσπερ κῆρ κυάνοιο.
 Χρύσειαι δὲ τύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον.
 Σταλμοὶ δ' ἀργύρεοι ἐν χαλκίῳ ἔσασαν αἶψ',
 Ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσὴν δ' ἐκορήν.
 Χρύσειοι δ' ἐκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κινῆς ἦσαν,
 Οὓς Ἡφαίστος ἔτάξε· εἰώησι πραπίδεςσαι;
 Δῶμα φυλασσάμενος μεγαλήτορος Αἰκινόοιο,
 Ἀθανάτης ὄντας, καὶ ἀγήρας ἡμέατα πάντα.
 Ἐν δ' ἱδρόνοι περὶ τοίχον ἐπρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα
 Ἐς μυχὸν ἤε αἶψα διαμεπείρης· ἐνδ' ἐνὶ πέπλοι.
 Λεπτὸν ἔνυτον βεβλήκατο, ἔργα γυναικῶν.

..... sed. Ulysses

*Alcinoi ad domum ibat inelytam: plurima vero illi cor
 Cogitabat stanti, priusquam ad æreum pavimentum
 venisset.*

Instar enim solis splendor erat, aut lina

Domum per excelsum magnanimi Alcinoi.

Ærei enim parietes ducebantur hinc atque hinc

*In intimum recessum a limine: pinnaculum autem ex
 cyano;*

Aurea vero fores firmam domum intus claudabant;

Postes item argentei in æreo stabant limine,

Argentum quoque superliminare, aurea item cornix:

Aurei

*Aurci utrimque, & argentei canes erant,
Quos Vulcanus fecerat peritis præcordiis,
Domum ut custodirent magnanimi Alcinoi,
Immortales existentes, & senio non obnoxios dies
omnes.*

*Intus folia circa murum firmata erant hinc atque
hinc*

*Ad intimum secessum a limine: ubi super iis pulvilli
Tenuis bene neri strati erant, opera mulierum.*

Ædium magnificentiæ, & elegantię affatim
respondere horti lautitias, atque delicias, Ulysses de-
prehendit. Percelebres hæ deliciæ doctissimum Vi-
rum R. P. Boniour ad existimandum induxerunt,
Alcinoi hortos ex Biblica Paradisi terrestris descri-
ptione efformatos. Eædem vulgatam illam paræ-
miam pepererunt, *Alcinoi horti*. Unde obvia sunt
apud vereres Poetas, præsertim Latinos, Phæacum, seu
Alcinoi pomariorum fertilitatis encomia. Ovidius
Metamorph. xiii.

*Proxima Phæacum, felicibus obrita pomis,
Rura petunt.*

Juvenalis Satyra v.

. . . . . illa jubet

*Poma dari, quorum solo pascaris odore,
Qualia perpetuus Phæacum autumnus habebat.*

Propertius lib. 3. Eleg. 1.

Nec mea Phæacas æquant pomaria sylvas.

Papinius lib. 1. sylv. 111.

*Quid bisera Alcinoi referam pomaria? vosque,
Qui nunquam vacui prodistis in æbera, rami?*

Aliud

Aliud exinde adagium, *Alcinoο poma dare*, quando tenuis rei, vel facultatis homo magis opibus abundanti, ejusque, quod datur, largissime diviti, munus aliquod offert, dedicatque. Quare Martialis lib. vii. ad Castricum:

Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?

Alcinoο nullum poma dedisse putas?

Videsis ad utrumque adagium Hadr. Junii Centurias.

De Alcinoi hortorum deliciis ita Homerus eodem loco:

Εκπαθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
 Τετράγνος· περὶ δ' ἔρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
 Ἐνθάδ' ἐνδρῆα μακρὰ πεφύκει τηλεθάοντα,
 Ὀχραι, καὶ ῥοαί, καὶ μηλῆαι ἀγλαόκαρποι,
 Συκαὶ τε γλυκεραί, καὶ ἐλαῖαι τηλεθάουσαι.
 Τάων ἔποτε καρπὸς ἀπόλλυται, ὅδ' ἀπολείπει
 Χείματος, ὅδ' ἑρέυς, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
 Ζεφυρίη πνέουσα, τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πείσσει.
 Ὀχρῇ ἐπ' ὄχρῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλῳ,
 Αὐτὰρ ἐπὶ σαφυλῇ σαφυλῇ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
 Ἐνθάδ' οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζυται·
 Τῆς ἑτέρον μὲν θαλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χάρῳ
 Τέρσεται ἡελίῳ· ἑτέρας δ' ἄρα τέ τρυγῶσιν,
 Ἀλλὰς ἧ τραπέεσι, πάροιθε δὲ τ' ὁμφακῆς εἰσιν,
 Ἀνθος ἀφιδῶσαι, ἑτέραι δ' ὑπὸ πέρκαλ' εἰσιν.
 Ἐνθάδ' κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νεάτον ὄρχον
 Παντοῖαι πεφύασιν, ἐπιητανὸν γανῶσσαι.
 Ἐν ᾗ δύο κρήναι, ἡ μὲν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
 Σκιδναται, ἡ δ' ἐτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς ἑδὼν ἴσσι
 Πρὸς δέμον ὑψηλὸν, ὅθεν ὑδρέουσιντο πολῖται.

Εκτα

*Extra vero aulam ingens hortus prope januas
Quatuor jugerum: circa autem septum deductum est
utrimque.*

*Ibi arbores proceræ crescebant florentes,
Pirus, & malus punica, & aliæ mali pulchrum fru-
ctum producentes,*

Ficusque dulces, & oleæ virescentes.

*Ex iis fructus nunquam perit, neque deficit
Hyeme, neque æstate, toto anno durans; sed sane semper
Zephyrus spirans hæc crescere facit, aliaque ma-
turefcere.*

Pirus post pirum senescit, pomum post pomum,

Porro post uvam uva, ficusque post ficum.

Ibi ei fructuosa vinea plantabatur:

Hujus alterum quidem apricum solan lato in loco

Arescit sole; alias sane vindemiant,

Alias item calcant, alterius tamen uvæ immaturæ sunt,

Florem emittentes, nonnullæ jam submaturefcunt.

Ibi exculti horti ad extremam seriem

Omnis generis produciuntur, toto anno florentes.

*Duo præterea fontes adcrant, alter quidem per hor-
tum universum*

*Dispergitur; alter autem ex altera parte sub aulæ
limen vadit*

Ad domum excelsum, unde aquabantur cives.

Dionysius Periegetes Corcyram *Χιπάρην* dixit
διὰ τὸ πολὺ καρπὸν τε καὶ εὐκαρπὸν, propter fructuum
abundantiam, & bonitatem, ut Eustathius ejus Scho-
liastes interpretatur. Eandem *πείραν* dicit Apollo-
nius Argon. lib. iv. *Ἀμφιλαφής, πείρα*, Copiosa,
pin-

pinguis. Vocem tamen ἀμφιλαφής alio modo interpretatur Apollonii Scholialtes, ad eum locum ita scribens: Ἀμφιλαφής, ἀμφοτέρωθεν ἐπιτηδείως πρὸς ὄρμον ἔχουσα. Καλλιμάχος δὲ ἀμφίδυμον ἄπει τὸν ἀμφιλαφῆ λιμένα. Ἰσραελῶς ὁ Ἀπολλώνιος ἀμφιλαφῆ τὸν λιμένα φησίν. Ἰσραὲλ ὁ περὶ τὸ λιμένος τῆς Φαιάκων Ἀπολλωνίδης ἐν τῷ περὶ τῆς Εὐρώπης. Ἀμφιλαφής, utrimque commodam navibus stationem præbens. Callimachus autem portum ἀμφιλαφῆ dixit ἀμφίδυμον, geminos aditus habentem. Apollonius portum historicè vocat ἀμφιλαφῆ. Pheacum autem portum commemorat Apollonides in Periplo Europæ. Ab utroque latere Urbis Phraciam portum habuisse, Homerus superius tradidit. Tertium addit Scylax Caryandensis in Periplo: Κατὰ ὁ Χαονίαν νῆσος ἐστὶ Κόρυρα, ἧ πόλις ἰθνηνὶς ἐν αὐτῇ, λιμένας ἔχουσα τρεῖς καὶ τὴν πόλιν. Τέτων ὁ εἰς κἀλλισος. Ad Chaoniam insula est Corcyra, ὅς τις civitas Græca in ea, tres habens portus juxta civitatem. Horum unus pulcherrimus. Corcyra portum dulcem dictum, τὸν γλυκὺν ἀνομασμένον memorat Dio Cæs. lib. 1. & nominis causam assignat, quia a fluvio, eo effluente, dulcis ei aqua redditur, ὅτι πρὸς τὸ ποταμὸν τὸ ἐς αὐτὸν ἐσβάλλοντος γλυκαίνεται).

Placet hic addere, regionis illius amœnitate magnopere captum fuisse T. Pomponium Atticum, ut ex pluribus Ciceronis ad eum Epistolis colligitur. Quia ipse Cicero Attici muneribus opipare se epulatum fuisse Corcyra Saliarem in modum scribit ad eundem lib. v. ep. 7.

CAPUT VIII.

Religio Phæacum . Jupiter Cassius ab eis cultus .

Item Neptuneus , cuius iram placarunt . Item

Coreyra nympba . Pariter Mercurius ,

Minerva , Apollo , Bacchus ,

Tioncus , Janus .

INSPECTIS jam Phæaciæ situ , ejusque ædificiis , gens ipsa cum suo regimine , ac moribus inspicienda venit . Equidem eam , quæ ad Deorum cultum pertinent , studiosissime observasse , atque administrasse , certissimo documento est appellatio ἀρχῆδοι , qua Phæacas ab Homero insignitos superius vidimus . Id ipsum probant frequentia apud ipsos sacrificia , & libationes , de quibus Homerus . Quocirca Dii Phæacas , quod ab iis adeo religiose colerentur , consuetudine sua in iis sacrificiis dignabantur , teste ipso Alcinoο Odyss. vii.

Αἰεὶ γὰρ τοπάρως γέ θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς
 Ἡμῖν , ἐνθ' ἔρδωμιν ἀγακλειτὰς ἐκατόμβας·
 Δαινιωταὶ τε παρ' ἅμμι καθήμενοι , ἔνθα πέρ ἡμεῖς .
 Εἰ δ' ἄρα τίς κ' μᾶνος ἰὼν ἐύμβληται ὁδίτης ,
 Οὔτι κατακρύπτουσιν· ἐπεὶ σφισιν ἐγγύθειν τίμειν ,
 Ὡσπερ κύκλωπες τε κ' ἄγρια Φύλα γιγάντων .

*Semper enim antea dii apparent manifesti
 Nobis , quando facimus inclytas Hecatombas :
 Convivanturque apud nos sedentes , ubi & nos .
 Si autem aliquis & solus iens occurrerit viator ,*

I 2

Nullò

*Nulla modo occultant ; quoniam ipsos prope sumus ,
Quemadmodum Cyclopesque, & agrestes gentes Gigantei.*

Id demum probat fiducia Deorum benevolentia, unde sibi, locoque Phæaces ab hostium insidiis cautum putabant. Propterea Nausicaa ancillas, ne quid ab Ulyssæ timent, commonefaciens, hæc loquitur Odyss. vi.

Στῆτέ μοι, ἀμφίπολοι· πόσε Φεύγετε, Φῶτα ἰδῶσαι;
 Ἡ μή τις τινὰ δυσμενέων Φάδ' ἱμμεναι ἀνδρῶν;
 Οὐκ ἴδ' ἄπο ἀνὴρ διερός βροτός, εἰδὲ γένη),
 Ὃς κεν Φαιάκων ἀνδρῶν εἰς γαῖαν ἵκη),
 Διϊστῆτα φέρων· μάλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοισιν.
*Sistite mihi gradum, ancillæ: quo fugitis, virum intuite?
 An scilicet aliquem hostium putatis esse virorum?
 Non est hic vir vivus homo, neque esse possit,
 Qui Phæacum ad terram veniat,
 Hostilia inferens : valde enim chari sumus immor-*
talibus.

Singulari autem religione, ceu tutelaria Numina, Jovem, Neptunum, Corcyram, Mercurium, Apollinem, Minervam, Bacchum, Tioneum, & Janum a Phæacibus cultos reperio. De singulis breviter.

Peculiarem Jovis cultum apud Phæacas viguisse, discimus ex templo, Jovi Casio in ea insula dicato, teste Plinio lib. iv. cap. xii. Itidem ex pluribus nummis Corcyræorum, ab Andrea Marmora allatis, in quorum averfa parte legitur : Ζεύς Κάσιος, *Jupiter Casius*. Præterea discimus ex bove maculato ab Alcinoο Odyss. xiii. Ζῆνι κελαυνέει Κρονίῳ, *Jovi nimbo*

boſo Saturnio; ac demum ex Epigrammate Julii Polyæni in Anthol. lib. i. cap. xxxl. ubi Corcyræus Poeta: Tameſi (inquit) o Jupiter, Scæriæ ſacrum ſolum regens, tuas aures repleat multiſonans aut meus deprecantium, aut gratia exorantium, ſed & nos audi.
 En Græca :

Εἰ καὶ σὺ πολὺφῶνος αἰεὶ πῖμπλησιν ἀκούς
 Ἡ φόβος ἀχομένων, ἢ χόρος ἀξαμένων,
 Ζῷ Σχερίης ἐφ' ἑπ' ὧν ἰσθὸν πύδον, ἀλλὰ καὶ ἡμέων
 Κλυθῆ.

Inter celebriora Jovis cognomina illud Caſii fuiſſe, prodit Laſtantius de falſa relig. lib. i. cap. xxii. quod ei inditum fuiſſe a Caſio monte, & urbe Ægypti aſſerens ex Stephano de Urbib. Joſephus Iſæus ad eum Laſtantii locum in Edit. Bat. cum Not. Var. ignoraffe videtur, Caſium Jovem non in Ægypto tantum, ſed in Phæacia quoque cultum, ac templum obtinuiſſe; templum illud, ubi Nero ex Svetonio in ejus vita cap. xxii. *ut primum Caſſiopen trajecit, ſtatim ad aram Jovis Caſſii cantare auſpicatus eſt.* Diximus autem ſuperius, Caſſiopen celebre eſſe Corcyræ inſulæ oppidum; quod hic a Svetonio deſignari exiſtimo, licet alii intelligant urbem Caſſiopen, in oppoſita continenti ſitam. *Caſſius, & Caſſius* promiſcue ſcribebantur.

Pariter, in Neptuni honorem cuſi a Phæacibus, nummi ab Andr. Marmora aſſeruntur; quem a gente illa impenſius cultum fuiſſe, credibile fit, tum quod eum generis ſui auctorem agnoſcerent, tum quod mari, quo Phæaces potiſſimum valebant, imperi-

peritaret. Neque vero Neptuni ira adversus Phæacas, a quibus se minime honorari apud Jovem querbatur Odyss. xiii.

....., με βροτοὶ ὅτι τίσι

Φαίηκες, τοὶ περ τοι ἐμῆς ἔξ αἰσὶ γενέσθης

..... me mortales minime honorans

Phæaces, qui tamen meo orti sunt ex genere.

Hæ, inquam, ira, neque sumpta de Phæacibus ultio, dum horum navim, ex Ithaca redeuntem

... λαὸν ἔθης, ἃ ἑρρίζωσεν ἑνερθε,

Χερὶ καταπνυσὶ ἰλάσας.

... lapidem fecit, & radicans inferne,

Manu prona feriens.

haudquaquam violatæ religionis reos peragunt Phæacas; quos certo constat in Ulyssis deductione id in animo habuisse, ut hunc honore, non vero ut injuria Neptunum afficerent. Imo cum statim Neptunum sacrificiis placare susceperint, & abstinere a deductione hominum voverint, eum a se minime despicere ostenderunt, Alcinous enim, navem in lapidem conversam conspiciens, mox Phæacibus hæc dixit:

Ἀλλ' ἄγεθ', ὡς ἂν ἐγὼν ἔπω, παιδάμεθα πάντες.

Ποιπήs μὲν παύσασθε βροτῶν, ὅτε κέν τις ἔκηται

Ἡμέτερον προτὶ ἄστυ. Ποσειδάωνι δὲ ταύρους

Δωδεκά κεκαρμένους ἱερεύσομεν, αἶψ' ἐλπίσῃ,

Μῆδ' ἡμῖν περὶ μνηστῆρας πόλει ἀμφικαλύψῃ.

Sed age, sicut ego dicam, parate omnes.

Deductionem quidem omittite hominum, cum forte quis veniat

Nostram ad civitatem. Neptunoque tauros

Duo-

*Duodecim electos sacrificemus, si misereatur,
Neque nobis ingentem montem urbi imposuerit.*

Corcyræ nymphæ; Neptuni filiæ, divinos a Phæacibus honores delatos fuisse, colligitur ex pluribus Corcyræorum nummis apud Andr. Marmoram, ejus effigiem, & nomen præferentibus.

Sequitur Mercurius, cui libantes Phæacæ Ulysses, regium palatium ingressus, invenit Odyss. vii.

Εὖρε ὃ Φαιάκων ἡγήτορας, τοὶ μέδοντες
Σπένδοντας δαΐεσσιν ἐσκόπῳ Ἀργεφόντῃ,
Ὡ πυμάτῳ σπένδουσιν, ὅτε μνηστῆρατο κοῖται.

*Invenis autem Phæacum ductores, atque consiliarios
Libantes poculis speculatori Mercurio,*

Cui ultimo libabant, quando cogitabant de lecto.

Libationes, Mercurio à surgentibus convivis fieri solitas, memorat Athenæus lib. i. atque hanc rationem reddit: δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνῳ προσέειπεν ἔναι, videtur enim Mercurius somno præesse.

Minervam etiam, & Apollinem Phæacibus in honore habitos fuisse, non aliunde colligo, quam ex illa Alcinoi, Ulysses sibi in generum exoptantis, precatatione Odyss. vii.

Αἱ γὰρ, Ζεὺς τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη, καὶ Ἀπόλλων.

Utinam, Jupiter pater, & Minerva, & Apollo.

Baccho, ejusque filio Tioneo quosdam Corcyræorum nummos tribuit Andr. Marmora, propterea quod in antica juvenis effigies, in postica racemus, hedera, calices conspiciantur. Testatur idem Auctor, in uno ex illis legi: Διονύσιος, *Dionysius*; quomodo Bacchus cognominabatur. Præterea Alcinoi hortos ex vitium

vitium etiam perenni ubertate commendatos vidimus ab Homero . Corcyrazum vinum commendat quoque Athenaeus lib. 1. inquires: *χαλίστατος δ' ὄνος εἰς παλαιότητα ὁ Κερκυραῖος* . *Corcyraeum vinum vetus, jucundissimum* .

Alius demum nummus affertur a Marmora, in cujus antica Jani bifrontis effigies, in postica navis apparer, & inscriptio: *Κορκυραίων* . Corcyraeos in monetis navim pro insigni adhibuisse, superius indicatum est, eaque passim in illis occurrit . Item in Jani monetis navis apponebatur . Unde apud Ovidium lib. 1. Fast.

Multa quidem didici . Sed cur navalis in aere

Altera signata est , altera forma biceps ?

At bona posteritas puppim formavit in aere ,

Hospitis adventum testificata Dei .

Hanc tamen opinionem reprobatur Plutarchus in *Παιδικαῖς* ad Questionem , Cur nummi veteres ab una parte haberent *Ἰανὸς διπρόσωπον ἑκόντα* , Jani bifrontis effigiem , ex altera *πλοῖα πρύμναι ἢ πρῶται ἐγκτεχόμεναι* , ex altera *πλοῖα πρύμναι ἢ πρῶται ἐγκτεχόμεναι* , navis puppim, aut proram impressam .

CAPUT IX.

*Regimen Phæacum ex monarchico, & aristocratico
dominatu coalescebat. Areta non omnino expertus
imperii. Quomodo intelligendum Sceptri-
geri reges, de Phæacum primatibus
dictum.*

QUONIAM reges propius Deos attingunt, ex Phæa-
cum religione ad eorum imperii statum confi-
derandum digredior. Optimatum gubernatio-
nem initio apud illos viguisse, colligit Plutarchus in
Tractatu de Homero ex Alcinoi verbis Odyss. lib.viii.

ΑΛΛ' ἄγε, οἱ δῶμεν ξεινήιον, ὡς ἐπιεικές·

Δώδεκα γὰρ κατὰ δῆμον ἀειπρεπέες βασιλῆες

Ἀρχοὶ κραινέσι, τεισκαδέκατος δ' ἐγὼ αὐτός.

Verum agite, ei demus hospitale munus, uti decet:

Duodecim enim in populo præclari reges

Principes imperant, tertiusdecimus autem ego ipse.

Pariter regum nomine insignitos Phæacum pri-
mates sub ejusdem libri initium reperimus, ubi
Alcinous eos ita alloquitur:

Σκηπτῆχοι βασιλῆες ἑμὰ πρὸς δῶμα' ἄ καλὰ

ἔρχησθε, ὅφρα ξείνον ἐνὶ μεγάροις φιλέωμεν.

Sceptrigeri reges ad meam domum pulchram

Veniatis, ut hospitem in regia amplectamur.

At ex aliis pluribus Odyss. locis æque obvia
sunt monarchici regiminis documenta. Profecto
Alcinous Ulyssis deductionem, & quæcumque ad

K

eam

cam pertinebant, pro regia potestate imperavit. Ipse ex *Odyss.* vii.

Φαίηκεσσιν ἀνασσε, θεῶ δ' ὡς δῆμος ἄκεν.

omnibus
Phæacensibus imperabat, & veluti Deum populus
audiebat.

Itidem de Alcino *Odyss.* vi.

Τῷ δ' ἐκ Φαίηκων ἔχεται κάρτος τε, βίη τε.

Ex hoc Phæacum pendet & imperium, & potentia.

Ex monarchico, & aristocratico dominatu regimen Phæacum coaluisse; quin etiam ex muliebri, existimat Eustathius. Namque ad postremum Homeri versum hæc habet: Ἰσέον δέ, ὅτι εἰπὼν, ὡς δὲ Ἀλκινόος ἔχεται, ἥτοι δέχεται, & ἡρτη τὸ Ἀλκινόος τῷ Φαίηκων ἀρχῇ, ὃ δὴ & ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ρηθῆσεται, βασιλεία ὑποβάλλει Φαίηκων νοεῖν τὸν Ἀλκίνοον. Ἐν ᾗ τοῖς ἐξῆς ἀεισοκρατεία ἐμφαίρεται) παρὰ Φαίηκιν, ἐνθα τεισκαίδεκα ἰσορηθίσον) βασιλεῖς. Καὶ ἔστιν ὅσον σωέλυσσις ἐν τέτοις βασιλείας τε & ἀεισοκρατείας, ἐποῖόν τι & περὶ Λακεδαιμόνα ὕστερον τὸ κτ' τὰς Εφόρους, & τὰς βασιλεῖς. Εἰ ᾗ ὑπερέχει μὲν τῷ ἄλλων Ἀλκίνοος, αὐτὸς δὲ πείθεται, ὡς φανέται, οἷς ἡ γυνὴ Ἀρήτη βέλεται· ἔμποι ἂν τις γυναικοκρατεῖσθαι τὴν γῆν τῷ Φαίηκων. Sciendum vero, dum dicitur ex Alcino pendere Phæacum imperium, id, quemadmodum in subsequentibus demonstrabitur, Alcinoim nobis exhibere Phæacum regem. Postea vero, ubi tredecim reges memorabuntur, aristocratia apud Phæacas apparet. Est itaque in his regni, & aristocratiae quedam conjunctio, cujusmodi postea Lacedæmone obtinuit
sub

sub Eporis, atque Regibus. Quoniam autem reliquis supereminet Alcinous, ipse tamen, ut patebit, Arete voluntati obtemperat; inde quis diceret, Phæacum terram muliebri dominatui subiectam fuisse.

Postremum hoc dominationis genus adstruere videntur verba illa de Arete Odys. vii.

. . . τὴν δ' Ἀλκίνοος ποίησάτ' ἄριστιν,
 Καί μιν ἔτιο', ὥς ἔτις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
 Ὅσσα νῦν γέ γυναικες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν,
 Ὡς κείνη περὶ κῆρ τετίμηται τε, ἔ' ἐστίν,
 Ἐκ τε φίλων παίδων, ἔκ τ' αὐτῆ Ἀλκινόοιο,
 Καὶ λαῶν, οἳ μὲν ῥα, θεῶν ὥς, εἰσορόωντες,
 Δειδέχεται μύθοισιν, ὅτ' ἐνὶ χθονὶ ἀνά ἄστρ.
 Οὐ μὲν γάρ τι νόσ γ' ἐ' αὐτῇ δέχεται ἐδλῆ,
 Οἷσιν τ' ἔφρονέησι, ἔ' ἀνδράσι νίκεια λύει.

. . . hanc Alcinous duxit uxorem,

Et ipsam honorabat, ut nulla super terram honoratur alia,

Quotquot nunc mulieres sub viris domum habent,
 Quemadmodum illa ex animo honorabatur, & etiam-
 num in honore est,

Cum a charis liberis, tum ab ipso Alcinoos,
 Et civibus, qui ipsam sane veluti deam suspicientes,
 Excipiunt vocibus faultis, cum incedit per urbem.
 Minime enim mente etiam ipsa eget bona,
 Quibusque bene vult, etiam viris lites solvit.

At licet Arete consiliorum magna in Phæacum imperio haberi ratio soleret, artem omnia ad arbitrium Alcinoi ibi peragebantur. Unde Odys. xi. ad Arete opinionem de protrahenda Ulyssis dedu-

Atione ita interfatus est senex Echeus :

Ω φίλοι, ἡ μὲν ὑμῖν ἀπὸ σκοπῆς, ἢ ἀπὸ δόξης
Μυθεῖται βασιλῆα περιφρων· ἀλλὰ πῖθ' ἴδε·

Αλκινόω δ' ἐκ τῆδ' ἔχεται ἔργον τὲ, ἔπος τὲ.

O amici, non scilicet vobis a scopo, & prater opinionem

Loquitur regina prudens : sed obedite :

Alcinoo autem ex ipso sequetur opusque, dictumque .

Alcinous vero pro regia potestate subiunxit :

Τῷ μὲν ἄνω δι' ἑσά ἔπος, ἅκεν ἔγωγε

Ζωὸς Φτωχέσσι Φιληρέμοισιν ἀνάσσω .

Hec utique ita erit res, si modo ego

Vivus Phœacibus navigandi peritis imperem .

Subditque :

... πομπὴ δ' ἀνδρῶσι μελήσει

Πᾶσι, μάλιστ' ἐμοί· τῷ γὰρ κράτος ἐς ἐνὶ δήμῳ .

... deducilio enim viris curæ erit

Omnibus, potissimum autem mihi ; huius enim imperium est in populo .

Idem Eustathius ad verba paulo ante allata ,
Σκηπτῆχοι βασιλῆες, *Sceptrigeri reges*, ita notat :
Σκηπτῆχες βασιλῆες λέγει τὸς δαδῆκα, οἱ σωάρχες
τι τῷ Αλκινόῳ, ἢ ἀποσερήσας ἢ αὐτὸς τῆς βασιλικῆς
κλήσεως, ἐπὶ ἧς ὑπέρχει ὁ Αλκίνοος. Τποκαταβάς δὲ,
σκηπτῆχες μόνον αὐτὸς λέγει, ἐξαιτίας τὸ βασιλεὺς, ἢ
ἢ ἔπεισθαι ἠγαμένῳ Αλκινόῳ λέγει, ὡς ἐλάττωας μείζονι .
Sceptrigeros reges vocat duodecim illos, qui una cum Al-
cinoo principatum teneant, ipsos regia mancipatione band-
quaquequam priuans, licet Alcinous excellat. Inferius autem
vocat eos tantum Sceptrigeros, omittens, reges, quos &
præuenientem Alcinoum sequi dicit, seu inferiores majorem.

Ως

Ὡς ἄρα Φωνήσας ἠγήσατο, τοὶ δ' ἅμ' ἔποντο
Σκηπτῶχαι.

*Sic certe locutus præibat, illi simul sequebantur
Sceptrigeri.*

Equidem non consilio tantum, sed & imperio Alcinoi Sceptrigeris illis præivisse; vox illa ejusdem demonstrat: Μὴδ' τις ἀρνείσθω, *Neque quisquam recuset.*

Sceptrum autem, licet plerumque pro regni insigni haberetur, attamen ab Judicibus quoque gestari solitum constat. Unde Achilles Iliad. 1. de suo inquit:

. . . . νῦν αὐτὲ μιν ἦς Ἀχαιῶν

Εν παλάμῃς φέρεσι δικαστῶλοι, οἱ τε δέμους
Πρὸς δῖος ἐρύσσεται.

. . . . nunc iterum ipsum filii Achivorum

In manibus portant Judices, quique leges

A Jove acceptas prosequunt.

Ad quem locum Eustathius: Εἰς γὰρ τὸ σκηπτρον ἡ μόνον βασιλείας, ἀλλὰ ἡ δέμους σύμβολον. *Est enim sceptrum non solum regni, sed & justitiæ symbolum.*

Certiora de veteri Phæacum imperii statu Aristotelis liber, Περὶ τῆς Κερκυραίων πολιτείας, *De Corcyæorum politia*, nobis suggessisset, qui non in hac tantum, sed in omni Corcyæarum antiquitatum explanatione nobis utramque, ut ajunt, paginam faceret, si exstaret.

CAPUT X.

Phæacum humanitas erga hospites, quos ad sua tecta deducebant. Exinde Neptunus illis infestus. Ea laus ad Insula principes, non vero ad universam gentem spectabat, cui hospites parum accepti. Epitheton κακοξενωτάτη, in quibusdam Callimachi codicibus MSS. Corcyrae tribuitur, a Spanhemio nimia confidentia in aliud oppositum commutatur. Ingenua Phæacum fidelitas.

QUÆCUMQUE fuerit prisca illius regininis forma, id pro comperto habemus, primos ejus Insulæ reges præclarant sibi famam ex hospitalitatis laude peperisse. Quant hospitalitatem studiose istos affectatos fuisse, jam nobis palam ostenderunt Argonautarum primum, dein Ulyssis ad Phæaciam appulsus, necnon indicata superius Rhadamanti deductio. Phæaces enim, teste Alcinoos Odyss. vii.

..... ξανθὸν Παδάμανδρον

Ἦγον, ἐπιψόμενον Τίτυόν, Γαυρίον υἱόν.

..... σταννὸν Rhadamantum

Duxerant, invisurum Tityon, Terræ filium.

Eandem præterea demonstrant, quæ Alcinoos asseverantem audivimus, primo de hospitibus, qui soli per Phæaciam pergerent, solitis sibi a Diis manifestari Odyss. vii.

Εἰ δ' ἄρα τις καὶ μένος ἰὼν ξύμβλη' ὀδῖτης,
οὔτι κατακρύπτειν.

Si

*Si autem aliquis & solus iens occurrerit viator,
Nullo modo occultant.*

Tum Odyss. viii. de exhibita passim a Phæacibus deductione hospitibus, eam postulantibus; quorum nemo, ait Alcinous:

Ενθαδ' ἑδυρόμενος διπρὸν μένει ἔννεκα πομπῆς.

Hic lugens diu manet propter deductionem.

Demum Odyss. xiii. de Neptuno placando, omissa impostero hominum deductione:

Πομπῆς μὲν πάντασ' αἰ βροτῶν, ὅτε κέν τις ἴκηται
Ἡμέτερον πρὸς ἄστυ.

*Deductionem quidem omittite hominum, cum forte
quis venias.*

Nostram ad civitatem.

Etenim non solam Ulyssis deductionem a Nepruno Phæacibus crimini datam fuisse, probant illa Neptuni verba eodem Odyss. libro, eorum navi exitum parantis:

... ἴν' ἤδη σχῶνται, ἀπολλήεωσι δὲ πομπῆς
Ἀνδράπων.

... ut jam abstineant, desistantque a deductione
Hominum.

Necnon ibidem alia Alcinoi, antiquum patris sui varicinium memorantis:

... ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι

Ἡμῖν, ἔννεκα πομπῶι ἀπήμονες εἰμὲν ἀπάντων.

... qui dixit Neptunum iratum fore

Nobis, quoniam deductores innocui sumus omnium.

Magna Phæacum principum erga hospites, domus, ac rei inopes humanitas inde proficiscatur, quod

quod crederent, Deos horum curam gerere. Unde Nausicaa ad ancillas Odyss. vi.

Αἶψ' ὅδ' τις δύνῃς ἀλώμενος ἐνθάδ' ἰκάνει,
Τὸν νῦν χρὴ κομῆειν. πρὸς γὰρ διὸς εἰσιν ἅπαντες
Ξενοὶ τε, πτωχοὶ τε.
*Vtrum hic aliquis infelix errans huc venit,
Quem nunc oportet curare. A Jove enim sunt omnes
Hospites, & egeni.*

Idem proficiscabatur ex commiserationis sensu
tus erga indigos, & supplices, ab ipsa natura in ho-
mine insitis. Itaque regia puella ad Ulyssē paulo
ante versus modo laudatos:

Νῦν δ', ἐπεὶ ἡμετέρῃν τέ πόλιν ἤ γαῖαν ἰκάνεις,
Οὐτ' ἐν ἰδῆπτος δευήσῃαι, ἔτε τεύ ἄλλω,
Ὡν ἐπείοιχ' ἰκέτην ταλαπείρου ἀντιδρῶντα.
*Nunc vero, quum ad nostram & urbem, & terram venis,
Neque vestium indigebis, neque alicujus alterius rei
Eorum, quæ decent supplicem miserum occurrentem.*
Et Alcinous Odyss. ix.

Ἀντὶ κασιγνήτῃ ξένος δ' ἰκέτης τέ τίτυκται
Ἀνέει, ὥς' ἐλίγον πέρ ἐπιψάψει πραπίδεςσι.
*Instar fratris & hospes, & supplex est factus
Viro, qui etiam vel paululum attingit mense.*

Hanc tamen hospitalitatis laudem ad Insulæ tan-
tum principes, non vero ad universam gentem, quæ
potius ab ea abhorreret, spectasse, plura sunt apud
Homerum, quæ conestantur. Ulyssi, ad Urbem per-
genti, Pallas multam caliginem circumfudisse dici-
tur Odyss. vii.

Μῆτις Φαίηκων μεγαθύμιον ἀντιβολήσας

Κερ-

Κερτομέοι τ' ἐπέσσι, καὶ ἑρείοι δ', ὅτις ἂν.
Ne quis Phæacum insolentium, obviam factus,
Convitiaretur verbis, & interrogaret, quisnam esset.
 Eadem ad Ulysssem, de Alcinoi ædibus interrogantem,
 loco citato:

. . . . ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω·
 Μὴδ' εἰς τιν' ἀνθρώπων προτίσσοιο, μὴδ' ἐρέενε.
 Οὐ γὰρ ξείνης οἶδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχον',
 Οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ', ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθοι.
 . . . . *ego enim viam monstrabo;*
Neque quemquam hominum alloquere, neque interroga.
Non enim hospites hi clementer homines suscipiunt,
Neque curantes amplectuntur, quicumque aliunde ve-
nerit.

Hoc discrimen inter principes, & populum Phæaciarum recte animadverterunt Homerici Scholiastæ, Didymus, & Eustathius; quorum prior ad verba, καὶ γὰρ ξείνας, ita notat: Οὐ ξενίζουσι τὰς ἀνθρώπους. Πῶς ἂν ἐν ποῖς ἐξῆς φιλοξενωτάτους λέγει; Ἡ τὸν μὲν ναυτικὸν ὄχλον τῷ ὄντι εἶναι ἀνδρῶν, τὰς δὲ βασιλεῖς φιλοξένας, ἢ ἴσως ἵνα φυλάσσεται τινὸς πυθιάσαι, ἢ πρὸς ἕτερον κατὰχθῆναι. *Hospites non recipiunt. Quomodo igitur in subsequentibus eos maxime hospitales dicit? Aut quod nautica turba agrestis foret, & aspera, reges vero hospitales, aut forte ne quempiam interrogaret, neve ad alium diverteret.* Priorem interpretationem probat Eustathius, inquiens: Τὸ δὲ ἐκ ἀνέχονται ξείνας, εἰδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσιν, περὶ τὰ κατὰ Φαίακας ναυτικὰ ὄχλῳ λέγεται, ἦγον τὰ δῆμον, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἑρρίθη. Εἰ γὰρ καὶ ἀγχισίνοι γεγάσιον οἱ Φαίακες, ἀλλ' οὐ πάν-

των τοῦτο ἔτι τὸ σεμνόν, μέντι δὲ τοῦ βασιλικοῦ γένος.
*Illud autem, non suscipiunt hospites, neque curantes
 amplectuntur, de nautica Phæacum turba dicitur, sci-
 licet de populo, quemadmodum paulo ante dictum est.
 Etsi enim Diis similes fuerint Phæaces, at non om-
 nium decus istud, sed regie tantum stirpis.*

Quod discrimen Ezechieli Spanhemio minime
 innotuisse videtur, dum in Observationibus ad
 Hymnum Callimachi in Delum exulare prorsus ju-
 bet e versu 156. lectionem *κακοξενωτάτην*, inhospi-
 talissima; quam aliquot illius Poetæ codices MSS.
 præferunt, ac omnino legi *φιλοξενωτάτην*.

. . . Κέρκυρα φιλοξενωτάτην ἔδεικναι.

. . . Corcyra hospitalior ceteris omnibus.

Objicit sibi Spanhemius violatum a Corcyraeis hos-
 pitium in Periandri filio, quem apud ipsos hospitan-
 tem, ac inde ad patrium Corinthi regimen capef-
 sendum evocatum, nefarie ab iis occisum narrat
 Herodotus lib. III. cap. LIII. At, modo allatos ex Ho-
 mero, textus apertissimos, itidem apertissimas Scholia-
 starum interpretationes in eisdem potius, quam Pe-
 riandri filii necem, objicere sibi imprimis debuif-
 set; quæ utique doctissimum Virum latere mini-
 me oportebat in Opere admirandæ eruditionis, &
quale bodie vix sperare ab ullo mortalium audeamus
 (cujusmodi elogio exornatas Spanhemii Observationes
 in Callimachum superius dixi) seu in Opere, in quo
e tot Observationibus nullam esse, quæ non summam
spiret eruditionem, traditur ab Auctore vitæ Spanhe-
 mii, alteri volumini de Præst. & Usu Numism. præ-
 fixa.

fixæ. Lectionem φιλοξενωτάτη haudquaquam reprobo; confidentiam reprobo, quæ aliam κακοξενωτάτη Spanhemius e codicibus MSS. eliminat. Eadem confidentia, ut superius vidimus, Auctor hic, cetera eruditissimus, eliminatam voluit, tamquam mendosam, lectionem Κέρκυρα, cum tamen genuinam esse certissimo constet. Modestius Anna Dacier, dum scribit: φιλοξενωτάτη. *Legitur ὅτι κακοξενωτάτη: vulgatam lectionem resinnerem, φιλοξενωτάτη: hanc illi gloriam dedit Ulyssis hospitium apud Alcinoium.* Addere potuisset, Argonautarum quoque, aliorumque. Dissimulare nequeo, ex ipsa Argonautarum receptione, quæ ab Apollonio versibus superius recitatis describitur, apertum reddi, non ad principes tantum, sed ad populum etiam Phæaciæ hospitalitatis laudem spectasse.

At qui nauticæ Phæacum turbæ inhospitalitati labem, Homerus, & Scholiastæ insperferunt, iidem ex ingenuæ fidelitatis merito ipsam commendant, propterea quod ad Ithacam appulsi Odyss. xiii.

Πρῶτον Οδυσσεύα γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἄειραν,
 Αὐτῶ σὺν τε λίνῳ, καὶ ῥήγαι σιγαλόντι,
 Καὶ δὲ ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔδεσαν, διδμημένον ὕπνῳ.
 Ἐκ δὲ κτήματ' ἄειραν, ἃ οἱ Φαῖκες ἀγανοὶ
 ὤπασαν οἰκαδ' ἰόντι, διὰ μεγάλῳμον Αἰθήνην.
 Καὶ τὰ μὲν ἔν παρὰ πύθμην ἑλαῖς ἀθρόα θῆκαν
 Εὐτὸς ὅθ' ἢ, μή πῃ τις ὀδύσειν ἀνθρώπων,
 Πρὶν γ' Οδυσσεὺν ἔγχεσθαι, ἐπελθεῖν δηλώσειτο.
*Primum Ulyssē concava ex nave sustulerunt,
 Ipso cumque lineo, & culcitra splendida,
 Atque in arena deposuerunt, captum somno.*

L 2

Rc

*Res autem exulerunt, quas Phæaces illustres
Dederant domum eunti, propter magnanimā Minervā.
Et has quidem porro apud radicem olivæ cumulas
posuerunt*

*Extra viam, ne aliquis viatorum hominum,
Antequam Ulysses exspargeretur, offendens violaret.*

Quod nautæ Ulyssis dormienti divitias, quas dono ab Alcinoō, & reliquis Phæacibus acceperat, sine ullo dolo restitunt, res ipsa eorum fidem commendat; at a lucri studio longissime abfuisse, probant Didymi, & Eustathii interpretationes, dum causas quarunt, cur Ulysses hi nautæ, in arena deponentes, a somno minime excitaverint: Οὐ διανίστασαν αὐτόν (ait Didymus) παρὰ τὴ μὴ δοκεῖν χάειν τῆς παραπομπῆς ἀπαιτεῖν. Non excitavit autem ipsum, ne viderentur deductionis mercedem reposcere. Idem protus Eustathius. Aliæ etiam huiusce rei causæ ab utroque afferuntur.

Aristoteles in Arte Poet. de hac Ulyssis expositione ita loquitur: ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσεῖα ἄλογα, τὰ περὶ τὴν ἐκθεσιν, ὡς ἐκ ἂν ἦν ἀνεκτὰ, εἰ αὐτὰ Φαῦλος ποιητὴς ποίησεν· νυνὶ δὲ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἀφανίζει καὶ ἡδυών τὸ ἄτοπον, Quia quæ in Odyssea sunt ratione carentia, illa, inquam, quæ circa expositionem, nullo modo toleranda forent, si eorum auctor fuisset malus poeta; nunc autem aliis bonis Poeta absurdum illud removeret, adbibitis condimentis. Videtis ad hunc locum Petrum Victorium in Comment.

C A P U T X I.

*Phæaces nauticæ artis peritia excellunt . Incredibilis
eorum navium celeritas in Rhadamanti primum,
dein in Ulyssis deductione . Easdem Homerus
intelligentiæ etiam compotes facit .*

*Phæacum nomina peritiam illam
demonstrant .*

QUANDOQUIDEM apud Phæacas præcipuum , ut vidimus, hospitalitatis genus, exterorum, ad eos confugientium, suam in patriam deductio, locus postulat, ut de nautica illorum scientia modo differatur, in medium adductis Homeri carminibus; cumque de ea Poeta prodigiosa prorsus, atque incredibilia retulerit, eximiam prorsus fuisse inferemus.

Nausicaa, postquam Ulyssî formam urbis juxta superius dicta expoluisse, subdit Odys. vi.

Οὐ γὰρ Φαίηκεςσι μέλει βιός, εἰδὲ Φαρέτρῃ,
Ἀλλ' ἱσοί, καὶ ἔρετμά νεῶν, καὶ νῆες εἶναι,
Ἡσιν ἀγαθόμενοι πολὺν περὶ ὥσι θάλασσαν.
*Non enim Phæacibus curæ est arcus, neque phæetra,
Sed mali, & remi navium, & naves equatæ,
Quibus gavisi penetrant spumofum mare.*

Pallas eundem monens, ne, ad Alcinoi ædes divertens, quempiam de via interrogaret (de quo superius) mox addit Odys. vii.

Νηυσὶ θοῇσιν τοίγῃ πεποιθότες ὠκείησιν,

Λαῖτ-

Λαῖτμα μέγ' ἐκπερώσιν· ἐπεὶ σφισι δῶκ' Ἐνοσίχθων·
Τῶν νῆες ὡκίαι, ὥσεί πτερόν, ἢ νόημα.

Navibus celeribus isti freti velocibus,

Undas ingentes tranant (nam id ipsis dedit Neptunus)

Quorum naves veloces, veluti penna, aut cogitatio.

Alcinous, eundem de sua in patriam deductio-
ne securum reddens, eam naves suas præstitturas
pollicetur, quamvis ultra Euboeam progredi oport-
teret. Phæaces enim nautæ, Rhadamanthum dedu-
centes (ait ipse Odys. vii.)

· · ἐνδ' ἦλθον, ἃ ἄτερ καμάτοιο τέλυσσαν

Ἡματι τῷ αὐτῷ, ἃ ἀπὸ γαχόν ὀικον ὀπίσω.

· · bine venerunt, & absque labore transierunt

Die eo ipso, & abduxerunt domum retro.

Notat Eustathius, supra fidem hæc dici, nisi Phæa-
ciarum navium celeritas. vere fuerit, ὥσεί πτερόν,
ἢ νόημα, veluti penna, aut cogitatio.

Licet Corcyra multo propior, quam Euboea,
sit Ithaca, pariter supra fidem est, Phæacas unius
noctis navigatione e Corcyra ad Ithacam appulisse.
Namque ex Odys. xii. cum post solis occasum e
Corcyra solvissent,

Εὐτ' αἴσῃ ὑπερίσχε Φαίαντος, ὅς τ' ἐ μάλιστα

Ἐρχεται ἀγγέλλων Φάος Ἡὲς ἡεργεμένης,

Τῆμος δὲ νήσῳ προσεπύλατο ποταπὸρος νῆς.

Quando stella exorta est lucidissima, quæ maxime

Venit nuncios lumen Aurora mane genita,

Tunc jam insule propinquaibat, mare permeans, navis.

Id, inquam, supra fidem est: Ἀλλ' (ait Eustathius)
τὸ πάνυ πολὺ τάχος τῷ Φαιακίων νηῶν ὑπεραρδεν.

τόν

τόν πως τόν λόγον ποιεῖ. *Verumtamen magna admodum Phæaciarum navium celeritas efficit, ut sermo aliqua ratione admitti possit. Navis illius cursum accipitris volatu velociorem dixerat paulo ante Poeta:*

..... οὐδ' κεν ἴρηξ

Κίρκος ὁμαρτήσιν, ἐλαφρότατος πετεινῶν.

..... neque accipiter

Circus affecutus fuisset, citissimus volucrum.

At nihil de iisdem navibus fidem magis excelsit, quam illud Alcinoi ad Ulyssē *Odys.* viii.

Εἰπέ δέ μοι γαῖάν τε τέλει, δῆμόν τε, πόλιν τε,

ὄφρα σέ τῃ πέμπωσι τιτυσκομένοι φρεσὶ νῆες.

Οὐ γάρ Φαιήεσσι κυβερνητῆρες ἴασιν,

οὐδέ τι πηδάλοι' ἐς, τὰ τ' ἄλλα νῆες ἔχουσιν.

Ἀλλ' αὐταὶ ἴασι νοήματα, καὶ φρένας ἀνδρῶν,

καὶ πάντων ἴασι πόλεις, καὶ πύονας ἀγροῦς

ἀνθρώπων, καὶ λαῖμα τάχιδ' αἰὼς ἐκπερώσιν,

Ἡεὶ, καὶ κέφαλα κεκαλυμμένα· οὐδέ ποτέ σφιν

οὔτε τί πημανθῆναι ἐπὶ δῖος, οὐδ' ἀπολείδαι.

Dic etiā mibi terramque tuam, populumque, urbemque,

Ut te illuc mittant, conjectantes quasi animo, naves:

Non enim Phæacibus gubernatores sunt,

Neque ullo pacto gubernacula sunt, quæ aliæ naves habent.

Sed ipsæ sciunt propositum, & mentem virorum,

Et omnium sciunt urbes, & pingues agros

Hominum: & undas celerrime maris tranant,

Caligine, & nebulis obrectæ: neque umquam ipsis

Neque damnum patiendi subest metus, multo minus pereundi.

Eusta-

Eustathius ad hunc locum: *Εντέϋθεν οἱ μεταγενέστεροι, ἐπὶ πλέον ἄλλοθι τερατείας τραπέμνοι, Φωνήσαν τῇ Ἀργαῖ τὴν τρόπιν, ὡς ἐκ τῆς Διδωνάας, δρυὸς, προσπλάττωσιν· ὃ δὴ ἔ-μόνον ταῖς Φαιακικαῖς ναυσὶν ἐνέλιπε.* Exinde qui postea subsecuti sunt, *majora portenta affēctati, vocalem Argo carinam, tamquam ex Dodonæa quercu, affingunt; quod solum Phæaciis navibus defuit.* Qui Orphei Argonautica gēnuinum Scriptoris, Homero antiquioris, fœtum autumant, minime probarent, quod prodit Eustathius, eos tantum, qui postea subsecuti sunt, Argo navis carinam loquacem finxisse. Namque in eo Opere vocatam reperimus Ὠχάλων Ἀργῶ, *loquacem Argo, & λάλον τρόπιν, loquacem carinam.*

Demum nauticæ rei cumprimis studiosos fuisse Phæacas, argumento sunt apposita illa δολιχῆριτμοι, ναυσίελυτοι, φιλήρητμοι, *longis remis utentes, navibus inclyti, remorum studiosi*, quibus ab Homero passim exornantur; & præterea propria apud ipsos virorum nomina, de quibus observat Eustathius *Odyss. viii. ὅτι τὰ πλείω ἔσ' κατὰ τὰς Φαίακας ὀνομάτων ναυτικά, pleraque Phæacum nomina esse nautica.* De Navi, in Corcyæorum nummis expressa, dictum est supra; itidem de Cercuro, quod Corcyæi navigii genus esse, conjectando affirmavimus, licet competum nobis sit, Plinium Historicum lib. 7. cap. 56. scribere, Cercurum a Cypriis inventum esse, & Nonium cap. 13. n. 4. Cercurum appellare genus navis Asianæ,

C A P U T XII.

Phæacum ludi, Cursus, Lucta, Saltus, Jactus, Pugilatus. In iis tres Alcinoi filii, Laodamas, Halius, & Chytoneus, reliquis præstantiores.

Saltationes apud Veteres magna in laude.

Aliæ cum pila, aliæ sine pila. Mirifice a Luciano commendantur.

ALCINOUS Phæacas suos, quemadmodum navigandi pericia, ita variis ludorum generibus excellere affirmavit, itaque priori argumento alterum hoc illico adjungimus ex *Odyss. viii.* Porro in gratiam *Ulyssis* ludos his verbis edixit *Alcinoüs*:

*Νῦν δ' ἄρ' ἐλθῶμεν, καὶ ἀνδρῶν περὶ θῶμεν
Πάντων, ὡς χ' ὁ ξείνος ἐνίοπῃ ὅισι Φίλοισιν,
Οἴκαδ' ἐνοήσας, ὅσσοι περὶ γινόμεσθ' ἄλλων
Πύξτε, παλαισμοσύνῃ τε, καὶ ἄλμασιν, καὶ ποδῆσιν.
Nunc ergo exeamus, & certamina experiamur
Omnia; ut hospes narret suis amicis,
Patriam reversus, quantum superemus alios,
Pugnisque, luctaque, & saltu, atque cursu.*

Statim magna vegetiorum juvenum vis ea de causa ad forum convenit; atque inter illos

*Ἀνδρῶν τρεῖς παῖδες ἀμύμονες Ἀλκινόοιο,
Λαοδάμας δ', Ἀλῖός τε, & ἀντιθέος Κλυτόνηος.
Surrexerunt jam tres filii inculpatis Alcinoi,
Laodamasque, & Halius, & divinus Chytoneus.*

A cursu initium fuit:

M

Oĩ

Οἱ δὴ τοι πρῶτον μὲν ἐπειρήσαντο ποδῆσιν·
 Τοῖσι δ' ἀπὸ νύσσης τέτατο δρόμος· οἱ δ' ἅμα πάντες
 Καρπαλίμως ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.

Τῶν δὲ Τείων ὅχ' ἄριστος ἦν Κλυτόνοος ἀμύμων.
Hi utique primum periculum fecerunt pedibus;
Illisque a carceribus exiensus est cursus; Et hi si-
mul omnes

Celeriter volitabant pulverem excitantes in campo.
Hortu currendo longe optimus erat Clytoneus inculpatus.

Dein ventrum ad luctam, ad saltum, ad iactum,
 ad pugilatum:

Οἱ δὲ παλαισμοῦ καὶ ἀλεγεινῆς περήσαντο.
 Τῇ δ' αὖτ' Εὐρύαλος ἀπεκαίνυτο πάντας ἀρίστους,
 Ἀλματι δ' Ἀμφίβαλος πάντων προφερέστατος ἦεν.
 Δίσκῳ δ' αὖ πάντων προφερέστατος ἦεν Ελατρεὺς,
 Πύξ δ' αὖ Λαοδάμας, ἀγαθὸς παῖς Ἀλκινόοιο.
Alii quidem molestæ luctæ periculum fecerunt.
In hac rursus Euryalus vicit omnes optimates,
Saltu vero Amphibalus omnium optimus erat.
Disco e contra omnium prestantissimus erat Elatreus,
Pugnis rursus Laodamas, eximius filius Alcinoi.

Quibus absolutis, Laodamas, Alcinoi filius, Ulysses ita allocutus est:

Δεῦρ' ἄγε καὶ σύ, ξῆνε πάτερ, πείρασαι ἀνδρῶν,
 Εἰ τίνα περ δαδάσκας· ἵοιμε δὲ σ' ἰδμεν ἀνδρῶν.
 Οὐ μὲν γὰρ μείζον κλέος ἀνέρος, ὅφρα κέν ᾖσιν,
 Ἡ ὅτι ποσσὶν τε βέξη, καὶ χερσὶν ἦῃσιν.
Huc age et tu, bospes pater, periculum fac certaminum,
Si quod fortassis didicisti; nam par est, te scire cer-
tamina.

Ne-

*Neque enim major gloria hominis, quoad fuerit,
Quam cum pedibus strenue agat, & manibus suis.*

Ulysses mox, disco apprehenso, & quidem majori, quam quo Phæaces ludere solebant, ac longissime projecto, se in eo ludi genere nemini secundum ostendit, paratumque exhibuit cæstu, lucta, cursu, sagitta, hasta cum Phæacibus contendere. Ad quem Alcinous:

Οὐ γὰρ πυγμαῖοι εἰμὲν ἀμύμονες, ἅδ' ἐπαλαῖσαι,
Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θίομεν, καὶ νηυσὶν ἄριστοι.
*Non enim pugiles sumus exquisiti, neque luctatores,
Sed pedibus celeriter currimus, & navibus optimi sumus.*

Moxque ad Phæacas suos:

Ἀλλ' ἄγε, Φαιήκων θητάρμονες, ὅσσοι ἄριστοι,
ΠΑΪΣΑΤΕ ὥς Χ' ὁ ξείνος ἐνίσπη δισι φίλοισιν,
Οἴκαδε νοσήσας, ὅσπον περιγινόμειθ' ἄλλων
Ναυτιλῆν, καὶ ποσσὶ, καὶ ὀρχηστῆν, καὶ ἀοιδῆν.
*Verum age, Phæacum saltatores, quotquot optimi,
Ludite; ut hic hospes dicere queat suis amicis,
Domum reversus, quantum superemus alios
Arte navigandi, & pedibus, & saltatione, & cantu.*

Alcinoi mandatis obtemperatur:

Ἀστυμνήται δὲ κρατοὶ ἐννία πάντες ἀνέσαν
Δῆμιοι, οἱ κατ' ἀγῶνας εὐπρόσσεσχον ἔκαστα.
Λαίηναν δὲ χορὸν, καλὸν δ' ἔκρυμναν ἀγῶνα.
*Præsides ludorum inserta electi novem omnes surrexerunt
Publici, qui in certaminibus recte administrabāt singula:
Planum faciebant cborum, & pulchram amphiarum
aream.*

Interea Demodocus cantor, cithara apprehensa,
in medium profiliit;

· · · · · ἀμφὶ ᾧ κῆροι

Πρωτῆβαι ἦσαντο, δαήμονες ὀρχηθμοῖο·

Πέπληγον ᾧ χορὸν θεῶν ποσὶν· αὐτὰρ Οδυσσεύς

Μαρμαρυγὰς θηέτο ποδῶν, θαύμαζε δὲ θυμῷ·

· · · · · circumque juvenes

Jam pubescentes stabant, periti saltationis:

*Quatiebant igitur divinum cborum pedibus: ceterum
Ulysses*

Micationes admirabatur pedum, stupefcebatque animo.

Supra ceteros autem arte saltandi Halius, & Lao-
damas, Alcinoi filii, excellebant. Itaque Pater

· · · · · κέλευσεν

Μενᾶξ ὀρχήσασθαι, ἐπεὶ σφισιν ἔτις ἔριζεν.

Οἱ δ' ἐπεὶ ἔν σφαῖραν καλὴν μετὰ χερσὶν ἔλοντο

Παρφυρέην, τὴν σφιν Πόλυβος ποίησε δαΐφρων,

τὴν ἕτερος ῥίπτασκε ποτὶ νέφεια σκιόεντα,

Ἰδνωθεὶς ὀπίσω, ὃ δ' ἀπὸ χθονὸς ὑψὸς ἀερόεις,

Ῥηϊδίως μεθέλεσκε, πάρος ποσὶν ἔδας ἐκείδαι·

Αὐτὰρ ἐπειδὴ σφαῖρην αὖ ἱστὺν περήσαντο,

Ὀρχιῶδην δι' ἔπειτα ποτὶ χθονὶ πελυβοτύρην,

Ταρφέ' ἀμειβομένω· κῆροι δ' ἐπελήκειον ἄλλαι,

Εξαότες κατ' ἀγῶνα· πολὺς δ' ὑπὸ κόμπῳ ὀραίρει.

· · · · · jussit

Solos tripudiare, quoniam cum ipsis nemo contendebat.

*Hi igitur postquam pilam pulchram in manibus acce-
perunt*

Purpuream, quam ipsis Polybus fecerat prudens,

Hanc alter jaciebat ad nebulas umbrosas

Fle-

*Flexus retro, alter autem a terra in altum elevatus,
Facile accipiebat, antequam pedibus in solum venires:
At postquam pila in rectum periculum fecerunt,
Saltaverunt postea in terra alma,
Frequenter alternantes; juvenes autē applaudebant alii,
Stantes in certamine: multusque strepitus ortus est.*
Tunc vero Ulysses ad Alcinoū ait:

Ἀλκίνοε κρείον, πάντων ἀειδείκατε λαῶν,
Ἡ μὲν ἀπείλοισ' ἀντάρμονας εἶναι ἀείκεις,
Ἡ δ' ἄρ' ἐτοῖμα τέτυκτο· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
*Alcinoe rex, omnium clarissime populorum,
Certe pollicitus es tripudiatōres esse optimos,
Profecto manifeste factum est: stupor me habet in-*
spicientem.

Profecto has saltationes atque tripudia apud Veneres magna in laude fuisse, docebit Athenæus lib. xiv. cap. vi. ubi hæc leguntur: Ἦν γὰρ τὸ τῆς ὀρχήσεως γένος τῆς ἐν τοῖς χοροῖς εὐσχημον τότε καὶ μεγαλοπρεπές, ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς ὅπλοις κινήσεις ἀπορριμνύμεναι. Ὅθεν καὶ Σωκράτης ἐν τοῖς ποιήμασι τὰς κάλλις χορεύοντας αἰεὶ φησὶν εἶναι τὰ πολέμια, λέγων ἕτως·
Οἱ δὲ χοροῖς κάλλις θεῶς τιμῶσιν, αἰεὶ
Ἐν πολέμῳ,

Σχεδὸν γὰρ ὥσπερ ἄσπαστος τις ἢ ἡ χορεία, καὶ ἐπιδείξις ἢ μόνον τῆς λοιπῆς ἀταξίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑστῆς σωματικῆς ἐπιμέλειας. Fuit enim in eboris saltationis genus cum dignitate ac magnificentia, ὥς quod armorum velut motus imitaretur. Ob id videlicet in suis Poematibus Socrates inquit, eos, qui optime saltant, ad bellicas res esse idoneos, bis verbis:

Qui

*Qui choris religiosissime Deos venerantur, optimi
In bello.*

*Est enim saltatio velut armaturæ instructæ ad procin-
sum meditatio, in qua spectatur non tantum ordinis
conservatio, sed etiam qua corpus diligentia curatum sit.*

Idem Athenæus lib. i. cap. xiii. meminit Phæ-
cum saltationis. Οἱ Φαίαιες ᾗ (inquit) παρ' Ομήρῳ καὶ
ἄνευ σφαίρας, καὶ μετὰ σφαίρας ὤρχοντο· καὶ ὤρχοντο πα-
ρὰ μέρος πυκνῶς, τῷτο γὰρ ἔστι τὸ, Ταρφέ' ἀμειβόμε-
νοι, ἄλλων ἐφεσώπων καὶ ἐπιπροτέρων τοῖς λιχανοῖς δακ-
τύλοις, ὃ φησι ληκεῖν. Phæaces autem apud Homerum
et absque pile, et cum pile lusu saltabant: idque vicif-
sim. Nam quod ait Poeta, Ταρφέ' ἀμειβόμενοι, signifi-
cat, vices permutasse crebro, aliosque successisse, aliis
adstantibus, et indicibus digitis applaudentibus, quod
ληκεῖν vocat. Cum antea in Athenæo legeretur, οἱ
Φαίαιες ᾗ παρ' Ομήρῳ καὶ ἄνευ σφαίρας ὤρχοντο, emen-
dandum putavit Isaac. Casaubonus in Animadv. ad
eum locum, καὶ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας ὤρχοντο:
quam emendationem confirmant sequentia ibidem
verba, spectantia ad saltationem τὴν μετὰ σφαίρας.
Eodem loco Casaubonus non videre se asserit, cur
Athenæo placeat, ληκεῖν esse πρότερον τοῖς λιχανοῖς δακ-
τύλοις, digitis indicibus plausum ciere. Didymus ad
Homeri locum, quem hic discutit Athenæus, vocem
ἐπελθέον interpretatur: ἐπιβοῶντο, ἐπεκρότεον τοῖς πο-
σίν, vociferabantur, plaudebant pedibus.

Hocce exercitationis genus, ac proinde Phæacum
in eo studium mirifice commendatum reperio a Lu-
ciano in Dialogo, qui inscribitur, Περὶ Ὀρχήσεως,
de

de Saltatione. Nam ibi saltandi artem contra Cratonem quemdam, a quo studium ejus rei, ut effœminatum, ac molle, & viro præsertim philosopho indignum reprehendebatur, ita defendit, ut pro viribus demonstrare conetur, per saltationem non comparari tantum corporis agilitatem quamdam decentem, atque utilem, roburque, & vires augeri, sed præterea & animi quamdam sapientiam, ac mores hominum formari; idque exemplis tum Philosophorum, tum Barbarorum quorundam amplificat, Homericis imprimis Ulyssis, & Phæacum, atque ita habet: Τὴς μὲν γὰρ Φαίακας καὶ πάνυ εἰκὸς ἦν ὀρχήσῃ χαίρειν, αἰθερὸς τε ὄντας, καὶ ἐν πάσῃ ἑυδαμονίᾳ διατελείβοιτας. Ο γὰρ Ὀμηρὸς τὴν αὐτῆς μάλιστα θαυμάζοντα πεποιθετὸν Ὀδυσσεύα, καὶ τὰς μαρμαρυγὰς τῆς ποδῶν θαύμενον. *Esenim Phæaces saltatione, ut par erat, vehementer fuisse oblectatos, mirum videri non debet, cum tantis affluerent deliciis, ac in omni rerum abundantia, & fortunæ indulgentia viscitarent. Quare Homerus Ulyssæm ex omnibus, quæ visenda apud Phæacas conspexerat, hoc cumprimis admirantem testatur, agileque pedum motiones spectantem.* Idem de Homero subdit, eum, cum res mortalium longe jucundissimas juxta, ac elegantissimas uno quasi fasce conjunctim efferret, nempe somnum, amorem, cantum, atque saltationem, *hanc tamen solam, præclaro dignatum encomio, inculpatam nominasse, μόνην ταύτην ἀμύμονα ἀνόμαστος.* Socratem quoque producit, qui ἐ μόνον ἐπίνει τὴν ὀρχήσιν, ἀλλὰ καὶ ἐκμαθῆν αὐτὴν ἀξίως, *Non tantum saltationem laudibus exsultat, sed illam quo-*

quoque discere non erubuit. Morum emendationem, ex saltatoris peritia consequi, exinde probat, quod multo melior quis evadat, postquam viderit *theatrum* odio prosequi malefacta, contra lacrymis deslere innocentem affectos injuria, τὸ θεάτρον μισῶν μὲν τὰ κακῶς γιγνόμενα, ἐπιδεκρύνει δὲ τοῖς ἀδικημένοις. Et infra: Οὕτω δὲ θελγει ὀρχηστis, ὥς εἰ ἂν ἐρῶν τις εἰς τὸ θεάτρον παρέλθοι, ἴσα φρονιάδι ἰδῶν, ὅσα ἔρωτος κακὰ τέλη, καὶ λύπη ἐχόμενος, ἐξέρχεται τῷ θεάτρῳ φαιδρότερος, ὥσπερ τι φάρμακον ληθεδανόν, καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν, νηπιεὺς τε καὶ ἀχολοὺ πιάν. Usque adeo vero movet saltatio, ut quidam misere, & perditte puellam quamdam deperiens, in theatrum ingressus, conspēctis, quorum causa amor esset, malis, mentis sanitatem receperit, ac nuncupatis votis theatro egreditur, fronte jam serenata hilarior, quasi pharmacum quoddam, priorum malorum oblivionem inducens, & juxta Poetam, dolorem & acerbiter omnem abstergens, haussisset. Ac paulo post concludit, summopere necessarium esse, ut saltator optimis cogitationibus instructus, acuto ingenii acumine, & mente ad deliberandum profunda sit præditus. Ex quibus colligo, Phæacibus nequam probro dandas saltationes, quarum tantum virtutes, ut credere par est, affectabantur. Earum vitia & ipse Lucianus averfatur, inde profecta, quod fieri non possit, ut omnes sapientia exornati sint, ἀμύχανον γὰρ ἀπαντὰς εἶναι σοφῆς. Quantum ab ea sapientia absint nugaces, & turpes saltationes in morem modo perductæ, nemo est qui non videt.

C A P U T XIII.

Phæacum mensæ adbibitus cantor Demodocus : Canit Ulyssis, & Achillis contentionem, ac deinceps Trojæ excidium, Ulyssæ ad utramque cantilenam lacrymas fundente. Coreyra Demodoci patria, non autem Lacedæmon. Automedes, & Chæris item poetæ Corcyraei. Fabricius, & Meursius castigantur. Poetas ante Homerum fuisse, colligit Cicero ex Demodoci carminibus. Hæc tamen credibile est Homerum ex poetica licentia effinxisse. Patereculi de Homero iudicium.

INTER ludorum genera, in quibus Phæacum suorum præstantiam Alcinous prædicavit, cantus exprimitur. Præstantissimus autem apud ipsos cantor Demodocus; de quo, ejusque cantilenarum materia, quæ in Odyss. lib. viii. habentur, hujusmodi sunt.

Alcinous, ut primum deductionem Ulyssis imperavit, sic ait :

... καλέσασθαι ὃ θεῖον αἰδοῦν
 Δημόδοκον· τῷ γάρ ῥα θεὸς πέρι δᾶσεν αἰδοῦν
 Τερπνὴν, ὅππῃ θυμὸς ἐποτρυνῶσιν αἰδεῖν.
 ... advocate etiam divinum cantorem

Demodocum : huic etenim Deus excellenter dedit cantilenam

Ad oblectandum, quocumque animus ipsum impulerit canere.

N

Jux-

Juxta Alcinoi mandata

Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἤλθεν ἄγων ἱέρηρον αἰδὼν,
 Τὸν περ Μῦσ' ἐφίλησε, δίδε δ' ἀγαθὸν τε, κακὸν τε,
 ΟΦθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδε δ' ἠδείαν αἰδὼν.
 Τῷ δ' ἄρα Ποντόνοος ἔθηκε θρόνον ἀργυρέην
 Μίσσῳ δαιτυμόνων, πρὸς κίονα μακρὸν ἱρείσας·
 Καὶ δ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασεν φόρμιγγα λιγέαν
 Αὐτῇ ὑπὲρ κεφαλῆς, ἥ ἐπέφραδε χερσὶν ἐλῆδαι
 Κῆρυξ· πάρ δ' ἐτίθει κάσον, καλὴν τε τράπεζαν,
 Πάρ δ' ἐδέπας οἶνοιο, πῖν' ὅτε θυμὸς ἀνώγει.

Præco autem prope venit, ducens amabilem cantorem :
Quem supra modum Musa dilexit, dedit vero bonum-
que malumque,

Oculus quidem privavit, dedit autē dulcem cantilenam.
Huic sane Pontonous præco apposuit sedem argenteis
clavis distinctam,

In medio convivantium, ad columnam longam applicans:
Ad paxillum autem suspendit citraram sonoram
Ipsius supra caput, & monstrabat, quo pacto mani-
buis prenderet,

Præco: juxtaque apponebat canistrum, pulchramque
mensam,

Juxta etiam poculum vini, ut biberet, quoties animas
juberet.

Completo convivio,

Μῦσ' ἄρ' αἰδὼν ἀνῆκεν αἰεδέμεναι κλέα ἀνδρῶν,
 Οἴμης, τῆς τὸτ' ἄρα κλέος ἔρανον ἑυριῷ ἴκανε,
 Νῆκος Οδυσσῆος, καὶ Πηλεΐδῳ Ἀχιλλῆος.

Musa utique cantorem excitavit, ut caneres laudes
virorum,

Can-

*Cantilena, cujus tunc gloria ad cælum latum pervenit,
Contentionem Ulyssis, & Pelidæ Achillis.*

Rurfus post saltationes Demodocus

. . . . ἀνιστάμετο καλὸν αἰεῖν,
Ἀμφ' Ἀρσος Φιλότητος, εὖσεφάνε τ' Ἀφροδίτης,
Ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστιο δόμοισι
Λαῶν.

. . . . cœpit pulchre canere,
*De Martis amore, pulchreque coronatæ Veneris,
Ut primum coierint in Vulcani domibus
Clam.*

Novo instructo convivio, eidem, in medio convivantium collocatus, pariter interfuit Demodocus; cujus egregiam canendi peritiam præter Phæacas vehementer admirans Ulysses, ita Præconem primo:

Κῆρυξ, τῇ δὴ τῶτο πόρε κρείας, ὄφρα φάγησι,
Δημοδάκω, καί μιν προσπτύξομαι, ἀχνύμενός περ.
Πᾶσι γὰρ ἀνδράποισιν ἐπιχθονίοισιν αἰδοῖ
Τιμῆς ἕμμοροῖ ἐῖσι καὶ αἰδῶς, ἔνεκ' ἄρα σφείας
Οἴμας Μῶσ' ἐδάξε, φίλησε δὲ Φῦλον αἰδιδῶν.
*Præco, en, hanc præbe carnem, ut comedat,
Demodoco, & dic, ut ipsum complectar, tamen
tristis.*

*Omnibus enim hominibus terrestribus Poetæ
Honore digni sunt, & reverentia; eo quod ipsos
Cantum Musa docuit, amatque genus cantorum.*

Dein Demodocum ipsum allocutus:

Δημόδοκ', ἔθοχα δὴ σε βροτῶν αἰνίζομαι πάντων,
Ἡ σέ γε Μῶσ' ἐδάξε, Διὸς παῖς, ἥ σέ γ' Ἀπόλλων.
Λῆν γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον αἰεῖς.

*Demodocē, longe te supra mortales laudo omnes,
Sive te Mnēsa docuerit, Jovis filia, sive Apollo.
Valde enim ornate Græcorum fatum canis.*

Et mox.

Ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι, καὶ ἵππε κόσμον αἴεσον
Δευρατίε, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
Ὀν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν, δόλον, ἤγαγε δῖος Ὀδυσσεύς,
Ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἱ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
Αἶκεν δὴ μοι ταῦτα καὶ μοῖραν καταλέξῃς,
Αὐτίκ' ἐγὼ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
Ὡς ἄρα τοὶ πρόφρων θεὸς ἅπασε θεσπιν αἰοδῶν.
*Verum progredere, & Equi apparatus cantata
Lignei, quem Epeus fecit auxilio Palladis;
Quem quondam in arcem, strategema, duxit divus
Ulysses,*

*Viris ubi implevisset, qui Iliam everterunt:
Siquidem enim mihi hæc eleganter enarraveris,
Tum ego omnibus pronuntiabo hominibus,
Quod certe tibi benignus Deus præbuit divinam can-
tilenam.*

Ulyssis desiderio Demodocus satisfecit. At ille ad eam cantilenam, quod antea ad aliam de Ulyssis, & Achillis contentione fecerat, genas suas lacrymis rigabat; quas cum Alcinous observasset, Demodocum jussit desistere.

Demum in postremo convivio, cum jam navim ascensurus esset Ulysses, adhibitam pariter legimus Demodoci cantilenam Odyss. xii.

... μετὰ δὲ σφιν ἐμέλπετο θεὸς αἰοδὸς
Δημόδοκος, λαοῖσι τιτιμένος.

... in-

. . . inter ipsos vero canebat divinus cantor
Demodocus, populis honoratus.

Hæc de Demodoco ex Homero. Eundem memorat Plutarchus in libro περὶ Μουσικῆς sub initium, ex Heraclidis συναγωγῇ τῶν ἐν μουσικῇ referens, γεγονέναι ὃ καὶ Δημόδοκον Κερκυραῖον παλαιὸν μουσικόν, ὃν πεποιθέναι Ἰλίου τε πόρῃσιν, καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἥφαιστου γάμον, Fuisse etiam Demodocum Corcyreum veterem musicum, qui carmine expresserit Ilii excidium, & Veneris cum Vulcano nuptias. Imo Veneris, & Martis concubitum, ut prodit Homerus. Corcyram Demodoci patriam fuisse, quemadmodum Plutarchus, affirmat quoque Tzetzes prolegom. ad Lycophronem ex Demetrio Phalereo. Nam de iis, qui ad musica instrumenta cecinisse carmina perhibentur, verba faciens: οἱ περ ἦσαν, (inquit) ποιηταί, ὡς ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος γράφει, Ἀυτομήδης, καὶ Δημόδοκος, καὶ Χαῖρις δι Κερκυραῖου, καὶ ὁ Ἰθάκιος Φήμιος, καὶ δι λοιποῖ, ἔς ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος γράφει. Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀγνοῶ, Quales erant poeta, veluti Demetrius Phalereus scribit, Automedes, & Demodocus, & Chæris Corcyraei, & Phemius Ithacensis, ac reliqui a Demetrio Phalereo memorati. Neque enim ipse ignoro. At Lacedæmonium fuisse Demodocum, asserit Eustathius ad Odys. iii. ad eundem Demetrium Phalereum provocans. De Demodoco Joannes Alb. Fabricius lib. i. cap. v. Biblioth. Gr. eundemque memoraverat paulo ante, nempe ejusdem libri cap. iii. ad finem; ubi dum scribit, Tzetzem negare, se legisse Automedem, non magis quam Demodo-

modocum, & Charin Corcyræum, vel Phemium Ithacensem, legit ipse in Tzetze, quod Tzetzes minime scripsit, accepitque, ut conjicio, ἀγνοῶ, quod significat *ignoro*, pro ἀναγινώσκω, quod significat *lego*. Pariter de Demodoco Joannes Meursius in Biblioth. Gr. ubi ejus poemata ita recensens, Ἰλίου πέρ-
 θησις, & Ἡφαίστου & Ἀφροδίτης γάμος, cum Plutarcho quidem facit, seu cum Heraclide, sed ab Homero imprudens dissentit, quod spectat ad secundi poematis argumentum. Quod vero spectat ad primum, ita Ptolemæus Hephæstio in Phot. Biblioth. cod. cxc. Ὀδυσσεὺς ἐν Τυρρηνίᾳ ἠγωνίσσατο ἀνελθτικὴν, & ἐνίκησεν. Ὡς οὖν ὁ Δημοδόκος ποίημα, Ἰλίου ἄλωσιν. *Ulysses in Tyrrhenia tibia certavit, ac vicit. Cecinit autem Demodoci Poema de Trojæ excidio.* Pausanias in Attic. inter poetas, qui cum regibus vixisse noscebantur, Demodocum commemorat, quem Homerus Ἀλκινόω παρῆναι, familiarem fuisse Alcinoο, prodit. Et in Laconic. Amyclæi sellam describens: & Φαῖ-
 κων (inquit) χορὸς ἔστι ἐπὶ τῷ θρόνῳ, & ἄδων ὁ Δημοδόκος, *Adestque Phæacum chorus in throno, atque Demodocus canens.* Itidem Demodoci cantoris meminerunt Athenæus, & Suidas, in proxime subsequenti capite allegandi.

In gravissima, atque antiquissima controversia, an fuerint ante Homerum poætæ, Demodoci & Phemii carmina Ciceronem ad affirmantem partem traxerunt: *Nec dubitari debet (ait ipse in Bruto) quin fuerint ante Homerum poætæ, quod ex eis carminibus intelligi potest, quæ apud illum & in Phæacum, & in Pro-*

Procorum epulis canuntur. Videndum tamen, ne forte Homerus, Demodoci Corcyræi, & Phemii Ithacensis carmina commemorans, nobis fucum faciat, & poetica licentia, sicuti viros bello strenuos, & eloquentia præstantes, ita quoque & poetas, eorumque carmina, ut sibi placuit, finxerit; quod non absque verisimilitudinis specie suspicatur Leo Allatius de Patr. Hom. cap. iv. Sextus Empiricus adversus Mathemat. lib. i. cap. x. ποίημα ἔδεν, fatetur quidem, πρὸς βύτηρον ἦκεν εἰς ἡμᾶς τῆς Ομήρου ποιήσεως, nullum antiquius poema *Homeri poesi ad nos pervenit*; sed extitisse tamen ante ipsum Homerum, & ejus ætate plures poetas, probabile censet, arguitque ex ipsius Homeri dicto Odyss. i.

Τῶ γὰρ αἰοδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνδρες ποιοί,
 Ἡτις ἀκρόντισσι νεωτάτη ἀμφιπέλη).

*Eam enim cantilenam magis celebrant homines,
 Quæcumque auditoribus recentissima exisset.*

Hoc argumentum plures fuisse pertractarunt, & præ ceteris Leo Allatius in citato libro, ubi Velleji Paterculi judicium amplexatur, & deosculatur: *Clarissimum* (ait Vellejus lib. i.) deinde *Homeri illuxit ingenium, sine exemplo maximum*: qui magnitudine operum, & fulgore carminum solus appellari Poeta meruit. In quo hoc maximum est, quod neque ante illum, quem ille imitaretur, neque post illum, qui eum imitari posset, inventus est: neque quemquam alium, cujus operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter Homerum, & Archilochum, reperiemus.

CAPUT XIV.

*Phæacum luxus in paræmiam abiit. Ex Alcinoi ver-
bis orta ea infamia; item ex aliis Ulyssis, apud eum
canantis. Horum lectio ab Erasosthene apud Athenæum
emendatur, parum apte, ut sentis Casaubonus. Ulyssis
dicta perperam Alcinoi tribuuntur. Didymi inter-
pretatio præferenda. Mensa Alcinoi apud Nazian-
zenum. Phæacum commestationes in magnam
noctis partem productæ. Hæ ab intemperantiæ
nota vindicantur ex Athenæo, in cuius ver-
sione frequentius cespitat Dalecampius.
Vinum Corcyæorum, & eorum Cellæ
vinariæ commendantur. Eustathii
de vita molli & imbelli Phæa-
cum interpretatio rejicitur.*

DEMODOCI de Veneris, & Martis congressu can-
tilena nos monet, ut de vulgatissimo Phæa-
cum luxu, qui in paræmiam abiit, tractationem ag-
grediamur. Siquidem ex Athenæi lib. 1. cap. xii.
Ο δὲ παρὰ Φαίαξ· Δημόδοκος ἄδει Ἀρεὸς καὶ Ἀφροδίτης
συνουσίαν, ἡ δὲ διὰ τὸ ἀποδέχεσθαι τὸ τοιοῦτον πάθος, ἀλλ'
ἀποτρέπων αὐτὸς παρανόμων ὀρέξεων, εἰδὼς ἐν τρυφερῇ
τῇ βίῳ τετραμμένος, καὶ τεύδειν τὰ ὁμοίωτα τοῖς
τρόποις αὐτῶν τὰ πρὸς ἀνάπαισιν προφέρειν. Apud Phæa-
cas Demodocus Martis, & Veneris concubitum canit,
non quod id vitii probaret, sed ut eos ab inconcessis cu-
piditatibus debortaretur, cum illos sciret vita luxurio-
sa

sa delicataque educatos fuisse, ac ideo moribus ipsorum simillima ad voluptatem spectantia proferens. Eadem ferme Suidas in voce Αἰδῶς, Demodoco inter illos cantores locum assignans, qui modestia, & philosophica morum integritate præstabant. Pariter Didymus Scholiastes: παιδῆναι αὐτοὺς μὴ ἀσελγαίνειν, ὡς ἔδειξάν διὰ ταῦτα ἀρχημονέντων, eos monet, ne libidinibus indulgeant, cum & ipsi Dii propter illas ignominia notentur.

Delicata, ac luxuriosæ vitæ invidia, qua Phæaces flagrant, facile quivis dignoscet, quam parum conveniat cum iis, quæ usque modo de illorum moribus dicta sunt, nimirum de religione, de hospitalitate, de re nautica, de athleticis ludis; quæ omnia non desidia, & voluptatibus deditam gentem, sed bene moratam, recte constitutam, laborisque admodum tolerantem ostendunt. Ea tamen ob luxum, ut dixi, apud Veteres male audiit. Quocirca ab Horatio homines voluptuarii appellantur *Alcinoi, Phæacesque*. Nam Epist. l. i. Ep. ii.

*Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique,
In cute curanda plus æquo operata juventus.*

Et Ep. xv.

Pinguis ut inde domum possim, Phæaxque reverti.

Dimanavit autem in vulgus hæc de Phæacum luxu infamia ex illis Alcinoi verbis Odyss. viii.

Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαῖς τε φίλη, κίθαρις τε, χοροὶ τε,
Εἰματα τ' ἔχημοιβά, λαστρά τε θερμά, καὶ διαί.
Semperq. nobis conviviumq. gratū, citbaraque, choriq.,
Vestes mutatorie, lavacraque calida, & cubilia.

O

Pro-

Proinde cum a quibusdam Ulysses, ceu Epicuri in voluptatis dogmate magister, traduceretur, propterea quod Odyss. ix. ita loquatur:

Οὐ γὰρ ἐγὼ γέ τι φημὶ τέλος χαρίεσρον εἶναι,
 Ἡ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχη κατὰ δῆμον ἅπαντα,
 Δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκυάζων' αἰοῖδ' ἄ,
 Ἡμεῖτοι ἐξέης· παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
 Σίτε, καὶ κρείων· μέθ' οὐ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
 Οἷοχῶς φορέησι, καὶ ἐγχείη διπείσσειν.
 Τῆτο δὲ μοι κάλλισον ἐνὶ φρεσὶν εἶδεται εἶναι.

Non enim ego quippiam puto tandem elegantius esse,
 Quam quoties letitia quidē detineat populū universum,
 Convivantesque per domum audiant cantorem,
 Sedentes ordine; juxta itidem impleantur mensæ
 Pane, & carnibus; vinumque ex cratere bauriens
 Pincerna adferat, & infundat poculis:

Hoc quiddam mihi pulcherrimum in mente videtur esse.
 Cum ex his, inquam, verbis Ulysses Epicurex illius voluptatis præformator a quibusdam censeretur, Megacrides apud Athenæum lib. xii. cap. i. ut illum ab ea nota vindicaret, eandem in Πηκας unice rejecit, inquiens: Τὸν Οδυσσεύς, καθομιλῶντα τὰς καιρὸς ὑπὲρ τὰ δοκῆν ὁμοῦν τοῖς Φαίαις εἶναι, τὸ αἶσρο-
 διατάτον αὐτῶν ἀσπαζέσθαι, προπυθόμενον τὰ Ἀλκινόου, Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαῖς τε φίλη. Μόνως γὰρ ἔπως ᾤηθη, ὧν ἡλπιζε, μὴ διαμαρτεῖν, Ulyssē tempori inservientem, ut suis, Phæacumque moribus convenire videretur, molissimam eorum vitam commendasse, cum ex Alcinoο anteā intellexisset: Semperque nobis conviviumque gratum. Hac enim sola ratione se, quæ spectaverat, opinabatur consecuturum.

Aliam

Aliam viam Ulysssem vindicandi, nec eam quidem cum Phæacum dedecore conjunctam, adinvenit apud eundem Athenæum lib. i. cap. xiv. Eratosthenes, alterum ex Homeri versibus, modo recitatis, ita legendum monens:

Ἡ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ, κακότητος ἀπέσσης,

Quā quoties letitia quidē detineat, absente improbitate.

Quæ duo postrema verba reposita loco illorum, κατὰ δῆμον ἅπαντα, nonnisi honestam conviviorum voluntatem ab Ulyssse commendatam evincunt. Subditque Eratosthenes: ἀδωῶτα γὰρ μὴ φρονίμους εἶναι Φαίακας, οἱ μάλιστ' φίλοι εἰσι τοῖσιν, ὡς ὁ Ναυσικράτης φησί. Fieri nequit, quin bonæ mentis sint Phæaces, qui Diis magnopere chari sunt, quemadmodum ait Nausicrates.

Prædictam Eratosthenis emendationem minime probat Isaacus Casaubonus in Animadvers. ad Athen. Nam illi eleganter, & plane Ομηρικῶς sonant verba illa, in Homeri versu ab Eratosthene rejecta, κατέχῃ δῆμον ἅπαντα, *detineat populum universum*. Nec etiam probat Casaubonus, Nausicratis testimonium adhiberi, cum Homericum adesset vii. Odysseæ, Alcinoῖ nimirum, non solum amicos, sed etiam cognatos Diis esse Phæacas suos gloriantis. Addere potuisset, sibi minime probari, Ulyssis dicta, *Non enim ego quippiam &c.* Alcinoο tribui, & cum Alcinoi illis, *Semperque nobis &c.* conjungi; qua in re memoria utique Athenæum decepit. Demum nec probandum erat, additum in Jacobi Dalecampii versione, *haud recte*, perinde ac si Athenæus ipse Eratosthenis emenda-

dationem rejecisset; quod eum fecisse ex Græco textu minime apparet: præterquam quod additamentum illud versionis Latinæ sensum, ut legenti constabit, omnino turbat. Athenæi interpretationi, & Eratosthenis emendationi sententiam Didymi præferrem, qui ad ea verba, *ὃ γὰρ ἔγωγε τι φημι*, ita notat: *τῶνδε ἀρμολόμενος τῷ καιρῷ λέγει· ὃ τὸ παντὸς ὃ βίῃ τέλος ἔρρηκεν τὴν ἡδονήν, ἀλλὰ συμποσίῃς τινός.* *Hæc loquitur habita temporis ratione; nec enim omnis vitæ sed symposii cujusdam finem dixit voluptatem.* Aliam Athenæi interpretationem paulo post referemus.

Opiparam, & omni luxu genere refertam mensam Gregorius Nazianzenus in Carminib. ut significaret, eam *Ἀλκινόοιο πράπτεζαν*, *Alcinoi mensam* dixit, itidemque in Epist. ad Basilium. Forte hanc Alcinoi mensæ invidiam conciliavit, quod, cum antiquitus solerent convivæ ante noctem fere discedere, Phæaces in magnam noctis partem commestationes produxisse videntur. Namque aurei juvenes, in suggestis stantes, lucem convivis præferunt Odyss. vii.

Ενθάδ᾽ ἐ Φαίηκων ἡγήτορες ἐδελώντο,

Πίνοντες ἔχοντες· ἐπιστατὸν γὰρ ἔχουσιν.

Χρῦσοι δ' ἄρα κῆροι εὐδμήτων ἐπὶ βωμῶν

Ἔσασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,

Φάινοντες νύκτας ἔχον δώματα δαιτυμόνεσσι.

Hic Phæacum primates sedebant,

Bibentes, & edentes; affatim enim habebant.

Aurei vero juvenes super politis columellis

Stabant, ardentes faces manibus gestantes,

Illucescentes nocte per domum convivantibus.

Ut

Ut tamen constet in Phæacum conviviorum luxu modum quemdam, certosque fines fuisse, quos alii, multo illis delicates, transiisse comperiuntur, id pluribus exemplis ex eodem Athenæo desumptis in promptu est comprobare. Et primum lib. i. cap. viii. de simplici victu, quem Homerus Heroibus suis tribuit, verba faciens, carnem assam illis suffecisse scribit, *ἔσθ' Ἀλκίνοῦ ἢ τῶν τρυφερῶν ἡγεμένῳ βίον*, *Alcinoos quoque, delicatiori vite tametsi addito*. Ac paulo post Homerus Heroum mensis piscium delicias haudquaquam apponere proditur, *ἔσθ' ὅς τις Φαίακας πλωτικωτάτας ποιῶν*, *et si Phæacas navigationibus additisissimos representet*; neque etiam fructuum, & si eorum apud Phæacas ubertatem πάντα χρόνον παρασκευάζων αἰδάναντον, *sempiternam, ac immortalem affirmet*. Idemque illos διαίτης ἐκ ἀπλῆως ἀπολάοντας παρῆσθιν, *αἰδᾷ*, *ώς οἱ κράτιστοι τῶν ἰατρῶν, ἀφαίρει τὰς πλυσμονάς*.

Αὐτὰρ ἐπὶ πόσιος, *ἔσθ' ἔδην* ἔσθ' ἔρον ἔντο, *et tamen ἐπιθυμίαν πληρώσαντες, οἱ μὲν θεώρων ἐπὶ μελέτην ἀθλητικὴν, δίσκοισι τερπόμενοι, ἔσθ' αἰγανίαις, τῇ παιδιᾷ τὰ πρός σπῆλιν ἐκμελετώντες, οἱ δὲ κιθαρωδῶν ἡροῶντο, τὰς ἡρώϊκας πράξεις ἐν μέλει, ἔσθ' ῥυθμῶ ποιόντων*, *Cibum haudquaquam inexplebiliter sumentes exhibet, sed medicorum instar repletionem amovet*:

Ceterum postquā potus *ἔσθ'* cibi cupiditatem expulerunt, fame jam placata, ad ludos athleticos quidam prorumpunt, disco sese bastisque oblectantes, ac ludicro illo certamine ad seria exercentes; quidam cirbarædos audiunt, Heroum res gestas numeris, *ἔσθ'* modis canentes. Quæ profecto non alium quam Phæacum morem superius

expressum representant, atque commendant.

Rurfus lib. iv. convivia Procorum, Phæacumque inter se comparans ex Homero: *ἔσι γὰρ* (inquit) *αὐτῶ τὸ μὲν ἔβ' μνηστῆρων, δῖον ἂν γένοιτο νσανίσκων, μέθαις, καὶ ἔρωσιν ἀνακειμένων, τὸ δ' ἔβ' Φαίακων ἑυσταθείεσσιν μὲν τῶτων, φιλόδοκον δέ.* Describit autem ipse Procorum convivium seu juvenum, vino, & amoris deditorum; Phæacum vero, bis quidem modestius, licet voluptuarium.

Dein lib. v. cap. vi. postquam dixisset Athenæus, Alcinoi convivium (ad quod intenditur hæc Ulyssis oratio, καὶ γὰρ ἔγωγέ τι φημι) qua comitate & humanitate sit hospes excipendus, innuere, addit: ὅπερ συμβάλλων τις πρὸς τὰ ἔβ' φιλοσόφων συμπόσια, κοσμιώτερον ἂν ἔυροι, καίτοι τῶτο περιέχον καὶ ἰλαρότητα καὶ παιδιὰν ἐνοχλήμονα. Quod si quis cum Philosophorum symposiis conferat, modestius id esse comperiet, utpote hilaritatem & ludos honeste complectens. Subditque: μετὰ γὰρ τὸν ἀγῶνα γυμνικὸν αἶψα ὁ ψῶδες ἀμφ' Ἀρσος φιλότιτα μῦθόν τινα χλεύη κεκραμένον, καίτοι εἰς τὴν μνηστειροφονίαν ὑποθηκῶν ὑποτιθεμένων τῶ Ὀδυσσεύ, τῶ Ηφαιστῆ καὶ τῶ Κυκλοποδίωνος τὸν ἀνδρείοτατον Ἀρη καταγωνισαμένον. Post gymnicum enim certamen cantor recitat mordacem de Martis amoribus fabulam, aptam scilicet Ulyssi de interimendis procis monita atque consilia præbere, quod Vulcanus, quamvis uno pede claudus, Martem fortissimum devicisset.

Demum libro xiii. cap. xiii. aliam Phæacum cum Stratone Sydoniorum rege comparisonem instituens, primum inter utrosque discrimen statuit: *δία γὰρ τὰς Φαίακας Ὀμηρος ποιεῖν μεμυθολόγηκεν, ἑορτάζοντες, καὶ πῶτον*

πίνοντας, ἃ κιθαρῳδῶν ἃ ραψῳδῶν ἀκροαμένους, τοιαῦτα ἃ ὁ Στράτων διέτελει ποιῶν πολὺν χρόνον. *Qualia etenim fabulatur Homerus Phæacas agere, dies festos celebrantes, & compositantes, citbarædōsque, ac rhapsodos audientes, quin eadem assidue faceret, Strato vix ullum tempus intermisit.* Aliud vero discrimen, quod Strato cum mulierculis, ac scortis cœtus cogeret: Φαίακες, ὡς Φησιν Ὀμηρος, μετὰ ἑβ' ἀκείων γυναικῶν ἃ θυγατέρων ἐποιῶντο τὰς πότις. *Phæaces, ut tradit Homerus, una cum uxoribus, filiabusque suis convivia celebrabant.* Ælian. Var. Hist. l. vii. c. ii. pariter notat, Stratonis convivii multas adfuisse mulieres tum tibicinas, tum meretrices forma excellentes, & saltatrices, at Phæacum mensis unum præsto fuisse cantorem, qui ad cœnam cantaret, & ipsos oblectaret.

Quæ omnia palam faciunt, Phæacas, dum voluptuariis populis accensentur, multum tamen ab immoderata intemperantiæ infamia abfuisse. Eisdem vino perditæ deditos existimare quis posset, cui Jacobus Dalecampius imponeret, illud Alcinoi, Pontonoum alloquentis Odyss. viii.

. . . . . μέθυ νείμεον

Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον,
apud Athenæum lib. i. cap. xi. ita vertens:

Fac, ut sint remulenti in nostris ædibus omnes.

Perperam utique, cum reddendum foret:

Vinum distribue omnibus per domum.

Accepit Dalecampius μέθυ, quod vinum, pro μέθη, quod remulentiā significat; & præterea Homericō dido syntaxin omnino absconam accommodavit, quæ
ipſi

ipsi ad verbum foret:

Temulentiam distribue omnibus per domum.

Multa sunt in ea Dalecampii versione, quæ censoriam virgulam merentur; eaque parcius, quam opus erat, ulum fuisse dolemus Isaacum Casaubonum, cui tamen Athenæi emendatio, & redintegratio non immerito debetur. Vinosorum populorum album contexit ipse Athenæus lib. x. & Ælianus lib. ii. cap. xv. neuter tamen Phæacibus locum in illo assignavit.

Vino quidem admodum jucundo, & suavi abundasse Corcyram, testis est idem Athenæus, superius relatus, & Xenophon quoque, qui Rer. Græc. lib. vi. referens, a Mnasilippo Lacedæmone eam insulam ferro, ac igni vastatam fuisse, sic ait: ἐκράτει τέ τῆς γῆς, καὶ ἐδῶς ἐξηργασμένην μὲν παγκάλως, καὶ πεφυτευμένην τὴν χώραν, μεγαλοπρεπεῖς δὲ οἰκίσεις καὶ δινῶνας κατεσκευασμένους ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ὥς ἔφασαν τὰς στρατιῶτας εἰς τὸ τοῦ τρυφῆς ἰλθεῖν, ὥς μὴ ἐθέλειεν πίνειν, εἰ μὴ ἀνδρῶσμός τις εἴη. Regionem illam amœnam egregieque excultam, universam ferro ac igni vastavit; magnificæ enim domus cum cellis vinariis in agris erant extructæ, militesque eo venere deliciæ, ut vinum nulum præter optimum bibere nollent.

Cellas vinarias Corcyæorum, quas Xenophon δινῶνας appellat, oportet apud Græcos non parum celebres fuisse, quandoquidem Jul. Pollux in Onomast. tam lib. vi. cap. ii. quam lib. ix. cap. v. de Cellis vinariis verba faciens, allatum Xenophontis textum unice producit. Miror Ælian. lib. xii. cap. xxxi. varia Græcorum vina enumerantem, apud Veteres desideratissima, Corcyæi

cyræi non meminisse. Ceraunium autem, seu *περὶ Κεραυνίων*, cujus meminit lib. xiii. cap. vi. non ad insulam Cerauniam (quo nomine Corcyra intelligitur) sed ad Achajam spectat, in qua Cerynia oppidum reperitur; unde Perizonius ad eum locum *Κερυνεῖα* pro *Κεραυνίαν* legendum esse nullus dubitat.

Cum plures, ut superius dictum est, excogitatae sint causæ, propter quas Phæaces, Ulyssæm ad Ithacam deponentes, eum e somno minime excitarunt, hanc ad rem nostram inter alias affert Eustathius: *τὴν ὃν ἔδεδίασι, μὴ συχθέντες καταμνήσωνσι τὴν τῶς κεκρύφθαι δοκῶσαν Φαιακίαν, καὶ ἔτι βίον ἐπιβεβληθῶσιν, ἀνθρώποι φιλῶντιαν σιωπῶντες ἑαυτοῖς καὶ βίον ἀπολαυσικὸν καὶ ἀπόλεμον, δις ἑβδόμῃ μέλει, ὅτε φάετρη, ἀλλὰ δαίτες, καὶ χοροὶ, καὶ λοιστρὰ, καὶ τὰ τέτοις σύσειχα. Ὅθεν καὶ νυκτὸς αὐτοῖς ὁ ἀνάπλες γέγονεν, ἵνα μὴ ἔχη Ὀδυσσεύς, ἡ μέρας ὅσης, παρασημεῖσθαι τόπως τινάς. Forte etiam timuerunt, ne detensi (ab Ulyssæ) Phæaciam, quam usque ad illum diem occultam manere censebant, manifestam redderent, atque in hunc modum aggressionibus facilius paterent; homines, ut sibi ipsis consciï erant, voluptatis, vitæque mollis, et imbellis amatores, quibus non arcus, neque phæetra curæ est, sed convivium, et χοροὶ, et lavacra, ac alia hujusce generis. Unde et noctis tempore navigatio ab ipsis suscepta est, ne, die illucescente, locos aliquos Ulysses observaret. Quomodo hæc conveniant cum iis, quæ de Phæacum certaminibus, eximique navigandi peritia superius ex Homero retulimus, viderit ipse Eustathius; utpote accuratissimus ejus interpret.*

CAPUT XV.

Phæaces pro bebetibus, & stultis in communibus proverbii. Aliud adagium, Alcinoi apologi, de longis, & anilibus fabulamentis. Juvenalis hac de re versus. Narrationes Ulyssis, magna a Phæacibus admiratione, & voluptate exceptæ, horum ruditatem minime comprobant. Ad illarum narrationum formam Ctesia, & Jambuli fabulas efformatas scribit Lucianus. Alcinoi apologos Perizonius de Alcinoi sermonibus perperam interpretatur.

Eo nomine Ulyssis apud Alcinoon sermones, quos Odyssea quatuor libris complectitur, designantur.

Si libri Alcinoi apologi inscribuntur, quique eos præcedit, propterea quod eorundem sermonum præludium contineat. De Ulyssis narrationibus Theophrastus in Proæmio Historiarum. Locus Aristotelis de Alcinoi apologis admodum obscurus Paræmiographis explicatur, & emendatur ex Petro Victorio.

QUONIAM vero ex immodicis voluptatibus ingenii tarditas proficiscitur, in communibus proverbiiis Phæaces pro hebetibus, & stultis habentur; quapropter & prodigiosis fabulis, ab Ulyssæ narratis, de Ciconibus, Lotophagis, Cyclopiis, de Æolo, Lestrygonibus, Circe, de inferis, de Sirenibus, Scylla, Charybdi, bovis Solis, quas quatuor integris

gris libris Homerus complexus est; aures fidemque præbuerint. Unde ortum adagium, *Alcinoi apologi*, de longis, & anilibus fabulamentis, a Diogeniano, Julio Polluce, Platone, Aristotele relatum, ut videre licet in Adagiorum Chiliadibus.

Juvenalis Satyra xv. lib. v. in immanem Ægyptiorum crudelitatem invecus, qui, ferinis carnibus abstinentes, humanis vescerentur, hæc, ad rem nostram pertinentia, ibi habet:

. . . . . *Astonito cum*
Tale super cœnam facinus narraret Ulysses
Alcinoi, bilem, aut risum fortasse quibusdam
Moverat, ut mendax aretalogus: in mare nemo
Hunc abicit, sæva dignum, veraque Charybdi,
Fingentem immanes Lestrygonas, atque Cyclopas?
Nam citius Scyllam, vel concurrentia saxa
Cyane, plenos vel tempestatibus utres
Crediderim, aut tenui percussum verbere Circes,
Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
Tam vacui capitis populum Phæaca putavit?
Sic aliquis merito, nondum ebrius, & minimum qui
De Coreyræa temetum duxerat urna.
Solus enim hoc Irbacus nullo sub teste canebat.

Equidem bilem, aut risum adeo Phæacibus Ulysses non movit narrationibus suis, adeo ab iis pro mendaci aretalogo, seu pro garrulo nugatore habitus non fuit, ut contra magna illas admiratione, & voluptate exceptas fuisse affirmetur Odyss. xi.

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἅρα πάντες αἰὲν ἐγένοντο σιωπῇ·
 Κηληθμῶ δ' ἔρχοντο καὶ μέγαρα σκιάοντα.

*Sic ait ; bi utique omnes quieti facti sunt silentio ;
Voluptate enim tenebantur per domum obscuram.*

Eadem hæc carmina initio *Odyss.* xiii. repetuntur. Præterea priore loco qualem *Phæaces* narrationibus illis fidem adhibuerint, *Alcinoi* verba demonstrant :

Ω Οδυσσεύ, τὸ μὲν ἔτι σ' εἰσκομεν εἰσπορώμεντες,
Ἡπεροπῆά τ' ἔμμεν, καὶ ἐπὶ κλοπῶν, διὰ τε πολλὰς
Βόσκει γαῖα μέλαινα πολυσπερίας ἀνθρώπων,
Ψεύδεά τ' ἀρτυρώνσας, ὅθεν καὶ τις ἔδδ' ἴδοιτο.
Σοὶ δ' ἐνὶ μὲν μορφῇ ἐπέων, ἐνὶ δὲ φρένες ἰδὲ λαί.
Μῦθον δ', ὡς ὅ, τ' αἰοῖδός, ἐπισαμένως κατέλεξας
Πάντων τ' Ἀργείων, σέο τ' αὐτοῦ κῆδεα λυγρὰ.
O *Ulysses*, id neutiquam suspicamur te aspicientes,
Impostoremque te esse, & furem, perinde ut multos
Pascit terra nigra erroneos homines,
Mendacia concinnantes ; unde quis nequaquam videris.
Tibi vero inest elegantia verborum, mentesque bonæ.
Historiam vero, ut & poeta, ex ordine recensuisti
Omnium *Græcorum*, tuique ipsius dolores tristes.

Et paulo post se noctem etiam insomnem, audiendo *Ulyssē*, libenter *Alcinoüs* transacturum testatur :

Καὶ κεν ἐς καὶ δῖαν ἀναχοίμην, ὅτε μοι σὺ
Τλαθῆς ἐν μεγάρῳ τὰ σά κῆδεα μυθήσασθαι.
*Equidem vel ad auroram divinam sustinerē, quando tu
Sustineas hic in domo mea tuos dolores dicere.*

Ex *Homeri* verbis apparet, magnam quidem *Phæacas* ex *Ulyssis* narrationibus voluptatem cepisse, non ita tamen, ut ad historicæ veritatis normam omnino expressas reputaverint. In iis historici partes esse, par-

partes etiam poetæ, seu cantoris, solerter perspexit Alcinoüs, dum ait:

Μῦθον δ' ὡς ὅ, τ' αἰδώς, ἐπισαμένως κατέλεξας.

Historiam vero, ut & poeta, ex ordine recensuisti. Quapropter non video, cur ex illis apologis de Phæacum ruditate, & barbarie judicium ferendum sit.

Lucianus in lib. 1. Verar. Historiar. in principio, cum de Ctesia, & Jambuli falsis narrationibus ageret: Ἀρχηγός (inquit) αὐτοῖς καὶ διδάσκαλος τῆς τοιαύτης βωμολοχίας ὁ τῷ Ὀμήρῳ Ὀδυσσεύς, τοῖς περὶ τὸν Ἀλκίνοον διηγούμενος ἀνέμων τε δαλείων καὶ μονοφύλαγας καὶ ὠμοφάγας καὶ ἀγρίους τινὰς ἀνθρώπους, ἔτι δὲ πολυκέφαλα ζῶα, καὶ τὰς ὑπὸ Φαρμακίων τῶν ἑταίρων μεταβολὰς, διὰ ποῦναι ἐκείνος πρὸς ἰδιώτας τοὺς Φαίακας ἐτεραπεύσατο. *Hujus scurrilitatis artifex, & inventor extitit Homericus ille Ulysses, Alcinoos enarrans & ventorum servitutem, & uinuculos, & cruda vorantes, ac sylvestres quosdam homines, præterea multorum capitum animalia, sociosque meretricum beneficiis permutatos, cujusmodi monstra ille rudi Phæacum populo ementitus est.*

Cum ex hoc Luciani, aliisque Veterum testimoniis certum sit, Alcinoi apologos de Ulyssis sermonibus apud Alcinoum intelligendos esse, id tamen plures docti Viri minime videntes, inter quos Jacobus Perizonius in perpetuo ad Æliani Var. Histor. Commentario, adagium illud perverſe de ipsius Alcinoi sermonibus interpretati sunt. Jure quidem rejicit Perizonius ad cap. xiv. lib. xiii. Schefferi opinionem, ea appellatione designari putantis Odysſeæ
li-

librum vii. in quo profecto nihil est, quod huc pertineat, cum in eo memoretur tantum Ulyssis adven-
tus ad Alcinoûm. At immerito subdit: *sequens Odys-
sæe viii. continet multos sermones Alcinoi pro concione
Phæacum, & in cæna; nec dubito, quin iste illa appella-
tione a Nostro designetur.* Nego, Alcinoi apologos
in Alcinoi sermonibus esse quærendos; nego præ-
terea, multos Alcinoi sermones in eo libro con-
tineri, quem nimirum ludorum descriptio, & De-
modoci cantiones totum sibi vindicant; adeo ut hoc
nomine Demodoci potius, quam Alcinoi apologi
multo potiori jure inscribendus fuisset. Fateor autem,
inter plures illius libri inscriptiones, quas Editio Bar-
nesiana exhibet, hanc reperiri: *Αλκίνοῦ ἀπολόγοι*,
Alcinoi apologi; eamdemque exhiberi ab Aristotele
in Arte Poet. ubi de variis agnitionibus disserens, de
Ulyssis apud Phæacas agnitione hæc habet: *ὃς ἡ ἐν
Αλκινόῳ ἀπολόγῳ· ἀκούων γὰρ τοῦ κιθαριδοῦ, ὃς μνησ-
θεὶς, ἔδ᾽ ἔκρυπεν, &* ea que in Alcinoi apologo contigit;
audiens enim citharædum, ac recordatus, fleuit. Ser-
mo hic de Demodoci cantilenis, ac Ulyssis ad eas
fletu, de quibus Odys. viii. cumque illa Aristoteles
ex Alcinoi apologo referat, oportet hujuscemodi ap-
pellationem libro illi convenisse. De inscriptione il-
la, & Aristotelis textu nihil habet Perizonius, quam-
vis causæ suæ prima fronte non parum inservirent.
Prima, inquam, fronte, Cum enim certo constet,
per Alcinoi apologos a priscis Scriptoribus Ulyssis
apud Alcinoûm sermones quatuor Odysææ libris, sci-
licet ix. x. xi. xii. designari, qui eos proxime præ-
cedit,

cedit, prædictam appellationem ea tantum de causa sibi adsciscere valuit, quod in ipso eorundem sermonum quædam veluti præcentio, seu præludium contineatur. Nam ibi, ut postrema libri carmina demonstrant, Alcinous Ulyssi acervum proposuit quæstionum, unde quatuor sublequentium librorum narrationes causam, & argumentum acceperunt. Hinc est, librum illum, Eustathio teste, nominatum fuisse, τὰ παρὰ Ἀλκίνοῦ προδιήγησις, ἢ τὸ παρ' Ἀλκίνοῦ προδιήγησις, *Narrationum apud Alcinoium præparatio*. Qui priorem inscriptionem, ut modo dicebam, minime vidit Perizonius, in posterioribus hisce nihil vidit, quas ita interpretatur: *Ea, quæ apud Alcinoium accidere ante longam illam narrationem rerum suarum, quam sequentibus totis quatuor libris facit Ulysses; vel expositio eorum, quæ apud Alcinoium accidere ante narrationem subsequenter.* Προδιήγησις est præparatio ad narrationem apud Hermogenem, & Aristotelem Rhetor. iii. ut etiam Lexicographi docent. Itaque Alcinoi apologus appellari potuit liber, in quo ad Ulyssis narrationes, jam jam inchoandas, præparata fuit materies.

Quæ omnia palam ostendunt, graviter ad eum Æliani locum impegisse Perizonium, licet Auctoris illius difficilia quæque, obscura, ignota, corrupta, partim ex MSS. partim ex Græca lingua, Antiquitate, Historiæ, Lectoribus explicare, & liquida perfundere luce (ut ipsemet loquitur in Nupera Dissert. eademque fere habet in Præfatione ad novam Editionem) suscepit. Quæ tamen dicta minime magni-

gniloquentiæ crimini duco; quod immerito fecit Jacobus Gronovius in Nupera Notit. de var. Æliani loc. Nam Perizonii in ea Præfat. hæc quoque sunt verba: *Sed & nullus dubito; quin, quum tam varia, & multa hic tractaverim, aliquando quoque humani quid fuerim passus. Prudentiæ enim foret, & vigilantie prorsus inusitata, in tanta rerum varietate, & copia nunquam dormitasse. Legendus ipse Perizonius in Responf. ad eam Notit.*

Theophylactus in Proæmio Historiar. de excellentia, & utilitate historiæ differens, nihilque ex omnibus præstabilius asserens, quam multifariam historiæ cognitionem, quæ & auribus oblectamentum, & animis quædam discendi officina est, ad fidem dicto faciendam Ulyssis narrationes apud Alcinoû exempli loco producit, ita scribens: τοὺς δὲ Φαίακας οὕτω τὰ τῆς ἱστορίας ἐπιφραίνεν, ὡς χαίρειν ἐπιπόντας τῷ πότῳ, θέατρον εἶναι δοκεῖν τὸ συμπόσιον, καὶ διανίσταν τὰ ἄλλα, καὶ κεχηνέναι θεωμένους τὸν ἄνδρα, καὶ τῷ μήκει μυθολογίας τῆς διηγήσεως ἀποκναίεσθαι, καὶ τοὺς τὰ πολλὰ ἑξὶς ἀφηγημάτων κατηφῆς εἶχε τὰς ὁψεις. μεγίστων γὰρ κινδύνων ἐμπειρία περιέριπτε τῇ σωστικῇ. Phæacas porro tanta jucunditate ipsa casuum expositio persundit, ut poculorum immemores, convivium in theatrum mutavisse videantur, auresque arrigant, & ab ore Viri illius contemplabundi pendeant; nec ex narratione, tametsi longa, tedium ullum sentiant; quamquam tristitia multa referat, periculorumque gravissimorum, quæ subierit, commemoratione catum illum convivantium velut inundet.

Ante-

Præusquam ad alia transeam, notandum cenſeo, Ulyſſis ſermonem cum Penelope, quod huic ille eadem, quæ Alcinoο narraverat, ſed multo ſtrictius renarrat, proinde Alcinoο apologum nuncupari ab Ariſtot. l. iii. Rhetoric. cap. xvi. Hunc locum Eraſmus, Manutius, aliiſque Parœmiographi explicantes, a ſcopo omnino aberrarunt eo uſque, ut Alcinoοm quemdam Scriptorem commenti ſint, qui perſonam ipſius Ulyſſis induxerit Penelopi plurima commemorantem, quaſi vel in bello, vel in itinere paſſus ea eſſet. Scopum directo attigiſſe arbitror Petrum Victoriū in Comment. unde allatam explicationem deſumpſi. Monet autem Vir Clariſs. locum Ariſtotelis, qui huiuſmodi eſt: παραδειγμα ὁ Αλκινόου ἀπόλογος, ὅτι πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐν ἐξήκοντα ἔτεσι πεποίητο), duplici emendatione indigere; primo ut ἔτεσι reponatur pro ἔτιſι; dein pro ἐξήκοντα numerus dimidio pene minor. Namque verſus, quibus Penelopi Ulyſſes caſus ſuos enarravit, ſunt triginta duo, ſi formis excuſos libros ſequimur, aut trigēſimus, & alter, ſi Euiſtathii ſupputationem. Locus ille, ita correctus, hunc ſenſum reddit: *Exemplum Alcinoο apologus, qui ſcilicet Penelopi triginta circiter verſibus enarratus ſuit.* Quare in Pariſien. Edit. Operum Ariſtot. an. 1639. ita vertitur: *Exemplum Alcinoο Apologus, qui apud Penelopen triginta verſibus factus eſt.* Valeat itaque Alcinoοs, quem Parœmiographi ſomniarunt. Nec enim alium huius nominis Scriptorem novimus præter Philoſophum Platonicum, de quo inferius. Miramur, eoſdem Victoriū Commentariis non profeciſſe, cum editi jam eſſent an. 1549. Baſileæ.

Q

CA-

PRIMORDIA
CAPUT XVI.

Inter Phæaciarum mulierum exercitia aurigatio. Nausicaæ aurigantis pictura in templo Junonis ex Pausania. Alia in propyleo Minervæ ex Plinio, ubi lectio Hemionida retinenda. Mularis vehiculi antiquitas. Nausicaa cum ancillis vestes lavat in flumine. Cur non in mari, querit Plutarchus. Eadem pile ludo intentæ. Nausicaæ lavantis pictura in templo Themidis ex Pausania. Pilæ lusonis inventio Nausicaæ tribuitur. Sophocles Nausicaam pilâ ludentem exhibuit in scena. Insignis hallucinatio Isaaci Newtoni, Sphæræ inventionem Nausicaæ tribuentis. In lana, & tela texenda Phæaciæ mulieres admodum peritæ. Duo Homerî versus cruceæ figunt Scholiastis.

VENIO nunc ad mulierum exercitia, moreſque. Nausicaam, ejusque ancillas aurigati, lotionibus, pilæ lufui intentas repræſentat Odyſſ. vi. Ex cum ad fluvium contenderent, regia puella
 . . ἔλαβεν μάστιγα, καὶ ἡνία σιγαλόνεα,
 Μάστιξεν δ' ἑλάαν, καναχή δ' ἦν ἡμιόνου.
 Αἱ δ' ἄμοτον τανύοντο.
 . . accepit flagellum, & lora pulcra,
 Flagellavitque ad curſum promovendum; & ſtre-
 pitus erat mulorum;
 Nam illi inceſſanter extendebantur.
 Ut ad fluvium perventum eſt, ancillæ
 . . ἡμίονες μὲν ὑπεκπρόελυσαν ἀπήνης,

Kai

Καὶ τὰς μὲν σείδαν ποταμὸν παρά δινέηντα,
 Τρώγειν ἄγρωςιν μελιθία.

. . . *mulos soluebant a curru,*
Et eos quidem agebant fluvium ad vorticosum,
Ut ederent gramen dulce.

Nausicaa, in urbem reditura, consensu curru,

. . . ἤμασεν μάστιγι Φαιή

Ἡμιόνως, αἱ δ' ἄκα λίπον ποταμοῖο πέεθρα.

Αἱ δ' εὖ μὲν τράχων, εὖ ᾧ πλίσσονται πόδεςσιν.

Ἡ ᾧ μάλ' ἠνιόχευεν.

. . . *flagellavit flagello lucido*

Mulos; hi vero celeriter reliquerunt fluvii fluentia:

Illi scite quidem currebant, & succussabant pedibus.

Illa quoque bene gubernabat.

Nausicaæ aurigantis pictura arcam quamdam in templo Junonis, ut scribit Pausanias in Eliac. prior. exornabat: Παρθένος ᾧ (inquit) ἐπὶ ἡμιόνων, τὴν μὲν ἔχουσαν ἠνίας, τὴν ᾧ ἐπικαμένην κάλυμμα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, Ναυσικᾶν τε νομίζουσαν εἶναι τὴν Αλκίνα, ἣ τὴν Ψεράπτειαν, ἐλαύνουσαν ἐπὶ τὰς πλωάς. *Virgines autem mulis insidentes, quarum altera babenas tenet, altera vero velato capite sedet, Nausicaam Alcinoi filiam esse putant, cum ancilla ad lavacra contendentes.* Pausaniæ interpres, Romulus Amasæus priora hujus textus verba ita vertit: *jam vero insidentes cisis virgines duas*, Homeri potius, quam Auctoris sui verba secutus; licet uterque facile in concordiam trahi possint, si Pausaniæ ἐπὶ ἡμιόνων pro toto curru, qui a mulis traheretur, accipiatur; pars scilicet pro toto. Aliana picturam Nausicaæ, mulis vectæ, expressebat Protoge-

nes Athenis in propylæo delubri Minervæ, teste Plinio lib. xxxv. cap. x. his verbis : *fecit nobilem Paralum, & Hemionida, quam quidam Nausicaam vocant.* Qui lætioni *Hemionida* alias substituunt, scilicet vel *Hermionida*, vel *Hammonida*, vel *Hammoniadem* (cujusmodi præfert Editio Batava cum Not. Var.) Plinii textum corrumpunt, nec vident, currui mulari insidentem, Nausicaam jure *Hemionida* appellari potuisse.

Ἀπίνης, seu mularis vehiculi usum antiquum fuisse, & decorum, ut probaret Ezechiel Spanhemius de Usu, & Præst. Vet. Num. Dissert. ix. illius ex Homero exemplum adduxit, cui imposita fuerunt a Priamo, ferenda ad redimendum Hectoris corpus ad Achillem, dona Iliad. xxiv. At multo aptius proposito fuisset Nausicaæ istud, quo videlicet regia puella vehebatur, ipsemet moderatrix, quodque Paulanias, & Plinius in allatis modo textibus ostentant, cum Priami illud donis tantummodo onustum traheretur. Item Jul. Pollux in Onom. lib. x. cap. xii. Nausicaæ læsticam ostentat ex Sophoclis Dramate; ad quem locum legendi Interpretes, pro uno habentes ἀπίνην Homeri, & λαμπίνην Sophoclis in eo Dramate.

Hujus vesturæ causa vestium lavatio. Quapropter Nausicaa cum ad fluvium jam pervenisset, ancillæ

..... ἀπ' ἀπίνης

Εἵματα χερσὶν ἔλοντο, καὶ ἐσφόρουν μέλαν ὕδωρ·

Σταῖβον δ' ἐν βάθροισι, θαῶς ἔριδα προφέρουσαι.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πλυῶν τε, καὶ θηρόν τε ρύπα πάντα,

Εξέης πέτασαν παρὰ θ' ἰν' ἁλός, ἧχι μάλιστα.

Λαίργας ποτὶ χέρσον ἀποπλυώσκεε θάλασσα.

.. a

. . . . . a curru
*Vestes manibus ceperunt, & iniecerunt in nigram aquam:
 Pressabant autem in scrobibus, celeriter certamen pro-*
ferentes.

*Ceterum postquā laveruntque, purgaruntq. sordes omnes,
 Ordine extenderunt ad littus maris, qua potissimum
 Lapillos ad littus abluebat mare.*

Pausanias in Attic. ubi de Themidis delubro, quod
 pinxit Polygnotus: ἔγραψεν ὃ (inquit) καὶ πρὸς τῷ πο-
 ταμῷ ταῖς ὁμῇ Ναυσικάᾳ πλωύσαις ἐφιστάμενον Οὐυσ-
 σία, *Pinxit autem Ulysses juxta ancillas una cuius
 Nausicaa lavantes ad flumen.*

In Plutarchi Problematibus Convivalibus libro 1.
 Problema ix. inscribitur: διὰ τί τῷ ποτίμῳ μᾶλλον,
 ἢ τῷ θαλαττίῳ πλώει τὰ ἱμάτια; *Cur dulci potius
 aqua, quam marina laventur vestimenta?* Ibi Themis-
 tocles quidam Stoicus quaerit, δι' ἣν αἰτίαν Ὅμηρος ἐν
 ποταμῷ πλώεσαν, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ, καίπερ ἐγγυὲς
 ᾗσιν, τὴν Ναυσικάαν πεπλόκει; *Qua de causa Homerus
 Nausicaam in flumine vestimenta lavantem, non vero in
 mari, quamvis proximo, scripserit? Videtis laudatum
 Problema.*

Ad flumen erant lavacra. Namque

. . . . . ποταμοῖο ῥέον περικαλὲς ἵκοντο,
 ἔνθ' ἦτοι πλωοὶ ἦσαν ἐπιετανοὶ, πολὺ δ' ὕδαρ
 Καλὸν ὑπεκπροΐει, μάλα πὲρ ῥυπάνοντα καθήραι.
 . . . . . fluvii ad alveum limpidum pervenerunt,
*Ubi lavacra erant perennia, multaque aqua
 Pulchra profluebat, etiam plurimum sordidata ad pur-*
gandum sufficiens.

Dum

Dum autem vestes solis ardore siccaentur,
Σφαῖρῃ ταί τ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρηδόμενα βαλῦσαι.
Pila ipsae ludebant, capitis redimicula deponentes.

Ac paulo post:

Σφαῖραν ἔπειτ' ἔρριψε μετ' ἀμφίπολον βασίλεια.
Ἀμφιπόλῃ μὲν ἄμαρτε, βαθεῖν δ' ἔμπισσε δῖνῃ.
Pilam deinde jecit ad ancillam Princeps:

Ab ancilla quidem aberravit; in profundum autem incidit gurgitem.

Mulierem quamdam Corcyraam, nomine Agallis, pilaris lusionis inventionem Nausicaæ tribuisse, testatur Athenæus lib. 1. Ορχήσεις ᾧ (inquit Athen.) εἰσὶ παρ' Ομήρῳ, αἱ μὲν τινες τῶν κυβιστηρίων, αἱ δὲ διὰ τῆς σφαίρας, ἥς τὴν ἔυρεσιν Ἀγαλλίς ἡ Κερκυραία Γραμματικὴ Ναυσικάῃ ἀνατίθησι, ὡς πολίτιδι χαριζομένη. *Saltationes quidem apud Homerum aliae sunt eorum, qui precipites sese in caput prouolvunt, aliae cum pila, cujus inventionem Agallis Corcyraea Grammatica Nausicaæ adscribit, concipi suae gratificans.* Moxque subdit: τάντῳ δὲ μόνῳ τῶν ἡρώων Ομηρὸς παράγει σφαιρίζεσσαν, *solam quidem Nausicaam ex Heroidibus pila ludentem Homerus inducit.* Heroidis cognomento Nausicaam decoratam reperimus pariter in numismate cuso a Mitylenæis in ejus honorem, quod profert Jac. Spon sui Itiner. T. III. tamquam omnino singulare commendans. Ex Athenæo Suidas in v. Ἀναγαλλίς (ita eam Grammaticam vocat) Ἀναγαλλίς (inquit) ἡ Κερκυραία Γραμματικὴ, ἥτις τὴν τῆς σφαίρας ἔυρεσιν Ναυσικάῃ τῇ Ἀλκινόῃ θυγατρὶ ἀνατίθησιν. *Anagallis, Corcyraea Grammatica, quae pila inventionem Nausicaæ Alcinoi filiae attribuit.*

Eu-

Eustathius Scholiasta, postquam notasset, sphæristerii studiosos fuisse, e civitatibus quidem communiter Lacedæmonios, e regibus autem Magnum Alexandrum, subdit: ἰδιωτῶν δὲ, Σοφοκλῆς ὁ τραγικός, ὃς ἐν ὅτῃ Φασὶ τὰς πλωτείας ἐδίδασκε, τὸ τῆς Ναυσικάας πρόσωπον σφαῖρα παίζεσθαι ὑποκεινόμενος, ἰχυρῶς ἐνδοκίμησεν, *E privatis hominibus Sophocles tragicus, quem ingentes plausus exceperisse ferunt, cum Lotricum fabulam edidit, Nausicaæ pila ludentis personam simulans.*

Quæ apertissima Homeri, ejusque Scholiastæ, necnon Athenæi, aliorumque veterum Scriptorum testimonia haudquaquam comperta habens Isaacus Nevvtonus, hujus ætatis Mathematicorum facile princeps, fæde hallucinatus est in adscribenda technicæ pro repræsentandis cœli motibus Sphæræ inventioni Nausicæ, eam verosimillimum putans ab Argonautis, dum in Corcyra morarentur, acceperisse Nausicaam, quibus nimirum ante elaborata foret a Chirone, atque Orpheo ad longæ navigationis usum. Ita ipse pag. 89. Libri, Parisiis impressi an. 1728. *La Chronologie des anciens Royaumes corrigée*; testem adhibens (quod spectat ad Sphæræ inventionem) Suidæ textum, supra memoratum. In eo mirum est Clariss. Virum cæcutiisse, cum Suidas Athenæum illic, quod alibi etiam facit, exscribens, eundem sibi dicti sui fidum interpretem paret, apud quem ex ipso Agallidis testimonio, ut vidimus, Nausicaa inventrix proditur sphæræ ludicræ, qua regiam illam puellam ex Homero admodum valuisse, mirum pariter est, Nevvtonum ignorasse. Sed ad nostram hanc admi-

admirationem augendam vel maxime facit, quod ipsemet Suidas in voce Σφαῖρα, idem repetens de Nauficaa, mox subijcit vocem Σφαίριζω, *pila ludo*, unde Suidas ipse priorem vocem absque interpretis ope explicasse comperitur. Insignis hujusmodi hallucinatio tanto Viro fuit quodammodo basis ad figendam Argonauticæ expeditionis Epocham ex cælestium signorum positione, quam, Argonautis ad Corcyram appellentibus, obtinuisse, confidenter affirmat. De hoc viderint Astronomicæ disciplinæ periti, inter quos forte non deerunt, qui Nevvtonianam opinationem ad Alcinoi Apologos amandent. Unum addo, Nauficæ in pilaria lusione præstantiam, quam celebriorem adhuc reddit judicium ex Aulo Gellio, inferius proferendum, inter Homericos de ea versus, & Virgilianos de Didone, optime exploratam habuisse Cælium Rhodiginum, Vossium, Casaubonum, Meursium, Souterium, ac alios, quotquot de Veterum ludis tractatus ediderunt, demum Lexicorum Historicorum, quæ omnium manibus passim teruntur, nuperos Auctores, adeo ut soli Nevvtono (quod ego quidem sciam) eam ignorasse contigerit, & pro *pila ludicra Sphæram mechanicam* comminisci. Utinam Eruditi utrumque Homeri poema frequentius volverent, quo fieret, ut in mythici temporis Heroum moribus, & institutis explicandis tutius pedem figerent, ac propterea non adeo multa in eo argumento seu ignorarent, seu peccarent, quod ipsis non raro usuvenire præsens hic libellus ostendit.

Aurigatio, & pilæ lusus strenuos, ac mares Phæaciarum puellarum animos ostendunt. Communia
ipsis

ipsis cum reliquis mulieribus, quæ sequuntur. Nau-
υκαα de Areta matre sua ad Ulysssem Odyss. vi.

. . . ἡ δ' ἦσαι ἐπ' ἐοχάρη ἐν πυρὸς ἀνγῇ,
Ἠλάκατα σρωφῶσ' ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδεῖσθαι,
Κίον κεκλιμένη, δμῳαὶ δὲ οἱ εἶατ' ὀπίσθην.

. . . hæc autem sedet ad focum in ignis splendore,
Pensum versans purpureum, mirabile visu,
Columnæ recumbens: & ancillæ sedent pone illam.

Ulysses, regium palatium ingressus, quinquagin-
ta ibi mulieres molæ, lanæ, telæ intentas deprehen-
dit Odyss. vii.

Πεντήκοντ' αἱ δὲ οἱ δμῳαὶ καὶ δῶμα γυναικες·

Αἱ μὲν ἀλστρούουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπὸν,

Αἱ δ' ἰσὺς ὑφῶσι, καὶ Ἠλάκατα σρωφῶσιν

Ἡμεναι, διὰ τε φύλλα μακεδνῆς αἰγέροιο·

Καιροστέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον.

Τόσσον Φαίηκες πέρι πάντων ἰδεῖας ἀνδρῶν

Νῆα Τροίην ἐνὶ πόντῳ ἔλαυνέμεν, ὥς δὲ γυναικες

Ἰσὸν τεχνῆσαι· πέρι γὰρ σφίσι δῶκεν Ἀθήνη

Ἔργα τ' ἐπίσταθαι περικαλλέα, καὶ φρένας ἐδιδάει.

Quinquaginta autem ei ancillæ per domum faminæ:

Aliæ quidē molunt sub mola pomacei coloris frumentū,

Aliæ telas texunt, & pensum versant

Sedentes, qualiter folia excessæ populi:

Staminatisque vestibus distillat quasi humidum oleum.

Quantum Phæaces supra omnes periti sunt homines

In celeri nave per pontum navigare, tantum etiam

mulieres præstant

In tela operanda: supra modum enim illis dedit Pallas

Operaque scire perpulcra, & ingenium bonum.

R

Duo

Duo sunt in his postremis versibus, quæ Scholiastis crucem figunt, videlicet illa comparatio, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγέροισι, *qualiter folia excelsæ populi*, quodque mox sequitur, καιροσίαν δ' ὀδονίων ἀπολείβεται ὑγρὸν ἔλαιον, *staminatisque vestibus distillat quasi humidum oleum*. Ad priorem locum ita Didymus: Οἱ μὲν, ὅτι ἡλιοτροπία τὰξιν ἐπέιχον καθήμεναι θεα-
 προειδώς· αἱ δέ, ὅτι πεπύκνωται τὸ δένδρον τοῖς φύλλοις. Φύλλα δέ, ἥτοι διὰ τὸ πλῆθος, ἢ διὰ τὸ ἐκκίνητον τῶν χει-
 ρῶν ἐν τῷ εἶναι τὴν κράκην, ὡς καὶ τὰ φύλλα τῆς αἰγί-
 ρα αὐτετραμμένα ἀλλήλοις, καὶ ἐκκίνητα ῥαδίως, καὶ ὑπὸ
 τυχῶστος αὔρας. *Alii quidem, quod beatrice quasi ad*
formam heliotropii considerent; alii vero, quoniam fo-
liis arbor illa condensata est. Folia autem sive propter
multitudinem, sive propter manuum mobilitatem in sub-
tegmine vertendo, veluti folia populi invicem colligata,
et quæ facile moventur, vel a qualicumque aura. Ea-
 dem ferme Eustathius, cui placet, ita dictas ancillas
 διὰ τὸ ἐκκίνητον καὶ συνεχεῖς τῆς αὐτῆς ἐργασίας, quod
 expedite, et continue operarentur. Ad secundum lo-
 cum idem Didymus: Ἦτοι ἔπος ἦσαν πυκναί, ὡς μηδὲ
 ἔλαιον δι' αὐτῶν διελθεῖν, ἢ ἐξωθεῖν, ὡς ἔλαιον, ἐσελθόν
 διὰ τὴν λευκότητά· ἢ τρυφερὰ ἦσαν, ὡς δοκεῖν ἀπορρεῖν·
 ἢ ἔπος ἀποσίλβειν τὸν μίτον, ὡς δοκεῖν ἔλαιον ἀποβάλλειν.
Vel quod adeo densæ erant (velles illæ, quæ texebantur)
ut oleum illas penetrare non posset, vel quod exterius,
olei instar, splenderent propter albedinem; aut quod pin-
gues essent, ut viderentur diffuere; aut quod licium ita
eniteret, ut oleum emittere videretur. Huc recidunt,
 quæ apud Eustathium leguntur.

C A-

CAPUT XVII.

*Nausicaæ pudor vere virgineus. Injunctum sibi a Minerva in somnis, nuptiarum desiderium patri ex modestia minime pandit. Item ex modestia Ulyssi, in Urbem ingre-
dienti, sociari refugit. Votum, quo Ulysses sibi in ma-
ritum optavit, quidam reprehendunt apud Plutarchum.
Ab inverecundie labe vindicatur. Eximia Nausicaæ
forma. Nausicaæ cum Diana comparatio. Homericus
ea de re versus improspere imitari visus Virgilius ex
Gellio. Andrea Marmoræ historia commentis refer-
ta. Alcinoüs Phæaciæ rex cum Alcinoö Platonico
fæde confunditur in Indice Bibliothecæ Coisli-
nianæ. Index ille parum accuratus. Plutar-
chi locus de Phæacum pietate. Ob hanc
ab Agatocle subsanantur.*

MENTEM bonam, quam Phæaciis mulieribus a Pallade inditam scribit Homerus, præter ea, quæ de Arete dicta sunt, dicenda modo de Nausicaæ ex Odyss. vi. comprobabunt, virgineum scilicet pudorem in regia puella, commendatione dignissimum.

Minerva, de Ulyssis in patriam reditu maxime sollicita, illi, ad Phæaciam appulso, cum Nausicaam obviam facere cogitaret, eam in somnis his verbis compellavit:

Ναυσικά, τί νύ σ' ὦδ' ἐμεθέμενα γέιναιτο μήτηρ;

Εἶματα μὲν τοι κῆται ἀνδρία, σιγαλόεντα.

Σοὶ δὲ γάμος σχεδὸν ἔστιν, ἵνα χρή καλὰ μὲν αὐτὴν

Εννύσαι, τὰ δὲ τοῖσι παρασχῆν, οἱ κὲ σ' ἄγωνται.

Εκ γάρ τοι τῶτων Φάτις ἀνδράπυς ἀναβαίνει

Εὐδλή· χαίρουσιν δὲ πατὴρ, καὶ πότνια μήτηρ.

Αἶψ' ἴομεν πλωέμεναι.

Nausicaa, ecquid te te sic negligentem peperit mater?

Vestes enim tibi jacent neglectæ, pulchræ:

Tibi vero nuptiæ instant, quando oportet pulchras
te ipsam

Induere, aliasque illis præbere, qui te ducent.

Etenim ex his fama tibi apud homines ascendit

Bona; gaudentque pater, & veneranda mater.

Quin camus loturæ.

Subditque:

... οὐ τοι ἔτι δὴν παρθένος ἔσσεαι·

Ἡδὴ γὰρ σε μνῶνται ἀεισῆες καὶ δῆμον

Πάμπαν Φαίηκων, ὅτι τοι γένος ἐστὶ καὶ αὐτῇ.

Αλλ' ἄγ' ἐπὶ τρωὸν πατέρα κλυτὸν ἦϊθι πρό

Ἡμίονος καὶ ἄμαξαν ἐφοπλίσας, ἥ κεν ἄγῃσι

Ζῶσρά τε, καὶ πέπλους, καὶ ῥήγας σιγαλόεντας.

Καὶ δὲ σοι αὖδ' αὐτῇ πολὺ κάλλιον, ἢ πόδεςσιν

Ερχέσθαι· πολλὸν γὰρ ἄπο πλωοῖ εἰσι πόδες.

... non amplius diu virgo eris;

Dudum enim te ambiunt optimi in populo

Omnium Phæacum, ubi tibi genus est etiam ipsi.

Verum age incita patrem inclutum matutino tempore,

Ut mulos & currum apparet, qui vehere queat

Tunicasque, & peplos, & pallia pulchra.

Quippe tibi sic ipsi multo honestius est, quam pedibus

Ire; multum enim absunt lavacra ab urbe.

Nausicaa, somnium admirata, ut primum e le-

στο

ὅτο surrexit, patri occurrens, ab eo quidem poposcit, ut vestes in flumine lavare sibi liceret, nuptias vero modestè reticuit, hæc loquens:

Πάππα φίλ', ἐκ ἂν δὴ μοι ἐφ' ὀπλίσσεας ἀπὴν
 Τψηλὴν, ἔκυκλον, ἵνα κλυτὰ ἔματ' ἄγωμαι
 Ες ποταμὸν πλωύεσσα, τὰ μοι βερυπωμένα κῆται;
 Καὶ δέ σοι αὐτῷ ἔοικε μετὰ πρώτοισιν ἔοντι
 Βελάς βεβλῦεν καθαρά χροὶ ἔματ' ἔχοντα.
 Πέντε δέ τοι φίλοι ὕς ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
 Οἱ δὲ ὀπύοντες, τρεῖς δ' ἡΐδεσι θαλάσσοιτες,
 Οἱ δ' αἰεὶ ἐδέλῃσι, νεόπλυτα ἔματ' ἔχοντες,
 Ες χορὸν ἔρχεσθαι τὰ δ' ἐμῇ φρενὶ πάντα μέμνην.
 Ὡς ἔφατ'· αἰεὶ το γάρ θαλέρων γάμον ἔχομεν ἡμεῖς
 Πατὴρ φίλω· ὃ δ' ὅ πάντα νοεῖ.

*Pater cbarè, annon utique mihi apparaveris currum
 Excelsum, rotundum, ut pulcbras vestes ducam
 Ad flumen lotura, quæ mihi sordidatæ jacent?
 Quin etenim tibi ipsi convenit inter primores versantem
 Consilium consulere, pulcbras corpori vestes habentem.
 Quinque etenim tibi cbari filii in regia sunt,
 Quorum duo in matrimonio, tres autè cælibes florentes;
 Hi semper volunt, recens lotis vestibus induti,
 Ad saltationem ire; hæc meæ menti omnia curæ sunt.
 Sic ait; verebatur enim floridas nuptias nominare
 Patri cbaro; ille tamen omnia intelligebat.*

Virginealem etiam modestiam prætetulic Naufricæ, dum una cum Ulyssè in Urbem ingredi refugiens, has cauti consilii rationes exposuit:

Καὶ νῦ τις ᾧδ' εἴησι κακώτερος ἀντιβολήσας,
 Τίς δ' ὅδ' Ναυσικάα ἔπεται καλὸς τέ,
 Ἔτι-

Ξείνος; πᾶ δὲ μιν ἔυρε; πόσις νύ τοι ἴσσο;) αὐτῇ;
 Ἡ τίνα πεπλαγχθέντα κομίσσατο ἥς ἀπὸ νηός,
 Ἀνδρῶν τηλεδαπῶν· ἐπεὶ ἃ τινες ἐγγύθεν εἰσίν.
 Ἡ τις δι' εὐξαμένη πολυάρητος θεὸς ἤλθεν,
 Οὐρανόθεν καταβάς; ἔξει δὲ μιν ἤματα πάντα.
 Βέλτερον, εἰ κ' αὐτὴ περ ἐποικισμένη πόσιν ἔυρεν
 Ἀλλοθεν· ἢ γὰρ τῷδ' ἐγ' ἀτιμάζω κτ' ἄνθρωπον.
 Φαῖσθας, τοῖ μιν μνῶνται πολῖες τί κ' ἰδοίω.
 Ὡς εἶπεν, ἐμοὶ δὲ κ' οὐκ εἶδα ταῦτα γένοιτο.
 Καὶ δ' ἄλλῃ νεμεσῶ, ἥ τις τοιαῦτά γε ῥίζοι,
 Ἡ τ' ἀέκῃσι φίλων πατρός κ' μητρός ἰόντων
 Ἀνδράσι μίσγεται, πρὶν γ' ἀμφάδιον γάμον εἰλθεῖν.
Et fortasse quis sic diceret se deterior obviam factus :
Quis ille, qui Nausicaam sequitur pulcherrumque, magnusque
Hospes ? ubi illum natum est ? maritus certe erit ipsi ?
Aut alicubi errantem benigne eduxit e sua navi
Ex viris externis ; nam nulli prope sunt huiusmodi.
Aut quispiam supplicanti multum exoptatus Deus adest,
E caelo delapsus ? habebit vero ipsum dies omnes.
Recte fecit, si ipsa obambulans maritum invenis
Aliunde : certe hos sprebit in populo
Phaeacas, qui ipsam ambiunt multisque & nobiles.
Sic dicent ; mihi vero haec probra essent :
Atque alii succenserem, quaecumque talia faceret,
Quae, invitis charis patre & matre vivensibus,
Viris miscetur, priusquam palam nuptiae advenissent.
 Dum adeo studiole cavet Nausicaa, ne vel im-
 proborum concivium suspicionibus sua pateat pudici-
 tia, minime defuerunt, qui inverecundiae verterint
 votum, quo, Ulyssem sibi in maritum exoptans, ait :

A?

Αἱ γὰρ ἐμοὶ τοιοῦδε πόσις κεκλημένος ἔη
 Ενθάδς ναιετάων, καὶ οἱ ἄδοι αὐτότε μίμνεν.

Utinam mihi talis maritus vocatus esset

Hic habitans, & ipsi placeret hic manere.

Hinc tamen non omnino regiam puellam condemnandam, asserit Plutarchus in Traët. De audiend. Poet. hancque adhibet distinctionem: εἰ μὲν ἡ Ναυσικάα ξένον ἄνδρα τὸν Οδυσσεύα θρασυμένην, καὶ παρῶσα τὸ τῆς Καλυψίδος πάθος πρὸς αὐτὸν, ἅτε δὴ τρυφῶσα, καὶ γάμων ὥραν ἔχουσα, τοιαύτῃ μαφαίνει πρὸς τὰς θρασυταίας, ψεκτέον τὸ θράσος αὐτῆς, καὶ τὴν ἀκολασίαν. εἰ δὲ τοῖς λόγοις τῆ ἀνδρὸς τὸ ἥθος ἐνδύσας, καὶ θαυμάσασα τῷ ἐντευξέν αὐτῇ πολὺν νῦν ἔχουσαν, εὐχῇ τοιούτῳ σιωποῦν μάλλον, ἢ πλωτικῇ τινι, καὶ ὀρχησικῇ ἤδη πολιτῶν, ἄξιον ἄγαθαι. *Si quidem Nausicaa, peregrinam virginem Ulysssem conspicata, eodemque, quo Calypso, erga eum modo affecta, quippe delicate vivens, & nuptiis matura, hæc ad ancillas stante verba loquitur, reprehensionem audacia ejus meretur, ac impudicitia. Sin ex sermone Viri ingenium perspicuens, admirataque alloquium ejus admodum prudens, optat talem sibi potius maritum, quam navicularium aliquem, & saltatorium civem, veniam meretur.*

Equidem non video, qua ratione aliquis censere potuerit, forte Nausicaam ex sermone Viri ingenium perspicientem, ejusque prudens alloquium admiratam, ad Ulysssem exarsisse, cum eam corporis pulchritudine captam carmina, votum illud antecedentia, palam edoceant. Ibi enim de Ulyssse:

Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντῃ λαίσσατο, καὶ λίπ' ἄλαψεν,
 Ἀμ-

Ἀμφὶ δὲ ἱμάτια ἔσσαθ', ἃ οἱ πόρε παρθένος ἀγμῆς,
 Τὸν μὲν Ἀθηναίη δῆκεν, Διὸς ἐγγεγάα,
 Μείζονά τ' ἐσιδέειν, ἢ πάσσονα· καδ' ὃ κάρητος
 Οὐλας ἥκς κέουας, ὑακινθίνῃσιν ἄνθει ὁμοίας.
*Ceterum postquam omnia abluisset, & oleo inunxisset,
 Vestesque induisset, quas illi præbuerat virgo intacta,
 Hunc quidem Minerva reddidit, ex Jove nata,
 Majoremque aspectu, & pinguiorem : a capite vero
 Crispas demisit comas ; hyacinthino flori similes.*

Et mox:

Ἐξέρ' ἔπειτ', ἀπ' ἀνδρὸς κίων, ἐπὶ δῖνῃ θαλάσσης,
 Κάθηται ἢ χέουσι σιλῶν· ἤνετο ὃ κέρη.
*Consedit deinde, quum seorsum cessisset, ad litus maris,
 Pulchritudine, & gratia resplendens ; admirabatur
 utique ipsa puella.*

Corporis itaque species, non autem alloqui prudentia, Nausicaæ amorem erga Ulyssem insinuavit. Ne propterea inverecundiæ rea peragatur, ad ea puellæ verba animadverti volumus, quibus corporis quidem pulchritudinem, & gratiam, sed cum divina quadam majestate conjunctam, se in Ulysse suspexit se ipsamet testatur:

Οὐ πάντων ἀέκητι θεῶν, δι' ὅλυμπον ἔχουσιν,
 Φαυκίεσσ' ὅδ' ἀνὴρ ἐπιμίσγεται ἀντιθέοισι.
 Πρόσθεν μὲν γὰρ δὴ μοι δευκίλιος δόατ' εἶναι,
 Νῦν ὃ θεοῖσιν ἔοικε, τοὶ ἔρανον ἑυρμῶ ἔχουσιν.
*Non omnibus invitis Diis, qui cælum tenent,
 Ad Phæacæ hic vir pervenit Diis similis.
 Nam antea mihi nibili videbatur esse,
 Nunc vero Diis similis, qui cælum latum inhabitant.*
 Credi-

Credibile est, ex ea corporis specie mentis præstantiam Nausicaam arguisse, adeo ut ipsa quoque de Ulyssæ dicere potuerit, quod de eo Aretam dixisse comperimus Odyss. xi.

Φαίηκες, πῶς ὕμιν ἀνὴρ ὅγος φαίνεται εἶναι,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, ἰδὲ φρένας ἔνδον εἰσας;
*Pheaces, quomodo vobis vir ille apparet esse,
Formaque, magnitudineque, atque mente intus pari?*

Vindicata itaque ab omni procacitatis labe Nausicaæ pudicitia, hæc eo majori admiratione digniorem sese præbet, quo certius constat, cum eximia forma fuisse conjunctam. Sub initium vi. Odyss. ea dicitur

... ἀθανάτησι Φυὴν, καὶ εἶδος ὁμοίην.
... *immortalibus indole, & specie similis:*

Ulysses vero, eam alloquens, his verbis formam ejus extollit:

Γενέμαι σε, ἄνασσα· Διὸς γὰρ τις ἢ βροτὸς ἑσσί·
Εἰ μὲν τις Διὸς ἑσσί, τοὶ ἑρᾶν ἑρῶν ἔχουσιν,
Ἀρτέμιδι σε ἔγωγε, Διὸς κῆρ μέγαλοιο,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, Φυὴν τ', ἀγχις εἰσκα.
Εἰ δέ τις ἑσσί βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσι,
Τρισμάκαρες μὲν σοὶ γὰρ πατήρ, καὶ πότνια μήτηρ,
Τεσμάκαρες δ' ἀσείνητοι· μάλα πᾶσι σφίσι θυμὸς
Αἰὲν εὐφροσύνησιν λαίναται, ἔνεκα σέο,
Λευσσόντων τοιόνδε θάλας χορὸν εἰσοιχενεῦσαν.
Κῆνος δ' αὖ περὶ κῆρ μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
Ὅς καὶ σ' ἐένδοισι βεῖσας δίκονδ' ἀγάγηται.
Οὐ γάρ πω τοιῶν ἴδον βροτῶν ὀφθαλμοῖσιν,
Οὐτ' ἀνδρ', ἔτε γυναικᾶ· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

S

Sup-

Suppliciter te oro, o regina, dea sive aliqua, aut mortalis es:

Siquidem dea es earum, quæ latum cælum incolunt, Dianæ te ego Jovis filię magni

Formaque, staturaque, indoleq. quam proxime assimilo.

Sin aliqua es hominum, qui supra terram habitant,

Ter beati tibi pater, & veneranda mater,

Ter beati fratres; valde nimirum ipsorum animus

Usque letitia perfunditur, tui gratia,

Videntibus tale germen ad choream prodeuntem.

Porro rursum ille animo felicissimus præter ceteros,

Quicumque te sponsaliis onerans domum duxerit.

Nondum enim talem vidi hominem oculis,

Neque virum, neque mulierem; admiratio me tenet aspicientem.

Paulo ante Nausicaam, pila cum ancillis ludentem, Dianæ, venationem cum Nymphis exercenti, comparaverat Poeta; eaque illa est comparatio, quam omnino improspere imitari visus est Valerio Probo, ut ejus discipuli Aulo Gellio retulerunt, Virgilius, cum eadem Diana Didonem conferens: *Et quoniam de transferendis sententiis loquor, memini audisse me ex Valerii Probi discipulis, docti hominis, & in intelligendis pensitandisque veteribus scriptis bene callidi, solitū eum dicere, nihil quicquam tam improspere Virgilium ex Homero vertisse, quam versus hos amantissimos, quos de Nausicaa Homerus fecit; inquit Gellius lib. ix. cap. ix. Versus postea tam Homericos, quam Virgilianos inferens, qui hujusmodi sunt:*

Οἷν δ' ἄρτεμις ἔισι κατ' ἄρτος ἰσχύειρα,

Η κτ' Τηύγετον περιμήκετον, ἢ Ερύμανθον,

Τερ-

Τερπομένη κάπροισι, & ὤκεϊνς ἐλάφοισι,
 Τῇ δὲ θ' ἄμα Νύμφαι, κῆραι Διὸς Αἰγιόχοιο,
 Ἀγρονόμοι παίζουσι· γέγηθε δὲ τε Φρένα Λητώ·
 Πασσάν δ' ὕπερ ἢ γει κάρη ἔχει, ἠδὲ μέτωπα,
 Ρεία δ' ἀργυρώτη πέλει, καλαὶ δὲ τε πάσαι·
 Ὡς ἢ γ' ἀμφιπόλοισι μετίπρεπε παρθένος αἰμῆς.

*Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynibi
 Exercet Diana choros : quam mille secuta
 Hinc, atque hinc glomerantur Oreades : illa pharetram
 Fert humero, gradiensque deas supereminet omneis.
 Latonæ taciturn pertinent gaudia pectus.*

Talis erat Dido, talem se leta ferebat.

Demum Virgilianos Homericis multis de causis longe inferiores esse contendens, caput his verbis concludit : *Præter ista omnia, florem ipsius totius loci videri Virgilium omisisse, quod hunc Homeri versum exigue secutus sit :*

Ρεία δ' ἀργυρώτη πέλειται, καλαὶ δὲ τε πάσαι,

*Facilis enim cognitu est ; pulchræ tamen & omnes ; quando nulla major cumulatiorque pulchritudinis laus, quam quod una inter omnes pulchras excelleret, una facile ex omnibus nosceretur. Videtis Julium Cæsarem Scaligerum Art. Poet. lib. v. cap. iii. Homericos, & Virgilianos hujusce comparationis versus fusius discutientem, ac pro Virgilianis more suo acerrime pugnantem. Demetrius Phaler. de Elocut. comparationem illam Nausicæ cum Diana, & laudatum modo versum in exemplum adducit elegantiarum, quæ sunt σεμναὶ & μεγάλα, dignitatis plenæ & ample ; ad quem locum Pet. Victorius : *Versus vero bos Homeri**

expressisse Virgilium magis notum est, quam ut indicare oporteat; & eximie sane suaviterque expressisse.

Demum Odyss. VIII. divinam Naulicæ formam tribuit Poeta:

. . . Ναυσικά δὲ θεῶν ἀπο καλλος ἔχουσα,

. . . *Nausicaa vero a Diis pulchritudinem habens.*

Hucusque Corcyætorum ex Homero antiquitates, in quarum peruestigatione Andræ Marmoræ historia adeo nullum adjumentum mihi præstirrit, ut contra, si quo modo illius narrationi fidendum putassem, gravissima sphalmata admittendi locum præbuisset. In ea narratione tot fere fragmenta, quot verba. At ipse, Ulyssem in alveo Corcyæ cum omnibus navibus naufragium fecisse: eum Trojani excidii historiam, Alcinoos petente, sæpius iterasse; cumque de Eucheneo, qui Corcyætorum dux ad Trojam militaverat, verba faceret, atque Hectori, & Achilli fortitudine haudquaquam secundum prædicaret, Alcinoos in lacrymas ruisse: Ulyssi Nausicaam ab Alcinoos desponsam fuisse, nuptiasque in Corcyra celebratas, & cum ea Ithacam patriam reperiisse. In quibus omnibus Marmora Homeri narrationibus immane quantum refragetur, sicuti & antiquorum quorumvis Scriptorum, ne uno quidem (aut ego fallor) excepto; nec præterea credo, recentem aliquem Auctorem reperiri, qui Marmoræ in hujusmodi commentis dux fuerit.

Facilius æquus Lector ignoscat juveni Ascetæ, Indicis in Bibliothecam Coislinianam, a Bernardo Montfauconio summa more suo diligentia recensitam, concinna-

cinnatori, quod Alcinoο Phæacum regi, Nauficboi filio, Tractatum cujusdam Alcinoi Platonici, περὶ τῶν Πλάτωνος δογμάτων, *de Platonis dogmatibus*, adscripserit. Palmarium quidem sphalma. Nam refertur ille Scriptor a Viris doctis ad initia secundi a Christo nato Sæculi, ac proinde mille tercentos circiter annos post Alcinoi regis tempora. Verumtamen hoc seu ex inscitia (quod vix crediderim) seu ex præpropere in scribendo festinatione (quam probant alia in eo Indice perperam posita) admissum, leve videatur præmendaciis illis, ex quibus tota Andreæ Marmoræ narratio facta est, Alcinoi instar Apologorum, quales

Nec pueri credant, nisi qui nondum ære lavantur.

Antequam Caput concludamus, notatum volumus, Plutarchum loco, paulo ante allato, non de Nauficæ tantum pudore quæstionem movere, sed de Ulyssis etiam expositione in littus per Phæacas facta, seu de ejus somno, aut vero, ut apud Etruscos narrabatur, aut simulato, ut alii putarunt, primumque vitiosum, prudentem alterum definit; itemque prudentem judicat Ulyssis curam in servandis donis, quæ a Phæacibus acceperat, propterea quod, in Ithacam reversus, posset ea civibus ostendere, veluti ἀποδείξει τῆς τῶν Φαιάκων ἐσιότητος, *demonstrationem pietatis Phæacum*. Ea Phæacum erga Ulysssem pietas Agathocli, Sy acusanorum Tyranno, pro causa fuit, ut Corcyram vastaret. Nam quærentibus, cur ita faceret, subitanans respondit: ὅτι νῆ δία οἱ πατέρες ὑμῶν ὑπέδειξαντο τὸν Ὀδυσσεύα, *Quoniam per Jovem patres vestri Ulysssem susceperunt*. Ita Plutarch. de tar. vind.

C A-

CAPUT XVIII.

Æneæ ad Phæacias oras accessus. Apud Epirum ab Heleno hospitio suscipitur. De Heleno Marmoræ commentum. Butbroti origo. Urbis situs a The-sauri Britannici descriptore sæde ignoratur. Æneæ naves, in nympharum speciem conver-sæ, Ulyssis scopulum lætæ conspiciunt. De eo scopulo Procopii dubitatio. De κωκὴ Φαλός denominatione, Corcyræ promon-torio tributa, ejusdem Procopii locus. Alius de insulæ Calypsus positione.

ISDem fere temporibus, quibus Ulysses e Corcyra demigravit, Phæacias oras legit, ac præterve-ctus est Æneas, ex illo incendio patriæ longinquas in oras evolans cum classe navium duarum, & viginti, eumque apud Epirum Helenus hospitio suscepit. Æneas ipse Virgilii lib. iii. rem ita narrat:

*Protinus aerias Phæacum abscondimus arces,
Littoraque Epiri legimus, portuque subimus
Cbaonio, & celsam Butbroti ascendimus urbem.
Hic incredibilis rerum fama occupat aures,
Priamiden Helenum Grajas regnare per urbes,
Conjugio Æacidæ Pyrrhi, sceptrisque potitum,
Es patrio Andromachen iterum cessisse marito.*
Et paulo infra:

*..... sese a manibus beros
Priamides multis Helenus comitantibus offert,
Ageo-*

Agnoscitque suos, lætusque ad mœnia ducit.

Ovidius vero Metam. lib. xiii. de eo Trojanorum ad Epiri partes accessu hæc habet:

*Proxima Phœacum, felicibus obsita pomis,
Rura petunt. Epiros ab his, regnataque vati
Buthrotos Pbrygio, simulataque Troja tenentur.
Inde futurorum certi, quæ cuncta fideli
Priamides Helenus monitu prædixerat, intrant
Sicaniam.*

En quam cito novum Andreæ Marmoræ figmentum obviam nobis se proferat. Is prodit, Helenum in Corcyram ad Cassiopeum litus descendisse, ibique sacrificium fecisse; cumque bos immolandus faucia jam cervice e sacerdotum manibus elapsus, maris alveo superato, ad oppositam continentem enatasset, Helenum, navi mox conscensa, propere infecutum, exanimem illum in Epiri arenis reperisse, ubi urbem Buthrotum condidit, sibi in ea regnum constituit. De Heleni in Corcyram appulsu ne verbum quidem apud Veteres. Stephanus Byzant. rem ita narrat: Βυθρωτός, χερρόντος περὶ Κέρκυραν, ἔστι καὶ πόλις. ἐκλήθη ᾗ, οἱ μὲν φασιν, ἀπὸ τῆς οἰκιστῆς, οἱ δὲ μυθεύοντες, ὅτι Ελένη ἐκ Τροίας πλέοντι ἐς ἐσπέρην, θύσαντι ἀπαθαιήματα ἐν Ηπείρῳ, τὸ θυμα ἡ Βῆς ἀποδράσασα ἐκ τῆς βασιλῆος, ὥχετο φεύγουσα διὰ τῆς μετὰ Πόντου εἰς τὸν κάλπον· καὶ ἐς τὴν χερσον ἐμβᾶσα, καὶ γὰρ γῶμα ἐν τῇ δείρῃ εἶχεν, αὐτὴ ἤλειπε καὶ ἔθανε, καὶ κληθὲν Ελένης χορηταί, ἵνα ἔθνη βυθρωτὸν ὄνομα, ὡς φησι Τεύχρος ὁ Κυζικηνός. Buthrotus, peninsula circa Corcyram, præterea urbs, a conditore, ut quidam perhibent, sic deno-

minata. *Alii vero fabulantur, Heleno ex Troja occidentem versus navigante, & in Epiro ob descensum e navī sacrificium faciente, victimam bovem, ictu percussoris declinato, per mare in quendam sinum aufugisse: cumque in terram conscendens (erat enim cervice saucia) ibidem cecidisset, & mortua esset, accepit Helenus omen, ac locum, vulneratam bovem, appellavit; uti Teucer Cyzicenus perhibet.* Eadem ferme Auctor Erymologici Magni ex eodem Teucro Cyziceno. Nescio itaque, quid Marmoræ in mentem venerit, Helenum ad Corcyram prius appulsum, ibique sacris operantem asserenti. At qui factum dicam, ut Buthroti Urbs, quamvis Virgilio *celsa*, non tamen conspiciendam in Epiro se dederit Nicol. Franc. Haym, Thefaurum Britannicum describenti, qui ad Buthrotorum numisma, quod affert, fatetur se prorsus ignorare, qua ea urbs terrarum parte sit sita? Binos Buthrotorum nummos habemus in Vol. 3. Hub. Goltzii; qui (si cetera defuissent) cum Lud. Nonnii ad eos Commentariis satis erant, ne illi Scriptori hæreret aqua in reperienda Buthroti sede, seu ne aqua Ionii maris, qua Urbs Buthrotum alluitur, cum aqua Buthroti amnis haud procul ab Urbe Locris (de quo Tit. Livium testantem inducit) confunderet. Unum ex allatis a Goltzio nummis Buthrotorum, in quo appareret quidam monti insistens, una manu columnæ innixus, altera facem gestans, a Nonnio minime explicatum, explicare conatus Vir quidam eruditus, ad Helenum retulit, dissentiente tamen Jac. Gronovio in Vol. II. Thef. Græc. Antiquit. sub initium, quem consule,

fule, si placet. Opus, editum a Nicol. Franc. Haym; inscribitur: *Il Tesoro Britannico*, ejusque Pars prima: *Il Museo Nummario in Londra* 1719. cujus Musæi Volumine secundo pag. 101. Buthrotorum Nummus ille exhibetur cum capite galeato, & in averſa parte cum spica, & nomine populi.

Æneæ naves, in Nympharum speciem converſas, scopulum, in quem Ulyſſis navis fuit mutata, lætis vultibus aspexiſſe ſcribit Ovidius Metam. lib. XIII.

*Neritiæque ratis viderunt fragmina lætis
Vultibus, & læta videre riſcere puppim
Cantibus Alcinoi, ſaxumque increſcere ligno.*

De eo ſcopulo, alibi commemorato, minime omit- tendum, quod apud Procopium lib. 3. cap. 27. de bel. Goth. occurrit. In dubium is revocat, num na vigiū ſpecies, quæ in Phæaciæ littore apparet, eam referat navim, quæ Ulyſſem vexit in Ithacam, his verbis: τὸ πλοῖον ἀμέλει, ὅπερ ἐν γῇ τῇ Φαιακίδι ἐκ λίθου λευκοῦ πεποτισμένοι παρα τὴν ταύτην ἀκτὴν ἔστηκεν, ἐκείνην τινὲς εἶναι τὴν ναῦν οἰοῦν, ἢ τὸν Ὀδυσσεύα ἐς τὴν Ἰθάκην ἐκόμισεν, ἢ ἅκα ξεναγεῖσθαι αὐτὸν ἐν ταύτῃα ξυμίσθῃ. καὶ τοὶ ἑμονοῖς τὸ πλοῖον τῷτ' ἔσθιν, ἀλλὰ ἐκ λίθων ὅτι μάλιστα πολλῶν ξύγκει, καὶ γράμματα ἐν αὐτῷ ἐγκεκλόπη, καὶ διαρρηδὴν βοᾷ, τῷ τινὰ ἐμπόρων ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις ἰδρύσασθαι τὸ ἀνάθημα τῷτὸ διὰ τῷ Κασίῳ. διὰ γὰρ Κάσιον ἐτίμων ποτὶ οἱ τῇ δὲ ἀνδραποιοί, ἐπεὶ καὶ ἡ πόλις, ἐν ἣ τὸ πλοῖον τῷτὸ ἔστηκεν, ἐς τόνδε χρόνον Κασιώπῃ ἐπικαλεῖ. Sunt qui existimant navim ex lapide candido, quæ in Phæaciæ littore viſitur, eam eſſe, quæ Ulyſſem vexit in Ithacam, cum illic exceptus fuiſſet boſpirio. Attamen na-

T

vigium

vigilium illud non est uniusmodi ; sed multis lapidibus constat , ac notas incisas habet , quæ diserte testantur , id olim positum ab institore quodam , & Jovis Casio consecratum . Quippe Jovem Casium illius oræ incolæ quondam venerabantur ; ex quo nomen etiamnum manet urbi Cassiopæ , ubi stat ea navis .

Ibidem Procopius , de Scylxo oppido agens , ac nugas esse ostendens , eo loci mulierem specie ferina extitisse , cum hujuscemodi nomen acceperit ex magna , quæ in ea parte freti degit , *σχυλάων* , seu *canum piscium* vi , subdit ; principio quidem consentanea rebus nomina imponi solere , sed famam , dum illa apud alios circumfert homines , in eorum animis , veri ignorantie , errores parere , atque ita procedens tempus continuo firmum fabulæ evadere artificem , ac poetas testes rerum , quæ numquam fuerunt , pro licentia eorum arti concessa sibi convenienter adsciscere ; demum in exemplum trahit *canini capitis* nuncupationem , Corcyrao promontorio impositam , unde nonnullis visum est , *κυνοσφάλως τινὰς εἶναι τὸς τῆδε ἀνθρώπους* , *Illic homines degere , qui caput caninum habeant* . Item *Κυνοσφάλως* a Polybio Hist. lib. II. appellatos reperio . tumulos illos , apud quos Romanorum cum Philippo Rege atrox contigit pugna , quod *canini capitis* , ut ait Interpres de suo , *similitudinem aliquam præferrent* .

Demum (ut hoc etiam addam) Procopius de classe Totilæ , quæ a freto Siculo ad Phæaciam usque , nihil nocere potuit , verba faciens , & causam assignans , ita loquitur : *Νῆσον γὰρ ὁδεμίαν ἐν τῷδε τῷ διάπλῳ δεικνύμεν συμβαίνει εἶναι , ἐκ τῆς δὲ τὴν χάρυβδιν πορθεμένης*
χρῆ

χει ἐς τὴν Κέρκυραν, ὡς τε πολλὰκις ἐγὼ ἐνταῦθα γενόμε-
 νος, διηπορέμην, ὅπῃ ποτὶ ἄρα τῆς Καλυψῆς ἡ νῆσος εἴη.
 τάτης γὰρ τῆς θαλάσσης ἑδάμῃ νῆσον τεύεσθαι, ὅτι
 μὴ τρεῖς, ἢ πολλὰ ἄποδεν τῆς Φαιακίδος, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ
 σταδίων τετρακοσίων, ἀγχις ἅ τοι ἀλλήλων ἔσας, βραχέας
 κομιδῇ ἔ' ἑδὲ ἀνθρώπων ἔχουσας ἀκία, ἑδὲ ζῶων, ἑδὲ ἄλλων
 τοπαράπαν ἑδὲν. Ὅθονοι ἧ καλὸν ἔ' ἀνυῶ αἱ νῆσοι αὐτῇ, καὶ
 φαίη ἂν τις τὴν Καλυψὶ ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ ἀπ' αὐτῆς
 τὸν Ὀδυσσεύα, γῆς τῆς Φαιακίδος ὄντα ἢ πολλὰ ἄποδεν, ἢ
 σχεδία (ὡς φησιν Ὀμηρος) ἢ ἄλλω τῷ τρόπῳ, νηὶς τινος
 χωρεῖς, ἐνθὲν δὲ διαπορθεύσασθαι. *Nam in trajecit a fre-
 to, cujus latus Charybdis obrimet, ad Corcyram, nulla est
 insula, quæ ab hominibus incolatur. Quare mihi sæpe il-
 lac perventio hæere contigit, cum insulam Calypsus qua-
 rerem. In eo certe mari tres solum vidi insulas, stadiis
 non amplius trecentis distitas a Phæacide, inter se proximi-
 mas, ac perexiguas, quæ ὅς hominum, ὅς pecudum cul-
 tu, rebus denique omnibus vacant. Orbonos insulas jam
 eas appellant: atque hic forte habitasse Calypsum quispi-
 am dixerit, eamque fuisse causam, cur Ulysses, non pro-
 cul a terra Phæacide positus, Schedia (ut ait Homerus)
 aliove quopiam modo, sine navī inde transfuderit.*
 Exigua prædictarum insularum a Phæacide distantia
 Procopii de insula Calypsus conjecturæ refragatur; nam
 exinde secundo vento discedens Ulysses ex Odyss. v.

Ἐπταδεκαῖς καὶ μὲν πλείν ἡματα ποντοπορεύων,
 Ὀκτωκαίδεκάτῃ δ' ἐφαίην ὄρεα σκίοιντα
 Γαῖης Φαιήων.

*Septemdecim quidē navigabat dies iter faciens marinum,
 Octodecima vero apparuerunt montes umbrosi
 Terræ Phæacum.* CA-

CAPUT XIX.

Coloniam Corinthii in Corcyram deducunt. Liburni, & Colcebi exinde pulsi. Chersicrates ex genere, seu Heraclidarum, seu Bacchiadarum. Tempus deductæ colonie, sexcenti anni post Trojæ excidium ex Timæo. Plura de hac Epocha. Pegasus, Corinthiorum insigne, itidem in Corcyæorum nummis expressus. Corcyæi Corinthiorum non minus cognati, quam coloni. De hujus colonie ratione uterque populus dissentit apud Thucydidem. Veteris Corcyæ forma a Marmora ex suo cerebro delineata.

EX poeticarum narrationum adytis digressi obvios habemus Corinthios, coloniam in Corcyram, duce Chersicrate, deducentes. De ea Strabo lib. vi. Πάριον δὲ τὸν Ἀρχίαν εἰς τὴν Σικελίαν καταλιπὼν μετὰ μέρες τῆς στρατείας τὴν ἑξὺς Ἡρακλειδῶν γένους Χερσικράτην, συνοικοῦντα τὴν νηὶ Κέρκυραν καλεμένῳ, πρότερον ᾧ Σχέριαν. Εκείνον μὲν ἔν, ἐμβαλόντα Λιβυρῶς κατέχοντας, διῆσαι τὴν νῆσον. Porro Archiam, cum in Siciliam navigaret, cum parte exercitus reliquisset Chersicratem, genus ab Herculis posteritate ducentem, qui occuparet pro domicilio suis Corcyram, quæ ante Scberia fuit nominata: atque hunc quidem expulsi, qui tunc ibi habitabant, Liburnis insulam obtinuisse. Huc etiam facit Scholiastes Eustathius ad Dionysii Periegetæ versum sæpius allegatum: Κερυντίων δὲ ἔστι κτίσμα ἢ Κέρκυρα, Corinthii autem Corcyram condiderunt.

vunt. Consonat Conon Narrat. iii. apud Photium : ὕστερον ᾗ ἐπέφικσαν αὐτὴν μοῖρα Κορινθίων, καὶ τότε εἰς Κορκύραν μετίβαλε, Postmodum autem ipsam incoluit Corinthiorum manus, tuncque Corcyrae nomen accepit. Id ipsum haud uno loco docet Thucydides, infra laudandus.

Ex Bacchiadarum (non autem Heraclidarum, ut habet Strabo) principum gente ortum Chersicratem discimus ex Apollonio Rhodio, quemadmodum ex ejus Scholiasta deductæ coloniz tempus. Ille Argonaut. lib. iv. de Colchis in Corcyra receptis habet, eos in Corcyra cum Phæacibus habitasse,

Εκ ὅτε βακχιάδαι γενεὴν Εφύρηθεν ὄντες
Αἰεὶς ἐνέσσαντο μετὰ χρόνον, οἳ ᾗ περὶ αὐτῶν.

Νῆσον ἔβαν, καὶθεν ᾗ Κεραύνια μέλλον Αἰσάντων
Οὐρεα, Νεσαίης τε, καὶ Ωκεῖον εἰσαφικέσθαι.

Donec Bacchiadæ genere ab Epbyra existentes

Viri ad habitandum venerunt aliquando post; illi autem in ulteriorem

Insulam migrarunt, illinc vero Ceraunios tentabant
Abantum

Montes, Nestæosque, necnon Oricum adire.

Scholiastes: Βάκχιος ἐγένετο πρὸς Διονύσου, ἐν Κορίνθῳ ᾗ διέτρεβεν, ἥσαν δὲ ἐυγενέστατοι οἳ ἀπ' αὐτῶν τὸ γένος ἔχοντες, οἳ τινες ἔξιβλήθησαν ἐκ Κορίνθου διὰ τὸν Αἰτῶνος Τάαντον, Bacchius filius fuit Dionysii, Corinthi versatus est, quique ab eo genus ducebant, maxime nobiles erant. Hi Corinθο propter Αἰζονίης mortem expulsī fuerunt. Dein eorum expulsionem narrata subdit: Χερσικράτης ᾗ εἰς τῆς βακχιάδων ἐκτίσσε Κέρκυραν, ἐκβαλὼν τῆς

τῆς ἐνοικῶντας Κόλχης, *Cherfocrates* autem, *Bacchiadurum* ἡνις, *Corcyram* condidit, *pulsis Colchis*, qui ibi morabantur. Quod spectat ad tempus, *Timæi* testimonium affert: Τίμαιος δὲ φησι μετὰ ἔτη ἑξακόσια ἔρβ Τρωϊκῶν Χερσικράτη ἀπόγονον ἔρβ βακχιαδῶν, εἴτε ἐκπεσόντα τῆς Κορίνθου, εἴτε καὶ ἐκόντα ἀπελθεῖν διὰ ἀτιμίαν, καὶ καταφυγεῖν τὴν νῆσον. *Timæus* ait, sexcentis post *Troica* tempora annis *Cherficratem* ex *Bacchiadarum* familia, seu *Corinto* ejectum, seu inde sponte sua *ignominie* causa digressum, *insulam* inhabitasse.

Ab hac supputatione parum abest temporis intervallum, quod exactiores Chronologi statuunt inter *Ilii* casum, & *Bacchiadas* principes ejectos, priorem epocham anno *Per. Jul.* 3530. posteriorem anno 4056. affigentes; at longius ab ea recedunt, qui cum *Ubbone Emmio* de rebus *Vet. Græc.* ex *Herod. lib. 1.* *Corcyram* a *Corinthiis* conditam affirmant *Olympiade* xvii. Nam cum a capta *Troja* ad primam *Olympiadem* putentur ex fidelioris chronologiæ calculo anni 408. nec quingenti anni inter utramque epocham intercessissent. Longe pariter a *Strabonis* verbis recedit idem *Emmius*, dum eodem loco scribit, anno primo *Olymp. xi.* *Syracusas* in *Sicilia* conditas a *Corinthiis* principe *Archia*; dehinc post annos circiter 25. *Olymp. xvii.* ab iisdem *Corinthiis* coloniam in *insulam Corcyram* deductam fuisse; *Strabo* etenim eodem prorsus tempore utramque coloniam deductam prodit; relicto ab *Archia* in *Corcyra* *Chersicrate*, dum ille ad *Syracusas* condendas navigaret.

At

At multo magis notandus dissensus inter prædictum Timæi calculum, & Thucydidis lib. vi. narrationem, ex qua habemus, e Græcia Chalcidenses, duce Theocle, Naxum in Sicilia condidisse; insequentibus autem anno Archiam Corinthium, Syracusas: & per idem tempus Lamin Megarenses primo Troilum in eadem insula condidisse; mox Thapsum: Lami defuncto, Thapsi incolas, Hyblone, Rege Siculorum, duce, Megarenses condidisse, qui Hyblæi dicti, & annis inde 245. pulsos ea urbe, & agris fuisse a Gelone, Syracusanorum Rege. Postrema hæc temporis designatio certum documentum præstat Philippo Cluverio Sic. ant. lib. i. cap. ii. Naxum conditam fuisse anno primo Olymp. xi. post Trojanum bellum anno 448. atque anno proxime subsequenti Syracusas. Sed de Naxo addit disertum Eusebii testimonium in Chron. Hæc quidem sat bene procedunt; indeque inferre liceret, Chersicratis in Corcyram adventum ad annum post Troica tempora 449. quo Syracusas condidit Archias, spectasse. At laudatus ex Apollonii Scholiasta Timæi locus, cum ibi deducta a Chersicrate in Corcyram colonia annis sexcentis post Troica tempora statuatur, rem, de qua agitur, dubiam admodum reddit. Locus autem ille nec Cluverio, nec cuivis rerum id genus tractatori (quod ego quidem sciam) ulla ratione compertus. Neque vero Timæi flocci faciendum testimonium; nam ipse domo Siculus, & præterea licet in Agathoclis gestis, ut a Suida, aliisque veteribus observatum, parum fidei mereatur ob nimiam taxandi libidinem, qua

qua in alios etiam est usus, indeque ἐπιτίμαος, τα-
xator, teste Diodoro Siculo lib. v. vocatus fuerit;
habitam tamen ab eo in historia veritatis rationem
eo ipso loco Diodorus Siculus ostendit his verbis:
Τιμαῖος μὲν ἐν μεγίστῳ πρόνοιαν πεποιημένος τῆς ἑξ
χρόνων ἀειθείας, καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντηκώς, διὰ
ταῖς ἀκαίρως καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως διαβάλλει. *Timaeus sane, & in temporum notatione exquisitam ad-*
bibuit diligentiam, & ut varia rerum cognitione abun-
det, sollicitè laborat. At propter intempestivas, &
verbosas reprehensiones, jure etiam ipse reprehenditur.
Diffimulare tamen non debeo, imperium Periandri
in Κορυθαίος (de quo infra) minime admittere, ut
colonia Corinthiae in eam insulam deductio a Troi-
cis temporibus tam longe absit, ut allatus Timaei
locus affirmat; nam in dubium revocari nequit,
quin ea deductio imperium illud Periandri multis
annis praecesserit.

Itidem Troicorum temporum epocham ad desi-
gnandam Gracarum in Sicilia coloniarum originem
usurpant Strabo lib. vi. & Scymnus Chius; ac neu-
trum textum sanum esse Eruditi pronunciant. In
Strabone ex Ephoro habetur, colonias illas deductas
τῇ γενεᾷ μετὰ τὰ τρωϊκά, *etate post Troica*; in
Scymno, ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς δεκάτῃ γενεᾷ μετὰ ταύτῃ,
a Troicis temporibus decima post haec etate. Ut Stra-
boni cum Scymno conveniat, in illo legendum mon-
net Joseph. Scaliger. Anim. in Chr. Euf. ad an. Abr.
1281. τῇ δεκάτῃ γενεᾷ, *decima etate*; Cluverius au-
tem πεντδεκάτῃ, *quintadecima*, & pari ratione in
Scy-

Scymno, quem prædicti Auctores sub falso Marciani Heracleensis nomine laudant, δεικνύει γυνεῖα μετὰ πέντε.

Prædictæ Corcyæorum origini (ut ad eam redeam) novum documentum suppeditant quidam Corcyæorum nummi, in quibus Pegasus signatus occurrit; cum enim solemniter receptum antiquitus esset, ut omnia sua decora, ac præsidia ab originibus suis, seu Metropolitibus assumerent, ac retinerent conditæ, sive deductæ ab iis urbes, vel colonix, ac præsertim earum insigne in nummis usurparent; Pegasus, quem Corinthiorum insigne fuisse constat, itidem in Corcyæorum nummis expressus, Corinthios Corcyæorum parentes demonstrat. Hanc coloniarum cum antiqua earum patria in nummis insignium communionem pluries attigit, & commemoravit in Opere de Præstantia, & Ufu Numism. Antiqu. Ezechiel Spanhemius; at plenius, & accuratius in Dissertat. ix. ubi minus accurate ab Joh. Harduino Num. pop. & urb. illustr. dictum scribit, ideo sculptum in Corcyæorum nummis Pegasus, Corinthiorum insigne, quod Corcyæi, Corinthiique fuerint socii. At, *Corcyæi omnino Corinthiorum coloni*, subdit Spanhemius.

Verum enimvero si allata Strabonis, & Apollonii Rhodii verba attentius considerentur, Corcyæi non ita Corinthiorum coloni extitisse existimandi sunt, quin una pro eorum sociis haberi potuerint. Apollonius siquidem tradit eos in Corcyram adventantes, Colchorum (quod clarius explicat Scholia-

stes) Strabo autem, Liburnorum sedes occupasse: neuterque expulsos inde primavos Insulae habitatores, indigenas nimirum Phæacas, significat: quo fit, ut ii, quemadmodum antea Colchos, in socios, & concives, potius quam in conditores, & parentes, ex Apollonio, & Strabone Corinthios recepisse videantur. Ex Apollonio, inquam, & Strabone; nam apud Thucydidem (ut mox videbimus) nec ipsi Corcyraei se Corinthiorum esse colonos dissidentur. De Colchis visum est superius. Liburni vero, an ex posteris Phæacum fuerint, an pulsus Phæacibus locum occupatum ad id usque tempus tenuerint, incertum dicit Emmius in Descript. Reip. Corcyr. At eorum nomine Colchos ipsos venire, ut hac ratione omnino inter Strabonem, & Apollonium conveniat, arguo ex illis ejusdem Apollonii Argonaut. iv. navigationem Argonautarum per Hadriaticum describentis,

... τὰς δ' ἀπέλειπον ὅσαι Κόλχοισι πάροιθεν
Εξείης πλήθοντο Λιβυρινίδες ἐν ἀλὶ νῆσοι.

... illasque reliquerunt quotquot Colchis antea
Ex ordine plenæ erant Liburnides in mari insulae.

De hujus coloniarum ratione juvat audire utrumque populum invicem dissidentem apud Thucyd. lib. i. ἢν δὲ λέγωσιν (ajunt Corcyraei de Corinthiis) ὥς οὐ δίκαιον τῶς σφετέρης ἀποικίας ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθήωσαν, ὥς πᾶσα ἀποικία δὲ μὲν πάχιστα τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικυμένη δὲ ἀλλοτριεῖται. ἢ γὰρ ἐπὶ τῷ δόλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται. Quod si negent, æquum esse, suos colonos recipi a vobis, discant,

discant, coloniam omnem ita bonore prosequi metropolin suam, si sibi ab ea bene fiat: sin vero male, ab illa secedere. Neque enim ea re colonie emittuntur, ut serviant iis, qui relinquuntur, sed ut sint pares. Contra Corinthii: ἀποικιοὶ δ' ὄντες, ἀφιστάσιν τε διαπαντός, καὶ νυκτὶ πολεμῶσι, λέγοντες, ὡς καὶ ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθεῖσιν. ἡμεῖς δὲ καθ' αὐτοὶ φάμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι, καὶ τὰ ἐκόντα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποικίων ἐσργόμεθα. Cum sint coloni nostri, tamen cum semper antea secesserunt a nobis, tum vero nunc bellum nobiscum gerunt, allegantes, non ideo se a nobis missos colonos, ut acciperent injuriam. Quibus invicem respondemus, ne nos quidem idcirco collocasse eos, ut ab ipsis injuriam acciperemus, & contumeliam; sed ut praesides eorum essemus, & quibus in rebus convenit, bonore afficeremur, quem nobis alie colonie praestant, praecipua nos charitate complectentes.

Dum Cherficratem dimittimus, offert se nobis Andr. Marmora cum veteris Urbis, qualem a Cherficrate conditam scribit, imagine, seu ichnographia, tam graphice distincta, atque explicata, ut in ea regiae aedes, monetales officinae, judicum curiae, fontes, statuae, templa, portus, armamentaria, omnia denique Urbis aedificia, certos quaque locos, certamque formam sortiantur. Nihil prorsus in tanta antiquitate haesitat, aut trepidat Marmora, perinde ac si de singulis, vel ex ruinis modo exstantibus, vel ex apertis veterum Scriptorum testimoniis, cer-

tiſſime edoſtus fuiſſet. Cum tamen compertum ſit, Marmoram abſque ullis id genus documentis prædictam formam delineaffe, Urbis illius non tam Cherſicrates, aut alius, quam ipſemet conditor, & opifex habeatur. Exſtant quidem in ea Corcyræ urbis regione, quam incolæ *Palæopolim* vocant, rudera quædam antiquioris, ac magnificæ civitatis veſtigia; at comprobandæ vel minimum Marmoræ deſcriptioni nihil quidquam idonea. Xenophon enim, a quo eam Urbem mirifice commendari aſſerit Marmora, contentus ædium magnificentiam, ac vini excellentiam indicare (ut in textu a nobis allato ſuperiori Cap. xiv.) aliqua præmiſerat tantum pro deſignanda navali gloria, ſitusque ejus Inſulæ opportunitate ad offendendam Laconicam terram, Siciliamque e Peloponeſo trajiciendam; at ne verbum prorsus habet, cui tamquam fundamento tot præclara monumenta, unde ſingulas ichnographiæ ſuæ partes Hiſtoricus Corcyrenſis exornavit, ſuperſtruantur. Haud proſecto eruditi Antiquarii tabulam veteris Romæ, quamvis ad id operis quamplura ſuppetant documenta, tanta confidentia repræſentant, quantam in ſtatuenda Corcyræ ſede exhibet Marmora, omnibus ejusce generis præſidiis deſtitutus.

C A P U T XX.

Epidamnus, seu *Dyrrachium* colonia *Corcyæorum*. Colonia item *Corinthiorum*. De ea apud *Tbucydidem* utriusque populi dissidia. Idem *Apollonia* tam *Corcyæorum*, quam *Corinthiorum* colonia. In quibusdam *Dyrrachiensium*, & *Apolloniatum* nummis iidem typi, qui in nummis *Corcyæorum*. Epochæ utriusque colonie. *Corcyæis* locus assignandus in elencho populorum, qui mari imperarunt. *Leucas* quoque, & *Anactorium* ad *Corcyæos* una cum *Corinthiis* persinebant. De *Locris* *Scholiastæ Theocriti* locus. *Coreyra* major, seu *Phaacia* cum minore, seu nigra male confunditur in *Historia Romana* nuper *Gallice* edita, & ibidem *Polybii* narratio parum fideliter affertur.

JAM vero deductas ab ipsis *Corcyæis* colonias inspicimus, *Epidamnum* in primis, seu *Dyrrachium*, atque *Apolloniam*.

Epidamni solos *Corcyæos* agnoscunt conditores *Strabo*, *Stephanus*, & *Scymnus*. *Strabo* lib. vii. Ἐπιδάμνος (ait) Κερκυραίων κτίσμα, ἢ γυνὴ Δυρράχιον, ὁμωνύμως τῇ χερρόνησῳ λεγόμενη, ἐφ' ἧς ἴδρυ', *Epidamnus* a *Corcyæis* condita, quæ nunc a peninsula, cui imposita est, nomen *Dyrrachii* tenet. Eadem prorsus verba in *Stephano* leguntur, additurque nomen *Scriptoris*, unde desumpta, scilicet *Philo*, ille nimirum

rum, qui sub Imperatore Trajano vixit, & libros xxx. de Urbibus consignavit, de quo Suidas, & Etymologici Magni Auctor, aliique. Demum Scymnus Chius in Periegesi

Πρὸς τῇ Θαλάττῃ δ' ἐς ἰν' Ἐπίδαμνος πόλις
Ἑλληνίς, ἣν Κέρκυρ' ἀποικίσαυ δοκεῖ.

Ad mare vero est Epidamnus urbs

Græca, quam Corcyra condidisse putatur.

Deductam hanc coloniam a Corcyraeis quidem, sed duce Phalio Corinthio, sociisque nonnullis Corinthiis, atque aliis ex Dorico genere affirmat Thucyd. lib. 1. Ἐπίδαμνος (inquit) ὅτι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλείοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον, προσοικῶσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰθαυακὸν ἔθνος ταύτην ἀπέφισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φάλιος Ερατοκλείδης, Κορινθίος γένος, τῷ δὲ Ἡρακλέει, καὶ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον, ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθεὶς, ξυμφέισαν ᾧ καὶ τῷ Κορινθίῳ τινὲς, καὶ ἄλλοι ἐκ τοῦ Δωρικῆς γένους. *Epidamnus est urbs ad dextram sita navigantibus Ionium sinum versus: cui finitimi sunt Taulantii barbari, gens Illyrica. Istam coloniam deduxerunt quidem Corcyraei, conditor autem fuit Phalios Corinthius, qui erat ab Hercule oriundus Eratoclidæ filius, ex metropoli secundum veterem legem accersitus. Nonnulli etiam Corinthii, & alii præterea Doricæ gentis ex colonis fuerunt.*

Epidamnii ipsi Corinthios deductores suos agnoscebant, namque ex oraculi monitu horum opem implorantes, Corinthum profecti sunt, τὸν οἰκιστὴν ἀποδοικνωτὴς σφῶν ἐκ Κορινθίας ὄντα, demonstrantes deductorem coloniae fuisse Corinthium, ut loquitur Thucyd.

cyd. lib. 1. apud quem mox subditur, Corinthios se paratos ad ultionem Epidamniorum præbuisse, cum existimarent Epidamnum, ἔχ' ἥσσον ἐαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν, ἢ Κερκυραίων, non minus esse suam coloniam, quam Corcyæorum.

Contra Corcyraei, nulla ratione Epidamni coloniam ad Corinthios pertinere, contendebant, unde apud Thucyd. eodem libro horum præsidia Epidamno deduci jubent, ὡς ἔμετόν αὐτοῖς, tamquam ad eos nihil pertinente. Quod si eam sibi vindicare pergerent Corinthii, δίκας ἦδελλον δῆναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλυσιν, αἷς ἂν ἀμφοτέροις θυμωθῶσιν, ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τῆτας κρατεῖν. ἦδελλον ὃ καὶ τῶ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ἐπιτρέψαι, πόλεμον δ' οὐκ εἶναι ποιεῖν. Velle se subire iudicium in Peloponneso apud illas civitates, de quibus inter utrosque conveniret, ἔσ' utris adjudicata colonia foret, eos obtinere. Quin etiam rem ad Delphicum oraculum deferendam volebant, nec bellum fieri permittebant. Quod tamen bellum frustra Corcyæorum aequitas amoliri studuit; exinde enim atrocissimum illud exarsit, quod Peloponnesiacum nominatur, ut infra videbimus.

De Apollonia testantur Strabo, & Scymnus Chius; at uterque in ea deducenda Corcyraeis socios adjungit Corinthios. Ille lib. vii. post ea, quæ de Dyrrachio superius recitavi, mox subdit: εἰδ' ὁ Ἀψος ποταμός, καὶ ὁ Ἀώος, ἐφ' ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνοματάτη, κτίσμα Κορινθίων καὶ Κερκυραίων, τῷ ποταμῷ μὲν ἀπέχουσα σαδίας δέκα, τῆς θαλάττης ὃ ἐξήκοντα, Inde Apfus, ἔσ' Aous fluvii, atque prope hunc Apollonia urbs legibus opti-

mis

mis temperata, condita a Corinthiis, & Corcyreis, diffusa a flumine stadiis decem, a mari sexaginta. Scymnus Chius,

. . . . ἡ Ἀπολλωνία

Κορινθίων, Κερκυραίων τε καὶ κτίσις.

. . . . Apollonia

Corinthiorum, Corcyæorumque opus.

Solis tamen Corinthiis coloniam illam tribuit Thucydides lib. i. ἐπορεύθησαν ὃ περὶ ἡ εἰς Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων ἔσαν ἀποικίαν, *Profecti sunt autem terrestri itinere Apolloniam, quæ erat Corinthiorum colonia.* Pariter Corinthiorum dumtaxat meminit Plinius lib. iii. cap. xxiii. *Apollonia quondam Corinthiorum colonia* Diod. lib. xxxxi. Apolloniam Κορινθίαν, *Corinthiam* vocat. Idem Stephanus: Ἀπολλωνία πρώτη πόλις Ἰλλυρίας, ἣν ᾤκουν Ἰλλυριοὶ κατ' Ἐπίδαμνον, ὕστερον διακοσίων Κορινθίων ἀποικία εἰς αὐτὴν ἐστάλη, ἥς ἡγήτο Γύλαξ, ἐς Γυλακίαν ὠνόμασε, *Apollonia prima Illyrici urbs, quam Illyrii juxta Epidamnium habitabant: postea eo ducentorum Corinthiorum colonia missa est, cui Gylax imperavit, qui urbem Gylaciam nominavit.* Mendosum hunc Stephani locum suspicatus est Abr. Berchellius in Comment. & pro διακοσίων Κορινθίων ἀποικία, *ducentorum Corinthiorum colonia*, fortassis reponendum censuit, Κερκυραίων, καὶ Κορινθίων ἀποικία, *Corcyæorum, & Corinthiorum colonia*, ut hac ratione cum Strabone, & Scymno Stephanus concordet. Fateretur tamen ipse in priorē lectionē codices nihil variare; at dum asserit solum Thucydidem Corinthiorum coloniam dicere Apolloniam, allatos Plinii, & Dionis textus haudquaquam consuluit.

Corcy-

Corcyæorum, & Corinthiorum societatem in condenda Apollonia adstruunt etiam Pausaniæ verba in Eliac. pt. ἀποικισθῆναι ᾗ (inquit) ἐκ Κορκύρας τὴν Ἀπολλωνίαν, ὡς ᾗ Κορινθίοις αὐτοῖς μετέειναι λαφύραν, *Apolloniam e Corcyra deductam, ejus nonnulli prædæ participes fuisse dicunt Corinsbios.*

Demum Corcyram pro antiqua patria ab Apolloniatis, & Dyrrachienfibus habitam adstruunt, ut diligenter observat Spanhemius in laudata Dissert. ix. nummi eorum populorum cum iisdem typis in utraque area, qui in aliquot Corcyæorum nummis etiamnum conspiciuntur, scilicet quadrata areola cum fructibus, & bove cum lactente vitulo. Quod spectat ad Apolloniam, id ipsum confirmo ex navi, quæ in quodam illius nummo, Patino, & Harduino testibus, visitur, quam notum Corcyæorum symbolum fuisse, superius dixi. Nonnum, Goltzii interpretem, carpit Spanhemius, quod nihil in prioribus typis viderit; multo potiori jure carpendus Harduinus, qui in posteriore tam Apolloniensium, quam Corcyæorum, navim pro generico felicitatis symbolo accepit, nihil prorsus habens de navali gloria, qua Corcyræi excellebant, ad quam connotandam, certum est, eos navis insignia in monetis usurpasse. Nummum, in quo Apolloniatarum nomen legitur, affert Marmora; at eum ad Corcyæos spectare minime probat.

De tempore deductæ Dyrrachium coloniæ nihil habeo, quod afferam, nisi ab Emmio de reb. vet. Gr. illud referri ad annum tertium Olymp. xxxviii. num

veteris Scriptoris alicujus testimonio suffragante, ignoro. At conditæ Apolloniæ epocha indicatur a Plutarcho in libello, De his qui sero a Numine puniuntur, ubi dilatæ pœnæ commoda recensens, a Græcis Apolloniam minime habitandam fuisse ait, *ἡ Περίανδρος ἐκολάσθη μὴ μετὰ πολὺ χρόνον, si brevi tempore Periander pœnas dedisset*. Regnavit autem Periander, Cypseli filius, Corinthi ab anno primo Olymp. xxxviii. usque ad quartum Olymp. xxxviii. cujus postremi numeri loco apud Petavium Ration. Temp. par. ii. lib. ii. ex amanuensium, seu typorum Ishalmate legitur 84.

Leucadem pariter Corcyraos.coloniam deduxisse, habemus ex judicio Themistoclis inter Corcyraos, & Corinthios (de quo inferius) & ex nummo quoque, a Marmora allato, cum Leucadiensium nomine in parte postica, & cum effigie Corcyræ in parte antica, si qua fides Marmoræ dictis. Necnon Anactorium, in ore Ambraciū sinus situm, ad Corcyraos. una cum Corinthiis pertinuisse, fidem facit Thucyd. lib. i. de eo scribens: *ἦν δὲ καὶ τὸν Κερκυραίων, καὶ ἐκείνων, scilicet Corinthiorum*.

Præter prædicta loca, alias quoque urbes originem suam Corcyræ debuisse, valde verosimile redditur, cum certum sit, priscis hisce temporibus Corcyraos toto circa mari potitos fuisse. Quare Corinthios Corcyraeis contemptui habitos scribit Thucyd. lib. i. propterea quod hi *καὶ χρημάτων διωκόμενοι ὄντες κατ' ἐκείνων τὸν τρόπον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλεσιωτάτοις, καὶ τῇ ἐς πόλεμον κατασκευῇ δυνατώτεροι, ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ πρὸς-*

προίχεν ἔστιν ὅτι ἐπαυρόμενοι, καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προνοήσιν τῆς Κερκύρας, κλέος ἔχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς. *Et vi pecuniarum, quam tunc habebant, quantam dirissimi quique Grecorum, & validiore belli apparatu freti; etenim elati erant & propter rem navalem, qua aliquando multo prastantiores fuerant, & propter Phæacum, qui prius Corcyram incoluerant, nauticam gloriam.* Unde mirari subit inter populos θαλασποκρατῆρας, qui mari dominati sunt, quorum elenchum exhibet ex Chronico Eusebiano Isaac. Casaubonus Comment. in Polyb. ea de re plura adnotans, cognitu dignissima, locum minime nancisci Corcyraos, apud quos, dubio vacat, maris imperium aliquo tempore multo magis fuisse, quam apud nonnullos populos, in eo catalogo recensitos. Duplicem ejus catalogi lacunam pronum erat Doctis. Casaubono conjectando supplere, scilicet num. xiii. & xiv. Corcyraorum nomine appposito.

De Locris, quod Phæacas pro cognatis haberent, dictum est Cap. v. Nunc vero addimus, a Cononis narratione ibi recitata haud obscure discrepare Scholiasten Theocriti, dum ad illud Idyl. 4.

Αἰνέω πάντε Κρότωνα. καλὰ πόλις ἡ Ζάκυνθος.

Καὶ τὸ ποταῶν τὸ λακίνιον,

hæc habet: Αλκιμος καὶ Κρότων Αἰακῶ υἱοί. ὁ μὲν ἐβασίλευσε Κορκυραίων, ὁ δὲ ἐν Σικελίᾳ ἔκτισε Κρότωνα. Et infra: τὸ λακίνιον, ἔστι τοῦτο ἀρωγήιον ἀπὸ τινος λακίνου Κερκυραίου τοῦ ὑποδεξαμένου Κρότωνα Φεύγοντα. De hoc Scholio legendus Holstenius ad Stephan. in λακίνιος. Legendus etiam Polybius Hist. lib. xii. ubi

de Italicorum Locrensiū deductione Aristotelis, & Timæi narrationes referens, asserit, ipsis fœdera cum Locris, qui Græciam habent, nullo unquam tempore fuisse; unde minus mirari debemus, ex recitata apud Photium Cononis narratione eosdem pro sociis, & agnatis suis agnovisse Corcyræos.

Pariter dictum est supra, scilicet Cap. secundo, de Corcyra minore, seu *μελαίνα*, *nigra*, Cnidiorum, ut Strabo scribit, colonia. Addendum occurrit, eamdem nulla de causa cum Phæacia, seu majore confundere auperos Scriptores Historiæ Romanæ, Gallice editæ, in ea narratione, quæ de bello a Romanis cum Teuta, Illyriorum Regina, gesto legitur apud Polybium lib. secund. Histor.; nulla, inquam, de causa Corcyram ibi memoratam pro Corcyra minore iidem accipiunt. Si qua enim causa foret, ea certe foret, bellum illud ad Illyrios, in quorum finibus sita erat Corcyra minor, non major, spectare. At Polybianam narrationem legenti nihil apertius, quam Teutam usque ad Ionii fines suas erga Græcos injurias extendisse, videlicet ultra Dyrrachium, & Apolloniam, atque Epirum, ac proinde ad ipsam Corcyram majorem, imo ad ipsam Græciam, ad quam proficiscentes Illyrii τὸν πλὴν ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ἐποίησαν, *Coreyram trajecerunt*, ait Polybius; majorem igitur, quæ præterea nudo τῆς Κερκύρας nomine sola venire, nemine contradicente, consuevit. Insuper prælium, ex eodem Polybio initum ab Illyriis *juxta Paxos*, περὶ τοὺς καλεμένους Πάξους, cum Achæorum classe ad Corcyræ auxilium navigante, de majore (ultra quam Paxos, & Antipa-

tipaxos loci satis celebres) ibidem agi palam ostendit.

Hæc ipsa satis aperta esse debebant laudatis Scriptoribus , quorum diligentiam in Romana Historia describenda plerique impendio celebrant , & cujus magnam commovent expectationem ipsimet in Præfatione. At sæpiusculè eorum oculos vel in meridie caligasse , manifestius evincet Polybiani textus in ea ipsa de Illyrico bello narratione insignis depravatio. Teuta, pace cum Romanis facta, huic legi inter cetera consensit, ne ultra Lyssum fluvium impofterum navigaret πλέον, ἢ δυοὶ λεμβοῖς, καὶ τοῦτοις ἀνέπλοις, pluribus, quam duobus lembis, eisq̃ue inermibus. Auctores vero illi, Polybii, quem ad marginem laudant, verba interpretantes, seu depravantes, ita habent: *trois vaisseaux armez en guerre*. Constat præterea. Interpretem Latinum Appiani Histor. de Bell. Illyr. (nam Græci exemplaris breve dumtaxat suppetit fragmentum) cum Polybio omnino convenientem, *duos tantum lembos, eosque inermes* indicare. Quid vero causæ fuerit, cur iidem Scriptores Galli ibidem affirmant, pacem non cum ipsa Teuta, sed cum juvene Rege firmatam fuisse a Romanis, prorsus ignoro, palam refragante Polybiano textu, in quo legitur: ἡ Τεῦτα διαπρεσβευσαμένη πρὸς τὰς Ῥωμαίους ποιεῖται σωθήκας, & nulla ibi injicitur mentio de juvene Rege. Nulla quoque de abdicata ab eadem Teuta regia administratione; quod dum accidisse scribunt, *on de depit, ou par un article secret de la Paix*, arcanum Polybio, quem narrationis suæ unicum exhibent vadem, minime compertum, est cur glorientur, sibi patuisse.

C A.

CAPUT XXI.

*Corcyæorum donaria. Porticus Corcyraica -
 Psolicbus pictor Corcyraeus. Dodonæus le-
 bes, Corcyæorum donarium. Pro-
 verbium, Corcyra Scutica,
 quid significet. Eretrien-
 ses, Corcyra incolæ,
 inde expulsi.*

HUic Capiti reservavimus nonnulla priscæ quæ-
 dem, sed incertæ ætatis, quæ in unum fa-
 sciculum collecta exhibemus.

Pausanias Eliac. pr. ad calcem de bove, a Cor-
 cyraeis in Olympia dedicata, hæc habet: *Ανθ' ὅτι μὲν
 οἱ Κορκυραῖοι τὸν τε ἐν Ολυμπίᾳ καὶ ἕτερον βοῦν ἐς Δελ-
 φοὺς ἀνέθεσαν, δηλώσει μοι τὰ ἐς Φωκίας τοῦ λόγου.*
*Επὶ δὲ τῷ Ολυμπιάσιν αὐτῶν ἀναθήματι, συμβῆναι
 τοιόνδε ἤκουσα. πᾶς μικρὸς ὑπὸ τοῦτω καθήμενος τῷ
 βοί, ἐς τὸ κάτω νενευκῶς ἐπαίζειν. ἀνασχὼν δὲ ἐξαίφνης
 τὴν κεφαλὴν, κατεάγει τε αὐτὴν πρὸς τὸν χαλκόν, καὶ
 ἐκ τοῦ τραύματος ἡμέρας ὕστερον ἀπέθανεν οὐ πολλὰς.*
*Ηλείοι μὲν δὴ τὸν βοῦν, ὅτε αἵματι ἔνοχον, ἔθουλειον-
 το ἐκκομίσαι τῆς Αλτῆως. ὁ δὲ σφᾶς ὁ θεὸς ὁ ἐν Δελ-
 φοῖς κατὰ τὸ ἀνάθημα κατάρτια ἔχρα ἐπ' αὐτῷ ποιη-
 σαμένους, ὅποσα Ἕλληνες ἐπὶ αἰουσίῳ φόνῳ νομίζουσιν.*
*Quam ob rem vero Corcyraei bovem in Olympia unam,
 & unam item Delphis dedicarint, cum ad Pbocensium
 res pervenerit historia, exponemus. Etenim quod de
 Olym-*

Olympica eorum bove me audisse memini, id nempe est. Parvulum puerum, cum sub ea bove sedens pronus luderet, sublatum tenere caput tam vehementer aeri impigisse, ut ex eo vulnere non ita multis post diebus e vita excesserit. Elei bovem cædis ream extra Altin exportare in animo habebant; sed Apollinis Delphici oraculo moniti sunt, ut bovem eo ritu expiarent, quo solent Græci inconsultæ cædis fraudem eluere.

Quæ autem in Phocicis Pausanias de donariis illis exposuit, hujusmodi sunt; Εσελθόντι δὲ ἐς τὸ τέμενος, (τῶν Δελφῶν) χαλκοῦς ταῦρος, τέχνη μὲν Θεοπρόπου ἐς τὴν Αἰγινήτου, Κορκυραίων δὲ ἀνάθημα. λέγεται δὲ ὡς ταῦρος ἐν τῇ Κορκύρᾳ καταλιπὼν τὰς αἰχὰς βοῦς καὶ ἀπὸ τῆς νομῆς κατερχόμενος, ἐμυκάτο ἐπὶ θαλάσῃ. γινομένη ᾧ ἐπὶ ἡμέρᾳ πάσῃ τῇ αὐτοῦ, κάτεισεν ἐπὶ θάλασσαν ὁ βυκόλος, καὶ εἶδεν ἰχθύων τῶν θύνων ἀτέκμαρτόν τι ἀριθμῶ πλῆθος. καὶ ὁ μὲν δῆλα τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορκυραίοις ἐποίησεν. οἱ δὲ (ἐλεῖν γὰρ τοὺς θύνους προαιρούμενοι, τινάδῃως ταλαυχεῖν εἶχον) θεωροῦς ἀποσέδδουσιν ἐς Δελφούς. καὶ οὕτω Ποσειδῶνί τε ἐκείνῳ θύουσι τὸν ταῦρον, καὶ αὐτίκα μετὰ τὴν θυσίαν αἱρᾷσι τὸς ἰχθύς. καὶ σφίσι τὸ ἀνάθημα ἐν Οὐλυμπίᾳ τε καὶ ἐν Δελφοῖς ἐστὶν ἡ δεκάτη τῆς ἄγρας. Sacram ingressis aream (Delphorum) tantus ex are præ oculis est, Theopropi Æginetæ opus, Corcyæorum donum. Proditum memoriæ est, Corcyra aliquando aliis bobus relictiis, tantum e pastu abeuntem, contra pelagus mugitus edidisse; cumque idem singulis diebus faceret, bubulcum ad mare descendisse: conspexisse vero infinitum prope thynnorum numerum; quod cum indicasset Corcyreis, illi (quod thynnos capere conati operam luserant)

scisci-

*sciscitarum Delpbos misere. Ex Apollinis vero respon-
so taurum Neptuno mactant, confectoque mox sacro pi-
sces capiunt. Donum e decima prædæ in Olympiam,
& Delpbos mittunt.*

Ad hæc Corcyæorum donaria, seu ad boves tam in Olympia, quam Delphis dedicatos a Corcyræis referimus nummos quoldam hujus populi, in quibus figura bovis apparet, aliquando cum figura, & nomine Regis Pyrrhi conjuncta; propterea quod evaserit hic Corcyræ Dominus, in uxorem accipiens, ut scribit Plut. in ejus Vita, Lanassam Agathoclis Tyranni (de quo superius) filiam. Ea est, quæ, ut paulo post scribit idem Auctor, Pyrrho infensa, quod aliis uxoribus magis addictus videretur, Demetrium Pharium ad nuptias vocavit, tradita eidem Corcyra pro dote. Pyrrhum autem Corcyræos bello oppugnasse, scribit Pausanias in Atticis. De Demetrio Phario verba facit Polyb. occasione belli Illyrici, de quo in superiore capite, scribens, eum a Corcyræis in insulam simul cum Illyriorum, quibus se dediderant, præsidio receptum fuisse, deinde a Romanis, quos, Teutæ infensus jam factus, advocaverat, juveratque quamplurimum & in Corcyra obtinenda, & in reliquis peragendis, Illyrii populis præfectum.

Ex alterius prædæ decima constructam in Eleorum foro porticum memorat idem Pausanias in Eliacor. poster. Τῇ σοφῇ δὲ, ἔνθα οἱ Ἑλλαδόνιοι διημερεύουσιν, ἐστὶν ἐγγυὲς ἄλλη σοφῇ, τὸ μεταξὺ αὐτῶν ἀγυιὰ μία. ταύτην ὀνομάζουσι Κορκυραϊκὴν οἱ Ἡλεῖοι. Ναυσὶ γὰρ ἐς τὴν σφετέραν Κορκυραῖους ἐλθόντας ἐλάσαι μοῖραν τῆς λείας

λαίας λέγουσι, λαβεῖν τε ἐκ τῆς Κορκυραίων πολλαπλάσια, καὶ οἰκοδομήσασθαι τὴν σοάν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῆς δεκάτης. *A porticu, in qua statio diurna est ludis præfectorum, aliam porticum callis unus disjungit: eam porticum Corcyraicam nominant Elei, ex eo nomine indito, quod cum Corcyraei ex Eleo agro, ap-pulsis navibus, prædam egissent, ipsi mox Elei Cor-cyra populationibus pervastata multis partibus plu-ra domum reportarint, quam quæ erepta fuerant. De prædæ itaque decima porticum erectam prædi-cant.*

Demum Pausanias, in eodem libro pictores ex Cri-tiæ schola recensens, Ptolichum quemdam Corcyraum nobis suggerit, illius discipulum & Amphionis ma-gistrum: Πτόλιχος μὲν γὰρ ἔμαθεν ὁ Κορκυραῖος παρ' αὐτῷ Κριτίᾳ, Πτόλιχος δὲ ἦν μαθητὴς Ἀμφίωνος, *Pto-licus enim Corcyraeus ab ipso didicit Critia: is Am-phionem docuit.*

Præter bina hæc Corcyraeorum donaria, quæ Pau-sanias memoravit, aliud item eorundem memora-tum reperimus a Strabone lib. vii. ubi de Dodonæo lebete, seu potius ab ejus Epitomatore; nam in no-stris Strabonis exemplaribus desideratur hodie libri vii. pars postrema, ejusque jacturam quoquo modo sar-ciunt excerpta quædam ex Strabonis Epitome, cujus in illa libri vii. parte, quæ ad prædictum lebetem pertinent, initium faciunt. Est autem ibi mentio non solum de Corcyraeorum donario, sed etiam de celebri adagio, Κορκυραίων μάστιξ, *Corcyraeorum scutica*. En verba: ὅτι ἡ παροιμία, τὸ ἐν Δοδώνῃ χαλκῆον, ἐντεῦ-

θεν ὀνομασθῆναι. χαλκεῖον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ, ἔχον ὑπερκείμενον ἀνδραύτῃ, κρατῶντα μάλιστα χαλκὴν, ἀνάθημα Κορκυραίων. ἡ δὲ μάλιστα ἦν τριπλῇ ἀλυσιδωτή, ἀπηρητημένες ἔχουσα θξ αὐτῆς ἀσραγάλας, δι' πλήτοντες τὸ χαλκεῖον σιωχῶς, ὅπότε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μακρὰς ἤχας ἀπειργάζοντο, ἕως ὃ μετρῶν τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἤχας μέχρι τέλους, καὶ ἐπὶ τὴν προελθῶν, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλήχθη, Κορκυραίων μάλιστα. Nota proverbium, aς Dodonaeum, hinc originem sumpsisse. Lebes fuit aeneus in templo, supra se statuat habens tenentem flagellum aereum, donum Corcyraeorum: flagellum erat triplum, catenulis intextum, dependentes habens talos; qui leberem continenter pulsantes, quoties scilicet a ventro agitabantur, diu resonare faciebant: adeo ut metientes tempus ab initio soni usque ad finem etiam ad 400. usque pervenirent; unde proverbium capit, Corcyraeorum flagellum.

Hoc postremum proverbium antequam aliorum Interpretum dictis exponam, ejusdem Auctoris profero verba, quibus certum reddatur celeberrimum Dodonæi Jovis templum haud procul a Corcyra, scilicet in continente illi opposita, situm fuisse; nam paulo ante allata verba, hæc leguntur: τὸ δὲ ἐν Δωδώνῃ μαντεῖον ἐν τῇ Θεσπρωτίᾳ ἐστίν, καὶ οἱ ποιεῖται Θεσπρωτῖδαι τὴν Δωδώνην ἑφάσαν, Dodonaeum autem oraculum in Thesprotia est, & Dodonam Thesprotida cognominarunt poætæ. Scylax Cariandensis in Periplo cum dixisset, Corcyram insulam esse καὶ Χαονίαν, juxta Cbaoniam, subdit, ἐπιβάλλει ᾧ ἡ Κόρκυρα καὶ ἐπὶ τὴν Θεσπρωτίαν πλείον, ἢ ἐπὶ τὴν Χαονίαν. Vergit autem
Cor-

Corcyra etiam ad Tbesprotiam magis, quam ad Cbaoniam. Et Scymnus Chius in Periegesi:

Κέρκυρα νῆσος δ' ἐς ἣν Θέσπρωτιαν,

Corcyra insula est ad Tbesprotiam.

Missa facio, quæ de genuina vocis *Dodone* lectione, deque ejus etymo, de Dodonæi oraculi antiquitate, multiplicique illius sede, de columbarum in eo vaticiniis videri possunt apud Abr. Berchelium in Comment. ad Stephanum, & Ezech. Spanhemium in Observationibus in Callimachum ad Hymnum in Delum, & Jac. Gronovium in Tomo vii. Thef. Antiquit. Græc. & Jac. Triglaudium ibidem, necnon apud alios eruditos Philologos. Videndus autem in primis articulus de Dodone in nobilissimo fragmento Stephani de Urbibus, & quidem in Bibliotheca Coisliniana, ubi Bernardus Montfauconius illud a mendis, quibus, iisque gravissimis, in anterioribus Editionibus respersum erat, emaculatum, & accuratissima interpretatione donatum, publicavit.

Ex allatis Strabonis verbis argui posset, quo sensu, in paroemiam venerat Dodonæum æs, eodem venisse etiam Corcyræorum scuticam, scilicet de homine improbæ, atque importunæ loquacitatis, quæ tinnitum ærei illius pelvis ἀσιγήτου λέβητος, *minime silentis leberis*, ut eum Callimachus hymno in Delum nominat, Corcyræo flagro percussi, æmularetur. Attamen Veteres Corcyræam scuticam de re, supervacaneo cultu exornata, acceperunt. Sic Hesychius: Κερκυραία μάστιξ, περιττήν τινα τὴν κατασκευὴν ἔχον αἱ Κερκυραῖαι μάστιγες, αἱ ᾗ διπλὰς αὐτὰς ἔφασαν εἶναι,

Υ 2

ἔχον

εἶχον ὃ ἐλεφαντίνες κώπας, καὶ τὰ μεγέθη περιτταὶ ἦσαν, *Corcyraea scutica*. *Supervacaneum Corcyrae scutica ornatum habuerunt*, quas duplices quidam fuisse scribunt; aderant autem illis eburnea manubria, ac *supervacanea magnitudine donabantur*. Idem Scholiastes Aristophanis in Avib. λέγεται τις Κερκυραία μάστιξ, σιωπῶς Κερκυραῖος ἀταξία γίνουσι. διὰ τὸ εἰσασιάζειν ἐν ἐπεσὶ λαοὺς παρ' αὐτοῖς ἡ μάστιξ, ὥς διπλάσι χρῆσθαι μεγάλαις, καὶ ἐλεφαντοκόποις. *Dicitur autem quis Corcyraea scutica. Assidue apud Corcyraeos perturbatio. Seditionum itaque causa multum apud illos invaluit scutica, adeo ut duplicibus, grandioribusque, ac cum eburneis manubriis uterentur*. De Corcyraeorum seditionibus dicetur inferius.

Huc etiam trahitur a Paroemiographis Corcyraea scuticæ appellatio, qua Lycurgus rhetor Athenienses taxasse, cum ab iis sibi concionanti obstreperetur, narrat Plutarchus in Vit. x. Rhet. ἦν δὲ (αἰτ) παρρησιασῆς διὰ τὴν ἀγένειαν. Ἀθηναίων γὰρ τοὶ ποτὲ δι' ἀνεχομένων αὐτῶν δημογερῶντος, ἔκραγεν ἐμβολώμενος, ὡς Κερκυραία μάστιξ, ὥς πολλῶν τάλαντων εἰ ἀξία. *Liber enim erat in loquendo ob generis nobilitatem; Atheniensibus enim aliquando ei concionanti obstrepentibus eiektus exclamavit, O Corcyraea scutica, quam multis vales talentis! Desiderius Erasmus in Chiliadib. notatum hic ait a Lycurgo populum inutilem, magno tamen alendum.*

Quam Corcyraea scuticæ de re, supervacaneo cultu ornata, interpretationem minime quidem rejicio, utpote veterum Scriptorum auctoritate fultam; nec abnuo scuticæ usum Corcyraeis, quod crebris seditionibus

nibus agitantur, admodum familiarem; miror tamen nec Erasimum, nec alios Paroemiographos, ne leviter quidem animum adverſiſſe ad Corcyram ſcuticam, Dodonæum lebetem continenter pulſantem, ex qua fluxiſſe teſtatur Strabo proverbium illud, aptius proinde hominem impendio garrulum, quam aliud quidvis deſignare. Jul. Pollux Onom. lib. 6. cap. 26. de Garrulis agens, Dodonæum æs cum Alcinoi apolo-
gis conjungit: τὸ ἐκ Δωδώνης χαλκῆον (ait ipſe) μα-
κρότερα τῆς ἱλιάδος λαλῶν, Αλκίνου ἀπόλογος. Bina
Corcyætorum numiſmata cum ſcutica exhibet nobis
Andr. Marmora.

Memoratus paulo ante, Plutarchus colonos quof-
dam Corcyra, aliunde ignotos, nobis ſuggerit; Ere-
trienses nimirum, cauſam narrans in Quæſtionibus
Græc. cur ii *Apoſpendoneti* vocarentur: τίνες (ait
Quæſt. x.) οἱ ἀποσφινδόνηται; Κέρκυραν τὴν νῆσον Ερε-
τρεῖας κατέφικον. Χαερκράτες ὃ πλάσαντες ἐν Κορίνθῳ
μετὰ διωάμειος, καὶ τῷ πολέμῳ κρατῶντος, ἐμβάντες
εἰς τὰς ναῦς οἱ Ερετρεῖας ἀπέπλιδσαν οἰκάδας. *Qui ſunt
Apoſpendoneti?* quaſi fundarum telis pulſos diceres:
*Corcyram inſulam Eretrienses incolebant; Charicrate
autem* (Cherſicrate, de quo ſupra) *a Corintho cum
copiis profeſſo, bello ab eo viſti, conſenſis navibus do-
mum verſus navigarunt.* Quoniam vero cives eos fun-
dis arcuerunt, exinde *Apoſpendonetorum* nomen illis
eſt inditum.

CAPUT XXII.

Inscriptio Corcyraea ex Diario Italico Bernardi Montfauconii. Doricam praefert dialectum, juxta peculiarem Corcyrae idiotismum. Sensus ejusdem in versione Montfauconii obscurus, quin vitiatus, explicatur. Usura nautica maxime in usu apud Corcyraeos. Graecum Epigramma mendis respersum in eo Diario, & ineditum existimatum, affertur ex Cyriaco Anconitano, & Holstenio absque iis mendis, & cum nova versione. Epigramma, & Epigraphe pro eodem accipiuntur in veteribus lapidibus. Urbs Abeatum in Messenia sita.

CORCYRAEORUM donariis, de quibus in Capite proxime praecedenti, conjungi postulat vetus Donationis tabula, & ipsa incertae aetatis, & ipsa singulare antiquitatis monumentum, quam in Corcyra insula repertam V. Cl. Apostolus Zenus dono dedit Venetiis anno 1701. V. Cl. Bernardo Montfauconio. Eam itaque hic afferemus ex Diario Italico ejusdem, primum cum ipso adnotantes, legentibus obviam fieri in hac Inscriptioe Doricam dialectum, sed usu Corcyraeorum paulum vitiatam, scilicet cum multis idiotismis, qui aliquam (si ita loqui licet) Corcyraeitam sapiunt; obvios item fieri menses Machanem, & Euclium, qui cum Macedonianis, passim apud Graecos usurpatis, non consentiunt; obvios denique Dionysiacorum quosdam ritus, & pracones stantes
ad

ad currus, cum aliis bene multis, quæ prudens Lector deprehendet.

At nihilo minus prudens Lector in Montfauconiana ejus Inscriptionis versione deprehendet sensum Donationis ita labefactatum, ut necesse habeat fateari, se nihil in eo intelligere. Donant urbi Corcyraeorum, & Baccho in mercedem operariorum, ad Dionysiaca quotannis celebranda, Aristomenes argenti Corinthii minas sexaginta, & totidem Psyllas, ut in primis tabulæ lineis habetur, post quas versio mox subjicit, *Utque ad usuram dentur centum octoginta minæ, & saniori tradantur eadem centum octoginta minæ. Transacto anno postquam centum octoginta minæ ad usuram traditæ fuerint &c.* Cum centum tantum & viginti minæ erogatæ fuerint, ut dictum est, ab Aristomene simul & Psylla, ignorat prorsus Lector, unde illæ centum & octoginta repente progignantur; ignoratque pariter discrimen, quod intercedat, inter priorem phrasin, *ad usuram dentur*, & posteriorem, *saniori tradantur* eadem centum octoginta minæ. Auget sententiæ obscuritatem, quod legitur sub medium Inscriptionis, ubi Corcyraei Senatus refertur decretum de pecunia ab Aristomene, & Psylla contributa, ad usuram tradenda; nam Interpretis hæc sunt verba: *Cum autem revolutio tempore prædictæ centum octoginta minæ annum sanus produxerint; aliæque centum octoginta minæ in sanus pariter datæ fuerint, exacto anno postquam centum illæ & octoginta minæ ad usuram locatæ fuerint &c.*

Putarem ipse tam Donationis, quam Decreti sen-

ten-

rentiam facile patere, si Græca verba alio modo & quidem fidelius vertantur, priore scilicet loco, ὡς δὲ καὶ γένων) τοκίζόμεναι μιν αἱ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, καὶ ἐκδανειδῶνται αἱ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μιν αἱ. παρελθόντος ἐνιαυτοῦ μετὰ τὸ ἐκδανιδῆναι τὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μιν αἱ, vertatur, *Cum autem minæ (centum viginti) traditæ ad usuram, evaserint centum octoginta, & hæc centum octoginta fœnori dentur, ac revoluto anno postquam ad usuram datæ fuerint, tunc mittat urbs secundum legem Agonotheτæ ad solvendam operariorum mercedem, & celebrentur Dionysia.* Eodem pariter modo emendanda venit versio posterioris loci, in qua *alias centum octoginta minas* Interpres, de suo veluti thesauro prolatas, inducit. Quæ posita emendatione sententia Donationis, ac Decreti clare perspicitur; necnon quid sibi velit, quod in tabulæ initio legitur, Ἀγέτω δὲ ἀπὸ Κορινθίαν μιν αἱ πενήκοντα, ἀπὸ τῶν τόκων τῶν τελευτῶν ταλάτων μισθόμενα, *Conducant autem ex minis Corinthiis quinquaginta, a trium talentorum fœnore expressis.* Tria talenta sunt illæ ipsæ centum octoginta minæ fœnori datæ, cum sexaginta minæ, ut notum est, Atticum talentum (minus scilicet) efficiant. Usura autem quinquaginta minarum inde expressa, gravis quidem videri posset; sed nauticam usuram, quæ omnium gravissima, Corcyræ magnopere in usu fuisse, probabile redditur tam ex Insulæ situ, quam ex more gentis navigationi, & commercio maxime deditæ. Artemisius mensis, cui Majus noster, maritimis mercimoniis maxime idoneus, responderet, in quo tabula præscribit ad usuram tradi legatam pecuniam,

cuniam, & ipse indicat, in ea Nauticam potius; quam aliam usuram intelligi.

Inscripção autem ita se habet:

Επί σωτηρία πρυτανεύοντος
Αεισομένιος, μισθός Μαχα-
νίος τετάρτη ἐπὶ εἰκάδι.

Pro salute Magistratum
gerentis Aristomenis;
mensis Machanis vige-
sima quarta.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΙΟΣ ΑΕΙΣΟΛΑΪΔΑΙΔΕΣ ΔΙ-
δωσι τῷ πόλει ἥμισυ Κορυναίων
εἰς τὴν ἥμισυ τεχνίτων μίσθωσιν τῷ
Διονύσιῳ, ἀργυρίῳ Κορινθίου μισθὸς
ἑξήκοντα. δίδωσι δὲ ὁ Φυλλᾶς
ΑΛΚΙΜΑΧΕΥΣ Τῷ πόλει ἥμισυ Κορυ-
ναίων, εἰς τὴν ἥμισυ τεχνίτων μίσθω-
σιν τῷ Διονύσιῳ ἀργυρίῳ Κορινθίου
μισθὸς ἑξήκοντα. ἐλάσσω δὲ ἂν βυλὰ
ἐκαστοῦ εἰς ἡμισυτὴν πρὸς ἐκδοκασω-
νίας τὸ ἀργύριον ἀνδράς τρεῖς πρὸς δυ-
νατωπείας Χρίμασιν. ἂν δὲ ἐκδοκασ-
σις καὶ ἀνάπραξις πρὸς ἀργυρίῳ γνέσ-
σω, καὶ ἂν λοιπὰ διοίκσις, καὶ ὡς
κ' ἀποκτῇ βυλὰ καλῶς ἔχουσα, ὡς δὲ
καὶ ἡγῶνται τοιαύτῃ μισθὸς ἡμισυ
ὀγδοήκοντα, καὶ ἐκδοκασωθῶσι αἱ
ἐκδοκασωθῶσι μισθὸς. παρελθόντος
ἡμισυ μὲν τὸ ἐκδοκασωθῶσι πρὸς ἐκα-
τὸν ὀγδοήκοντα μισθὸς, ὑποσχελάτω ἂν
πόλις, καὶ τὸν πρὸς ἀγωνιστίαν νόμον,
ἐπὶ τὴν ἥμισυ τεχνίτων μίσθωσιν, καὶ
ἀγέτω τὰ Διονύσια, ἀπ' ὧν καὶ ἔχον-
ται παρ' ἄλλοις ἡμισυ, οἷον τι διὰ
τὸ ἀδυνάτου ἡμῶν, βυλὰς καὶ ἄλλας
ὑπερβολὰς. ἀγέτω δὲ ὑπὸ Κοριν-

Αristomenes Aristolaidæ:
leus dat urbi Corcyæo-
rum & Baccho in mercedem
operariorum, argenti Corin-
thii minas sexaginta. Erogat
quoque Phyllas Alcimi filius
Corcyæorum urbi & Baccho,
in mercedem operariorum, ar-
genti Corinthii minas sexaginta.
Deligat porro Senatus sin-
gulis vicibus in anno qui argen-
tum scenori tradant viros tres,
qui pecunia maxime valeant:
argentum vero scenori tradatur,
exigatur atque in usus postea
conferatur, ut Senatui operæ
pretium fore videbitur. Utque
ad usuram dentur centum octo-
ginta minæ. Transacto anno
postquam centum octoginta min-
æ ad usuram traditæ fuerint,
mittat urbs secundum legem
Agonothetæ ad solvendam ope-
rariorum mercedem, & cele-
brentur Dionysia, sive Bacchicæ
feriæ: a quo tempore ad alium
quoque annum incipientur;
nisi forte, senatu & concilio
aliud in tempus remisso, non
possit res effici. Conducant au-
tem ex minis Corinthiis quin-

quaginta, a trium talentorum iœnore expressis, tibicines tres, tragœdos tres, comœdos totidem: cœteraquę omnia perficiant qui singulis annis Principes erunt, ut Agonotheτæ lege sancitum est. Præbeaturquę operariis annona ex iœnore huiusmodi, prout statutum & definitum est, præter illas quinquaginta minas. Quod si quid instante bello pro more fieri nequeat; nequę urbsquę consueverunt miserit ad operarios, aut ipsi operarii non adfuerint, aut certamen quis diuiserit, quod residuum fuerit ex illa pecunia in scenus tradatur, & totum quod ex ea scenoris provenierit in operariorum mercedem cedat. Quod si res effici possit, nihilquę adfit impedimenti quominus compleatur, nequę mittat urbs ad operarios, statis quibusquę temporum curculis; aut accedentibus operarum conductoribus, mercedem non solvat operariis, nequę solitum ac præscriptum præmium pensitet, nequę constitutum annonam, nequę in alios usus argentum huiusmodi deputetur, nequę cedat in mercedem operatorum; Aristomeni & Ptyllæ mancant omnes concessæ pecuniæ, vel hæreditibus ejusdem Aristomenis & Ptyllæ. Teltes, Molotas Glauci filius, Olânder Theodori, Promachidas Mertili.

Cum conventum fecerint Aristomenes Aristolai filius & Ptyllas Alcimi de pecunia quam urbi & Baccho in mercedem

δίδαν μὲν πεντήκοντα, ὅπο ᾗ τέσσαρες τριῶν ταλάμων μισθόμενα, αὐλητῆς τρεῖς, τραγῳδοὺς τρεῖς, κομῳδοὺς τρεῖς. καὶ πᾶσι λογπὰ ποιούτων πάντα οἱ ἐκαστοὺς ἔστας ἀρχαῖτες, καὶ οὗτος ὁ πᾶς ἀγωνοθέτης νόμος πύσσεται. διδόντω δὲ καὶ τὰ σιτηρήσια τοῖς τεχνίταις τὰ ἔτημα ὧν ἡ πόλις ἔχει, ὡς τῶν πεντήκοντα μιν. εἰ δὲ τίς κἀδυνάτωι ἡμίσητο δὲ πώλεται, καὶ μὴ ὕποσέλλῃ αὐτὸς πάλιν ἐπὶ πᾶσι τεχνίταις, ἢ μὴ παραγύνηται οἱ τεχνίταις, ἢ λίπη τις τὸν ἀγῶνα, ἐκδικαζέσθω καὶ τὸ λαοφθίν ἀργύρεον πᾶσι καὶ ὑπαρχίτω τοικζόμενος εἰς τὰν ἑβδόμενον μίσθωσιν. εἰ δὲ θυματῶς ᾖ, καὶ μὴ ἐπακωλύοντες μὴ εἰς, μὴ ὕποσέλλαι αὐτὸς πάλιν ἐπὶ πᾶσι τεχνίταις κατὰ τὸν περὶ τοῦ ἐκάστης, ἢ παραγύνηται ἑβδόμενον πᾶσι ἐργολάβων, καὶ μισθώσεται πᾶσι τεχνίταις, ἢ μὴ δύνανται τὸν μισθὸν τὸν ὑπογεγραμμένον, ἢ πᾶσι σιτηρήσια τὰ ἔτημα, ἢ εἰς ἄλλο τίς κἀκδικαζέσεται τὸ ἀργύρεον, καὶ μὴ εἰς τὰν ἑβδόμενον μίσθωσιν, Ἀλκίμοιοι, καὶ Πυλλᾶς ἔστω πᾶσι δυνάμενοι ἡμίσηται πάντα, ἢ ἑβδόμενον πᾶσι Ἀλκίμοιοι, καὶ Πυλλᾶς, μαρτυρῆς Μολῶτας Γλαύκου, Ὡσαυδὸρος Θεόδωρου, Προμαχίδας Μερτίλου.

Πρόσδοτον ποισαμένων Ἀλκίμοιοι καὶ Ἀλκίμοιοι, καὶ Πυλλᾶς καὶ Ἀλκίμοιοι πᾶσι ἀργύρεον, εἰ ἔδωκεν τῷ

πόλει, καὶ τῷ Διόνυσῳ, εἰς τὰν ἑβδόμην μίσθωσιν, ἑκάτερος Κορινθίας μνᾶς ἑξήκοντα. Εἰδοῦσι τῷ βασιλεῖ πύθοιο ἀργύριον παρὰ Ἀριστομένηος, καὶ Φυλλᾶς ἐκδανείσας τοὺς ἀμφότερους. ἐλπίσται δὲ τὰς βαλὰς τοὺς χειροζήτητας τὸ ἀργύριον ἀνδράς τρωῖς εἰς ἑκατὸν τοὺς διωκατοτάτας χρηματισί, καὶ πλεονάμους τοὺς αὐτοὺς ἀγαπῶντας ἐπὶ δύο, μὴ πωτέρους ἐπὶ τρία ἄντα πέντε, μὴ δὲ προσβυτέρους ἡβδομάκοντα (sic) αἰνεῖσθαι δὲ ἑκάστου ἑκατὸν μνῶν Μαχαρίος ἐν βασιλῇ ἢ ἀλλῇ. οἱ δὲ ἀμφότεροι, ἐπὶ Ἀριστομένηος, παραλαμβάνοντες τὸ ἀργύριον παρὰ Ἀριστομένηος καὶ Φυλλᾶς, ἐκδανεύσονται ἐν μνῶν διωκατοτάτων καὶ Εὐκλείῳ τῷ ἐπὶ Ἀριστομένηος, προκαταξάντες ἐνκαρυνταί, μὴ μῆεν ἢ ἀμῆρας πέντε, χρηματίζοντες ποτὶ τοὺς ἀρμάτεσσι, μὴ πλεόνους τόκου διατίθεντες, ἢ δύο δραχμὰν τὸν μῆνα ἕκαστον, τὰν μνᾶν ἑκάσταν, μὴδ' ἐλάσσονος συμαλλάσσονται, ὡς κἀντοὶ προαφῶνται. ὥς τε τὸν πριάμωσι ἀποδοῦναι τὸ, τε κεφάλαιον καὶ τὸν τόκον ἐν μνῶν Εὐκλείῳ τῷ ἄρχοντι Ἀριστομένη, ἀναπράξαντες τὸ, τε κεφάλαιον καὶ τὸν τόκον. ἐν τῷ Εὐκλείῳ μνῶν τῷ μῶν Ἀριστομένη παρὰ δότω τοὺς αἰρεθείσι εἰς τὸν ὑπ' αὐτῶν ἑκατὸν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίων. οἱ δὲ παραλαμβάνοντες χρηματίζοντες τὸ ἀργύριον πᾶν ἐν τῷ Ἀρτεμῶντι ἀνὸς αὐτοῦ ἀδελφῶν. Qui autem acceperint, de tota pecunie summa negotientur in Artemisio mense

operariorum largiti sunt, videlicet uterque Corinthias minas sexaginta. Decretum est a Senatu ut argentum ab Aristomene & Pphylla oblatum in scenus tradant ii qui ad id officii electi fuerint. Eligat autem Senatus singulis annis qui pecuniam hujusmodi administrarent fortunis reque familiari instructissimos: ac plerumque iidem repetantur, dum biennio post rem administratam vacaverint; ne juniores ii sint annis triginta quinque, neque seniores septuaginta. Deligantur autem singulis annis mense Machanis sive in Senatu, sive in consessu. Qui autem delecti fuerint magistratum gerente Aristomene, accepta pecunia ab Aristomene & a Pphylla, ipsam ad fœnus & usuram consignent in mense duodecimo & Euclio, dum Magistratum adhuc obtinebit Aristomenes: re per præcones denuntiata; qui non minus diebus quinque ad currus stabunt (talìa denuntiantes) nec plus quam duas drachmas ad singulos inenes pro singulis minis accipiant, neque inferiore pretio pro lubito suo paciscantur; ita ut qui conditionem accipiet, & pecunie summam & scenus solvat mense Euclio, qui post Aristomenis magistratum & Pphytiam revolvetur: exigant igitur & summam pecunie & usuram inde provenientem. In mense Euclio ab Aristomene tradatur pecunia iis qui pro subse-

qui anno administrationis suæ occurret, re per præcones in curibus denunciata, cæterisque omnibus observatis quæ de administratoribus Aristomene inagistratum gerente electis sancita ac descripta sunt : Similiter autem rem gerant, qui ad singulos annos electi erunt. Quod si ii qui ad pecuniæ administrationem deputati erunt, aliquid eorum omiserint quæ constituta ac decreta fuerunt; si pecuniæ summam non ad usuram dederint, cum, ut supra scriptum est, re familiariter valeant, solvant argenti Corinthii minas triginta, insuperque summam pecuniæ quam acceperint restituant; sin minus egerint, duplicatam totam pecuniæ summam numerent. Si se rei gerendæ impares fuisse dicant; rem agitet & perquirat Senatus, & confessus. Quod si ii qui pæcio fœnore argentum acceperunt, summam pecuniæ & usuram ejusdem nō consecerint, neque electis administratoribus, sicuti sancitum est, tradiderint; duplicatam pecuniæ summam pariterque usuram ejus tradant, si quidem statim pecuniam non numerarint. Cum autem revolutio tempore prædictæ centum octoginta minæ annum fœnus produxerint; aliaque centum octoginta minæ in fœnus pariter datæ fuerint, exadio anno postquam centum illæ & octoginta minæ ad usuram locatæ fuerint, mittant administratores ad mercedem operariis solvendam, secundum legem Agonothetæ, & reliqua omnia qui singulis annis ad electi fuerit perficiant, prout in donatione scriptum est; nisi quid ingruente bello secus acciderit, Senatu & con-

μισίω μὲν τῶ ἐφ' αὐτῷ, ποτὶ τοῖς ἀρμόγεσι προκαρῶντες, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ποιούντες καθὼς καὶ τοῖς ἐπ' Ἀριστομένους αἰρεθέντας γέγραπται. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐκαστὸς αἰρεθέντες ποιῶντες. οἱ δὲ οἱ αἰρεθέντες ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶ ἀργυρίου μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ γειραμμένῳ, οἱ μὴ ἐκδοῦσιν τὸ ἀργύριον, καθὼς γέγραπται διωπτοὶ ὄντες, ἀποστῶν τῶ ἀργυρίου Κορινθίῳ μινᾶς τριάντων, τὸ κεφάλαιον, ὃ κ' ἀπαραλβόντι παραδόντω. οἱ δὲ μὴ, διπλὴ ὅποισάν τω κεφάλαιον. περὶ δὲ τῶ ἀδωκτού βουλὰ καὶ ἄλλια ἐπαγινωσκέτω. οἱ δὲ ἐκδοῦσαντες μὴ ἂν πράξαι τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸν τόκον, ἢ μὴ παραδόντω τοῖς αἰρεθῶσι καθὼς γέγραπται, ὡς ποτὶ πάντων τὸ, τε κεφάλαιον καὶ τὸν τόκον, διπλὴ ὅποτεροι, καὶ μὴ παραδόντι. ἐπεὶ δὲ καὶ γίνονται περὶ ἁμῶν μινᾶς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, καὶ ἐκδοῦνται αἱ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μινᾶς, παρελθόντος ἡμεῶν μὲν τὸ ἐκδοῦν τῷ μέρει, τὰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μινᾶς, ὡς βουλάντω οἱ ἄρχοντες ἐπὶ τὰν τῇ τεχνίται μίσθωσιν, κατὰ τὸν ἀγωνοθέτη νόμον, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ποιούντων, οἱ ἐκαστὸς ἄρχοντες, καθὼς ἐν τῇ δώσει γέγραπται, οἱ μὴ τι ἴδω πάλεμον γίνωτο, βουλᾶς καὶ ἄλλας

ὑπερθεμβρίας : μισθούσθω δὲ τοὺς
 τεχνίτας, ἅρ' ὃ κἀρχὴ ἡμεῖς παρ'
 ἑτέρων ἑαυτὸν, ἀπὸ τῆς τότε ἡμέ-
 ρεως ταλάντων ὡς μὲν πενήκον-
 τα, αὐλοπῆς τρεῖς, τραγωιδίης τρεῖς,
 κομμοιδίης τρεῖς. καὶ τὰ λοιπὰ πάν-
 τα καὶ τὸν πῶ ἀγωνοθέται νόμον. δι-
 δίδαι καὶ τὰ σιτηρίσια τοῖς τεχνί-
 τασι τὰ ἴσσημα ὡς τὸ τέλειον, χω-
 εῖς τὰν πενήκοντα μῶν. οἱ δὲ χει-
 ρίζοντες τὸ ἀργύριον καὶ ὡς καὶ
 Ἰσόνους παραγίνονται οἱ τεχνίται,
 ἐπεὶ κ' αἱ πράττειν τὸ ἀργύριον πε-
 νήκοντα μῶν τὸν μισθὸν τοῖς τεχνί-
 τασι, καὶ τὰ σιτηρίσια τὰ γινόμενα
 παραδόντες τῷ Ἀγωνοθέτῃ καὶ Ἀρ-
 τεμντίῳ μίλων, πρὸς τὰς ἑκάς, τὸ
 δὲ λοιπὸν τοῖς ἡραθεύουσιν (sic). ὃ
 δὲ παραλαβὼν Ἀγωνοθέτης ποσὶν
 πάντα κατὰ τὸν νόμον, καὶ ὑπολογί-
 ζάσθω εἰς βουλὰν ἢ ται πράττει
 σιωπεράωνται καὶ παραλαβὴν ἀργύ-
 ριον, καὶ καθὼς καὶ ἑκάστη διακρί-
 σι (sic). ὑπολογίζάσθωσαν δὲ καὶ
 οἱ χειρίζοντες τὸ ἀργύριον ἑκατάκις
 εἰς βουλὰν μίλων Ἀρτεμντίῳ, οἱ τι
 παραλαβόντες, καὶ οἱ παραδίδοντες,
 καθὼς καὶ ἑκάστα παραλαβόντι, καὶ
 παραδόντι. οἱ δὲ μὴ ποιήσαντι
 ἢ γράμματων, οἱ τε χειρίζοντες
 τὸ ἀργύριον, ἢ οἱ ἄρχοντες, ὑποτι-
 σάτω ὁ αὐτοῖς ἀργυρίου Κορινθίου μῶν
 τελέοντα, καὶ ὃ καταβάλλῃ διπλόν.
 εἰ δὲ τι καὶ ὁ ἀγωνοθέτης, ἢ οἱ

seffu aliud in tempus remisso.
 Mercede autem conducant ope-
 ras; (ex quo alterius ac subse-
 quentis anni initium ducatur)
 ex sœnore trium talentorum,
 videlicet ex minis quinquaginta;
 nimirum tibicines tres, tragædos
 tres, comædos totidem: & reli-
 qua omnia administrantur se-
 cundum legem Agonothetæ.
 Detur autem ex sœnore annonæ
 operariis, quæ constituta, præ-
 ter illas quinquaginta minas.
 Qui porro summam illam pecu-
 niæ administrant, quo tempore
 operarii accedent, postquam ar-
 gentum illud quinquaginta mi-
 narum in mercedem operario-
 rum exegerint, & constitutam
 annonam tradant Agonothetæ
 mente Arremisio, se ita ejusdem
 mensis die: reliquam autem sum-
 mam electis administratoribus.
 His acceptis Agonotheta omnia
 secundum legem peragat, atque
 in Senatu, cum primum congre-
 gatus fuerit, rationem reddat,
 quo modo acceperit argentum,
 & ad singula statuta expenderit.
 Rationem pariter reddant Ad-
 ministratores pecuniæ, idque
 singulis fannis mense Artemisio
 atque in Senatu; sicque agant
 tum ii qui acceperunt, tum ii
 qui tradiderunt, singulatim ea
 quæ acceperint & tradiderint
 recensendo. Si qui vero quid-
 piam eorum quæ sancita sunt
 omiserint, sive administratores
 pecuniæ, sive magistratus; sol-
 vat qui in culpa fuerit argenti
 Corinthii minas triginta, & quod
 prave administratum fuerit

duplum restituant. Quod si tam Agonotheta quam Administratores

non probe & accurate rationem reddiderint; legum custodes rem expendant & examinent, ut consuetudo more de sacris & publicis pecuniis agitur. Nec liceat cuiquam procurare, ut oblata ab Aristomene & Pylia pecunia alios in usus transferatur, nisi in mercedem artificum; in aliud vero quodlibet, nullo pacto, nulloque obtentu. Quod si quis id procurarit, vel alios in usus pecuniam diverterit: solvat tam qui id procuraverit, quam is qui in alios usus diverterit Aristomeni & Pylia, aut eorumdem hæredibus, argenti Corinthii minas sexaginta; & argentum quo abusus est duplum restituat. Horum autem omnium, & aliorum quæ sancita fuerint decretum Defensores Senatus immutatum describant. Et cum descripserint, argentum pro singulis prave admixtis statutum & designatum tradant procuratores principum senatus: atque purum argentum huiusmodi, tricenas scilicet minas, ad tribunalia deferant: neque liceat cuilibet pro cupidine sua secus statuere vel decernere. Damnatum autem pro tali facinore, qui jus huiusmodi scripserunt ad solvendum compellent. Quæcumque igitur ad rem communem spectant, iis qui ad pecuniarum administrationem adlecti fuerint tradantur; ii vero senus tradant ejusmodi pecunias ex mulctis provenientes, ut de aliis superius statutum est. Quæ autem Aristomeni & Pylia atque hæredibus eorum mulctæ compentur, ab ipsismet exigantur, &

χρειάζοντες τὸ ἀργύριον μὴ ὀφθαίως ὑπελογίζονται, κομοδύλακας ἐκλογίζέσθω, καθώς καὶ πᾶς ἄλλος πειρητός, καὶ δημοσία χρήματα. μὴ ἕξέσθω δὲ μίσις ἐνὶ προσαττίσῃ πειρᾷ ἀπατεθήσας ὑπὸ Λυσιόμοιο καὶ Πυλλᾶς ἀργύριον, ὡς τε εἰς ἄλλο τι καταχρησθῆναι, ἀλλ' εἰς τὰν τῆς πενήτας μίσθωσιν, εἰς δὲ ἄλλο μισθὸν ἐν, μηδαμῶς μὴ δὲ μισθὸν παρορθεῖν. οἱ δὲ τις προσαττίσαι, ἢ καταχρίσασθαι εἰς ἄλλο τι, ὅποτε σάτω ὁ προσαττίσας, καὶ ὁ καταχρισάμενος Λυσιόμοιον καὶ Πυλλᾶν, ἢ τοῖς ἐπιτόμοις τοῖς Λυσιόμοιος καὶ Πυλλᾶς, ἀργύριον Κορινθίῳ μισθῷ ἔξιστον, καὶ τὸ ἀργύριον ὁ κατεχρήσθαι διπλόν. πάντων δὲ πέντων, καὶ ὅς τις καὶ ἄλλος δοκῇ πρόδοικον βυλλᾶς κρίσειν ἀπαρβαλὸν γραψέμενος: καὶ ἐπαγράψαντες τὸ ἀργύριον τὸ ἐφ' ἑκάστῃ ἀδικήματι γέγραμμένον, δώσω το προσάται προβυλλῶν. οἱ δὲ εἰς τὰ δικαστήρια φέρειν ἀκαμῶν, ἢ τριπλῶς καὶ, μὴ ἕξέσθω δὲ καὶ ἄλλω τῷ λῶντι κείνῳ τῷ ταῦτα. τὸν δὲ καταχρίσθαι οἱ τὰς κρίσεις γραψέμενοι ἐσπράσσοντες. ὅσα μὲν πρὸς τὸ κοινὸν συμφικῶσι τοῖς ἀρμένιοις ἐπὶ πᾶσι χρειάζοντες ἀργύριον παραδίενται. οἱ δὲ ἐκδικαιοσύνης καθώς καὶ τὸ ἄλλο ἀργύριον γέγραπται. ὅσα δὲ Λυσιόμοιον, ἢ Πυλλᾶν, ἢ τοῖς ἐπιτόμοις ἐπαιτήματα ἐπαβάλλαι, αὐτοὶ ἐσπράσσονται, καὶ κηρύσθω ἑκάστῃ

καθὼς κ' αὐτοὶ προαρουῖται, οἱ δὲ
 τῆς γῆς ἐπαύμιον γῆς Ἀριστομένης ἢ
 Φυλλᾶς προσάνασαι εἰς ἄλλό τι
 καταχρησθῆναι, ἢ καταχρησάτω ἄλ-
 λαι παρ', μὴ ἴστω τὸ ἐπαύμιον, μὴ
 δὲ τὰ χρήματα Ἀριστομένης καὶ Φυλ-
 λᾶς, μὴ δὲ γῆς ἐπαύμιον Ἀριστομέ-
 νος καὶ Φυλλᾶς, ἀλλὰ δημοσία εἰς
 τὰν γῆν τεχρίται μίσθωσιν, καὶ ἐκ-
 δανεύσθω μὲν τῷ ἄλλῃ ἀργύριον
 καθὼς ἐπάνω γέγραπται. ἡ δὲ τι
 ἀδύνατον ἔχει πάλαιον γένεον, καὶ μὴ
 ἀποσῶναι ἃ πάλαι ἐπὶ τῶν τεχρί-
 τας, ἢ μὴ παραγίνονται ἐν τεχρίταις,
 ἐκδανεύσθω, καὶ αἱ παντίζονται
 μὲν, καὶ τὸ στερήσια, ἄχροι (sic)
 ἢ κα' ἀδύνατον γίνονται. ὡσαύτως δὲ
 καὶ οἱ τις λίποι τὸν ἀγῶνα γῆς τεχ-
 νίται, ἐκδανεύσθω (sic) καὶ τὸ
 λευκὸν ἀργύριον καὶ ὑπαρχίτω ὡς
 τὰν γῆν τεχρίται μίσθωσιν. οἱ δὲ
 κα' ἀδύνατοι γῆς νόμοι γίνονται,
 παύνται ἐν διαρωτῆρι εἰς τοὺς νό-
 μους, καθὼς κα' ἐν τῷ ἀργύριον χρο-
 εῖσθαι. πρὶν δὲ λαοὶ πάντα γινώ-
 σθω ὡς κα' δουρὶ βουλῇ, καὶ ἀλίῃ.
 . . . . . καθὼς ἔχουσι. γινώσθω
 δὲ μὴδ' ἐν ὑπαύμιον τῷ νόμῳ,
 μὴ δὲ τὰ νόμοι. τῶν δὲ νόμων καὶ
 τῶν γράμματος ἀπ' ἡμετέρας ἀναγράφαι
 εἰς τὰς λίαν λιθίνας, καὶ ἀναθεῖσθαι
 πρὶν κα' δουρὶ προβύλους, καὶ προδίκους
 καλῶς ἔχουσι. τὰς δὲ ἀναγραφὰς, καὶ
 ἀναθεῖσθαι προβύλους μὲν διοικτῶν

jus dicatur omnibus prout ipsis
 in voto fuerit. Si quis vero ex
 hæredibus Aristomenis aut Pfyl-
 læ, procurarit alios in usus pec-
 unias divertit, aut ipse divertet
 rit aliò; ne cedant ultra mulctæ
 ipsæ, neque pecuniæ, Aristome-
 ni & Ppyllæ neque hæredibus
 eorum, sed publica sunt, at-
 que in mercedem artificum de-
 stinentur, & fœnori tradantur
 cum alio argento, uti superius
 sancitum est. Quod si quid eo-
 rum ingruente bello perfici ne-
 queat, neque miserit civitas ad
 artifices, sive iidem artifices
 non accesserint, in fœnus tra-
 dantur illæ quinquaginta minæ,
 atque annona, donec per tem-
 poris conditionem liceat pristi-
 na repetere. Similiter agatur si
 quis artificum certamen relique-
 rit; tunc residuum argentum
 fœnori tradatur, & cedat in
 mercedem artificum. Quod si
 legum correctio & emendatio
 accesserit statuunt legum restau-
 ratores in ipsis legibus, quo pa-
 cto eadem ipsa pecunia admini-
 stranda sit. Reliquo vero pro
 voluntate senatus & confectus
 statuuntur, quemadmodum ge-
 ri oportet. Nihil vero decreto
 huic contrarium admittatur ne-
 que donationi. Atque exem-
 plum ejusdem donationis ac de-
 creti describatur in cippo lapi-
 deo & reponatur quo loco sena-
 tus principibus & defensoribus
 vitum fuerit expedire. Descrip-
 tionem autem cippi & reposi-
 tionem in congruenti loco, prin-

cipes senatus cum administratore & architecto recte procurant. Sumtum autem descriptum penuario damus.

ἢ ἀρχιτέκτο; πᾶν ἐπιμέλειαι ποιῆσαι. τὸ δὲ γεγραμμένον ἀνάλωμα παμίας δόμῃ.

Prolixiori huic, & præclarissimæ Inscriptioni coronidem primum imposuit Montfauconius exhibito numismate, in cuius facie legitur nomen Aristomenis, in averſa parte Κορυαίων cum navi; deinde alias viginti quatuor multo breviores pariter ex Apostoli Zeni dono socias fecit, quæ huc non faciunt. Unam tantum ex ipsis in medium afferam, expurgatam mendis illis, quibus apud Montfauconium scæter, ex Cyriaco Anconitano, & præterea ex Holstenio in Not. & Castigat. ad Steph. verbo Σχεῖα. Ea utrobique ita se habet; nisi quod pedem unum, quem in primo versu deesse nec Cyriacus, nec Holstenius animadverterunt, ipse supplevi, implevique lacunam, quæ in sexto versu apparebat, atque aliis locis, necessitate cogente, manum medicam leviter adhibui:

ΒΑΣΙΛΕΙΔΗΣ ΕΤΩΝ ΚΓ

Πυθαρίαι τις ἔφύλω, ξένη, τίς κ' ἐγενήθη;
 Ω παροῖτα μάθε, σᾶς ὀλίγον πρὸ τάφων.
 Γεντᾶ μὲν Γλαῦκος με πατήρ, τίττει δὲ με μήτηρ
 Χρυσογόνῃ, ἧ μεῦ δῶςμορος ἐκ ὄνατο.
 Τήλοσι γὰρ πάτρης Βειθύνης ὤλεσα θυμόν,
 Ναυτιλῇ κενεῇ, νηὶ τ' ἐμῇ πύσυνος.
 Κάμμαι δ' ἐν Σχερίῃ παρὰ θᾶν' ἀλὸς ἠνεμόεσσαν
 Τσαῖα, λυγρὸν ἐμοὶ δερκόμενος πέλαγος.

Quæ ipse, cum eorum versio apud prædictos Auctores desideretur, in hunc modum Latine transfero.

BA-

BASILIDES ANNOR. XXIII.

Queris quis fuerim, quibus atque parentibus ortus?

Disce, Hospes, paulum stans propius tumulos.

Glaucus me genuit, peperitque Chrysogona mater,

Ex me autem lucri nil retulit misera.

Namque animum amisit patria a Bithynide longe,

Nave mea incassum fretus, & artis ope.

In Sceria tandem ventosi ad littora ponti

En jaceo, spectans triste mihi pelagus.

Montfauconius vero ita vertit augurando:

Accipe, o nobilis, cujus nobilis tumulus sit,

Viator, & viso sepulcro transeas.

Genuit me Glaucus pater, peperitque mater

Chrysogone Cleomedis; sed nihil mihi profuit.

Procul enim patria Bithynia animum amisit,

Nautica me Cygrene habet illustris.

Jaceo autem ad littus maris ventosi

In extremis, mibique infelici pelagus adjacet.

Incredibilis prorsus Clariss. Viri in Græcis literis peritia, atque sagacitas sanum sensum Inscriptioni, in qua *ἄδην ὕμης*, nihil sanum, accomodavit. Oporteret in illa interpretatione eum non Davum fuisse, sed Oedipum; qualem profecto minime se exhibere voluit Epitomator Athenæi, qui cum in quoddam vetus Epigramma incidisset, & ipsum ad Nautam spectans, mendis omnino deforme, ab illo describendo abstinuit; & *μυτρίγρᾶψα*, inquit, ingenue confessus, se in illis versiculis non multum intelligere. Ita Casaub. Anim. in Athen. lib. vii. cap. xix. Tam acutam Montfauconii perspicacitiam, atque solertiam in ex-

ponendis verbis, ubi nulla, aut profus evanida veræ lectionis vestigia, Lector multo magis admiretur, quam Interpretem latuisse, Inscriptionem illam alibi absque mendis editam fuisse. Ea Inscriptio in Cortyræ insula reperta haud parum conducit ad abstergendam labem illam, qua ab aliquibus notatum reperimus Cyriacum Anconitanum, perinde ac si suo Marte Inscriptiones, quas affert, velut alter Annius Viterbiensis, confinxisset.

Alterius Epigrammatis mentionem fieri putat Montfauconius in decima nona ex illis viginti quatuor Inscriptionibus; atque, illud excidisse. In eo lapide, Hadriano Imperatori dedicato, hæc leguntur: ἡ πόλις τῆς Αἰβείας καὶ τὸ τῆς Ἀχαιῶν δόγμα ἀνέθηκε ἐπιγράμμα. Verosimilius reputarem, epigramma ibi memoratum esse ipsam inscriptionem, positam in honorem Hadriani a populo Abeatum; siquidem ἐπιγράμμα vox est, quæ idem sonat ac ἐπιγραφή, seu *inscriptio*, & promiscue utraque in veteribus lapidibus adhibetur. Quin apud Pausaniam frequentissime occurrit phrasis, ἀνέθηκεν ἐπιγράμμα, quæ nil aliud significat, nisi *titulum*, seu *inscriptionem posuit*. Strabo lib. ix. & Athen. lib. x. laudant Philochori Atheniensis librum περὶ τῆς κατὰ πόλεως ἐπιγραμμάτων, *de Inscriptionibus, quæ per urbes Græciæ videntur*; nec non Ælianus var. Histor. lib. viii. c. iv. reprehendit Poliarchi luxuriam, qui canibus etiam, & gallinis, quibus fuerat delectatus, sepulchrales columnas erigebat, atque in iis ἐπιγράμματα incidebat. Exemplum huiusmodi epigrammatis, columellæ

mellæ insculpti, exhibet Theophrastus Charact. c. xxii. Κλάδος Μελιταῖος, *Syrculus Melirensis*; qua Inscriptione homo inepte ambitiosus mortuum catellum honoravit. Pariter a Montfauconio dissentio, dum, nominatam in ea Inscriptione, urbem Abeatum statuit in Achaja, non vero in Messeniæ littore, quemadmodum facit Ptolomæus, aliique Geographi. Pausanias quoque in Messen. qui præterea notat, eam sua ætate vocatam fuisse Ἰππὴν (ut vocata reperitur a Strabone lib. viii.) unamque esse ex septem civitatibus Achilli oblaris ab Agamemnone. Verum quidem est, veteres Latinos Scriptores Achajæ nomine non solum Achajam proprie dictam, sed universam Græciam, seu majorem ejus partem, quæ Hellas dicebatur, complexos fuisse; at credi non debet, accuratum Criticum, Abeatum sedes figentem, Achajam generice dictam, non vero Achajam provinciam, respicere debuisse. Nemo sibi ægre persuadebit, offendiculo Viro doctissimo fuisse verba illa Inscriptionis, κατὰ τὸ ἔϋς Ἀχαιῶν δόγμα. Aliud autem est, Abeates lapidem illum sacrasse Hadriano *juxta Achæorum decretum*; aliud, eorum civitatem esse in Achaja sitam. De Concilio Achaico, & quomodo quamplures Græcæ civitates, quæ in ejus censum venerant, in commune ibi consulerent, leges ferrent, lites dirimerent, bella decernerent, pervulgatior res est, quam ut ullis indigeat commentariis.

Voluissæm utique in hoc libello non alia, quam honoris, causâ nominare V. Cl. Bernardum Montfauconium, cujus immensam doctrinam vel a teneris

unguiculis immensa profectum me fuisse veneratio-
ne profiteor. Ille siquidem Florentiam adveniens an-
no 1700. & in Abbatia, ubi ego morabar, per duos
menses versatus, totidemque anno 1701. incredibile
est, quam vehementer animum meum ad navandam
severioribus studiis operam incenderit, additis (ut dici
solet) calcaribus currenti; cumque post decem annos
eorundem studiorum causa Lutetiam accessissem, in-
credibile pariter est, quam ampla mihi patuerit oc-
casio in iisdem, ipsomet hortatore, & magistro, pro-
ficiendi; namque per duos, & amplius annos, quos
in Gallia transegi, quotidiana, imo omnium ho-
rarum cum tanto Viro consuetudo mea voluptas,
meæ deliciae fuerunt. Si quæ igitur (& ea quidem
minima) in Montfauconianis dictis adnotanda censui,
sciat unusquisque, me haud propterea ignorare, quid
sit, suo se pede, ac modulo metiri.

Viro huic excellenti (ut hoc etiam addam) præfer-
tim debetur, quidquid prophanæ antiquitatis, ac my-
thologicæ eruditionis in hoc libello Lector deprehen-
det. Is enim, si quis alius, a primis illis annis mihi in-
culcabat, ea studia ad sacrarum rerum cognitionem
parandam, Græcosque Patres intelligendos cum neces-
saria esse, tum opportuna. A qua ipsa sententia Virum
Doctissimum multa cum voluptate reperio veluti aus-
picatum fuisse magnum Opus, in quindecim Volumi-
na distributum, ab antiquariæ rei studiosis auro contra
æstimandum; qua ratione pariter æstimanda veniet
Bibliorbeca Bibliorbecarum, quam his ipsis diebus, qui-
bus hæc scribo, eundem evulgasse, ejus me literæ do-
cuerunt.

CA-

C A P U T XXIII.

Corcyæ eorum Nummorum explicationes, quæ a Marmora afferuntur, prorsus ridiculæ. Nummus M. Antonii, & Octaviæ eius Corcyræ non pro illorum nuptiis ibi celebratis, sed pro eorundem accessu ad eam insulam.

De hoc accessu certi reddimur ex Dione. Laurus, quæ M. Antonius in eo nummo coronatur, forte refertur ad triumphum actum Alexandriæ. Nummus Germanici Cæsaris. Honores habiti Agrippinæ ejus conjugi a Corcyræis, quos Marmora describit, Taciti testimonio refelluntur. De aliis Nummis Imperialibus a Marmora alatis. Aristotelis fuga in Corcyram omnino commentitia. Lectio Κέρκυρα, & lectio Κόρυρα, utraque genuina, adversus Spanhemii sententiam; sicuti & lectio τὰ Κέρκυρα.

A veteribus Inscriptionibus ad veteres Nummos transitum facimus, eos nimirum, quos in Hist. Corcyr. protulit Andr. Marmora, cujus propterea diligentia aliquid se debere si Eruditi Antiquarii profiteantur, nihil certe debent traditis a Marmora explicationibus, quas si dixerò hominem eruditionis, ac Græcæ linguæ prorsus imperitum demonstrare, verum dixerò, ut ea, quæ sequuntur, apertissime evincant.

Nomina propria ΝΙΚΑΝΩΡ, ΦΙΛΩΝ, &
ΦΙΛ.

ΦΙΛΩΝΙΔΑΣ cum frequenter in Corcyrae Numismatibus deprenderet Marmora, conjuncta voci ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ, ea ita ubique interpretatus est: *Corcira degli amici, Corcira vedesti, Corcirei vistoriosi*; quæ profecto pura puta interpretationum sunt monstra, a nemine somnianda, nisi qui prima literarum elementa minime didicerit. Somniat præterea Corcyraeorum Reges Chersicratem primum, dein Alcmeum, & eorum icones in Nummis signatas: Nummum a Buthrotiis cum Pyrrhi effigie in illius Regis non honorem, sed contumeliam cūsum fuisse: in honorem vero Alexandri, filii Pyrrhi, & Lanassæ, Nummum alium, in quo juvenile caput, leonina pelle contextum, sine nomine apparet: in Apollionatum, in Dyrrachinorum, in Leucadiorum Nummis Corcyraeos honoratos fuisse; quamvis horum nulla in illis legatur memoria, & nullum spectetur insigne. Non aliud Andreae Marmoræ vitio dedisse videtur Jac. Spon in suo Itiner. Tom. III. nisi in allaris ab eodem Nummis vocem ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ aliquando desiderari; at nimis profecto indulgenter erga Marmoram. Parique erga eundem indulgentia se gessit Vir Cl. Anselmus Bandurius, in Biblioth. Num. de Andr. Marmoræ Historia scribens: *His libris addita sunt in quinque tabellis aeneis Numismata ad sexaginta in Coreyra cusa, qua re cum de patria sua bene, tum de Literatis non male meruit Marmora, tamen si in eorum descriptione a vero sepiusculè aberraveris.*

Quin sapissime, atque præpostere omnino, ut cuivis patebit, seu Marmoræ librum dumtaxat inspi-

spicienti, seu exhibita superius specimina consideranti. Præterea quid magis ridiculum, quam ex parte averſa unius Numismatis Philippi Imperatoris, in qua Templum apparet, argumentari, Corcyraeos cum Imperatorem pro Christiano habuisse? & ex alio Numismate Constantini M. Imperatoris, in quo mulier cum palma repræsentatur, inferre, jam ab eo tempore Corcyram Virginem, & Martyrem in honore habitam fuisse? perinde ac si nullum umquam apud Ethnicos locum habuissent seu Tempia, seu Palmæ.

Nimius essem, si singulos Nummos, a Marmora allatos, discutiendos susciperem, & quæ ille in eorum explanatione peccavit, adnotarem. Imperiales, seu Augustorum incipiunt a Nummo, in quo M. Antonii, & Octaviæ icones simul conjunguntur, & in averſa parte Corcyraeorum nomen exprimitur hoc pacto M. ANTONIOΣ OKTABTA KOPKTPAIQN. Refert Marmora hoc Numisma ad nuptias Antonii cum Octavia, quas Corcyra contigisse scribit ex Xiphilino in Dionis Epitome; at ex Xiphilini textu id minime arguitur, & præterea adest textus satis apertus Plutarchi in Vit. M. Anton. de iisdem nuptiis Romæ firmatis, pariter in Appiano de bel. Civil. lib. v. Hujus Numismatis, in Musæo etiam Fucoliano exstantis, habemus diligentem explanationem in Tom. III. libri *Histoire de l'Acad. Royale des Inscr. & bel. let.* pag. 210. & seqq. ibique Antonius Galland recte animadvertit, Corcyraeos, non mandante M. Antonio, sed sponte sua eundem cum Octavia cuso Numismate honorasse; cum probabile sit Antonium, trajicientem in
Græ -

Græciam, aliquo tempore cum Octavia Corcyra sub-
stitisse. At non recte hæsitat quodammodo Clariss. Au-
ctor in asserendo M. Antonii & Octaviæ ad Corcy-
ram accessu, ad Romanorum morem, unice confu-
giens, qui, ex Italia in Græciam trajicientes, ad eam
insulam appellere solebant; nam præsto esse pote-
rant eidem manifesta Dionis, præstantissimi Romanæ
Historiæ Scriptoris, testimonia, quibus ipse firmius,
quam Romanorum consuetudini, inniteretur. Ere-
nim ad calcem lib. II. hæc habet: *Ἀμέλει ἃ τὴν Οκ-
ταβίαν αὐτὴν εὐθὺς ἐκ τῆς Κερκύρας ὁ Αντώνιος εἰς τὴν
Ἰταλίαν, ἵνα δὴ μὴ συγκινδυνεύσῃ οἱ τοῖς Παρθοῖς πο-
λεμῶντι, ἀπέπεμψεν, Octaviam quidem Antonius sta-
tim a Corcyra in Italiam remisit, ne sui in Partibico
bellò periculi consors ei foret.* Et lib. I. Antonium,
ad Italiam cursum intendentem, Corcyram pri-
mum advenisse scribit. Non erat igitur, cur Plutar-
chi silentium Virum Cl. dubium redderet de re ex
Dione omnino comperta. Dubium etiam se exhibet
in assignanda causa, cur M. Antonii icon lauro co-
ronata in eo Numismate repræsentetur, & conjectu-
ram suam profert de victoria, ab eodem simul cum
Augusto adversus Brutum, & Cassium relata. At
triumphus Alexandriæ a M. Antonio summa pom-
pa actus, exiguo tempore antequam Corcyram adi-
rer, & ipse diligentis Critici obtutum effugere mini-
me debuisset. Verum quidem est, M. Antonium
infecto animo tunc temporis erga Octaviam fuisse,
quin ipsam repudiassè; at non propterea a verisimi-
litudinis specie abhorret, Corcyraeos, Octaviæ nomini
addi-

additissimos, honores, quibus antea illam afficiebant, integros eidem etiam post libellum repudii servasse. Fuit fortasse Corcyrae idem sensus, ac Romanis, qui teste Plut. in Vir. M. Ant. indignissime ferebant, Cleopatram Octaviae a M. Antonio praeferi, *καὶ μᾶλλον οὐ Κλεοπάτραν ἑωρακότες οὕτως καὶ ἄλλης Ὀκταβίας, οὕτως ἄρα διαφέρουσαν, ὥς maxime hi, qui Cleopatram viderant, neque forma, neque ætatis flore Octavia præcellentem.* M. Antonium igitur, & Octaviam semel iterumque Corcyram advenisse, nulla adest dubitandi ratio; at magnopere dubitandum de illo in ea Insula Octaviae domicilio, quod eidem M. Antonium, dum Parthicum bellum gereret, literis ad eam datis, imperasse scribit Marmora; quandoquidem, ut prodit Plutarch. non Corcyra sed Athenis ab Antonio Cleopatra literas recepit, quibus ei injungebat, *αὐτῇσι προσμέναν, ibi subsistere*, Athenis scilicet.

Post M. Antonii, & Octaviae Numisma sequitur apud Marmoram Numisma Germanici Caesaris cum navi in parte averfa, & inscriptione ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. Germanicum, ait ipse, Classen in Corcyra refecisse, ibique aliquot diebus moratum a Corcyrae officiis omnibus exultum, & de rebus suae gentis, Insulae Annalibus exhibitis, certiolem effectum fuisse; indeque illos eundem sibi conciliaffe, recuperandæ libertatis patronum apud Tiberium. Maximis item honoribus, mox subdit idem Historicus, affectam fuisse ibidem, ejus conjugem, Agrippinam, quos fufius describit. At hæc nullo prorsus auctore, ac proinde

B b

mo-

modo Oratorem, modo Poetam (utrumque inficete) potius quam sincerum Historicum agens. Agrippinam non intermissa navigatione Corcyram insulam advectam fuisse scribit Tacit. Ann. lib. III. initio, ibique violentam luctu, & nesciam tolerandi aliquot dies componendo animo insumpsisse. Deinde ita prosequitur: *Inserim adventu ejus audito, intus quisque amicorum, & plerique militares, ut quique sub Germanico stipendia fecerant, multique etiam ignoti vicinis & municipiis, pars officium in principem rati, plures illos secuti, ruere ad oppidum Brundisium; quod naviganti celerrimum fidissimumque adpulsus erat.* Postea subjicit, Agrippina e navi cum ferali urna, quam tenebat, egressa, mox virorum, foeminarumque planctus exauditos fuisse, & deinde Germanici cineres Tribunorum, Centurionumque humeris portatos, praecedentibus incomptis signis, versis fascibus; atque ita per diversa oppida funerum solemnia processisse, victimas atque aras Dis manibus, pro locorum opibus, fuisse statutas, singulis per lacrymas, & conclamationes dolorem suum testantibus. Quae in oppido Brundusino, & in Italica Continenti contrigisse tam disertis verbis Tacitus affirmavit, bene, & naviter oportet esse mendacem, qui Corcyrae, ac Corcyrae tribui posse existimaverit. De Germanici Statua Corcyrae reperta, praeter Marmoram, mentionem fieri reperio ab Jac. Spon Itin. T. 1. qui eam Venetias translata scribit, refertque T. 3. Inscriptionem, quae in ejus base legebatur, a Montfauconio quoque in Diario relatam. Consulatus Germanici

nici , in ea memoratus, valde verosimilem reddit ipsius opinionem , quod scilicet eidem erecta fuerit ea Statua a Corcyraïs, dum in Orientem a Tiberio, post traditum ei Consulatum, ablegatus Corcyram attingit, ac paulum ibi substitit, ut facile credi potest.

Reliquos Imperiales Nummos, qui a Marmora producuntur, silentio prætereo, cum nihil habeant singulare, desintque ad illos Marmoræ commentationes. Solum adnoto, Scriptorem illum sat confidenter more suo affirmare, priscis illis Cæsaribus magno usui fuisse in bellicis eorum expeditionibus, præsertim contra Parthos, naves Corcyraorum, eosque ab illis modo laudes, modo præmia reportasse. Desinunt iidem Nummī in Philippo, & in Constantino M. & quam solide, quam erudite de postremis hisce duobus disserat Marmora, visum est supra. Quoruscunque est, qui facile modo judicare non possit, an *sæpiuscule* tantum Marmora a vero aberraverit in eorum Numismatum explanatione? an in Nummis ab eo allatis id solum negotii facessere valeat (ut Jacobus Spon indicavit) quod ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ vox aliquando in iis desideretur? an Historia ejusdem (ut testatum vidimus a Gronovio) elaborato opere fuerit conscripta? Si locos omnes, in quibus Marmora ab historicæ veritatis norma deflexit, libellus hic adnotasset, grandis profecto voluminis formam accepisset. Unum tamen ex illis omisisse fere pœnitet, eum scilicet, in quo multa habet de Aristotelis, postquam impietatis crimine ab Atheniensibus notatus fuisset, ad Corcyram insulam fuga, fixoque in ea domicilio,

cujus tanta ipsum ceperit oblectatio, ut eo hortante Alexander Macedo, jam a patre suo Philippo obrepudiatam Olympiadem abalienatus, spectandæ Insulæ causa eo diverterit, magnifice a Corcyræis exceptus publico sumptu. Aristotelem, & Alexandrum Corcyram umquam invisisse (confidenter assero) nec unius Scriptoris testimonio Marmora confirmabit, & præterea notissima sunt Laertii, Æliani, aliorumque latis obvia testimonia, quibus docemur, Aristotelem accusationem illam subjisse post excessum Alexandri, tuncque Chalcidem, primariam Euboeæ urbem, aufugisse, atque ibi seu potato aconito, seu ex morbo fati cessasse.

Historiam Marmoræ, testatur Gallandius loco citato, in Gallia raram fuisse, æque ac ipsa Numismata. Eam se minime vidisse, asserit Ezech. Spanhemius ad Hymn. in Del. ubi subdit se augurari, Marmoram in eadem suæ sententiæ fautorem fuisse adversus lectionem *Κόρυρα* & *Κορυραῖος* pro lectione *Κόρυρα* & *Κορυραῖος*, quam constanter præferunt Numismata. De hac re unico verbo mentem suam aperit Marmora, sat sane pag. 2. affirmans, Insulæ nomen apud Veteres promiscue tam per *ε* quam per *ο* designari; at plura nos suo loco, quibus addimus, rationem a nobis susceptam pro retinenda tam Numismatum, quam veterum codicum lectione, solidiorem nobis visam esse, postquam ad calcem Editionis Lipsiensis Pausaniæ adnotatas invenimus a Frid. Sylburgio quamplures scripturæ diversitates in locorum nominæ efferendo, quas consuetudini unice tribuendas

das Vir Doctus minime dubitat. Nonne & ipsa vernacula idiomata exhibent nobis sexcenta hujusce generis exempla (dicitur enim *Venezia* & *Vinegia*, *Firenze* & *Fiorenza*) nec propterea Eruditis in mentem venit, uni, seu alteri ex illis lectionibus bellum indicare? Quid vetat opinari, vocem *Κόρυρα* unum fuisse ex Corcyraeorum idiotismis, sicque Numismata eam unice repræsentare, *Κέρυρα* vero exteriorum sermone frequentius usurpatam, sicque in MSS. codicibus aut semper, aut fere semper apparere? In uno & altero ex eis Nummis apparent apud Marmoram literæ TA KK. quæ nil aliud significant, quam τὰ *Κέρυρα*, qua ratione Corcyra nomen effertur in Notitiis Ecclesiasticis, de quibus dictum est Cap. III. Num propterea hanc etiam lectionem, quod Numismatum testimonio firmetur, lectioni *Κέρυρα* præferendam vellet Spanhemius?

Haud equidem abnuo, magni faciendam Ezech. Spanhemii, licet sæpius in hoc libello notati, Philologiam, tantaque erga ipsum, ubi primum literis operam dare cœpi, admiratione tenebar, ut anno 1710. mense Decembri, cum ex Batavia in Angliam peregrinationum inceptum, quas Eruditionis causa susceperam, cursu deducerer, nihil mihi jucundius futurum fuisset, quam tantum Virum, Londini tunc temporis agentem, de facie cognoscere, ejusque alloquio frui; quemadmodum nihil mihi tristius fuit, statim ac in Britanniam descendendi, quam ejusdem obitum, qui paucis dumtaxat hebdomadis appulsum illum meum præcesserat, intelligere; eoque postea gravius

vius dolui, quo certius ex doctorum Virorum, quibuscum in ea Urbe per tres menses familiariter vixi, testimoniis mihi constitit, Ezech. Spanhemium, quamvis ex regii Legati munere, quoungebatur, gravissimis occupationibus distineretur, ita literarios congressus usque ad postrema sua tempora adamasse, ut literis unice deditus videretur. Memini, id mihi præ ceteris testatos fuisse Cl. Bentlejum, quem frequenter adibam, & Cl. Nevvtonum, quem apud Bentlejum semel iterumque reperi; Nevvtonum, inquam, illum, qui si alicui Cælum terræ miscere visus fuerit, quod sphæram ludicram in cœlestem converterit, nemo tamen diffitebitur, eundem Mathematicos nostrorum temporum prætergressum fuisse juxta illud,

A terris quantum Cæli patet altus hiatus.

Redeo ad Nummos a Marmoribus allatos, inter quos, ipse valde mirari se ait, nullum reperiri, Corcyræ cūsum, in honorem Alexandri Severi, quamvis hic, adversus Parthos proficiscens, ad eam Insulam appulerit, ibique substitit, & se humanum Corcyræ exhibuerit, quos proinde socios habuit in illa expeditione. De hoc Severi Imperatoris in Corcyram adventu, & auxiliis e Corcyra deductis silent veteres Scriptores; at de Nummis in ejus honorem ibi percussis minime silet Jac. Spon Itin. T. I. quin scribit, se, dum Corcyræ moraretur, intellexisse, recens fuisse detectam in quodam foramine, cui lapis scætilis insidebat, maximam Imperialium Numismatum copiam, ac præsertim ex familia Severi, in quorum aver-

aversa cum Corcyæorum nomine navis spectabatur. Magis adhuc mirum mihi videtur, Marmoram minime compertam habuisse prælongam illam, superiori Capite allatam, Inscriptionem; quam adeo pretiosum Græcæ Antiquitatis monumentum Montfauconius reputavit, ut in Tomo v. Antiqu. Expl. pag. 5. Supplem. illam comparaverit cum duabus aliis celeberrimis, quæ in Marmoribus Oxoniensibus occurrunt; Pacta scilicet inter Smyrnam, & Magnetiam inita; & Chronica, ubi præcipuæ partes Historiæ describuntur cum temporum notis: tribusque istis Inscriptionibus in exemplum allatis ostenderit, per id generis documenta doceri nos aliquando multa certius, & accuratius, quam per ipsos Historiarum Scriptores. Utinam licuisset Viro Cl. eamdem defæcationem exhibere, ac propterea versionem etiam magis sinceram adornare; saltemque datum illi fuisset ad primas ejusdem lineas animadvertere, non agi in ea de donatione facta *urbi Corcyæorum & Baccho in mercedem operariorum*, sed de donatione facta *urbi Corcyæorum in mercedem histrionum Bacchi*. Τεχνίτης histrionem, seu actorem scenicum significat aliquando, ut apud Latinos Artifex. Dionysiæi Artifices, Διονυσιαχοὶ τεχνίται, memorati reperiuntur a Pol. l. iii. c. 30. apud quem ejusdem capitis initio ita conjunguntur ἀγωνοδότην & ἀθλοδότην, ut clare indicetur, non gymnicorum tantum, sed musicorum etiam ludorum arbitros tam primo, quam secundo nomine venire; idque extra dubietatem poni animadverto ab Inscriptione nostra Corcyæa.

CA-

CAPUT XXIV.

Periander Corcyrae, æque ac Corintho imperat. Lycophronem filium in Corcyram amandat. Hunc Corcyraei interimunt, ne Periander ad ipsos accederet. Periander de Corcyraeis ulciscitur. Marmoræ figmenta. Corcyraeorum astus in bello Græcorum adversus Xerxem Persarum Regem. Themistoclis in eos beneficia. Hujus brevis mora in Corcyra.

PRO supposititiis Corcyrae Regibus, quos Maxima, ut visum est supra, in scenam induxit, Cherficratem nimirum, & Alcmeum, veteres memorix exhibent nobis Periandrum. Certum est enim, Periandrum Cypseli filium, quemadmodum Corintho, ita & Corcyrae imperitasse, id aperte testante Herodoto lib. iii. dum scribit, Periandrum, cum ad suam voluntatem pertrahere non posset filium Lycophronem, hunc procul a se amandasse in Corcyram; *ἐπικράτης γὰρ ἔξ ταύτης, nam ὅς τῃς imperitabat.* Certum pariter est, eodem Historico teste, Lycophronem a Corcyraeis interfectum fuisse, quod negans se irurum Corinthum, quoad patrem superesse audiret, ipsi occasionem præbuerit accessum in Corcyram decernendi, ut ibi sedes figeret: *κατασίσαντος δὲ ἐπὶ τέτοις τῷ παιδὶ, ὁ μὲν Περίανδρος ἐξέλειτο εἰς τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ πᾶς ὁ εἰς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἕκαστα, ἵνα μὴ σφὶ Περίανδρος*
εἰς

εἰς τὴν χώραν ἀπὸικται, κτείνουσι τὸν νενίσχον. *Id approbante filio, Periander Corcyram ipse veniebat, juvenis Corinthum. Hæc omnia edocli Corcyraei, ne ad ipsorum regionem Periander accederes, adolescentem inserimunt.* Ita Herodotus, qui eodem loco, scilicet lib. III. sumptam a Periandro de Corcyraeis ultionem exponit, missos nimirum Sardes ad Halyattem trecentos pueros ex flore nobilitatis Corcyraeorum, ut castrarentur, qui tamen in patriam omnes illæsi reducti sunt ope Samiorum.

Constat itaque, Lycophronem apud Corcyraeos hospitatum fuisse; at imperio apud ipsos potitum, Marmora figmentum est, quemadmodum & illud, a Marmora pariter affirmatum, Corcyraeos, venientes in Samiorum subsidium adversus Corinthios, eam de hisce retulisse victoriam, ut Periander, in rabiem actus, vita propterea decesserit.

Qui adeo male historicum agit Andreas Marmora, haud diffiteor bonum se civem exhibere, dum in omni sui Operis parte magnopere studet patriæ gloriam, ac decus tueri. Itaque cum apud eundem Herodotum lib. VII. insimulentur Corcyraei, quod Xerxe cum immensis copiis Græciam invadente, ipsi, contra communem hostem missis sexaginta triremibus, nil aliud egerint, quam belli eventum speculari, ut victori se conjungerent, Marmora factum excusat. At Corcyraeorum astum aperte demonstrat Herodoti narratio, quæ hujusmodi est: οἱ δὲ παραυτίκα μὲν ὑπέρσχοτο πέμπειν τε καὶ ἀμυνέειν, φράζοντες, ὡς ἔσφι περισπότην εἰς ἡ Ἑλλάς ἀποδυμένη (ἦν

C c

γάρ

γὰρ σφαλῇ, σφεῖς γε ἔδῃν ἄλλο, ἢ δαλεύουσι τῇ πρέ-
 τη τῷ ἡμερέων) ἀλλὰ τιμωρητέον εἶν ἐς τὸ δυνατώτατον.
 ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω εὐπρόσωπα. ἐπεὶ δὲ εἶδει βοιωτίην,
 ἄλλα νοέοντες, ἐπλήρωσαν νέας ἐξήκοντα. μόγεις δὲ ἀναχ-
 θέντες προσέμιξαν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ περὶ Πύλον,
 καὶ Ταΐναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνέκαχευον τὰς νέας,
 καταδοκίοντες καὶ ἔτοι τὸν πόλεμον, ἣ πεσέεται, ἀελ-
 πέοντες μὲν τὰς Ἑλλήνας ὑπερβαλέεσθαι, δοκίοντες δὲ
 τὸν Πέρσῳ, κατακρατήσαντα πορθῶν, ἄρξεν πάσης
 τῆς Ἑλλάδος. *Hi vero (Corcyæi) polliciti sunt con-*
festim se auxilia missuros, ac praesidio futuros, negantes
sibi Græciam pereuntem neglectui habendam: quæ si
collaberetur, nihil aliud sibi superesse, quam ut primo
quoque die servirent, ideoque sibi, quoad maxime pos-
sent, illam esse adiuvandam. Hac illi aspectu speciosa
responderunt, at ubi ferre opem oportuit, aliud haben-
tes in animo, sexaginta naves instruxere, ægreque in
altum euecli, Peloponneso applicare, ac circa Pylon,
ac Tanaron oræ Lacedæmoniorum naves in salo sta-
tuerunt, observantes & ipsi bellum, quo caderet, des-
perantes quidem fore, ut Græci superarent, sed opinan-
tes Persam multo superiorem universæ Græciæ impera-
turum. Subdit postea Historicus excusationem, quam
ad Græcos paraverant, quaque usi sunt Corcyæi,
nimirum πληρῶσαι μὲν ἐξήκοντα τεμῆρας, ὑπὸ δὲ ἐτη-
σίῳ ἀνέμῳ ὑπερβαλεῖν Μαλίῳ θυχοῖοι τε γενέσθαι,
οὕτω οὐκ ἀπικέσθαι ἐς Σαλαμίνα, Sexaginta se trire-
mes armavisse, sed per ventos Etesias superare Ma-
leam se nequisse, atque ita ad Salaminem non venisse:
nec non orationem, quam ad Persam victorem essent
habi-

habituri, videlicet: Ω Βασιλεῦ, ἡμεῖς, παραλαμ-
βανόντων τῆς Ἑλλήνων ἡμέας ἐς τὸν πόλεμον τῆτον,
ἔχοντες διώαμιν οὐκ ἐλαχίστω, εἰδὲ νῆας ἐλαχίστας
παρασχόντες ἂν, ἀλλὰ πλείστας, μετὰ γε Ἀθηναίαις,
ἐκ ἐβελήσαμεν τοι ἐναντιῶσθαι, εἰδὲ τι ἀποθύμιον ποιῆ-
σαι. *Adsciscere:ibus nos Græcis ad hoc bellum, o Rex,*
qui copias habemus non sine minimas, & naves præbe-
mus non minimas, sed plurimas secundum Athenienses,
tamen adversus te ire volumus, aut quippiam tibi in-
gratum facere.

Ea vafrities adeo invisam Græcis, qui adversus
Xerxem pugnaverant, reddidit Corcyram, ut de hac
rollenda consilium ab iis captum fuerit. At eisdem
Themistocles deterruit, *dicens quod si ita fieret, ur-*
besque, quæ a pugna abstinerunt, evertantur, majus
inde detrimentum Græciæ obventurum, quam a Persa
ad eam subigendam properante. Sic enim adnotatum
reperio a Scholiasta Thucydidis lib. 1. λέγων ὅτι ἐί
τῷτο γίνηται, ἢ τὰς μὴ συμμαχέσας πόλεις ἀνέλω-
μεν, μᾶλλον πάρος ἔσαι τῇ Ἑλλάδι, ἢ περ ὁ Πέρσας ἀν-
τὴς κυβεύσας ἐπεξῆλθε.

Beneficium hoc, a Themistocle in Corcyraeos col-
latum, effecit, ut ille patria per ostracismum pulsus,
postquam per varias Peloponnesi partes commeasset,
exinde in Corcyram profugerit, *quod de Corcyraeis*
benemeritis esset, ὡν ἀντὶς ἐνεργήτης, ut habet eo-
dem loco Thucydides, qui mox subdit: δεδιέναι δὲ
Φασκόπων τῆς Κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν, ὥς Λακεδαι-
μονίοις ἢ Ἀθηναίοις ἀπὲχθεσθαι, διακομίζεται ὑπ'
αὐτῆς εἰς τὴν ἡπειρον τὴν κατ'αντικρὺ. Sed cum illi di-

cerent, se vereri, ne, si ipsum apud se retinerent, in Lacedæmoniorum, & Atheniensium odium, incurrerent, in oppositam continentem ab ipsis deducitur.

Alio beneficio a Themistocle affectos fuisse Corcyraeos, prodit in ejus vita Plutarchus his verbis: γενόμενος γὰρ τῆς (Κερκυραίων) κελτῆς πρὸς τὰς Κορινθίους ἐχόντων διαφοράν, ἔλυσε τὴν ἔχθραν, ἔκοσι τάλαντα κέρνας τὰς Κορινθίους καταβαλὼν, καὶ Λευκάδα κοινῇ νέμειν, ἀμφοτέρων ἄποικον. Eorum enim (Corcyraeorum) judex adhibitus pro finienda, quam cum Corinthiis habebant, controversia, eorumdem simultatem composuit, Corinthiis ad viginti talenta solvenda damnatis, & Leucade utrisque in commune assignata, cum eo utrique coloniam deduxissent. Colonix hujus Auctores Corcyraeos fuisse, supra affirmavimus.

In fuga, quam ad Molossorum Regem Admetum capere e Corcyra adaetus fuit Themistocles, consentiunt Thucydides, Plutarchus, & Cornelius etiam Nepos in Themistoclis vita; at illius, quod eam civibus suis parum decoram agnosceret, ne verbo quidem meminit Andreas Marmora: imo ut iisdem magis magisque gratificaretur, grati animi argumenta, quibus Themistocles a Corcyraeis exceptus fuit, atque honestatus, adeo magnifice extollit, ut non solum tranquillas in ea Insula sedes fixisse, sed regnum etiam Themistocles videatur, & quidem (ut Marmora nullo teste affirmat) Atheniensibus nec leviter refragantibus. Longe verius quis affirmet, Marmoræ narrationes veritati passim refragari.

CA-

CAPUT ULTIMUM.

Praelium inter Corcyraeos, & Corinthios Thucydidis verbis narratur. Corcyraei, relata insigni victoria, maris imperium obtinent. Concio utriusque populi apud Athenienses. Horum societas cum Corcyraeis.

Novo decertantes praelio, utrique victoriam sibi adfiscunt. Marmoræ narratio a Thucydidea perperam discedit. Corcyrae seditiones. Conclusio Operis.

POST Periandri excessum, & Xerxiani belli turbinem, de quibus superiori Capite, haud parum illustres Corcyraeorum res fuerunt in eo dissidio, quod Epidamni causa ipsos cum Corinthiis commisisse, suo loco indicavimus, atque initium fuisse atrocis illius, & diuturni belli Peloponnesiaci, unde universa Græcia, in semetipsam pugnans, fere ad internecionem redacta est. Exortæ postea sunt in ea Insula acerbissimæ simultates, quarum culpa navalis ejus gloria penitus detrita est. Utrumque argumentum præfens Caput complectetur, Thucydide narrationis duce; quam ingredientes, Lectorem prius monemus, tam memorabile fuisse Corcyraeorum bellum adversus Corinthios, ut, teste Dione in Tit. Vesp. inter cetera exhibita ab hoc Imperatore spectacula, inducti fuerint in Amphitheatro homines in navibus pugnantes, *ὡς οἱ μὲν Κερκυραῖοι, οἱ δὲ Κορίνθιοι ὄντες*, *simulantes hi Corcyraeos, illi Corinthios.* Quam vero
memo-

memorabiles fuerint Corcyætorum seditiones, παρὰ-
 mia, Κερκυραῖα μάστιξ, *Corcyæa scutica*, jam notum
 fecit; & forte ad divina, & humana omnia, Corcyæ
 per easdem fufque deque habita, ac proinde concessam
 maleficis impunitatem, referri debet alia παρὰ-
 mia, ab Eustathio in Dionys. allata: Ελευθερία Κόρκυ-
 ρα, χεῖζ' ὅπως θείλεις.

Æqua finiendi dissidii ratione a Corcyæis propo-
 sita, nimirum sive Civitatum in Peloponneso, de qui-
 bus inter utrosque conveniret, iudicio, sive Delphi-
 ci Apollinis oraculo, οἱ δὲ Κορώνιοι ἀπαχράντο αὐ-
 τοῖς, ἦν τὰς τε, ναῦς, καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Εἰπιδάμ-
 νου ἀπάγωσι, βεβλήσισθαι. πρότερον δὲ καλῶς ἔχειν,
 τὰς μὲν πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δικαίως εἶναι. Κερκυ-
 ραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἦν καὶ ἐκάνοι τοὺς ἐν Εἰπιδάμνῳ ἀπά-
 γωσι, ποιήσκειν ταῦτα. ἔτοιμοι δὲ εἶναι καὶ ὡς τε ἀμφο-
 τέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι, ὥς
 ἂν ἡ δίκη γένηται, Corinthii vero ipsis ipsis responde-
 runt, si naves, & Barbaros ab Epidamno abducerent,
 se consultaturos. Nam ante rem non bene se habere,
 si illi quidem obsiderentur, ipsi vero iudicio contende-
 rent. Contra vero Corcyæi dicebant, se ista facturos,
 si & illi abducerent eos, qui Epidamni erant; se etiam
 paratos esse, ut utrique loco manerent, sedusque face-
 rent, tantisper dum iudicium fieret. Corinthiis nihil
 horum facere volentibus, quin Epidamnum versus
 navigantibus cum septuaginta, & quinque navibus,
 & duobus millibus gravis armaturæ militum, οἱ Κερ-
 κυραῖοι κήρυκὰ τε πρόπτεμψαν αὐτοῖς ἐν Ἀκτίῳ ἀπέ-
 ροῦντα, μὴ πλεῖν ἐπὶ σφας, καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρην,
 ζέειν.

ζεύξαντες τε τὰς παλαιάς, ὥς τε πλωίμους εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κήρυξ τε ἀπήγγειλεν εἶδεν εἰρηναῖον παρὰ Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωτο ἔσσαι ὀγδοήκοντα (τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκην) ἀνταναγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν, καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παραπολύ, καὶ ναῦς πεντεκαίδεκα διέφθικεν παρὰ Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ σωθήσθαι καὶ τὰς παρὰ Ἐπίδαμνον πολιορκεῖντας παρὰ στήσασθαι ὁμολογία, ὥς τε τὰς μὲν ἐπὶ ἡλύδας ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ δῆσαντας ἔχεν, ἕως ἂν ἄλλο τι δοῖν, *Corcyraei Caduceatorem ipsis ad Aethium praeferunt, qui vetaret contra se navigare, simul etiam naves impleverunt, & vetustas junxerunt, ut navigationi aptae essent, alias vero refecerunt. Sed postquam Caduceator nihil pacatum a Corinthiis remittierat, & ipsorum naves numero octoginta jam expletæ fuerunt (nam quadraginta Epidamnium obsidebant) obviam processerunt, & acie instructa navalem pugnam commiserunt. Et Corcyraei longe superiores fuerunt, & XV. Corinthiorum naves profligarunt. Eodem autem die ipsis accidit, ut & illi, qui Epidamnium obsidebant, ad deditionem Epidamnios redigerent, ea conditione, ut peregrinos quidem venderent, Corinthios vero in vinculis servarent, donec aliquid aliud videretur.*

Ad eo insignis fuit hæc Corcyraeorum victoria, ut, quemadmodum subdit Thucydides, statuto ab ipsis trophæo in Leucimna Corcyrae promontorio, captivisque, quos ceperant, interfectis, asservatisque in vinculis Corinthiis, & Leucadiorum agro vastato, atque Eleorum navalibus incensis, quod naves, pecunia-

niasque Corinthiis præbuissent, maris imperium sibi adfiscere visi fuerint: τοῦ τε χρόνου τὸ πλεῖστον μιστὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπικράτουν τῆς θαλάσσης.

At Corinthiis navalem expeditionem instaurantibus, pro qua remiges cum ex ipsa Peloponneso, tum ex reliqua Græcia coegerunt, ac mercede sollicitarunt, tanto audito apparatu, rebus suis timentes Corcyræi, qui cum nulla anrea Græcorum Civitate fœdere erant conjuncti, Atheniensium auxilium implorarunt, quod & Corinthii fecerunt. Utriusque populi concionem recitat Thucydides. Corcyræi in sua concione id maxime, ut oportebat, contendunt, suam societatem, atque amicitiam utilem, ac necessariam fore Arheniensibus, & propterea hæc habent: Ναυτικόν τε κερτήμεθα, πλὴν τὸ παρ' ὑμῖν, πλεῖστον. καὶ σκέψασθε τίς ἐμπραξία σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ ἢν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων, καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δυνάμειν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὐτὴ πάρεστιν αὐτεπάγγελτος ἀνευ κινδύνου καὶ δαπάνης διδῶσα ἑαυτῷ. καὶ προσέτι φέρεσθαι εἰς μὲν τὰς πολλὰς, ἀριτῶ, οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε, χάριν, ὑμῖν δ' αὐτοῖς ἰσχυρῶ. ἂ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντῃς ξυνέβη. καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι, οἷς ἐπικαλῶν, ἀσφάλειαν καὶ κόσμον ἔχ' ἥσσαν διδόντες, ἢ ληψόμενοι παραγίγνον. *Classẽm autem, vestra excerpta, maximam habemus. Quare considerate, quænam rarior vestræ prosperitatis occasio, quæne hostibus tristior esse possit, quam si potentia, quam vel multis pecuniis, magnifque beneficiis anteposueris, ut eam vobis adjungeretis, ea adsit sponte sua, sine periculo & sumptu se ipsam tra-*

tradens : præterea apud multos quidem afferens gloriam, illis vero, quibus opem feretis, gratiam, & vobis ipsis potentiam; quæ omnia ex omni temporum memoria per paucis simul contigerunt, paucique sunt, qui, a quibus belli societatem petunt, præsidium ac ornamentum majus daturi, quam accepturi veniant. Docent postea, quem usum, & qua in re sit allatura sua societas, & amicitia, in bello scilicet Peloponnesiaco, quod jam iam impendebat a Corinthiis, & quam utilius sit προκαταβλεῦν, quam ἀντιπιβελεύειν, Corcyraeis societatem, quam petunt, obtinentibus: τὸν δὲ πόλεμον δι' ὅνπερ χρήσιμοι ἂν ἔσμεν, ἔστις ὑμῶν μὴ οἷς ἔσσεσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει, καὶ ἐκ αἰσθάνεται τὰς Λακεδαιμονίους φόβῳ τῶ ὑμῶν πολέμωσιν, καὶ τὰς Κορινθίους διωαμένους παρ' αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθρούς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμῶν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ κοινὸν ἔχθραι κατ' αὐτῶν μετ' ἀλλήλων εἶμεν, μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμάρπωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς, ἢ σφᾶς αὐτὰς βεβαῶσασθαι. Quod si quis vestrum non putat bellum, in quo utiles esse poterimus, futurum, profecto fallitur opinione, nec videt, Lacedæmonios vestræ potentie metu; belli gerendi cupidos esse, & Corinthios apud ipsos auctoritate valere, vobisque inimicos esse, & dum nos primos nunc aggrediuntur, viam sibi ad vos invadendos sternere, ne communi odio in eos conspiremus, neve priores alterutra spe ipsos frustremur, aut nos affligendi, aut se ipsos confirmandi. Tandem asserentes, sitam esse Corcyram in loco opportuno ad trajiciendum in Italiam, & Siciliam, ita ut nec inde classem contra Peloponnesios

D d

veni-

venire sinat, & eam, quæ hinc venit, in illa loca deducat, quin etiam aliis in rebus commoditates egregias habeat, his verbis concionem concludunt : *τὸ μὲν ὅντα λόγῳ ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῶν καὶ τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ Κορινθίων, τοῦτων δ' εἰ περιόψεσθε τὰ δύο εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, καὶ Κορινθιοὶ ἡμᾶς προκαταλήψοντες, Κερκυραῖοι τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε. διζήμενοι δὲ ἡμᾶς, ἔστι πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ὑμετέραις ἀγωνίζεσθαι. Cum enim Græcis tres sint classes memoratu dignæ, vestra, & nostra, & Corinthiorum, si barum duas per vestram negligentiam in unum coire permiseritis, & Corinthii nos præoccuparint, cum Corcyraeis, & Peloponnesiis simul navale bellum geretis. Sed si nos receperitis, majore vestrarum navium numero, cum ipsis dimicare poteritis.*

Contra Corinthii periculum belli, de quo Corcyraei, nullum esse respondent, sed bellum illud potius timendum affirmant, quod Athenienses manebat, si Corcyraeos in suam societatem adscivissent. Amplificant beneficia a se in Athenienses collata. Ajunt, sacras esse oportere fœderum condiciones, quas si violarent Athenienses, Corcyraeis adversus Corinthios socios auxilium ferentes, & ipsos Athenienses a sociis deferendos. Potissimum vero Corinthii Orationis studium eo tendit, ut Corcyraeos in invidiam rapiat ab eorum institutis. Dixerat Corcyraeus Orator, cives suos moderatione quadam ab aliorum societate olim abhorruisse; at hoc ipsum non moderationem, sed astum, sed dolum malum, sed improbitatem interpretatur Corinthius hoc pacto: *Φασὶ δὲ, ξυμ-*

ξυμμαχίαν, διὰ τὸ σῶφρον, ἑθενός πω δέξασθαι. τὸ
 ὃ ἐπὶ κακουργία, καὶ ἐκ ἀρετῇ ἐπιτηδεύσαν, ξύμμαχόν
 τε ἑθὲνα βεβλόμενοι πρὸς τ' ἀδικήματα, ἑδὲ μάρτυρα
 ἔχεν, οὗτε παρακαλοῦντες αἰσχυρίσθαι. καὶ ἡ πόλις
 αὐτῶν ἅμα ἀντάρην θίσιν καμένη παρέχει αὐτοῖς δικα-
 σάς ὡν βλάπτουσι τινὰς μᾶλλον, ἢ καὶ σωθῆκας γί-
 γνησθαι, διὰ τὸ ἦκιστα ἐπὶ τοὺς πύλας ἐκπλέοντας,
 μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκη καταίροντας δέχισθαι.
 καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐνπρεπὲς ἀσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυμμαχι-
 κῶς ἐνίοις προβέβληται, ἀλλ' ὅπως καταμύνας ἀδι-
 κῶσι, καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι, βιάζον, οὐ δ' ἂν
 λατῶσι, πλέον ἔχουσιν. *Ajunt autem se modestiæ
 studio nullius societatem unquam recepisse. Illi vero
 hoc institutum secuti sunt maleficii, non autem virtu-
 tis studio, quia nullum scelus socium, nullamque
 esse habere, neque implorantes erubescere voluerunt.
 Simul etiam ipsorum vias, quæ sitæ est appposito, ipsos
 injuriarum, quas nonnullis faciunt, judices potius con-
 stituis, quam ut ex pacto fiant, quod ad alios rarissi-
 me navigent, alios vero necessitate appellentes sæpissime
 excipiant. Atque hac in re situm est illud decorum,
 quod præstendant, se ab aliorum societate abortuisse,
 non ut aliorum in secleribus perpetrandis societatem
 fugerent, sed ut soli scelera perpetrarent, usque, ubi
 quidem potentiores essent, vim facerent, ubi vero late-
 rent, plus haberent. Quæ autem de Epidamni con-
 troversia, & de honore coloniz impendendo, ha-
 bentur in utraque concione, attulimus in superiori-
 bus Capitibus.*

Athenienses post auditos Legatos decreverunt sub-

D d 2

fidia-

fidariam cum Corcyraeis societatem facere, ut nimirum alteri alterorum agro mutuam ferrent opem, si quis adversus Corcyram, vel Athenas, vel eorum socios iret: καὶ τὴν Κέρκυραν (ait Thucyd.) ἐβούλοντο, μὴ προέδωαι τοῖς Κορινθίοις, ναυτικὸν ἔχουσαν ποσούτων, συγκρούειν δὲ ὀτιμάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεσέροις ὄυσιν ἴω τι δέη, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν, ἐς πόλεμον κατὰ τὴν ἑαυτῶν. ἅμα δὲ τῆς τε Ἰθάκας, καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἢ νῆσος ἐν παραπλήσι κῆσθαι. Neque pati volebant, ut Corcyra, quae tantam classē habebat, in Corinthiorum potestatem veniret, sed eos quam maxime inter se collidere, ut cum invalidioribus (si quid opus esset) et Corinthiis, et aliis, qui classē habebant, bellum capesserent; simul etiam haec Insula ad trajiciendum in Italiam, et Siciliam in opportuno loco sita ipsis videbatur.

Miserunt itaque decem naves auxilio Corcyraeis, earum ducibus praecipientes, μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἢ ἐπὶ Κέρκυραν πλῆωσιν, καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν, ἢ εἰς τὸ ἐκείνων τι χωρίον, Ne cum Corinthiis pugnarent, nisi contra Corcyram navigarent, et descendere vellent, aut contra aliquod ipsorum oppidum. Corcyraei vero instruxerunt centum, & decem naves, & castrametati sunt in una Insularum, αἱ καλοῦνται Σύβοτα, quae Sybota vocantur, ac praeterea peditarum habebant ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ τῷ ἀκριστηρίῳ, in Leucimna promontorio, nimirum mille gravis armaturae milites, quos Zacynthii ipsis suppeditaverant. Attagen longe validior erat classis Corinthiorum, qui Eleis, Me-

Megarenfibus, Leucadiis, Ambraciotis, & Anaëto-
riis, fibi confociatis, centum quinquaginta naves pa-
raverant.

Acerrime usque ad noctem hinc inde pugnatum
est (*ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἑλλήσι πρὸς Ἑλληνας νεῶν
πλήθει μεγίστη δι' ἧς πρὸ αὐτῆς γεγένη*), *Hoc enim
navale prælium Græcorum cum Græcis commissum na-
vium numero omnia superiora longe superavit*) victi-
que, ac profligati jam erant Corcyræi, nisi conspicati
Corinthii viginti naves Atheniensium contra se na-
vigantes, quas post illas decem priores miserant Athe-
nienfes, ac multo plures Athenis venire veriti, na-
vibus averfis & ipsi abissent. Ambigua itaque fuit
victoria, sicque Corinthii, domum redeuntes, in Sy-
botis, quæ sunt in continenti, trophæum statuerunt,
& Corcyræi vicissim : *τρόπαιον ἀντίστησαν ἐν τοῖς ἐν
τῇ νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες*, *Trophæum in Sybo-
tis, quæ sunt in insula, tamquam victores statuerunt.*

Hæc omnia Thucydides, qui illico subdit: *αἰτία
δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τῷ πολέμῳ τοῖς Κορινθίοις ἐς
Ἀθηναίους*, *Hæc autem fuit prima causa belli a Corin-
thiis contra Athenienses suscepti*, belli scilicet Pelo-
ponnesiaci, de quo superius diximus, omnium, quot-
quot Græciam turbarunt, maxime & diuturnum;
& atrox fuisse, erupitque ex Petavio Ration. Temp.
P. 4. lib. 4. anno primo exeunte Olymp. 87. Pytho-
doro Archonte, verno tempore, ante Christ. 431.

Idem bellum illud, superius enarratum, prima
causa fuit acerbissimarum simultatum, quæ Corcy-
ræos subsecutis temporibus miserum in modum di-

vexa-

vexarunt, humanaque omnia, & divina fusque deque in ea Insula miscuerunt, quæque a Thucydide lib. III. & lib. IV. fufius referuntur, ubi legi poterunt. Sufficiet hic verba ejusdem Historici afferre, quibus earumdem origo designatur, atque ea postea, quibus funestissimarum cladum narratio concluditur.

De Corcyraeis, quos Corinthii in eo bello ceperunt, Thucyd. hæc habet lib. I. *ὅτι τῶν Κερκυραίων ἑταροσύνῃς μὲν, δι' ἣσαν δύλοι, ἀπιδόντο, πεντήκοντά δὲ καὶ διακοσίους δόσαντες ἐφύλαττον, καὶ ἐν Στρατείᾳ εἶχον πολλὰ, ὥπως αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσων.* *Et Corcyraeorum octingentos, qui servi erant, vendiderunt, ducentos & quinquaginta vinclos asseruarunt, eosque diligenter ac officiose curarunt, ut reversi Corcyram eorum ditioni adjungerent.* Quoniam autem, ut mox subdit, eorum plerique *ἐτύγχανον διωόμενοι πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως, potentia principes erant civitatis*, hi a Corinthiis dimissi, verbo quidem, talentis octingentis redempti, datis idoneis fidejussoribus hospitibus suis, re vero ipsa, gratis dimissi, ut Corcyram ad defectionem ab Atheniensibus faciendam impellerent, & in Corinthiorum potestatem redigerent, armis conati sunt civitatis statum evertere, atque eo lævitate in eo tumultu progressum est, ut pater filium occideret, & homines a templis abstraherentur, seu in iis muro circumsepti fame necarentur, ac demum omne facinororum genus perpetraretur tam a plebe adversus primores, quam a primoribus adversus plebem.

Vin-

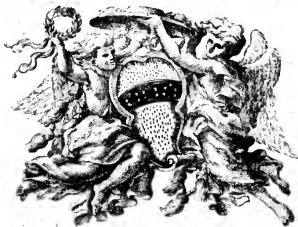

Vincente autem plebe, primores, magno in carcere conclusi, cum tegulis & sagittis intus peterentur, οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτῆς διεφθαιρον, δις ὥς τε, θς ἀφίσσαν ἑαίνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιόντες, & ἐκ κλινῶν τινῶν, αἱ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνῆσαι, τοῖς σπάρτοις, & ἐκ τῶν ἱματίων παραρήματα ποιῶντες, ἀπαγχόμενοι, πατρί τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νύξ τῷ παθήματι) ἀναδύντες σφᾶς αὐτῆς, & βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω διεφθάρησαν. *Ipsorum multi sibi manus violentas attulerunt, partim sagittas ab hoste missas jugulis imprimentes, partim lectorum suorum, qui illic ipsi erant, fumibus, partim vestibus, quas ex suis vestibus a se laceratis fecerant, se ipsos strangulantes, omni denique ratione magnam partem noctis (nox enim huic cladi intervenit) se ipsos laqueis suffocantes, & ab illis, qui in superiore cœli parte stabant, telis petiti penitus perierunt.* Ita Thucid. lib. iv. statim subiiciens: & ἡ εὐαίσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, *Hæc autem seditio, quæ magna fuit, hunc habuit exitum.*

Atque hic finis esto hujusce libelli, qui ne magnus evaderet, & argumenti (Corcyræ Primordia dumtaxat complectentis) & inita a me in ejus tractatione obstitit ratio, qua videlicet magnopere cavi, ne facile parables ex alienis scriniis divitias Lectori etiam nolenti (quod quandoque contingit) obtruderem, sed pressius singula persequens, fontes ipsos ubique investigarem, ea mihi lege præscripta, ut nihil (quoad fieri posset) nisi exhibitis tabulis, antiquissimis scilicet monumentis, assererem; nihilque in alio.

aliorum dictis reprehenderem, nisi facta ad eadem monumenta provocatione.

Demum religioni duco libellum claudere, quin Lectorem prius moneam, Corcyræ certis auctoribus me comperisse, Italicum quemdam Scriptorem, cum ad eam Insulam divertisset, Andreæ Marmoræ in Historia Corcyrensi consignanda calamus commodasse, cujus culpa factum sit, ut veteres memoriæ, quas ille ad historicæ veritatis normam fortasse congesterat, fabulosi commentarii formam induerint. . . Alia præterea adest Marmoræ excusandi ratio, si videlicet Lectorem itidem moneam, tradi ab Jac. Spon Itin. T. III. Marmoræ in animo fuisse novam suæ Historiæ Editionem evulgare, in qua multa suppleret, multa emendaret.

INDEX CAPITUM.

CAPUT I.

D Repane, seu Drepanum antiquissimum Corcyrae nomen. Ita dicta non quidem ex fabulosa falce illa, de qua Apollonius Rhodius, Lycophron, Hesiodus, eorumque Scholiastæ, sed ex terræ, quæ in falcis modum curvatur, figura. Pariter ex oblonga figura Macridis nomen accepit, non autem ex Macride Bacchi nutrice. Scheria vetus aliud Corcyrae nomen, cujus origo ex Aristotele, & aliis a verbo Ἰχον, seu poetice Ἰχὺν profuxit, ex Samuele autem Bocharto a Phœnicia voce Schara.

Pag. 1

CAPUT II.

Ustiatius Insula nomen Corcyra ex Corcyra puella a Neptuno vitata. Samuëli autem Bocharto ex Arabica voce Carcara. Corcyrae nomen in Homero reperiri, falso tradit Joannes Harduinus. Lectio Κήρυρα, quam pro supposititia habet Ezech. Spanbemi, omnino retinenda seu genuina. Cercurum, & Cercura apud Plautum genus navis, verosimiliter quales Corcyrae. Lectio, ἡ Ἰχον, corrigenda in Helychii Lexico. Montes, in quibus subsistit Arca Noë, licet a quibusdam Corcyrae dicti, non in insula Corcyra, sed in Armenia siti. Aliud Corcyrae nomen Κορυφα, unde vulgare Corfa, cui nihil commune cum Corfinio. Corcyra Minor, seu Nigra verosimiliter a Majoris incolis condita, ex nominis, & originis communione.

Pag. 9

CAPUT III.

Phœax primus in Corcyra regnasse perhibetur. De bujus gestis altum apud veteres Scriptores silentium. Quæ de eo tradit Andreas Marmora prorsus commentitia. Ab eo Phœacia, & Phœaces nomen acceperunt, quod Bochartus ex Arabica voce Phœich derivat. Φαίχης unum ex Homericis Poematibus, a Tuticano Latine redditum, quod perperam ab Jo:

Ec

Alber.

Alber. Fabricio cum Poemate Quæz; confunditur. Illud Poema forte non aliud, quam libri illi Odysseæ, ubi, quæ Ulyss in Phæacia contigerunt, narrantur. Fæde hallucinantur Scriptores cetera docti, qui vocem Phæacia pro recenti obtrudunt. Oasis Phæacia apud Photium nominata, diversa a nostra Phæacia. Forte ad illam Homericum Phæacidit Poema spectabat. Pag. 16

CAPUT IV.

Naustobus Corcyræ princeps, Neptuni, & Periboeæ filius. Ex Homero, Phæacas ex Hyperæa in Scheriam deduxit; ibique suavissimam vivendi rationem civibus suis paravit, ex Plutarcho. Phæacas a pluribus Scriptoribus indigenæ dicti. Hylus, ex Hercules cum Melite concubitu in Phæacia procreatus, aliquando apud Naustobum habitavit, cujus postea factum averfatus, cum quibusdam Phæacibus secum ductis ad mare Saturnium confedit, ibique extinctus est. Hyllum regem nuppiam legi, falso asserit Jacobus Gronovius. Predictæ puellæ nomen Philippo Cluverio ansam præbuit existimandi, antiquissimam Phæacum sedem Melitam insulam fuisse, vulgo Malta. Id ipsum arguit ex Melitejo monte in Phæacum regione commemorato. Varia de Hyperæa situ Veterum opinamenta. Mirum, Phæacas ab eodem Cluverio Gigantum familiæ adscribi. Phæaciæ Hyperæa meminit Stephanus de Urbibus. Apud hunc Argos nomine donatur Corcyra, nec apud eum tantum, ut scribit Abrahamus Bercheus, sed etiam apud Eustathium Scholiastam. Neptuni adversus Phæacas minæ. Pag. 25

CAPUT V.

Rhexenor, & Alcinoos filii Naustobæ. Arcta filia Rhexenoris, sponsa Alcinoi. Locrus, alius Naustobæ filius ex Conone apud Photium, Homero, aliisque innominatus, cum Alcinoos discedens in Italiam adnavigavit, ubi a Latino rege hospitio exceptus, Laurinam hujus filiam in uxorem duxit. Ab Hercule interceptus, regioni nomen suum imposuit. Nummus Corcyreos, & Metapontinos conjungens, Cononis narrationem confirmat. Argonautæ ad Corcyram appellant. Colchæ ad Me-

Medeam repetendam eos subsecuti Alcinoi iudicio repelluntur, nec amplius Corcyram deferunt. De loco nuptiarum Medæ variant veteres scriptores. Prædictum Alcinoi iudicium Aræta a nonnullis tribuitur. Plura Jac. Gronovii dicta castigantur. Jasonis ad Corcyram adnavigatio in Nausæclii Carminibus commemorata.

Pag. 35

C A P U T VI.

Ulyssis ad Corcyram appulsus. Fusor de eo Homeri narratio ad Græcicas archæologias dignoscendas perutilis. Ex eo appulsu Argonauticæ expeditionis epocha eruitur, nec Scaligero, nec Petavio comperta. An Scæria, & Phæaces Homeri idem sint cum Corcyra, & Corcyraïs, in dubium a quibusdam vocatur. Rationes dubitandi, prima, quod Homerus Phæacas in Scæria sitos dicat, procul ab hominibus ingeniosis, altera, quod eos dicat, habitare extremos seorsum in undoso mari, cum nemine commercium habentes, tertia, quod Phæaciæ hortis fructuum perpetuitatem adscribat, postrema, quod Phæacas Rhadamanti deductores faciat. Alia Homeri loca verum Scæriæ situm. eum ipsum, ubi modo jacet Corcyra, commonstrant. Ratio Homeritarum fabularum doctis etiam Viris parum comperta. Pag. 47

C A P U T VII.

Urbis Corcyræ descriptio. Item regiarum ædium. Item hortorum Alcinoi. Paræmia, Alcinoi horti. Alia, Alcinoos poma dare Corcyra dicta ἀμφιλαφῆς seu ob soli ubertatem, seu ob duplicem portum. Tertium portum commemorat Scylax.

Pag. 60

C A P U T VIII.

Religio Phæacum. Jupiter Castus ab eis cultus. Item Neptunus, cuius iram placarunt. Item Corcyra nympha. Pariter Mercurius, Minerva, Apollo, Bacchus, Tioneus, Janus. Pag. 67

C A P U T IX.

Regimen Phæacum ex monarchico, & aristocratico dominatu coalescebat. Aræta non omnino expers imperii. Quomodo im-

Ec 2

telli-

telligendum Sceptrigeri reges, de Phæacum primatibus dignum.

Pag. 73

C A P U T X.

Phæacum humanitas erga hospites, quos ad sua tecta deducebant. Exinde Neptunus illis infestus. Ea laus ad Insulæ principes, non vero ad universam gentem spectabat, cui hospites parum accepti. Epitbeton ναυξοδοτῆς, in quibusdam Callimachi codicibus MSS. Corcyræ tributum, a Spanhemio nimia confidentia in aliud oppositum commutatur. Ingenua Phæacum fidelitas.

Pag. 78

C A P U T XI.

Phæaces nauticæ artis peritia excellunt. Incredibilis eorum navium celeritas in Rhadamanthi primum, dein in Ulyssis deductione. Easdem Homerus intelligentiæ etiam compotes facit. Phæacum nomina peritiam illam demonstrant.

Pag. 85

C A P U T XII.

Phæacum ludi, Cursus, Lucra, Saltus, Jactus, Pugilatus. In iis tres Alcinoi filii, Laodamas, Halius, & Clytoneus, reliquis præstantiores. Saltationes apud Veteres magna in laude. Aliæ cum pila, aliæ sine pila. Mirifice a Luciano commendantur.

Pag. 89

C A P U T XIII.

Phæacum mense adhibitus cantor Demodocus. Canit Ulyssis, & Achillis contentionem, ac deinceps Trojæ excidium, Ulyssæ ad utramque cantilenam lacrymas fundente. Corcyra Demodoci patria, non autem Lacedæmon. Automedes, & Chæris item poetæ Corcyræi. Fabricius, & Meursius castigantur. Poetas ante Homerum fuisse, colligit Cicero ex Demodoci carminibus. Hæc tamen credibile est Homerum ex poetica licentia effinxisse. Patereuli de Homero iudicium.

Pag. 97

C A P U T XIV.

Phæacum luxus in paræmiam abiit. Ex Alcinoi verbis orta ea infamia; item ex aliis Ulyssis, apud eum cenantis. Horum lectio

lectio ab Eratosthene apud Athenæum emendatur, parum apte, ut sentit Casaubonus. Ulyssis dicta perperam Alcinoi tribuuntur. Didymi interpretatio præferenda. Mensa Alcinoi apud Nazianzenum. Pheacum commestationes in magna noctis partem productæ. Hæ ab intemperantiæ nota vindicantur ex Athenæo, in cujus versione frequentius cessitat Dalecampius. Vinum Corcyreorum, & eorum Cella vinariæ commendantur. Eustathii de vita molli, & imbelli Pheacum interpretatio rejicitur.

Pag. 104

C A P U T X V.

Pheaces probebetibus, & stultis in communibus proverbiiis. Aliud adagium, Alcinoi apologi, de longis, & anilibus fabulamentiis. Juvenalis hac de re versus. Narrationes Ulyssis, magna a Pheacibus admiratione, & voluptate exceptæ, bonum ruditatem minime comprobant. Adillarum narrationum formam Ctesie, & Jambuli fabulas efformatas scribit Lucianus. Alcinoi apologos Perizonius de Alcinoi sermonibus perperam interpretatur. Eo nomine Ulyssis apud Alcinoi sermones, quos Odyssea quatuor libris complectitur, designantur. Ii libri Alcinoi Apologi inscribuntur, quique eos præcedit, propterea quod eorundem sermonum præludium contineat. De Ulyssis narrationibus Theophrastus in Proæmio Historiarum. Locus Aristotelis de Alcinoi apologis admodum obscurus Paræmiographis explicatur, & emendatur ex Petro Victorio.

Pag. 114

C A P U T X V I.

Inter Pheaciarum mulierum exercitia aurigatio. Nausicaæ aurigantis pictura in templo Junonis ex Pausania. Alia in propyleo Minervæ ex Plinio, ubi lectio Hemionida retinenda. Mulari vehiculi antiquitas. Nausicaa cum ancillis vestes lavat in flumine. Cur non in mari, querit Plutarchus. Eadem pile ludo intentæ Nausicaæ lavantis pictura in templo Themidis ex Pausania. Pylaris Iusonis inventio Nausicaæ tribuitur. Sophocles Nausicaam pile ludentem exhibuit in scena. Insignis hallucinatio Isaaci Newtoni, Sphæræ inventionem Nausicaæ tribuentis. In lana, & tela texenda Pheacis

*ciæ mulieres admodum peritæ . Duo Homeri versus cruce
figunt Scholiastis.*

Pag 122

C A P U T XVII.

*Nausicæ pudor vere virgineus . Injunctum sibi a Minerva in somnis,
nuptiarum desiderium patri ex modestia minime pandit . Item
ex modestia Ulyssi, in Urbem ingredienti, sociari refugit . Vo-
tum, quo Ulysses sibi in maritum optavit, quidam reprehen-
dunt apud Plutarchum . Ab inverecondiæ labe vindicatur .
Eximia Nausicæ forma . Nausicæ cum Diana comparatio .
Homericos ea de re versus improspere imitari visus Virgilius ex
Gellio . Andræ Marmoræ historia commentis referta . Alci-
nonus Phæaciæ rex cum Alcino Platónico sæde confunditur in
Indice Bibliothecæ Cœsiliianæ . Index ille parum accuratus .
Plutarchi locus de Phæacum pietate . Ob hanc ab Agatocle
subjannantur.*

Pag 131

C A P U T XVIII.

*Ençæ ad Phæacias oras accessus . Apud Epirum ab Heleno bospi-
tio suscipitur . De Heleno Marmoræ commentum . Butbroti
origo . Urbis situs a Thesauri Britannici descriptore sæde igno-
ratur . Ençæ naves, in nympharum speciem converse, Uly-
ssi scopulum lætæ conspiciunt . De eo scopulo Procopii dubita-
tio . De *Κορκυράδος* denominatione, Corcyræ promontorio tri-
buta, ejusdem Procopii locus . Alius de insulæ Calypsus posi-
tione.*

Pag 142

C A P U T XIX.

*Coloniam Corinthii in Corcyram deducunt . Liburni, & Colcibi
exinde pulsi . Cberficrates ex genere, seu Heraclidarum, seu
Bacchiadarum . Tempus deductæ colonie, sexcenti anni post
Trojæ excidium ex Timeo . Plura de hac Epochæ . Pegasus,
Corinthiorum insigne, itidem in Corcyræorum nummis expres-
sus . Corcyræi Corinthiorum non minus cognati, quam coloni .
De hujus colonie ratione uterque populus dissentit apud Thucy-
didem . Veteris Corcyræ forma a Marmoræ ex suo cerebro de-
lineata.*

Pag. 148

CA.

CAPUT XX.

Epidamnus, seu Dyrrachium colonia Corcyæorum. Colonia item Corinthiorum. De ea apud Thucydidem utriusque populi diffidia. Itidem Apollonia tam Corcyæorum, quam Corinthiorum colonia. In quibusdam Dyrrachiensium, & Apolloniatum nummis iidem typi, qui in nummis Corcyæorum. Epocha utriusque colonie. Corcyæis locus assignandus in elenco populorum, qui mari imperarunt. Leucas quoque, & Anactorium ad Corcyæos una cum Corinthiis pertinebant. De Locris Scholiastæ Theocriti locus. Corcyra major, seu Phœacia cum minore, seu nigra male confunditur in Historia Romana nuper Gallice edita, & ibidem Polybii narratio parum fideliter affertur.

Pag. 157

CAPUT XXI.

Corcyæorum donaria. Porticus Corcyraica. Ptolichus piclor Corcyæus. Dodonæus lebes, Corcyæorum donarium. Proverbium, Corcyraea Scutica, quid significet. Eretrienes, Corcyæ incolæ, inde expulsi.

Pag. 166

CAPUT XXII.

Inscriptio Corcyra ex Diario Italico Bernardi Montfauconii. Doricam præfert dialectum, juxta peculiarem Corcyrae idiomum. Sensus ejusdem in versione Montfauconii obscurus, quin vitiatius, explicatur. Usuranautica maxime in usu apud Corcyæos. Græcum Epigramma mendis respersum in eo Diario, & ineditum existimatum, affertur ex Cyriaco Anconitano, & Holstenio absque iis mendis, & cum nova versione. Epigramma, & Epigraphæ pro eodem accipiuntur in veteribus lapidibus. Urbs Abeatum in Messenia sita.

Pag. 174

CAPUT XXIII.

Corcyæorum Nummorum explicationes, quæ a Marmoræ afferuntur, prorsus ridiculæ. Nummus M. Antonii, & Octaviæ cufus Corcyra non pro illorum nuptiis ibi celebratis, sed pro eorundem accessu ad eam insulam. De hoc accessu certi redduntur ex Dione. Laurus, qua M. Antonius in eo nummo coronatur, forte refertur ad triumphum actum Alexandriæ.

Num.

Nummus Germanici Caesaris . Honores habiti Agrippinae ejus conjugii a Corcyraeis , quos Marmora describit , Taciti testimonio refelluntur . De aliis Nummis Imperialibus a Marmora allatis . Aristotelis fuga in Corcyram omnino commentitia . Lectio Κίρρυα , & lectio Κόρυα , utraque genuina , adversus Spanhemii sententiam ; sicuti & lectio τὰ Κίρρυα . Pag. 189

CAPUT XXIV.

Periander Corcyrae , aequae ac Corintho imperat . Lycopbronem filium in Corcyram amandat . Hunc Corcyraei interimunt , ne Periander ad ipsos accederet . Periander de Corcyraeis ulciscitur . Marmora fragmenta Corcyraeorum assus in bello Graecorum adversus Xerxem Persarum Regem . Themistoclis in eos beneficia . Hujus brevis mora in Corcyra . Pag. 200

CAPUT ULTIMUM.

Praelium inter Corcyraeos , & Corinthios Tbucydidis verbis narratur . Corcyraei , relata insigni victoria , maris imperium obtinent . Concio utriusque populi apud Athenienses . Horum societas cum Corcyraeis . Novo decertantes praelio , utrique victoriam sibi adsciscunt . Marmora narratio a Tbucydeae perpetam discedit . Corcyrae seditiones . Conclusio Operis . Pag. 205.

F I N I S .

ERRATA

CORRIGE

Pag. 4.	lin. 23.	ἔλαβον	ἔλλαβον
6.	10.	portu	portu
11.	17.	Κόρυμπα	Κόρυμπα
25.	25.	μιν	μιν
36.	2.	percuſſit	percuſſit
76.	7.	ſequitur	ſequitur
108.	14.	πράπει'αν	πράπει'αν
109.	18.	ἐπι	ἐπι
120.		Ante-	Prius-
124.	16.	ipſemet	ipſemet
130.	24.	ἀποβάλλον	ἀποβάλλον
lbid.	27.	pingues	molles
152.	6.	πεφρονηώς	πεφρονηώς
168.	30.	τῆς	τῆς
176.	18.	ταλαίντων	ταλαίντων
199.	9.	Magnetiam	Magnetiam

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P.F. Tommaso-Maria de Angelis Inquisitore di Brescia, nel Libro intitolato: *Primordia Corcor. &c.* non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concedemo Licenza a Gian-Maria Rizzardi Stampatore in Brescia, che possi esser stampato; osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. 13. Luglio 1738.

[Gio: Francesco Morosini Kav. Rif.

[Pietro Grimani Proc. Rif.

[

Agostino Gadaldini Segret.

F f

A P P E N D I X
S A C R A Q U A E D A M
C O R C Y R A E P R I M O R D I A
R E P R A E S E N T A N S

Scilicet recens initam rationem
AB AUCTORE SUPERIORIS LIBRI

Dum ejus Insulæ Episcopatum gereret,
pro innocue retinenda, quæ ibi viget
inter Latinos & Græcos in Sacris
consuetudine.

C O R C Y R A E P R I M O R D I A

TYPOGRAPHUS LECTORI.

Iratur quod modo Brixia in EMINENTISSIMO ANTISTITE SUO, id ipsum mirata est olim Corcyra, cum ejus Insulæ sacram gereret Præfecturam. Ita siquidem literas excolens genio ibi suo indulgebat, ut nihil propterea de Episcopali in regendo grege vigilantia remitteret. Quare Librum de PRIMORDIIS CORCYRÆ & succisvis horis Sapientissimus AUCTOR in ea Insula composuit, & succisvis horis Brixia nuperrime recognovit, multisque partibus adauxit.

Facient ad exhibitam ab Eo in gubernanda Corcyrensi Sede sollicitudinem satis clare demonstrandam Documenta, quæ in unum studiose a me collecta offero in hac Appendice tibi, Lector, SACRA CORCYRÆ PRIMORDIA jure & merito appellanda, cum contineant (ut Viri harum rerum periti mihi affirmarunt) recens initam rationem, & viam ad retinendam innocue in ea Insula consuetudinem, quæ ibi viget Latinos inter, & Græcos sacris in rebus.

Indi-

Indicem eorum Documentōrum hic accipe:

I. Epistola Pastoralis , qua Ipse ad Corcyrensem Sedem evectus Clerum, & Populum est allocutus.

II. Epistola , qua Summum Pontificem BENEDICTUM XIII. de regiminis sui ratione certiozem reddidit.

III. Breve responsivum ejusdem Pontificis ad illam Epistolam.

IV. Literæ Sacræ Congregationis Tridentini Concilii Interpretis, & Vindicis, quibus ea regiminis ratio commendatur.

V. Epistola , qua BENEDICTO XIII. Enchiridium Græcorum, opus scilicet de Græcorum Dogmatibus, & Ritibus Decreta Romanorum Pontificum complectens, nuncupavit.

VI. Scriptum quoddam ab eodem Summo Pontifice BENEDICTO XIII. exaratum, quo Sanctissimus Pontifex Enchiridium illud, Beneventanis typis jamjam proditurum, Collectori gratulatur, & nonnulla indicat, scitu digna, de Græco Ritu in aliquibus Beneventanæ Provinciæ Diœcesibus observato.

VII. Epistola Pastoralis, qua Brixianæ Ecclesiæ jam destinatus, Corcyrensi valedixit.

Tandem duarum aliarum ad Brixianam Eccle-

Ecclesiam Epistolarum initia, in quibus nimirum suum erga Corcyrenses amorem, occasione capta, magis magisque testatum facit.

Adeo autem verum est ex EMINENTISSIMI QUIRINI studiis nihil detrimenti capere Episcopale ejus Officium, ut vix ad umbilicum perducta, quam damus, Editione, statim ipse parti Dioecesis sacra Visitatione lustrandæ se accinxerit, tot tantosque in ea labores subiturus, quot subire quotannis in more habuit, paucorum nimirum dierum spatio omnes sacri illius muneris partes (ne Christiana quidem puerorum Catechesi excepta) adimplens, quibus mensis unus & alter vix sufficere posse videretur; ac proinde eorundem laborum pretio, quin necessariæ quietis, & aliquando etiam valetudinis impendio, lustratas Parochias ab eo onere eximens, quod diuturnius Episcoporum in eisdem domicilium importat.

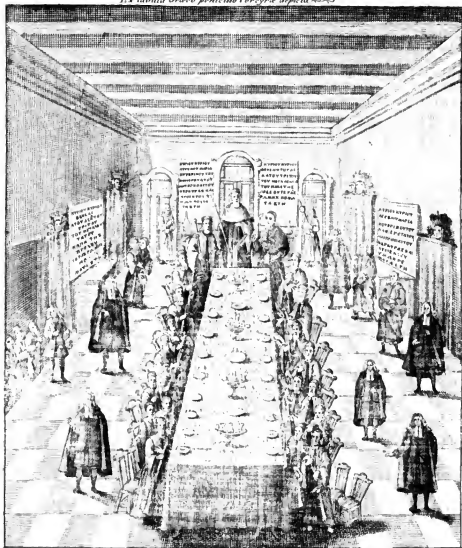

AN-

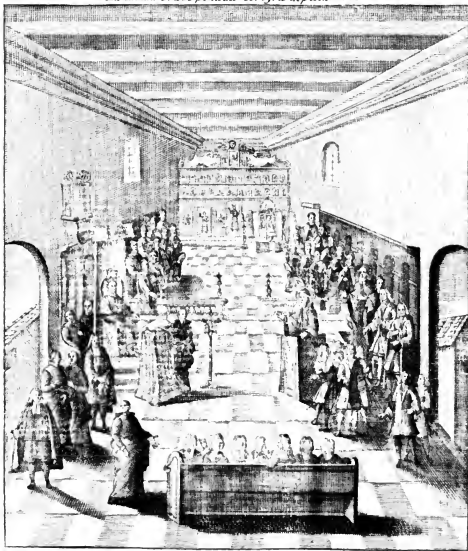
M O N I T U M.

Pastoralibus, quæ sequuntur, Documentis præfiguntur binæ æreæ tabellæ ob oculos ponentes sacras quasdam cærimonias Corcyræ celebratas, de quibus pag. VI. hujus Appendicis; eæque desumptæ sunt ex totidem majoribus tabulis, Græco penicillo ibidem depictis, quas ab Archiepiscopo Corcyrensi sibi oblatas, BENEDICTUS XIII. & magnopere gratas habuit, & in Vaticana Pinacotheca asservari jussit, ubi & modo asservantur.

Bis in anno Graecus Coryrae Clerus ad Aulam Palatij Archiepi-
scopalis sollenni pompa accedit, multisque annos Romano Ponti-
fici Graecis cantilenis apprecatur, et ipsi Archiepiscopo, a quo postea ge-
nerosis vinis et bellarijs donatur.

*Anno MDCCXXIV. die XII. Decembr. Archiepiscopus Corcyrensis
Ecclesiam Græcam S. Spiritionis sollempni pompa Urbano magistratu
deducente (quod nemini ex Prædecessoribus suis contigerat) ingres-
sus est, et Græco sermone panegyricam ad eum Orationem habuit
Græcus Orator.*

[1.]

ANGELUS MARIA QUIRINUS

DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

EX ABBATE BENEDICTINO-CASINENSI

ARCHIEPICOPUS CORCYRENSIS

Dilectissimo Clero, & Populo suo salutem in Domino.

Divinorum altitudo consiliorum, dum Romæ sacris literis, quas a prima juventute non vigiliis tantum, ac Scholasticæ palæstræ, cui præesse datum erat, exercitationibus, sed insuper aliquibus ultra montes itineribus, magna pro modulo nostro cura excoluimus, unice intenti, studia nostra Romanæ Sedis servitio pluribus nominibus mancipata ita gauderemus, ut præ illa voluptate, delata Nobis in eo Monachorum cœtu, cui nomen dedimus, Abbatialis Præfectura parum arriserit, quam proinde nondum adita possessione abdicavimus, Eo, inquam, tempore Divinorum consiliorum altitudo, vel in minimis maxime admiranda, ad Episcopalem curam Nos evocans, non Roma tantum abduxit, sed in eam transvexit regionem, quæ vasto aquarum tractu ab Italiæ continenti sejuncta, & ex communis Christianorum hostis vicinia omni tempore sollicita, ac propterea militiæ cum terrestris, tum maritimæ strepitu undique agitata, non quidem artium, studiorumque, sed armorum sedes videatur. Quæ res animos nostros, statim

G g

ac

ac ejusmodi Electionis decretum innotuit , magnopere perculit , parumque absuit , quin amaras illas querimonias usurparemus , quibus Gregorium Nazianzenum traditum sibi a Basilio Magno Sasimorum Episcopatum amoliri studuisse , memoria retinebamus . Eam mentis ægritudinem , atque perturbationem ad sacros SUPREMI PONTIFICIS Pedes , ut primum illos exosculari datum est , tristes admodum adduximus , ac filiali reverentia aperuimus . Verum enimvero SANCTISSIMUS PATER propensa admodum voluntate , ob ea ipsa studia , quæ excolueramus , ac præsertim Græcæ linguæ intelligentiam , a se Corcyrensem Ecclesiam Nobis committi significans , ea dictorum efficacia jacentem animum erexit , atque confirmavit , ut illico in virum alterum commutati , non pavorem tantum , atque mæstitiam omnem depulerimus , sed præterea gaudio illo Nos perfusos senserimus , quod beatus Jacobus in Epistolæ suæ exordio Fratribus maxime commendavit , Omne gaudium , inquit , exultimate , Fratres mei , cum in varias tentationes incideritis , scientes , quod probatio fidei vestræ patientiam operatur ; cui concinit Pauli illud in priore ad Corinth. cap. X. Fidelis autem Deus , qui non patietur vos tentari supra id , quod potestis , sed faciet etiam cum tentatione proventum , ut possitis sustinere .
De-

[III.]

*Demum e PONTIFICIS præsentia dimissi, ejusdem Apostoli verba, dum Jerosolimam tenderet, ac tribulationes, quæ eum ibi manerent, Fratribus illum ad navim deducen-
tibus prædiceret, ceu Sacerdotali robore ex alto superinduti, sæpius ingeminavimus, A-
ctorum cap. XX. recitata, Nihil horum ve-
reor, nec facio animam meam pretiosiores,
quam me, dummodo consummem cursum
meum, & ministerium verbi, quod accepi.*

*Hæc Vobis, Filii dilectissimi, Grex Do-
minice, quem Episcopatus nostri cura com-
plectitur, exponenda reputavimus, ut quo a-
nimo ad injunctum munus gerendum acceda-
mus, intelligatis. Animo, inquam, utique
alacri, ac omnino disposito ad ea omnia ob-
eunda, atque perferenda, quæ Pastoralis so-
licitudinis ratio deposcet. Interim Apostoli-
cum illud monitum ad Rom. cap. XII. Vo-
bis (quos circumstat Græcorum copiosa mul-
titude Act. XIV.) cumprimis commendamus,
Nulli malum pro malo reddentes, providen-
tes bona non tantum coram Deo, sed etiam
coram hominibus. Si fieri potest, quod ex vo-
bis est, cum omnibus hominibus pacem ha-
bentes.*

*ROMÆ, extra Portam Latinam, in ipso
Consecrationis nostræ die, Apostolo Andrea sac-
cro, XXX. Mensis Novembris, Anno repara-
tæ salutis MDCCXXIII.*

G g 2

SAN.

[IV.]
SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO
BENEDICTO PAPÆ XIII.

ANGELUS MARIA ARCHIEP. CORCYREN.

QUAMVIS *SANCTITATI TUÆ* opera Cardinalis Ptolomæi non multis ab hinc hebdomadis aperuerim, quam fausta, quam auspicata hujusce mei primordia regiminis superna benignitas efficiat, in eo præsertim negotio, quo nihil magis arduum, atque molestum Decessorum meorum querelæ comprobaverunt, ea, inquam, consuetudine, quam hic loci ex veteri more sacris etiam in rebus cum Græcis retinemus; audeo tamen Pedes Tuos ipsemet adire, ibique literas hasce meas, ceu novum, ac luculentius ejusdem rei testimonium, venerabundus collocare. Sollicitudo omnium Ecclesiarum, in quam Romanæ Cathedræ divino prorsus consilio præpositus, pro muneris Tui ratione studiosissime incumbis, magna, qua Episcopalem gradum dignaris, æstimatio, singularis Tua erga omnes facilitas, atque humanitas, negotii gravitas, denique memorati Cardinalis impulsus, veniam mihi, ut spero, impetrabunt,
fi

*fi ad celsissimum Dignitatis Tuæ fastigium re-
cta accedere non dubito.*

*Equidem, BEATISSIME PATER, tam
amplam in isto cum Græcis negotio facit mihi
Dominus misericordiam, dum aspera in vias
planas convertit, ut regiminis bujus sarcina,
quam maximopere bumeris nondum suppositis
formidabam, suavis jam, & levis videatur.
Quocirca alia etiam bujusce Sedis incommoda,
videlicet magna ab Italiæ continentis sejunctio,
perborrescenda Ottomanorum vicinia, immi-
nens contagionis, cui Orientalis hæc regio ma-
xime patet, periculum (quorum imago cum o-
lim oculis meis oberraret, gravissimo mœrore
pressus, valedicto Romanæ Sedis servitio, cui
a multis annis studia mea pluribus titulis man-
cipata mirifice gaudebam, huc appuli) ea, in-
quam, & alia bujusce generis incommoda ani-
mum meum in præsentia non modo non contur-
bant, sed ne leviter quidem afficiunt.*

*Certam itaque SANCTITATI VESTRÆ
affirmo, Græcos bujus Insulæ, quos Decessores
mei adversus dignitatem, ac potestatem suam,
Latiniq; gregis commoda protervos admodum,
atque feroces experiri visi sunt, modo, benedicen-
te Domino, perinde ac si ingenium aliud in-
duerint, non tantum ab ea protervia multum
abesse, sed observantiam erga me suam, ne di-
cam, morigerationem, apertioribus in dies ar-
gumentis declarare: quæ cujusmodi sint in lite-
ris*

ris ad Cardinalem Ptolomæum fufius deduxi. Inter quæ plurimi faciendum reputo, morem regnantis pro tempore Romani Pontificis laudes in aula Episcopii bis in anno decantandi longe folemnius, quam antea inftauratum, cum illi celebritati magnus Græcorum Præful interefle non amplius dedignetur.

Novum vero, ac prorfus fingulare propenfæ erga me voluntatis documentum iidem Græci paucis ab hinc diebus exhibuerunt, dum ad primum eorum Templum Sancto Spiridioni dicatum, non privatim, quemadmodum proximiores ex Decefforibus meis facere cogebantur, fed publice, uti veteres plerique omnes, Græco ipfo Magiftratu deducente, accedens, adeo honorifice exceptus fum, perinde ac fi ad Cathedralem meam Ecclefiam acceffiffem. Adfui fiquidem ibi cum Cathedra, cum Throno, cum Cruce Archiepifcopali erecta, dum Græcus Præful exigua in fede confideret, ea ipfa, quam veteres Deceffores mei occupantes, illius tantum loci honore contenti efle juebantur. Nec defuit recitata ex fuffeftu a celebriore inter ipfos Oratore, Græco idiomate, Oratio, qua acceffum illum meum mirifice celebrarunt.

Pro comperto habeo, BEATISSIME PATER, ipfe, atque una mecum quotquot in hac Infula degunt, infuetam banc Græcorum erga Latinum Antiftitem obfervantiam, poft Deum Optimum Maximum, primo deberi summæ illi vene-

venerationi, quam sanctissimo **BEATITUDINIS VESTRÆ** Nomini, ejusque immensis virtutibus profitentur; eoque magis quod iidem certo conslet, a **SANCTITATE VESTRA** Græcum ritum singularis dignationis prærogativa honorari. Aliquatenus etiam deberi non negem, tenui illi, quam a teneris annis comparavi, Græcæ linguæ intelligentiæ, ex qua idoneus reddor, Græcos Patres in ipso fonte consulere, ac pro modulo meo interpretari, & insuper in annunciando e superiori loco Dei verbo (quod omnibus generatim diebus, quibus Pontificaliter celebros, facere institui, fecique per integrum proxime præteritum Adventum) Græcos textus, Græco ipso idiomate, pronunciare, unde ejus gentis, quæ frequentissima una cum Latinorum grege ad eas conciones concurret, plausus, & benevolentia mirum in modum mihi conciliatur. Demum debetur rationi illi, quam pro devinciendis primariis militiæ Ducibus, quorum bodie sedes Corcyra, inivi; si qua enim cum illis de libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ tuitio-
ne intercedit controversia, omni ope enitor, ne ea ad apertam simultatem erumpat, ac, Deo opitulante, in spiritu lenitatis tantum proficio, quantum asperitas Græcis ipsis prodesset; quippe qui, ut ex lugubri præteritorum temporum documento constat, non aliam opportuniorem Latinos insectandi occasionem captare consueverunt

verunt, quam bujufmodi diffenfionum inter Sacerdotium, & Imperium. Eam tamen manfuetudinem ita profiteor, ut una fimul paratum me quisquis intelligat, acrius pro Ecclefia certare, & me ipfum pro ea murum opponere, quoties cognovero hoc ad ovium falutem, & Chrifti gloriam expedire.

Unum eft, BEATISSIME PATER, quod recens emergens eximiae SANCTITATIS TUÆ fapientiæ fubjicio, & in eo Apoftolicum oraculum fupplex exquiro. Ægro animo Deceffores mei ferebant, Antiftites Græcos buc, quod sæpe & sæpius contingit, adventantes, Clericorum fuæ gentis Ordinationes ita fibi vindicare, ut nulla in eo negotio Latinorum Archiepifcoporum ratio haberetur, illatumque ea licentia poteflati fuæ vulnus quoquo modo, at incaffum, avertere conabantur. Paucis ab hinc diebus Athanafius Græcus Metropolita, quo in eifdem Ordinationibus adminiftro Magnus bujus Infulæ Præful uti confuevit, ut primum accepit hac in re pares mibi efle cum Decefforibus meis fensus, eos illico reveritus palam profeflus eft, nullas fibi in Ordinationibus partes fumpturum, nifi mea quoque accederet afenfio; ac proinde in utrumque fe efle paratum, vel omnino ab Ordinationibus abftinere, vel eas non tam fuas, Magnique illius Præfulis, quam mea auctoritate peragere. Demirati fumus omnes infuetam prorfus, invifamque huic genti erga

erga *Latinum Antistitem* subjectionem; majoremque adhuc admirationem commovit, quod eam ipse *Græcorum Præsul* lubenti animo ratam habuerit, ac insuper declaraverit, neminem imposterum suis literis, pro sacris Ordinibus in hac *Insula* recipiendis, munitum iri, nisi prius *Græcum Antistitem* ad id muneris meam quodammodo delegaret voluntas. Verum enimvero, *BEATISSIME PATER*, quamvis subiectio ista grata mihi admodum contingat, ad quam nimirum omni studio Decessores mei aspirarunt, nec eam consequi unquam valuerunt, videor tamen mihi in scopuloso, difficilique loco versari, dum penitus ignoro, an expediat *Græcis Ordinationibus* in hac *Insula* aditum omnem præcludere, vel earum potestatem illius gentis *Præsulibus* facere, cum debita erga *Latinum Archiepiscopum* reverentia. Ut tamen *SANCTITATI VESTRÆ* verum fatear, postrema hæc conditio animo magis meo arrideret, ac propterea Formulam, jam seu literas concepi, quibus prædictam facultatem memorato *Metropolitæ* demandari posse putarem. En bas ipsas Tibi, *SANCTISSIME PATER*, exhibeo, enixissime postulans, ut quid mihi hac in re consilii capiendum sit, pro sapientia, & auctoritate sua indicare non dedignetur. Nulla res ad stadium, quod ingressus sum, fortiter percurrendum majores mihi animos addet, quam si in locis maxime lubricis *Apostolicorum*

H h

Re-

Rescriptorum adminiculum , ad quod tenuitas mea adnitatur , minime defuturum intellexero.

Finem faciam verba illa usurpans , quibus Concilii Milevitani Patres ad Innocentium Primum scribentes usi sunt : Quia Te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in Sede Apostolica collocavit , talemque nostris temporibus præstitit , ut nobis potius ad culpam negligentiae valeat , si apud Tuam Venerationem , quæ pro Ecclesia sunt suggerenda , tacuerimus , quam ea. Tu possis vel fastidiose , vel negligenter accipere , magnis periculis infirmorum membrorum pastorem diligentiam , quæsumus , adhibere digneris.

Deus Optimus Maximus SANCTITATEM VESTRAM diu servet incolumem summo Ecclesiæ bono . Ita ex animo opto , ac sacros Pedes Tuos deosculor .

Corcyra III. Non. Januar. MDCCXXV.

BENEDICTUS PP. XIII.

Venerabili Fratri Archiepisc. Corcyrensi.

V*enerabilis Frater , salutem , & Apostolicam Benedictionem . Præclaras virtutes Fraternalitatis tuæ cum generis ornamentis , & exquisita literarum , doctrinarumque , sacrarum præsertim , cognitione conjunctas , ad Ecclesiæ Tibi*

Tibi creditæ utilitatem plurimum profecturas, jam antea pro certo habebamus. Hanc autem jucundissimam persuasionem amplius Nobis affirmarunt literæ tuæ, quibus Græcorum istic degentium erga Te studia, & singularem obsequii alacritatem nunciasti. Quam quidem ad Catholicæ veritatis, & unitatis fructum cbaritati, & vigilantia tuæ viam, aditumque munire non dubitamus. Quod vero de eorundem Ordinationibus Apostolicæ nostræ servitutis officium requirendum censuisti, a dilecto Filio nostro de hac Sancta Sede egregie merito Joanne Baptista S. R. E. Cardinali Ptolomæo accipies, quo Te pacto gerere debeas, ut tuam Nobis solertiam, & Christo Pastorum Principi Episcopalem vigilantiam magis adhuc probare possis. Ceterum paternam erga Te benevolentiam rebus ipsis, ubi se opportunitas suggeret, declarare, ac Fraternitati tuæ testatam facere vebementer optantes, Tibi, Venerabilis Frater, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die XXX. Januar. MDCCXXV. Pontificatus Nostri Anno Primo.

C. Archiepiscopus Emissenus.

LITERÆ SACRÆ CONGREGATIONIS
CONCILII TRIDENTINI INTERPRETIS, ET VINDICIS
AD ARCHIEPISCOPUM CORCYRENSSEM.

PER Illustris, & Reverendissime Domine uti Frater. Magno sane bono Latinæ Corcyrensis Ecclesiæ contigisse putat Sacra Congregatio, legum Tridentinarum vindex, quod eidem Amplitudo tua moderandæ præfecta fuerit. Plura siquidem in te conveniunt, quæ ipsius dignitatem, utilitatemque facile tueri possunt. Nam præter illa, quæ tamen præcipua sunt, pastorem sollicitudinem, vigilantiam, doctrinam, industriam, prudentiam, accedunt alia, quæ hujusmodi exercendis virtutibus iter sternunt, ac muniunt. Splendet ipse Familiæ decore, unde a Magistratibus, militiæque Ducibus existimatio, a Civibus reverentia conciliatur; Græcæ linguæ peritia, quæ plurimum confert ad ejus alliciendam gentis benevolentiam; morum suavitate, qua plerumque flectuntur animi, legumque severitas, ne molestiam exhibeant, emollitur. Hæc felicissimo nexu in te conjuncta, non otio languescere, sed in tui Gregis emolumentum sedulo studio vertere voluisti. Quantum vero isthinc emerferit bonæ frugis, luculenter Sacra Congregatio ex his literis cognovit, quas de rebus apud vos sacris ad se dedisti. Et magna quidem lætitia perfusa est, certior reddita, nulla te juris dicundi contro-
ver-

versia (qua nihil ad alienandos animos, turbandamque religionem periculosius) fuisse divexitum; Græcos amore, atque obsequio sic tibi obstrinxisse, ut id publicis etiam monumentis mandare posterorum memoriæ, consilium ceperint; facta inde quoque non levi spe, posse aliquando e schismatis caligine in veræ fidei lucem prodire, posito, quo penitus obcæcantur, partium studio. Æque simul reliqua tua pastoralis sollicitudine quam maxime delectata est Sacra Congregatio. Clerum quippe doctrina, bonestis moribus, externo quoque vestium decore adeo fulgere studes, ut Latiorum disciplinæ majestas æmulis Græcis late pateat. Diocesium obivisti, optimis, quas memoras, legibus Ovium saluti, divinis in choro canendis laudibus, religionis incremento consuluisti. Sæpius e superiori loco conciones ad populum habuisti. Nihil denique a te prætermisum, quod solertem, vigilemque Antistitem deceat. Itaque, vel me tacente, existimare debes, non modo Sacræ Congregationi probatam fuisse operam tuam, sed vebementer commendatam, maximoque habitam pretio. Hec ejus nomine ad tuas literas. Dabo ego operam officiis omnibus, ut meæ erga te benevolentia, studiique certus, & compos fias.

AMPLITUDINIS TUÆ

Romæ 22. Martii 1727.

Uti frater studiosus

C. Cardinalis Origus Præfectus.

P. Archiep. Episc. Anconæ Secret.

SAN-

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO
BENEDICTO PAPÆ XIII.

ANGELUS MARIA ARCHIEP. CORCYREN.

Sacrum hoc Encbiridium, Græcorum e manibus numquam (ut Augustini verba de suo Encbiridio loquentis usurpem) recessurum, dum *SANCTITATI TUÆ* nuncupo, & offero, fundum Illi offero, quem Ipsamet suo valeat sibi jure vindicare. Complectitur siquidem statutas a Prædecessoribus Tuis leges Collectio ista; ac præterea Beneventanis Tuis typis evulgatur, quo ipso tempore inclytam banc Samnitum Metropolim sanctissimo Tuo conspectu dignaris, ac propemodum beas; dum nullis ibi Pastoralis ministerii laboribus parcens, suum illi æque ac antea vigilem, æque indefessum, seu (ut cum Chrysostomo loquar) ferreum, atque adamantinum, æque gregis amantem Archiepiscopum veluti postliminio restituis. Hoc illud est, quod dum ipse præsens oculis meis conspicio, & impensæ olim a *SANCTITATE TUÆ* incredibili studio Beneventanæ Ecclesiæ sollicitudinis mihi undique occurrunt monumenta, exclamare cogor: Major est sapientia Tua, & opera Tua, quam rumor, quem audivi. *Res vero omnium*

nium sæculorum admiratione dignissima, **BENEDICTUM XIII.** Beneventanam suam Sponsam invisentem, supremum Pontificatum quodammodo exinanisse, ut pristinam Metropolitæ formam præferret: ac Baculum illum, quem per quadraginta fere annos gestavit, & in quo (ut Ipsemet dicere assolet) Jordanem transivit, nec Pontificiis manibus suis seu minus dignum, seu gravem reputasse.

Porro in hac Collectione edenda, eo magis me operæ pretium facturum existinavi, quo certius comperio, hæc Apostolicæ Sedis leges, quemadmodum Græcis omnibus, ut Catholicæ veritatis tramiti insistant, ac vere materna erga ipsos Romanæ Cathedræ viscera agnoscant, ita Latinis etiam Pastoribus, in quorum Diocesibus Latini, Græciq; permixti commorantur, magno adjumento futuras, ut in sacris Græcorum rebus pondus, & pondus adhibere discant, nec paleam simul cum tritico, zizania cum segete (quod dum ab aliquibus interdum factum dico, dolenter potius, quam contumeliose dico) eradicare contendant; imo vero ea probent, ea tolerant, ea damnent, quæ probari, quæ tolerari, quæ damnari, Romanorum Pontificum magisterio edocti cognoverint.

Id ipsum **SANCTITAS TUA** suomet exemplo demonstravit; quandoquidem ad earumdem legum normam præscripsit, quotquot de Græcorum sua in Provincia degentium Dogma-

matibus, & Ritibus edidit Decreta in Provinciali Synodo Beneventana; quippe quæ primævas Græci Ritus observantias veneratione prosequens, magnam in evellendis, qui in illum irrepserant, abusibus diligentiam adhibuit. Compertum siquidem habeo (nam Ipsamet narrare dignata est) *SANCTITATEM TUAM* olim per Episcopi tui Comprovincialis Diœcesim iter habentem, duos ibi gravissimos errores deprehendisse, ac vebementer redarguisse; quod nimirum a Græco Presbytero Græci infantes sacro Cbrismate una cum Baptismo linirentur, iidemque novam postea ab Episcopo Latino unctionem acciperent; deinde quod Latino Episcopus Græcos sibi subditos minoribus Ordinibus Latino Ritu initiaret, ac pro majoribus dumtaxat obtinendis Romam ad Græcum Antistitem dimitteret. Præterea in ipsamet Sua Archidiœcesi egregie laboravit, ut Græci ad eandem pertinentes sacras imagines anaglyptico operæ fabrefactas, quas maxime abhorrebant, domi admitterent; utque sponsi ab Ecclesia celebrato matrimonio regredientes, a quibusdam ineptis, ac superstitiosis ante ædium suarum fores cæremoniis, quibus assueverant, abstinerent.

Ad eas ipsas leges in Corcyrensi Ecclesia gubernanda ipse quoque unice respiciens, gloriari in Domino valeo, mei illius regiminis formæ, quam *SANCTITATI TUÆ* per literas re-

præ-

[XVII.]

presentandam duxi, luculentam Apostolici Brevis commendationem accessisse: cui nuperrime Sacra Congregatio Tridentini Concilii Interpres, ac Vindex calculum suum adiecit.

Ceu novum Pastoralis meae sollicitudinis, atque dilectionis pignus utinam Græcorum natio Encbiridium hoc libens amplectatur, atque Apostolica, quæ in eo colliguntur, oracula veneretur; quod ut vere contingat, SANCTITATIS TUÆ merita, ac vota a D.O.M. exoratura confido.

Beneventi Kal. Maji An. MDCCXXVII.

S C R I P T U M
A BENEDICTO PP. XIII.
E X A R A T U M.

LO sceltissimo Opuscolo per gli Greci, e Latini, volendosi diriggere al Metropolitano di Benevento, sappia lo Eruditissimo Collettore, che in quella Provincia vi sono Greci, e detto Metropolitano, passando per una Diocesi suffraganea, entrò in una Parrocchiale di Rito Greco, e trovò due gravissimi errori. Uno, che il Prete Greco confermava subito i suoi battezzati, e poscia il Vescovo Latino suffraganeo gli crismava di nuovo. Il secondo, il medesimo Vescovo Latino ordinava i Greci ne' minori, e poscia gli

li

ri-

rimetteva in Roma per gli sacri Ordini al Vescovo Greco.

Nelle Diocesi proprie dello stesso Metropolita dal Predecessore (non si sa con qual prudenza) morto il Prete Greco, se ne estinse il Rito, conferendo la Parrocchia al Prete Latino, e da quel tempo della estinzione di quel venerabile, e sagratissimo Rito, fino a' tempi di chi scrive, i Parrocchiani Greci sono in errori gravissimi, come fra gli altri:

I. Non vogliono in casa sagre Immagini, ne Crocifissi di rilievo.

II. Gli Sposi ritornando dalla Chiesa, solennizzato il Matrimonio Ritu latino, alla porta della casa praticavano alcune ridicole cerimonie.

Il medesimo Arcivescovo nelle sue prime Visite stentò molto per eliminare simili corruttele, massime la prima del primo numero.

Onde volendo Monsignor Arcivescovo di Corfù pubblicare il suddetto Opuscolo colla stampa di quella Metropoli, per onorare chi regge quel Pastorale, potrebbe prendere il motivo, che lo ha voluto ivi stampare, avendo saputo, che in quella Provincia vi siano ancor oggi Diocesani di Rito Greco.

Ciò si è però scritto per pura notizia, rimettendosi &c.

[XIX.]

ANGELUS MARIA QUIRINUS

EX ABBATE BENEDICTINO-CASINENSI

DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

ARCHIEPICOPUS CORCYRENSIS

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI PRÆLATUS DOMESTICUS

ET PONTIFICII SOLII EPISCOPUS ASSISTENS.

Dilectissimo Clero, Populoque suo Salutem in Domino
sempiternam.

A Udite insulæ, & attendite Populi de longe:
Dominus vocavit me. *Quo jure ea verba
usurpem, dum vos, Venerabiles Fratres, Dilectis-
simi Filii, prostremum alloquor, facile unusquis-
que vestrum intelliget, si forte rumor de Ecclesiæ
Brixienfis præfectura mihi destinata jam, ut
reor, huc usque pervenit. Etenim vos scitis a pri-
ma die, qua ingressus sum in Insulam istam,
quo Vos amore, sicut Pater filios suos, complexus
fuerim in visceribus JESU CHRISTI: quam
frequenter, quam sancte contestatus fuerim,
me nullo prorsus desiderio illustrioris Sedis ullo
unquam tempore assequendæ sollicitatum, id
unum maxime optare, ut Vobiscum usque ad
extremum vite spiritum permanerem, cursum
meum istic consummans, & ministerium Ver-
bi, quod acceperam. Hoc idem propositum, hos
ipsos animi sensus, Romam ad visitanda Apo-
stolorum limina profectus, hujus Aulæ Primo-
ribus, Ipsique SUPREMO PONTIFICI, sæ-
pe & sæpius, ut occasio tulit, patefeci; adeo ut
quamplures mirarentur, me Corcyrensis Domi-*

*cilii incommoda, quæ admodum sollicitos De-
cessores meos, plerosque omnes, ut eorum questus
ad Romanam Sedem identidem perlati common-
strarunt, habere consueverant, nihil omnino cau-
sari; quin prospera cuncta nunciare, atque fa-
teri, illa magis mihi venire ad profectum Evan-
gelii. Itaque, Carissimi Filii, ad Vos, transma-
rinum populum de longe, atque ad Insulas ve-
stras conversus, merito propheticum illud inge-
mino: Dominus vocavit me. Dominus siqui-
dem sæpissime vocans ea, quæ sunt, tamquam
ea, quæ non sunt, neque humanis propositis suæ
consilia voluntatis accommodans, incomprehen-
sibili suo iudicio effecit, ut quo majori cum tran-
quillitate, & gaudio Corcyrensem Cathedram
obtinere profitebar, ac proinde insolubili peni-
tus vinculo, me Vobiscum consociatum iri puta-
bam, eo citius, & veluti repente invicem divel-
leremur. Superest igitur, Dilectissime CHRI-
STI Grex, ut Gregorii Magni verba in Epi-
stola ad Philippum Comitem nobis ob oculos po-
namus: In quantum homo discutere, & investi-
gare iudicia superna non sufficit, in tantum sub
eis debet cervicem cordis inflectere. Et quia id,
quod sibi tribuitur, quo iudicio disponatur, igno-
rat, nec ad appetendum locum procax insilire,
neque ad repellendum contumax debet inveniri.
Superest etiam, ut Vos, qui Apostolatus mei si-
gnaculum estis in Domino, mei per omnia me-
mores sitis, & sicut tradidi Vobis præcepta mea*
te-

teneatis. Supereſt denique, ut quoniam non videbitis amplius faciem meam Vos omnes (quo in verbo quemadmodum Epheſios ſuos Paulus Apoſtolus contriſtavir, ita Vos quoque magno- pere dolere, minime dubito) ejuſdem Apoſtoli verbis, quibus Epheſiis ad navem illum deducentibus, ac ſuper ejus collum procumbentibus valedixit, & ipſe Vobis valedicam, atque ſupremum Paſtoralis meæ, veræque paternæ charitatis pignus Benedictionem impertiar: Commendo Vos Deo, & verbo gratiæ ipſius, qui potens eſt ædificare, & dare hæreditatem in ſanctificatis omnibus.

Datum Romæ, extra Portam Flaminiam, Anno Dñi MDCCXXVII. Die S. Jacobi Apoſtoli Metropolitanæ noſtræ Eccleſiæ Titularis.

ANGELUS MARIA QUIRINUS

DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA &c.

EPISCOPUS BRIXIENSIS,

DUX, MARCHIO, COMES, &c.

AC S. R. ET UNIV. INQUISITIONIS

QUALIFICATOR, ATQUE CONSULTOR.

Dilectiſſimo Clero, Populoque ſuo &c.

Divinam ſcientiam humana omnia quæque verſum perluſtrantem, atque moderantem Regius Propbeta admirans, ac celebrans Pſalmo centeſimo trigeſimo octavo: Si ſumſero, inquit, pennas meas diluculo, & habitavero in extremis maris, illuc deducet me manus tua, & tene-

nebit me dextera tua. *Pennis* & ipse quodammodo assumtis extra *Italiae* fines evolaveram, babitabamque, ut nostis, *Dilectissimi*, in eo maris recessu, quo *Adriaticum* *Ionio* conjungitur, pusilli admodum gregis pastor, ac mea sorte penitus contentus, quemadmodum in animam meam testor eum ipsum, qui, ut in eodem *Psalmo* legitur, semitas nostras investigat, & nostras de longe cogitationes intelligit. Quumque proinde nil minus quam de permutanda *Sede* cogitarem, ea ipsa *Omnipotens* dextera, quæ me in *Corcyrensi* *Insula* tenuerat, paucis ab hinc diebus *Brixensis* *Diocesis*, omnium *Italicarum* *Diocesum* amplissimæ, post *Mediolanensem* (quam *Metropolim* suam veneratur) *Antistitem* constituit. Absit vero mihi in ea amplitudine gloriari, absit ex multiplicata gente magnificatam etiam lætitiâ fateri; quum e contra vehementer mihi formidandum videam, ne, qui in altitudinem maris veni, & tempestas non demersit me, aquis illis multis, quibus populi multi designantur, obruar, atque demergar.

Quominus vero animum omnino despondeam, in primis divina in causa est misericordia, quæ mihi quemadmodum in *Corcyrensi* *Ecclesiæ* regimine affuit, prava in recta, & aspera in vias planas convertens, ita &c.

Dat. Romæ, extra Portam Flaminiam An. Dñi MDCCXXVII. Die B. Virginis in Cælum Assumptæ Cathedralis Nostræ Eccl. Titularis.

AN-

[XXIII.]

ANGELUS MARIA
S. R. E. CARDINALIS QUIRINUS
EPISCOPUS BRIXIENSIS &c.

Dilectissimo Clero, Populoque suo &c.

QU*i* paucis ab hinc mensibus Dominum in hymnis magnificastis, Venerabiles Fratres, Dilectissimi Filii, ob Ecclesiæ Vestræ præfecturam divino prorsus consilio mihi commissam, en aliud Vobis bodie gaudii argumentum proponitur, quos proinde Propheticiis alloquor verbis: Cantate Domino canticum novum. Dominus siquidem, cuius est incipere, atque perficere, Antistitem Vestrum magis magisque bonorificans, sacrum ejus Principatum Apostolicæ Purpuræ fulgore confortavit. Cantate, itaque, Domino canticum novum, laus ejus ab extremis terræ; ab extremis scilicet Italicæ continentis, a qua Corcyra Insula magno aquarum tractu segregata, exultabit & ipsa, vebementer admirans, Metropolitam suum ad visitanda Apostolorum limina profectum, dum reditum ad Sponsam maturaret, sola favente benignitate BENEDICTI XIII. P.O.M. (Ei quamvis nulla antea notum consuetudine) inter eorumdem liminum cardines, brevissimo temporis intervallo, insignemque nondum (ut ex nupera Declaratione constat) Brixienfibus Infulis, cooptatum &c.

Datum Romæ, extra Portam Flaminiam, die XXII. Decembris MDCCXXVII.

F I N I S.

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

